

การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก
ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ
และช่วยเหลือประชาชน

โดย

พลตรี สุทิน เบ็ญจวิไลกุล
รองแม่ทัพน้อยที่ ๒
กองทัพน้อยที่ ๒

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุน
การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรี สุทิน เบ็ญจวิไลกุล **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๐

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติการ ตลอดจนความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติการของหน่วยทหารช่าง และเสนอแนะการพัฒนาบทบาทและการปฏิบัติการของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ การกิจ และหลักนิยมของทหารช่าง โดยค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารสำคัญ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงได้ทำการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่างของกองทัพบก โดยใช้การทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ที่หน่วยทหารช่างเข้าไปปฏิบัติการ

ผลการวิเคราะห์พบว่า หน่วยทหารช่างสามารถปฏิบัติการได้ทั้งภารกิจช่วยเหลือประชาชน และการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเอกภาพในการทำงาน เพราะมีบุคลากร และเครื่องมือที่มีลักษณะเฉพาะทั้งในด้านการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งแต่ละภารกิจถือว่าประสบความสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการในด้านกฎหมาย การประชาสัมพันธ์ และการประสานงานที่ทำให้การปฏิบัติการหรือเหตุการณ์ต่างๆ เกิดปัญหาอุปสรรคบางประการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน และการตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างทันท่วงที

ในภาพรวมแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอย่างมากต่อการปฏิบัติการของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก มีความเชื่อมั่นในขีดความสามารถและความมีระเบียบวินัยของทหาร ทั้งนี้ จำเป็นต้องนำงานด้านกิจการพลเรือน โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาท หน้าที่ และภารกิจของทหาร รวมทั้งความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูล และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ร่วมกันในทุกภาคส่วน เกิดเป็นพลังประชารัฐต่อไป

Abstract

Title Role Development of the Royal Thai Army Engineer Unit in Supporting
Country Development and Civilian Assistance

Subject Military

Researcher Maj.Gen.Sutin Benjawilaikul **Course** NDC **Class** 60

The purpose of this research, “Role Development of the Royal Thai Army Engineer Unit in Supporting Country Development and Civilian Assistance,” was to study the role of the engineer unit of the Royal Thai Army in country development and civilian assistance by studying factors affecting the role of the engineer unit in the mission as well as people’s satisfaction with the engineer unit including suggestions of role development and operation of the engineer unit to be more suitable and efficient. This research studied role, duty, mission, and doctrine of the engineer unit by searching information from documents, texts, and related researches including analysis of contentment with the engineer unit using survey form and interviewing people in the mission area.

The result of the analysis indicated that the engineer unit can effectively conduct mission of both country development and civilian assistance with unity because of having skilled and experienced personnel and unique equipment for both country development and civilian assistance. Therefore, the engineer unit can accomplish the mission rapidly and efficiently. However, there are some limitations in the field of legislation, public relations, and coordination, which causes some difficulties and affects competence of the mission as well as instant response to situation.

Generally, the majority of the people are highly satisfied with the engineer unit of the Royal Thai Army and people are confident in the capability and discipline of the military. However, civil operations, especially publicizing role, duty, mission of the military as well as other necessary knowledge, need to be conducted in order that people are able to acknowledge information and participate in developing their own community, consequently, sustainable development is built with cooperation from all government sectors and becomes civil state power in the future.

คำนำ

เอกสารการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” ในครั้งนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติในด้านในต่างๆ โดยเอกสารวิจัยนี้ได้เลือกทางด้านการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกองทัพบกในการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ ภาพลักษณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน และทัศนคติที่ดีของประชาชนต่อกองทัพบก และเพื่อการปรับปรุง พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ภารกิจ และกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

พลตรี

(สุทิน เบ็ญจวิไลกุล)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
บทที่ ๒ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของทหารช่าง	
ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๕
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และภารกิจของทหาร	๕
ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภัยพิบัติ	๑๗
พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐	๓๖
หลักนิยมของทหารช่าง	๔๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๕
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๗๑
สรุป	๗๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ วิเคราะห์บทบาทของหน่วยทหารช่างและความพึงพอใจของประชาชน	๓๔
บทบาทหน้าที่และกระบวนการทำงานของหน่วยทหารในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน	๓๔
ภารกิจและขีดความสามารถของหน่วยทหารตามอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย พ.ร.บ. ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	๘๐
การปฏิบัติการทางทหารของหน่วยทหารช่างกับการบรรเทาสาธารณภัย	๙๕
ยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศกับการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน	๑๐๑
การสำรวจสภาพลักษณะและตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่าง	๑๐๗
สรุป	๑๑๓
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่าง	๑๑๕
การปรับปรุง แก้ไขกระบวนการ รูปแบบการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน	๑๑๕
การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง	๑๑๙
การกำหนดบทบาทของหน่วยรับผิดชอบหลัก	๑๔๔
ช่องทางหรือแนวทางการประสานกับภาคเอกชน	๑๔๗
สรุป	๑๕๐
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๑๕๑
สรุป	๑๕๑
ข้อเสนอแนะ	๑๕๖
บรรณานุกรม	๑๕๗
ภาคผนวก	๑๖๗
ผนวก ก พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐	๑๖๙
ผนวก ข การแบ่งประเภทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกไทย	๑๗๙
ผนวก ค การแบ่งมอบพื้นที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ	๑๘๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผนวก ง คำสั่ง ทบ. เรื่อง การจัดตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ศูนย์บรรเทา สาธารณภัยกองทัพบก	๒๒๔
ผนวก จ แบบรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ ทบ.	๒๓๑
ผนวก ฉ แบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่าง	๒๓๒
ผนวก ช รูปภาพกิจกรรมวิธีดำเนินการวิจัยบทบาทของหน่วยทหารช่าง	๒๓๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๒๖๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒ - ๑	ภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาของประเทศไทย	๒๔
๒ - ๒	การแบ่งระดับความรุนแรงและการจัดการสาธารณภัยในระดับต่างๆ	๒๕
๓ - ๑	อัตราการจัดกำลังพล ยานพาหนะและยุทโธปกรณ์ของ ร้อย.บรรเทา สาธารณภัย	๕๕
๓ - ๒	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	๑๑๐
๔ - ๑	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๒๑
๔ - ๒	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบก	๑๒๓
๔ - ๓	การรับรู้ข้อมูลเมื่อกล่าวถึงหน่วยทหารช่างของกองทัพบก	๑๒๓
๔ - ๔	การรับรู้ข้อมูลหน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติการกิจ	๑๒๔
๔ - ๕	การรับรู้ข้อมูลหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากสื่อชนิดใด	๑๒๕
๔ - ๖	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างในด้านการ พัฒนาประเทศ	๑๒๖
๔ - ๗	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างในด้านการ ช่วยเหลือประชาชน	๑๒๗
๔ - ๘	ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศระหว่างเพศชายและเพศหญิง	๑๓๔
๔ - ๙	ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	๑๓๔
๔ - ๑๐	ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามช่วงอายุ	๑๓๕
๔ - ๑๑	ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตาม ช่วงอายุ	๑๓๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔ – ๑๒ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามระดับการศึกษา	๑๓๗
๔ – ๑๓ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตาม ระดับการศึกษา	๑๓๘
๔ – ๑๔ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามอาชีพ	๑๔๐
๔ – ๑๕ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง ของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตาม อาชีพ	๑๔๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	การจัดส่วนราชการกองทัพบก	๑๑
๒ - ๒	การจัดส่วนราชการกองทัพบกในส่วนบัญชาการ	๑๒
๒ - ๓	การจัดส่วนราชการกองทัพบกในส่วนกำลังรบ	๑๒
๒ - ๔	วงจรรจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ	๒๘
๒ - ๕	แผนผังโครงสร้างผู้มีอำนาจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๓๘
๒ - ๖	การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย ครอบคลุมหน่วยงาน เครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ	๔๔
๒ - ๗	แผนผังความเชื่อมโยงกับปฏิบัติการร่วมกับกองทัพบก	๔๕
๒ - ๘	แผนผังการปฏิบัติงานแบบบูรณาการระดับจังหวัด	๔๖
๒ - ๙	กรอบแนวคิดของการวิจัย	๗๑
๓ - ๑	บทบาทของการพัฒนาของกองทัพบกในการปฏิบัติงาน	๗๕
๓ - ๒	หลักการในการปฏิบัติงานพัฒนา	๗๕
๓ - ๓	โครงสร้างการจัดของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก	๘๑
๓ - ๔	โครงสร้างศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบกส่วนหน้า (สบภ.ทบ.สน.)	๘๒
๓ - ๕	โครงสร้างการจัดศูนย์บรรเทาสาธารณภัย (หน่วย) (สบภ.(หน่วย))	๘๓
๓ - ๖	การจัดกำลังและยุทโธปกรณ์ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยระดับกองพัน	๙๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพบก เป็นองค์กรภาครัฐองค์กรหนึ่งที่มีภารกิจหลักในด้านการป้องกันประเทศ และเป็นองค์กรทางทหารที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ เป็นองค์กรที่มีรูปแบบโครงสร้างและมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความสำคัญประกอบอยู่รวมกันภายในองค์กรซึ่งต่างก็มีการปฏิบัติแตกต่างกันออกไปตามโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานต้องรับผิดชอบ เป็นกลไกด้านความมั่นคงของรัฐ มีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ และยังมีบทบาทในการพัฒนาประเทศจากลักษณะโครงสร้างของกองทัพบก ซึ่งมีการแบ่งส่วนราชการออกเป็นหลายส่วน ความจำเป็นในการรักษาทรัพยากรบุคคล ให้คงอยู่กับหน่วยงานนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ทหารทำหน้าที่เป็นผู้ที่ช่วยเสริมงานของทางรัฐบาลในด้านการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนให้มีความเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งการปรับบทบาทมาเป็นผู้ช่วยเหลือประชาชนช่วยพัฒนาสร้างความเจริญให้กับสังคม และเป็นที่ยิ่งให้กับประชาชนได้เสมอ

ประเทศไทยได้ประสบกับเหตุการณ์ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่ปัจจุบันมีความถี่ในการเกิดมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความเสียหายกับชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยในภาพรวมของการบรรเทาภัยพิบัติของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ มีประเด็นที่น่าสนใจต่อการพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ซึ่งจะต้องเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบหลักเมื่อมีการร้องขอ แต่กลับกลายเป็นว่า หน่วยทหารช่างของกองทัพบกจำเป็นต้องแสดงบทบาทในการปฏิบัติภารกิจในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนในฐานะหน่วยงานหลัก

เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าการปฏิบัติหรือการตอบสนองต่อสถานการณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก มีความรวดเร็ว และเป็นหน่วยงานของรัฐที่เข้าถึงพื้นที่ประสบภัยพิบัติก่อนหน่วยงานอื่น ประกอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักมีหลายหน่วยงาน แต่ขาดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการอย่างไม่มีระบบและไม่สามารถปฏิบัติตามแผนและนโยบาย เนื่องจากขาดความชัดเจนด้านนโยบาย ด้านกฎระเบียบข้อบังคับ และปัญหาด้านบุคลากร และการจัดการ โดยเมื่ออธิบายกระบวนการจัดการของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก พบว่ามี

หลักการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการควบคุมสั่งการให้กำลังพลปฏิบัติงาน ตามภารกิจให้สำเร็จ รวมไปถึงการประสานงานของหน่วยที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างชัดเจน

กรณีนี้ ทำให้การปฏิบัติภารกิจของหน่วยทหารช่างมีศักยภาพ และขีดความสามารถ อันเป็นเครื่องแสดงบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างต่อเนื่อง จากการประยุกต์ใช้กำลังพล เทคนิค อุปกรณ์ และยุทธโศปกรณ์เท่าที่มี อยู่ในหน่วยทหารช่าง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือผู้ประสบภัย ถึงแม้ว่า อุปกรณ์หรือยุทธโศปกรณ์บางชนิดจะใช้งานมายาวนานก็ตาม ซึ่งทำให้เห็นถึงบทบาทเสมือนเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้ปรากฏในสารบัญญัตินิยามว่าด้วยการบรรเทาสาธารณภัย และแสดงให้เห็นถึง บทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณาถึงความสำคัญของหน่วยทหารช่าง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาบทบาทของหน่วยทหารช่าง โดยได้แยกเป็นบทบาทในการพัฒนาประเทศและ บทบาทในการช่วยเหลือประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติภารกิจ ตลอดจนความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติภารกิจของทหารช่าง เพื่อให้เกิดการพัฒนา บทบาทของหน่วยทหารช่างในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน รวมถึงการปฏิบัติงาน ในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน
๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติภารกิจ ตลอดจนความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติภารกิจของหน่วยทหารช่าง
๓. เพื่อเสนอแนะการพัฒนาบทบาท และการปฏิบัติภารกิจของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” มีขอบเขตในการวิจัยคือ

๑. ศึกษาภารกิจและขีดความสามารถของหน่วยทหารช่างกองทัพบก ในการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน

๒. วิเคราะห์บทบาทในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ในการเข้าไปพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน

๓. สำรวจความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนารูปแบบหน้าที่ต่อการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นหลักและเสริมด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยค้นหาบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และหลักนิยมของทหาร รวมไปถึงในด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแผนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งอาศัยข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการสัมภาษณ์ประชาชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนที่มีให้กับหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการเข้าไปพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาพัฒนาปรับปรุง แก้ไขกระบวนการ และรูปแบบการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมและมีภาพลักษณ์ที่ดีไม่ขัดต่อกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน
๒. ได้รับทราบปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน ในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่าง
๓. ได้แนวทางในการพัฒนาบทบาท และการปฏิบัติภารกิจของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของทหารช่าง

ในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

ในการวิจัย “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการกำหนดลักษณะบทบาทและหน้าที่ของหน่วยทหารช่าง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งรวมทั้งการปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังทำให้มุมมองในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบก เพื่อให้มีความพร้อมตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยได้อาศัยทฤษฎีและแนวคิดดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และภารกิจของทหาร
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภัยพิบัติ
๓. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
๔. หลักนิยมของทหารช่าง
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๖. กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และภารกิจของทหาร

๑. คำจำกัดความของทหาร

“ทหาร” หรือเรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า “รั้วของชาติ” มีบทบาทสำคัญมากมายแก่ชาติไทยทั้งในเรื่องการปกป้องเอกราช นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งประเทศชาติ คอยปกป้องประเทศจากการรุกรานอำนาจอาณานิคมของต่างชาติที่จะเข้ามายึดครองประเทศ และหน้าที่ที่สำคัญคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ทำให้พี่น้องประชาชนได้อยู่อย่างมีความสุข กินอิ่ม นอนหลับ ได้อย่างไม่ต้องหวั่นเกรงอันตรายใดๆ (หน้าที่ของทหารที่คนไทยควรรู้, ออนไลน์, ๒๐๑๗)

คำว่า “ทหาร” มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า “ทหฺร” แปลว่า เต็ก เด็กหนุ่ม “ทห” เฉยๆ แปลว่า ความร้อน เรา่ร้อน เผลาไหม้ ทรงไว้ แต่ถ้าตามพจนานุกรมไทยปัจจุบัน แปลว่า “ผู้มีหน้าที่ในเรื่องรบหรือนักรบ” ผู้เป็นกำลังรักษาความมั่นคงและพัฒนาประเทศ ผู้เป็น

กำลังรบ และทำหน้าที่อื่นๆ ในยามสงคราม “ทหาร” เป็นคำที่เคยได้ยินมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วนและมีความเข้าใจในคำว่าทหารแตกต่างกันออกไป บางครั้งอาจจะนึกถึงทหารในฐานะที่เป็นรัฐของชาติ ในการปกป้องอธิปไตยจากข้าศึก บางครั้งอาจจะมองว่าทหารเป็นนักพัฒนา เพราะเคยเห็นทหารไปช่วยสร้างเส้นทางหรือขุดลอกคูคลองตามสถานที่ต่างๆ และการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในอดีต และการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปัจจุบันทหารเป็นผู้มีเกียรติเมื่อเป็นผู้ถือผู้รักษาอาวุธของชาติ มียศ มีศักดิ์ มีค่าน้ำหนัก ชื่อ พร้อมเจ็บพร้อมตายก่อนคนอื่นในชาติ ตามหน้าที่ย่อมถือได้ว่าเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่เสียสละ และมีเกียรติ ควรค่าแก่การยกย่องและเชิดชู

สถาบันทหารเป็นสถาบันเก่าแก่ที่มีมานานตั้งแต่โบราณกาล บรรพบุรุษของทหารหาญได้สละชีพเอาเลือดทาแผ่นดิน ปกป้องมาตุภูมิและพระมหาเศวตฉัตร เอาชีพทับถมกัน เพื่อให้ชาติยังคงอยู่ จิตวิญญาณของทหาร คือ เกียรติ วินัย กล้าหาญ อดทน ทหารผู้ใดที่ละทิ้งหน้าที่ละทิ้งจิตวิญญาณของทหารถือว่ามันผู้นั้นขาดจากความเป็นทหาร คำว่า “ทหาร” นั้น เขียนง่ายสะกดง่าย แต่เป็นยาก ทหารที่ดีต้องมีจิตวิญญาณของทหาร ดำรงชีพดำรงตนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นผู้มีหน้าที่ปกป้องชาติและราชบัลลังก์ หน้าที่ต้องมาก่อนสิ่งอื่นใดในชีวิต

๒. บทบาทของทหารและกองทัพในแต่ละรัฐธรรมนูญ

๒.๑ จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่บัญญัติให้มีหมวดที่ว่าด้วย “แนวนโยบายแห่งรัฐ” ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็น “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๒ นั้นเอง ได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพ และการใช้กำลังทหารไว้ในหลายมาตรา ได้แก่

มาตรา ๕๘ “กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช”

มาตรา ๕๙ “กำลังทหารเป็นของชาติอยู่ในบังคับบัญชาสูงสุดของพระมหากษัตริย์ ไม่ขึ้นต่อเอกชน คณะบุคคล หรือพรรคการเมืองใดๆ”

มาตรา ๖๐ “กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการสงครามหรือเพื่อปกป้องประชาชนจากการจลาจล และจะใช้ได้ก็แต่โดยกระแสพระบรมราชโองการ เว้นแต่ในกรณีที่มีประกาศใช้กฎอัยการศึก

การใช้กำลังทหารเพื่อช่วยเหลือราชการอื่น ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

มาตรา ๖๑ “เอกชนก็ดี คณะบุคคลก็ดี พรรคการเมืองก็ดี จะใช้กำลังทหารไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อมเป็นเครื่องมือในทางการเมืองมิได้

ทหารและบุคคลอื่นในสังกัดฝ่ายทหารในระหว่างรับราชการประจำจะเป็นสมาชิกหรือ เจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง หรือแสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใดๆ มิได้”

๒.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่สองที่บัญญัติให้มีหมวดที่ว่าด้วย “แนวนโยบายแห่งรัฐ” แต่ครั้งนี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับกองทัพและการใช้กำลังทหารไว้เพียงมาตราเดียว ซึ่งมีข้อความดังนี้

มาตรา ๓๘ “รัฐต้องมีกำลังทหารไว้ เพื่อรักษาเอกราช และประโยชน์แห่งประเทศชาติ”

๒.๓ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ ไม่ได้บัญญัติหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐเอาไว้ ดังนั้น จึงไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกองทัพหรือการใช้กำลังทหาร

๒.๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มีหมวดที่ว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐ และได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพและการใช้กำลังทหารไว้ ๒ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๕๗ “กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับเอกราช ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ”

มาตรา ๕๘ “กำลังทหารเป็นของชาติ พึงใช้เพื่อการรบหรือการสงคราม หรือเพื่อปราบปรามการจลาจล การใช้กำลังทหารเพื่อการอื่นให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

๒.๕ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ ไม่มีบทบัญญัติที่ว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐ ดังนั้น จึงไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับบทบาทของกองทัพหรือการใช้กำลังทหาร

๒.๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มีหมวดว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐ และได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพและการใช้กำลังทหารไว้ ๓ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๖๘ “กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็น สำหรับรักษาเอกราช ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ”

มาตรา ๖๙ “กำลังทหารเป็นของชาติ ไม่ขึ้นตรงต่อเอกชนหรือคณะบุคคลใดๆ”

มาตรา ๗๐ “กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบ หรือการสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ

และเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ การใช้กำลังทหารเพื่อการอื่น ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

จะสังเกตได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติว่า “กำลังทหารพึงใช้เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์”

๒.๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ ไม่มีหมวดवादด้วย
แนวนโยบายแห่งรัฐ และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพหรือการใช้กำลังทหาร

๒.๘ รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ไม่มีหมวดवादด้วย
แนวนโยบายแห่งรัฐ และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพและการใช้กำลังทหาร

๒.๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มีหมวดवादด้วย
แนวนโยบายแห่งรัฐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพ และการใช้กำลังทหารไว้เพียงมาตราเดียว
คือ มาตรา ๕๖ ซึ่งบัญญัติว่า

“รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐและ
ผลประโยชน์แห่งชาติ

กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบ หรือการสงคราม เพื่อปกป้องสถาบัน
พระมหากษัตริย์ เพื่อปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ และเพื่อ
การพัฒนาประเทศ”

๒.๑๐ รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ ไม่มีหมวดवादด้วย
แนวนโยบายแห่งรัฐ และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพหรือการใช้กำลังทหาร

๒.๑๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มีหมวดवादด้วย
แนวนโยบายแห่งรัฐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพ และการใช้กำลังทหารไว้เพียงมาตราเดียว
คือ มาตรา ๖๑ ซึ่งบัญญัติว่า

“รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ และ
ผลประโยชน์แห่งชาติ

กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการสงครามและการป้องปรามมิให้เกิด
สงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อปราบหรือป้องปรามการกบฏและการจลาจล
เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ”

๒.๑๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และเป็นรัฐธรรมนูญ
ฉบับแรกที่เปลี่ยนชื่อหมวดจากหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ มาเป็นหมวดแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ
และได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพและการใช้กำลังทหารไว้ในมาตรา ๗๒ ดังนี้

“รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ”

จะสังเกตได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า “กำลังทหารมีไว้เพื่อพิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อพัฒนาประเทศ”

๒.๑๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ไม่มีหมวดว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐ และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพหรือการใช้กำลังทหาร

๒.๑๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพและการใช้กำลังทหาร โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗ ว่า

“รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็น และเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ”

จะเห็นได้ว่า ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับบทบาทของกองทัพและการใช้กำลังทหารไว้ นั้น สามารถสรุปบทบาทหน้าที่และภารกิจของทหาร ได้ดังนี้

๒.๑๔.๑ การพิทักษ์

๒.๑๔.๑.๑ รักษาเอกราช

๒.๑๔.๑.๒ ความมั่นคงของรัฐ

๒.๑๔.๑.๓ สถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑๔.๑.๔ ผลประโยชน์แห่งชาติ

๒.๑๔.๑.๕ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒.๑๔.๒ การพัฒนาประเทศ

ตามพระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกองทัพไว้ดังนี้ “กองทัพบกมีหน้าที่เตรียม

กำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ” จากหน้าที่ที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ อาจกล่าวเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายว่ากองทัพบกมีหน้าที่หลักอยู่ ๓ ประการ คือ

๒.๑๔.๒.๑ การเตรียมกำลังกองทัพบก ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

เตรียมกำลังทางบกไว้จำนวนหนึ่งให้พร้อมรบ ตั้งแต่ยามปกติ วางแผนการสงครามใช้กำลังทหารทั้งกำลังที่มีอยู่ในยามปกติ และกำลังที่จะต้องขยายขึ้นในยามสงคราม เตรียมระดมสรรพกำลังให้สอดคล้องกับแผนการใช้กำลังทหาร หรือแผนป้องกันประเทศ

๒.๑๔.๒.๒ การป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

ใช้กำลังทางบกที่ได้เตรียมไว้เข้าทำการรบตามแผน ระดมสรรพกำลังตามความจำเป็น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารตามแผนป้องกันประเทศ

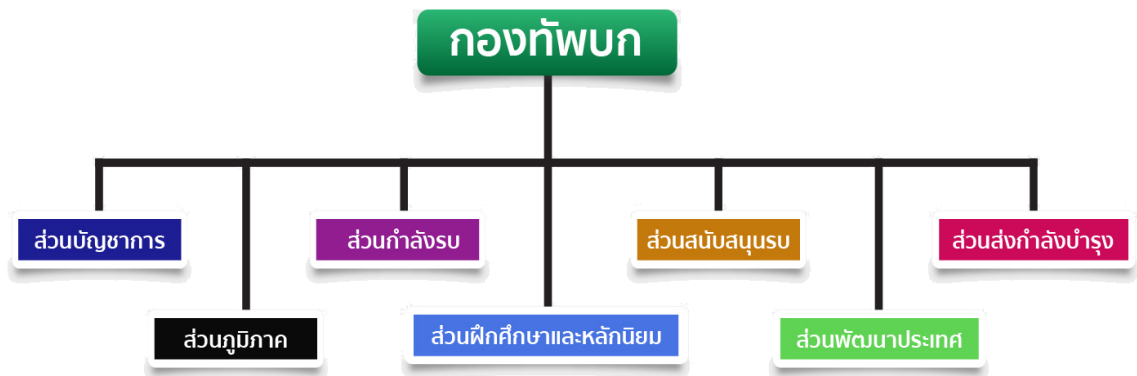
๒.๑๔.๒.๓ การใช้กำลังกองทัพบก

ในปัจจุบันกองทัพบกได้กำหนดพันธกิจไว้ได้แก่ การจัดเตรียมและเสริมสร้างกำลังทั้งปวงในส่วนของกองทัพบก และช่วยเหลือสนับสนุนการจัดเตรียมกำลังของส่วนราชการอื่นให้มีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติ เพื่อให้มีความเพียงพอและพร้อมที่จะเผชิญภัยคุกคาม ทั้งจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ รวมทั้งมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารและภารกิจทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการพัฒนาเสริมสร้างกำลังตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และแผนการพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพบก ทั้งในด้านโครงสร้างกำลังความพร้อมรบ ความต่อเนื่องในการรบ และความทันสมัย อีกทั้งการใช้กำลังที่ได้จัดเตรียมไว้ หรือที่จะระดมสรรพกำลัง เพื่อป้องกันราชอาณาจักรจากภัยคุกคามภายในและภายนอกประเทศ การปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์การคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การช่วยพัฒนาประเทศ ตลอดจนการสนับสนุนรัฐบาล และประชาชน ในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติในรูปแบบต่างๆ

๒.๑๕ การจัดส่วนราชการกองทัพบก เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกองบัญชาการทหารสูงสุดตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพบกไทยกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้แบ่งส่วนราชการของกองทัพบกออก

เป็น ๓๔ หน่วยงาน โดยสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มตามลักษณะสายงานประเภทเดียวกัน ได้ ๗ กลุ่มหลัก ดูได้จากการจัดส่วนราชการกองทัพกตามแผนภาพที่ ๒ – ๑

แผนภาพที่ ๒ – ๑ การจัดส่วนราชการกองทัพก

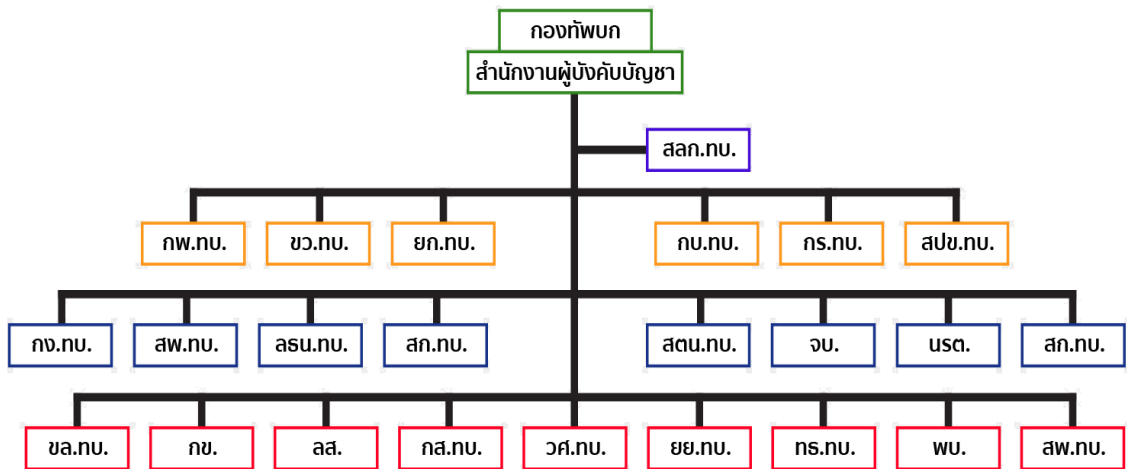

ที่มา : http://www.rta.mi.th/newweb/rta_organize.php, ๒๕๖๑

ดังนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาจึงจัดออกเป็นกลุ่มตามส่วนราชการที่มีลักษณะงานประเภทเดียวกันเป็น ๗ ส่วน คือ

๒.๑๕.๑ ส่วนบัญชาการมีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชาวางแผนอำนวยการประสานงาน และกำกับการให้การดำเนินงานของกองทัพกในยามปกติและยามสงครามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ดูได้จากการจัดส่วนราชการกองทัพกในส่วนบัญชาการตามแผนภาพที่ ๒ – ๒

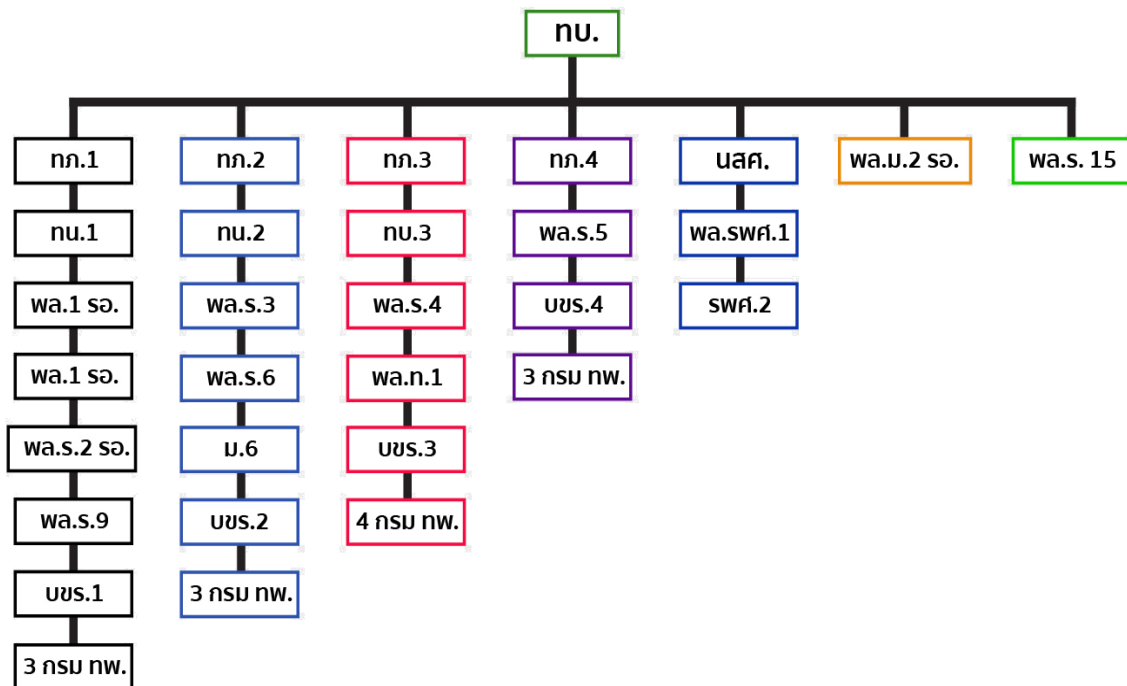
แผนภาพที่ ๒ – ๒ การจัดส่วนราชการกองทัพบกในส่วนบัญชาการ

ที่มา : http://www.rta.mi.th/newweb/rta_organize.php, ๒๕๖๑.

๒.๑๕.๒ ส่วนกำลังรบ เป็นองค์ประกอบหลักของกองทัพบกมีหน้าที่ใช้กำลังรบต่อกำลังของฝ่ายศัตรูเพื่อการป้องกันราชอาณาจักร สำหรับหน้าที่ของแต่ละหน่วยกำลังรบจะปรากฏตามภารกิจที่กำหนดไว้ในอัตราการจัดของหน่วยนั้นๆ คู่มือจากการจัดส่วนราชการกองทัพบกในส่วนกำลังรบตามแผนภาพที่ ๒ – ๓

แผนภาพที่ ๒ – ๓ การจัดส่วนราชการกองทัพบกในส่วนกำลังรบ

ที่มา : http://www.rta.mi.th/newweb/rta_organize.php, ๒๕๖๑.

๒.๑๕.๓ ส่วนสนับสนุนการรบ มีหน้าที่ให้การสนับสนุนแก่ส่วนกำลังรบ โดยตรง เพื่อเพิ่มอำนาจกำลังรบหรือกดดันข้าศึก เพื่อให้บรรลุภารกิจของหน่วยกำลังรบได้ง่ายขึ้น ซึ่งกองทัพกองทัพอากาศพิจารณาใช้ในลักษณะรวมการและ/หรือแบ่งมอบให้กับส่วนราชการใดๆ ที่เป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพก็ได้ตามความเหมาะสม อนึ่งบางหน่วยอาจจัดเป็นหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบอีกจำนวนหนึ่งได้

๒.๑๕.๔ ส่วนส่งกำลังบำรุง มีหน้าที่ให้การสนับสนุนทางด้านส่งกำลังบำรุงให้กับส่วนราชการต่างๆ ในระดับกองทัพบก ได้แก่ การส่งกำลังบำรุง การส่งกลับ และการรักษาผู้ป่วยเจ็บการขนส่ง และการก่อสร้าง

๒.๑๕.๕ ส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ปกครองพื้นที่รักษาความสงบเรียบร้อย และดูแลระเบียบวินัยทหารนอกกรมกองตลอดจนรับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง การสัสดี การศาลทหาร การคดี การเรือนจำ การเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร การอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งการสนับสนุนทางการส่งกำลังบางประเภทให้กับหน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการ แก่หน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการปฏิบัติตามกฎหมายและแบบธรรมเนียม

๒.๑๕.๖ ส่วนการฝึกศึกษาและหลักนิยม มีหน้าที่อำนวยการและดำเนินการฝึก และศึกษากำลังพลของกองทัพบก เพื่อให้กำลังพลเหล่านั้นมีความสามารถเหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่อันจะทำให้หน่วยต่างๆ ของกองทัพบกมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑๕.๗ ส่วนพัฒนาประเทศ แต่เดิมกองทัพบกได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ ๒ โครงการใหญ่ คือ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และงานโครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง โดยใช้กำลังพลและยุทธโศปกรณ์จากหน่วยต่างๆ เข้าไปปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยเหล่านี้ไม่ได้มีความชำนาญเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนา ก่อให้เกิดภาวะผูกพัน และมีผลกระทบความพร้อมรบของกองทัพบกเป็นส่วนร่วมอีกด้วย ดังนั้น กองทัพบกจึงได้มีการจัดตั้งหน่วย งานพัฒนาขึ้นเพื่อรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาโดยเฉพาะใน ๒ ระดับ คือ

๒.๑๕.๗.๑ ระดับกองทัพภาค ได้แก่ กองพลพัฒนา ๑ กองพลต่อกองทัพภาค เพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่กองทัพภาค

๒.๑๕.๗.๒ ระดับกองทัพบก ได้แก่ กองพลทหารช่าง เพื่อรับผิดชอบด้านการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่เป็นงานพิเศษเกินขีดความสามารถของกองพลพัฒนา

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ของทหารที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้น จะมีผลงานของทหารที่เป็นคุณูปการต่อประเทศชาติ คือ ความ

มั่นคงและความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่มีให้แก่ชาติโดยหล่อหลอมรวมกันระหว่างศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน ดังนั้น กองทัพบก จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความพร้อมและสามารถที่แสดงออกได้ถึงศักยภาพและขีดความสามารถ อันเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไปในการ ดำเนินการต่อเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในด้านการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือ ประชาชนในทุกภารกิจ ดังคำขวัญของกองทัพบกที่ว่า “เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน”

๓. ทหารกับการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

บทบาทของกองทัพบกในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนนั้น ถือได้ว่าเป็นอาวุธสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอดได้ และปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชนโดยกองทัพบกนั้น ถือว่าเป็นภารกิจอันสำคัญอย่างยิ่งที่ทหารยุคใหม่ต้อง ปฏิบัติการ เพื่อศักยภาพของกองทัพบกและความอยู่รอดของประเทศ โดยในการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชนของทหารมีบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ บทบาทในการที่ เข้าไปมีส่วนร่วมใน โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งกองทัพบกให้ความสำคัญสูงสุดต่อ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีโครงการในส่วนความ รับผิดชอบของกองทัพบก รวมจำนวน ๑๒๗ โครงการ (จากจำนวนทั้งหมด ๔,๖๘๕ โครงการ) โดยแบ่งเป็นกลุ่มงานต่างๆ ได้ ๕ กลุ่มงาน คือ

๑. กลุ่มงานด้านความมั่นคง ได้แก่ โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหมู่บ้านจุฬาภรณ์ พัฒนา

๒. กลุ่มงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงการ บ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการแก้ปัญหาดิน น้ำ และสภาพแวดล้อม โครงการพัฒนาพื้นที่ และ โครงการอนุรักษ์สภาพป่าในพื้นที่

๓. กลุ่มงานส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ โครงการส่งเสริมศิลปอาชีพ โครงการพัฒนา การเกษตร โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ และโครงการพัฒนาลุ่มน้ำ

๔. กลุ่มงานฟาร์มตัวอย่าง ได้แก่ โครงการธนาคารอาหาร โครงการฟาร์ม ตัวอย่าง โครงการส่งเสริมการเกษตรและปศุสัตว์ โครงการแปรรูปผลผลิต และโครงการส่งเสริม สหกรณ์

๕. กลุ่มงานอื่นๆ ได้แก่ โครงการแก้ปัญหาอุทกภัย โครงการจัดสรรที่ดินทำกิน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสาธารณสุขและการศึกษา และโครงการพัฒนาพลังงานจาก ธรรมชาติ

และอีกบทบาทหนึ่ง กองทัพบกยังมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศ ตัวอย่างเช่น การดำเนินงานด้านพลังงานทดแทน มีดังนี้

๑. โครงการพัฒนากำลังพลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หรือโครงการผลิตไบโอดีเซลในหน่วยทหาร โดยมุ่งส่งเสริมการผลิต และการใช้ไบโอดีเซลมาตรฐานระดับชุมชน เพื่อทดแทนการใช้น้ำมันดีเซล (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, ๒๕๕๕)

๒. การให้ความร่วมมือกับกรมวิชาการเกษตรในการใช้พื้นที่ของกองทัพบก เพื่อการวิจัยและพัฒนาพืชพลังงาน เช่น ปาล์มน้ำมัน สบู่ดำ หนุ่ยเนเปียร์ พร้อมเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรพืชพลังงานต้นแบบให้ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่โดยรอบ

๓. โครงการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อความมั่นคงและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและกองทัพบก มีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานความมั่นคงและชุมชนต่างๆ ในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนไทย -พม่า ที่มีสภาพทุรกันดารให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนใช้ในฐานะปฏิบัติการทหาร เพื่อเป็นพลังงานเสริมสำหรับการติดต่อสื่อสารและให้แสงสว่าง รวมถึงการพัฒนาพลังงานทดแทนให้แสงสว่างกับหมู่บ้านในเขตป่าอนุรักษ์ชายแดน โดยอาศัยหน่วยงานความมั่นคงเป็นผู้ปฏิบัติการร่วมกับชุมชน

และกองทัพบกโดยหน่วยทหารช่างยังได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งได้รับการประสานจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดโดยตรง หรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติในรูปแบบต่างๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ภายใต้สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในมิติใหม่ในการปฏิบัติการกิจดังกล่าวนี้ อาจใช้กำลัง เฉพาะกิจที่มีขีดความสามารถเหมาะสมกับภารกิจโดยมีแผนงานที่กำหนดความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ทั้งภัยแล้ง ภัยหนาว และอุทกภัยที่เกิดขึ้นครั้งใหญ่ เมื่อปี ๒๕๕๔ ที่กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งหน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีบทบาทและเป็นที่กล่าวถึงอย่างมากในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติดังกล่าว

อีกทั้ง หน่วยทหารช่างของกองทัพบกยังได้จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ เช่น ค่ายอาสา การปลูกต้นไม้ สร้างฝาย การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และโครงการชุดลอกคูคลองต่างๆ พร้อมทั้งลงไปแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ทุรกันดารและพื้นที่ที่อันตราย ซึ่งได้แก่ โครงการอีสานเขียว โครงการก่อสร้างทางหลวงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (จชต.) เช่น ทางหลวงหมายเลข ๔๑๐ และหมายเลข ๔๐๖๖ ฯลฯ การสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว การสนับสนุนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการลักลอบตัดไม้บริเวณตามแนวชายแดน การสนับสนุน

ภารกิจรักษาสันติภาพ และการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ในกรอบของสหประชาชาติร่วมกับมิตรประเทศ เช่น ภารกิจรักษาสันติภาพในแคว้นคาร์ฟูร์ ประเทศซูดาน ตั้งแต่ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ – มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ และการปฏิบัติภารกิจให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เช่น สร้างสะพาน ถนน การค้นหาและช่วยชีวิต และภัยพิบัติที่มาจากสารเคมีรั่วไหล (Chemical Leakage) เป็นต้น

จากส่วนพัฒนาประเทศของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกนั้น นอกจากการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบคมนาคม ระบบน้ำอุปโภคบริโภค ระบบน้ำเพื่อการเกษตร ท่อประปา อ่างเก็บน้ำ และระบบไฟฟ้าแล้ว ยังส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริอีกด้วย ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งความแตกต่างทางกายภาพของแต่ละภูมิภาค ส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางด้านอาชีพ และข้อจำกัดต่างๆ ส่วนช่วยพัฒนาประเทศของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจึงต้องกำหนดนโยบายการพัฒนาในแต่ละภูมิภาค ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในรูปแบบของโครงการที่แตกต่างกันไปของแต่ละกองทัพบกภาครับผิดชอบ โดยกองพลพัฒนาของแต่ละกองทัพบก

จากบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการช่วยเหลือและการบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนผู้ประสบภัยต่างๆ เช่น ภัยหนาว ภัยแล้ง ภัยน้ำท่วม ฯลฯ อย่างต่อเนื่องนั้น กองทัพบกได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ศบภ.ทบ.) โดยมีชุดบรรเทาสาธารณภัยเคลื่อนเร็วขึ้น โดยใช้กำลังพล และเครื่องมือของหน่วยทหารช่าง และเป็นชุดที่มีขีดความสามารถในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว มีความพร้อมของยุทธโศปกรณ์ต่างๆ โดยจะเข้าถึงพื้นที่ที่ประสบภัยก่อนหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที จากสถานการณ์น้ำท่วมหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น หน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้แสดงความห่วงใยต่อพี่น้องประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน พร้อมทั้งยังสั่งการให้หน่วยขึ้นตรงทุกหน่วยให้ความช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ต่อประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยอย่างเร่งด่วน ทั้งในด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ลดลงโดยเร็วที่สุด รวมทั้งแบ่งมอบความรับผิดชอบถึงหน่วยระดับกองพันทั่วประเทศ

และนอกจากหน่วยทหารช่างของกองทัพบกยังได้ช่วยเหลือประชาชนแล้ว การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภาพลักษณ์ในเชิงบวกของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกนั้น หน่วยทหารช่างได้มีการสนับสนุนทั้งการประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับประชาชน โดยผ่านการทำสื่อโฆษณา โทรทัศน์ ผ่านแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวทางทหารในเขตหน่วยทหารต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นต้น

ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน่วยทหารช่างของกองทัพบกและภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาชน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนในอีกระดับ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภัยพิบัติ

๑. คำจำกัดความของภัยพิบัติ

ภัย หมายถึง สิ่งที่เป็นอันตรายหรือความเสี่ยงก่อให้เกิดความเสียหาย อาจจะมาจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติก็ได้ ตัวอย่างภัยที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม พายุไต้ฝุ่น (พายุเฮอริเคน) และแผ่นดินไหว ส่วนตัวอย่างภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การรั่วไหลของสารเคมี การวางระเบิดในสงคราม และมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม

คีท (Skeet, อ้างถึงใน ปรีชา มาฆะเสนต์, ๒๕๕๔) ให้คำจำกัดว่า ภัยหรือเหตุการณ์ที่สำคัญ ซึ่งทำให้สภาพการดำเนินชีวิตที่ปกติในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างกะทันหัน มีผลทำให้ประชาชนต้องขาดที่พึ่ง และได้รับความทุกข์เกิดความจำเป็นเร่งด่วนเกี่ยวกับอาหารที่פקอาศัย เสื้อผ้า การดูแลทางการแพทย์ การคุ้มครองและสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีพอื่นๆ

สำหรับคำว่า “สาธารณภัย” กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ให้ความหมายของสาธารณภัยไว้ว่า ภัยหรืออันตราย ที่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งอื่นๆ อย่างรุนแรงโดยเป็นภัยที่เกิดขึ้นกับคนหมู่มาก อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาหรือทุกสถานที่อย่างกะทันหันหรือค่อยๆ เกิดขึ้น ทำให้เกิดเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ เกิดความต้องการในสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างรีบด่วนสำหรับผู้ประสบภัย

ในพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้ให้นิยามของคำว่า “สาธารณภัย” คือ อัคคีภัย วัตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบายของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุขไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ๒๕๕๐)

เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ (๒๕๕๓) ได้ให้นิยามของคำว่า “สาธารณภัย” เป็นเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้น ทั้งโดยจากปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือเกิดโดยฝีมือมนุษย์ อาจเกิดอย่างฉับพลันหรือค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสียหายขนาดใหญ่ต่อชุมชนและต้องการการเข้าดำเนินการช่วยเหลือ เยียวยา และแก้ไขโดยวิธีการพิเศษ

ปาร์ริสส์ (Parrish, อ้างถึงใน ปรีชา มาณะเชษฐ์, ๒๕๕๔) ได้ให้อธิบายคำว่า “สาธารณภัย” หมายถึง เป็นการระบอบหรือแพร่กระจายของอุบัติเหตุ ซึ่งมีคนบาดเจ็บหนักหรือตายมากกว่า ๒๕ คนขึ้นไป

สำหรับคำว่า “ภัยพิบัติ” ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายของคำว่า “ภัย” หมายถึง สิ่งที่น่ากลัว อันตราย และคำว่า “พิบัติ” หมายถึง ความคลาดเคลื่อน ความผิด เมื่อรวมกันแล้วอาจจะหมายถึง “ความเสียหาย ความฉิบหาย จากอันตราย” หรือหมายถึง “การหยุดชะงักอย่างรุนแรงของการปฏิบัติหน้าที่ของชุมชนหรือสังคม อันเป็นผลมาจากการเกิดภัยทางธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อชีวิต ทรัพย์สิน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง เกินกว่าความสามารถของชุมชนหรือสังคมที่ได้รับผลกระทบ ดังกล่าวจะรับมือได้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่” (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ๒๕๕๖)

นิยามของคำว่า “ภัยพิบัติ” (Disasters) คือ ภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สิน โดยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทั้งในระยะสั้น และในระยะยาว โดยตามนิยามของคำว่า “ภัยพิบัติ” ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) และคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organization : JCAHO) ได้ให้นิยามว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือโดยมนุษย์อย่างทันที และทำให้ระบบการดูแลสุขภาพที่มีอยู่เดิมชะงักลง หรือเพิ่มความต้องการในการปฏิบัติงานขององค์กร

ศูนย์เตรียมความพร้อมภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center : ADPC, ๒๕๔๘) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภัยพิบัติ” คือ ภัยที่มีผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ หรือเกิดความเสียหายทางระบบเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อสังคม และอื่นๆ อีกซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๓ ประเภทคือ

๑. ภัยทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ดินถล่ม พายุฝนฟ้าคะนอง และพายุเขตร้อน คลื่นพายุซัดฝั่ง ไฟป่า สึนามิ ฝนแล้ง ฯลฯ

๒. ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากการก่อสร้าง ภัยจากการจราจรและคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ภัยจากการก่อการร้าย ภัยที่เกิดจากจรวด ฯลฯ

๓. ภัยจากเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ภัยจากการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวะ อาวุธเคมี รังสี สารพิษและเชื้อโรค ภัยจากการประกอบอุตสาหกรรม ระบบสื่อสาร ฯลฯ

ชาร์ลอตท์ เบทสัน และ แอดเวท เจ. เคร (Charlotte Benson and Edward J. Clay, ๒๐๐๔) กล่าวว่า “ภัยพิบัติ” หมายถึง เหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์อันตรายส่งผลกระทบต่อชุมชนและสภาพทางภูมิศาสตร์ โดยทำให้ชุมชนอยู่ในภาวะที่ไม่มั่นคง และเสี่ยงภัยเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต้องอพยพย้ายออกจากชุมชน จะทำให้โครงสร้างของชุมชนเปลี่ยนไป

สำนักงานว่าด้วยกลยุทธ์ระหว่างประเทศเพื่อการลดภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (United Nations International Strategy for Disaster Reduction : UNISDR, ๒๕๔๕) ให้ความหมายของภัยพิบัติว่า “Disaster” is “a serious disruption of the functioning of a community or a society involving widespread human, material, economic or environmental losses and impacts, which exceeds the ability of the affected community or society to cope using its own resources.” หมายถึง เหตุการณ์ที่ทำลายโครงสร้างของชุมชนหรือสังคม จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อมนุษย์อย่างร้ายแรง ทั้งด้านทรัพย์สิน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งชุมชนที่ได้รับผลกระทบนั้นไม่สามารถรับมือได้ด้วยกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งภัยพิบัตินี้เป็นส่วนหนึ่งของความเสี่ยงภัยที่เป็นผลจากความต่อแหลม (Exposure) ความเปราะบาง (Vulnerability) และศักยภาพ (Capacity) รวมทั้งมาตรการในการลดความเสี่ยงที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะลดความเสี่ยงนั้นได้

UN International Strategy for Disaster Reduction : ISDR (อ้างถึงในโครงการ GTZ การให้ความช่วยเหลือด้านที่ปรึกษาแก่กรมป้องกันฯ ในการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ) ได้ให้คำจำกัดความของภัยพิบัติว่า คือ สภาวะที่ระบบการทำงานของชุมชนหรือสังคมได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เกินกำลังความสามารถของชุมชนหรือสังคมที่ได้รับผลกระทบ จะจัดการได้โดยใช้ทรัพยากรของตนเองที่มีอยู่ และภัยพิบัติเป็นกระบวนการของความเสียหายซึ่งเป็นผลมาจากการรวมตัวกันของภัย สภาพความต่อแหลม และความสามารถหรือมาตรการที่ไม่เพียงพอที่จะลดผลด้านลบของความเสี่ยงนั้นได้

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายของ “ภัยพิบัติ” คือ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ

แผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวง ด้านคมนาคม (ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒) ได้ให้คำนิยามคำว่า “ภัยพิบัติ” คือ ภัยอันเกิดแก่

สาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์โดยก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตของประชาชน เกิดความสูญเสียหรือความเสียหาย และมีผลกระทบในทางลบต่อทรัพย์สิน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม จนเกินขีดความสามารถของชุมชนที่จะใช้ทรัพยากรของตนในการรับมือและจัดการกับภัยพิบัติ และผลกระทบของภัยพิบัติได้

และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๕ ให้ความหมายของ “ภัยพิบัติ” หมายความว่า สาธารณภัย อันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้งฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิดอากาศหนาวจัด ผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่นๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

๒. ประเภทของสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของคำว่า “ภัยพิบัติ” หรือ “สาธารณภัย” ได้ว่า เป็นเหตุการณ์ผิดปกติหรือภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์อันตรายส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยเกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำโดยฝีมือมนุษย์ที่มีรูปแบบลักษณะของการเกิดที่แตกต่างกันตามแต่ละประเภทหรือชนิดของภัยพิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบหรือก่อความเสียหายขนาดใหญ่ต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ทำอันตรายแก่ร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนต่อชุมชนหรือรัฐ โดยผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่กับความรุนแรงของภัยพิบัติประเภทนั้นๆ

นอกจากนี้ สามารถแบ่งประเภทของสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ ที่สามารถเกิดขึ้นในประเทศไทย ออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ ความเสี่ยงภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติ (Natural Disaster) หมายถึง ภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ นับตั้งแต่โบราณกาลมาแล้วที่มนุษย์เผชิญกับความยิ่งใหญ่ของภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะยาวนานปานใดที่มนุษย์พยายามเรียนรู้และเอาชนะภัยธรรมชาติตราบนานปัจจุบัน มนุษย์ยังไม่สามารถเอาชนะได้เลย นอกจากนี้ยัง ไม่มีใครที่เข้าใจถึงลักษณะกระบวนการ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ละเอียดลึกซึ้ง ปัจจุบันมนุษย์มีเทคโนโลยีที่สามารถช่วยให้เดินทางไปในอวกาศได้ แต่สำหรับธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ในโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่นี้ความรู้ที่มีอยู่นั้นนับว่าน้อยมาก การเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ในธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นแผ่นดินไหว ภัยร้อน ภัยหนาว ฯลฯ เหล่านี้ แต่ละครั้งนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์เป็นอย่างมาก ยิ่งมนุษย์พยายามที่จะเรียนรู้ศึกษาถึงปรากฏการณ์

ธรรมชาติมากเท่าใด ยิ่งพบว่าธรรมชาตินั้นยิ่งมีความยิ่งใหญ่ที่สุดที่มนุษย์จะสามารถควบคุมได้ หนทางเดียวที่ดีที่สุดพึงกระทำตอนนี้ คือพยายามเรียนรู้ธรรมชาติของภัยต่างๆ เหล่านี้แล้วหาทาง ป้องกันและลดความเสียหายที่จะเกิดจากภัยธรรมชาติต่างๆ เหล่านี้ให้มากที่สุด สรุปตัวอย่างการเกิด ภัยพิบัติต่างๆ ในธรรมชาติ ได้แก่

๒.๑.๑ อุทกภัย (Flood) เกิดการมีน้ำท่วมบนผิวดินมากกว่าปกติและมีอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ต้องการมีสาเหตุมาจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น พายุ ฝนตกหนัก น้ำล้นตลิ่ง น้ำป่าไหลหลาก อุทกภัย ซึ่งเป็นภัยที่เกิดขึ้นทุกปีและเกิดขึ้นได้บ่อยในประเทศ เพียงแต่อาจจะเกิดในบางส่วนเท่านั้น และเป็นภัยที่เกิดรวดเร็วกว่าภัยอื่นๆ ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน

๒.๑.๒ ภัยจากดินโคลนถล่ม (Landslide and Mudslide) เป็นการที่ดินหรือ หินพังลงมาจากภูเขาหรือพื้นที่ลาดชันอย่างรวดเร็ว โดยเป็นไปได้ทั้งกระแสโคลน ดินหรือหิน ซึ่ง เกิดขึ้นเมื่อมีฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องมีปริมาณน้ำในดินสูง ดินขาดแรงยึดเกาะหรือเกิดแผ่นดินไหว เป็นภัยที่เกิดบ่อยเช่นกันถ้าดูจากสถิติที่ผ่านมา โดยจะเกิดขึ้นในบางภาคของไทยเท่านั้น ดังนั้น คน หรือบริษัทต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่นั้นจะต้องระมัดระวังและเตรียมความพร้อมเป็นพิเศษ

๒.๑.๓ ภัยจากพายุเขตร้อน (Tropical Cyclone) หรือवादภัย (Tropical Wind) หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรง จนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้าง สำหรับในประเทศไทยवादภัยหรือพายุลมแรงมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติ ซึ่งเกิดถี่เช่นกันก่อให้เกิดพายุฝน ลมแรง กินพื้นที่บริเวณกว้าง ทำให้เกิดฝนตกน้ำท่วม โคลนถล่ม คลื่นซัดฝั่ง โดยมีชื่อเรียกว่า “พายุไต้ฝุ่นหรือพายุเฮอริเคน” มักจะเกิดขึ้นประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ครั้งต่อปีในบริเวณเส้นศูนย์สูตร

๒.๑.๔ ภัยจากคลื่นสึนามิ (Tsunami) เป็นคลื่นขนาดใหญ่ที่เกิดจาก แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิดหรือ แผ่นดินใต้มหาสมุทรถล่ม หรืออุกกาบาตพุ่งเข้าชนโลกก็ได้ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในมหาสมุทรแปซิฟิก มีลักษณะเป็นคลื่นในทะเลที่มีช่วงคลื่นยาวประมาณ ๘๐ - ๒๐๐ กิโลเมตร เคลื่อนที่ด้วยความเร็วประมาณ ๖๐๐ - ๑,๐๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง รัศมีของ คลื่นยักษ์ส่งผลกระทบเข้าไปในบริเวณชายฝั่งได้ไกลถึง ๔๐๐ เมตร แม้ว่าจะเกิดขึ้นไม่บ่อยแต่เกิด แก่ครั้งเดียวก็สร้างความเสียหายด้วยพลังงานอันมหาศาลของคลื่นสึนามิ จะทำให้เกิดอันตราย แก่สิ่งมีชีวิตและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในบริเวณชายหาด หรือหมู่เกาะที่คลื่นสึนามิซัดเข้าหา อย่างที่ ประเทศเคย์เจอเมื่อปี ๒๕๔๑ หรือแม้แต่ประเทศญี่ปุ่นก็มีการเตรียมพร้อมไว้ระดับหนึ่ง เรียกว่า มีโอกาสเกิดแต่ถ้าเกิดแล้วมีผลกระทบสูงมาก

๒.๑.๕ ภัยจากแผ่นดินไหว (Earthquake) หมายถึง การสั่นสะเทือนของพื้นดินอันเกิดขึ้นได้ทั้งจากการกระทำของธรรมชาติและมนุษย์ ส่วนที่เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ การเคลื่อนตัวของเปลือกโลกโดยฉับพลันตามแนวขอบของแผ่นเปลือกโลก หรือตามแนวรอยเลื่อน การระเบิดของภูเขาไฟ การยุบตัวของโพรงใต้ดิน แผ่นดินถล่ม อุทกภัยขนาดใหญ่ตก เป็นต้น ส่วนที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การระเบิดต่างๆ การทำเหมือง การสร้างอ่างเก็บน้ำใก้ลรอยเลื่อน การทำงานของเครื่องจักรกล การจราจร เป็นต้น ประเทศไทยมีสถิติแผ่นดินไหวอยู่เรื่อยๆ แต่แทบไม่ทราบถึงผลกระทบ แต่จากที่กรมทรัพยากรทางธรณีเคยทำแผนที่ความเสี่ยงนั้น พบว่า ประเทศไทยฝั่งที่ติดประเทศพม่ามีความเสี่ยงสูง ซึ่งนับวันเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น เช่น แผ่นดินไหวทางภาคเหนือแต่คนในกรุงเทพฯ ที่อยู่บนตึกสูงจะรู้สึกมีนหัว ดังนั้นต่อไปการวางแผนสร้างตึก โรงงาน หรือที่อยู่อาศัย จะต้องคำนึงด้วยว่าก่อสร้างในเขตพื้นที่แผ่นดินไหว รวมถึงวัสดุในการก่อสร้างก็ต้องเหมาะสมด้วย

๒.๑.๖ ภัยแล้ง (Drought) หรือความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำ เช่น น้ำฝน น้ำใต้ดิน หรือน้ำในแม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติน้อยกว่าปกติในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ปริมาณน้ำมีน้อยกว่าที่พืช มนุษย์ และสัตว์ต้องการ ส่วนใหญ่เกิดบ่อยในภาคอีสาน ซึ่งสร้างความเสียหายต่อการเพาะปลูกและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจตามมา โดยการเกิดความแห้งแล้งมี ๓ ลักษณะ คือ

๒.๑.๖.๑ สภาวะอากาศแห้งแล้ง (Metreological Drought) โดยมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นสภาวะที่มีการระเหยของน้ำเกินจำนวนที่ได้รับ กล่าวคือมีการ ระเหยจากไอน้ำของดินและพืชพรรณมากกว่าปริมาณน้ำฝนรายปี

๒.๑.๖.๒ สภาวะการขาดน้ำ (Hydrological Drought) มีสาเหตุมาจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่เกิดจากการมีฝนตกน้อยเฉลี่ยต่ำกว่าปกติเป็นเวลานานต่อเนื่องกัน

๒.๑.๖.๓ สภาวะความแห้งแล้งทางการเกษตร (Agricultural Drought) ซึ่งเป็นสภาวะที่เกิดการขาดน้ำสำหรับการเกษตรอันเนื่องมาจากการลดลงของปริมาณฝนระดับน้ำใต้ดิน ความชื้นในดินลดลง จนพืชไม่สามารถดึงน้ำมาใช้ได้

๒.๑.๖ ภัยหนาว ส่วนมากเกิดขึ้นบริเวณประเทศไทยตอนบนช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แผ่เข้าครอบคลุมในบริเวณดังกล่าว ทำให้มีสภาพอากาศหนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ ๑๕ องศาเซลเซียส ติดต่อกันเกินกว่า ๗ วัน ภัยหนาวเริ่มมีความเสียหาย

มากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากว่าสภาพอากาศโลกเปลี่ยนช่วงหลังๆ จึงมีคนตาย และมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจเพราะไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้

๒.๑.๘ อัคคีภัย (Wildfire) ภัยที่เกิดจากไฟป่า เป็นภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การเผาหาของป่า เผาทำไร่เลื่อนลอย เผากำจัดวัชพืช ส่วนน้อยที่เกิดจากการเสียดสีของต้นไม้แห้ง ผลกระทบจากไฟป่าทำให้เกิดมลพิษในอากาศมากขึ้น ผงฝุ่นควันไฟกระจายในอากาศทั่วไป ไม่สามารถลอยขึ้นเบื้องบนได้ มองเห็นไม่ชัดเจน สุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม พืชผลการเกษตรด้อยคุณภาพ แหล่งทรัพยากรลดลงภาวะ ความแห้งแล้งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เอื้อต่อการเกิดไฟป่าติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้เกิดเปลวไฟลูกใหม่ในพื้นที่ป่าไม้เป็นบริเวณกว้างและควบคุมได้ยาก ในบางครั้งอาจลุกลามเข้าสู่เขตเมืองและชุมชน

๒.๑.๙ ภัยหมอกควัน เกิดจากการสะสมของควันหรือฝุ่นละอองในอากาศ สาเหตุส่วนใหญ่สำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาหมอกควัน คือการบุกรุกเผาทำลายป่าไม้เพื่อประโยชน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และการเผาที่มีมากเกินไปจนควบคุมไม่ได้

๒.๑.๑๐ โรคระบาดในมนุษย์ (Human Epidemics and Animal Disease) ในภาวะที่มีผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก จากการติดเชื้อทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ (การก่อการร้าย สงครามอาวุธชีวภาพ ฯลฯ) โรคระบาดอาจเกิดจากเชื้อโรคที่เรา รู้จักกันมานาน เช่น อหิวาตกโรค วัณโรค กาฬโรค ไข้จับสั่น ไข้สมองอักเสบ หรืออาจเกิดจากเชื้อโรคที่ไม่เคยรู้จัก มาก่อน เช่น โรคซาร์ส (SARS, Severe Acute Respiratory Syndrome) โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza, Bird Flu หรือ Influenza H₅N₁) และมีการพัฒนาสายพันธุ์ขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งโรคภัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องระวังเพราะส่งผลกระทบต่อคนโดยตรง

๒.๑.๑๑ ภัยจากโรคแมลง ศัตรูพืชระบาด

๒.๑.๑๒ ภัยจากโรคระบาดในสัตว์น้ำ

นอกจากนี้ จากสถิติโดยกรมอุตุนิยมวิทยาและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๕๐ สามารถสรุปได้ว่า มีภัยธรรมชาติหลายประเภทเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ของประเทศซึ่งสามารถดูจากตารางที่ ๒ – ๑ ภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาของประเทศไทย ในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกันซึ่งประชาชนทั่วไปควรให้ความสนใจ เนื่องจากจะช่วยให้สามารถเตรียมพร้อมรับมือกับภัยต่างๆ ล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง

ตารางที่ ๒ – ๑ ภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาของประเทศไทย

ชนิดของภัย	ระยะเวลา (เดือน)	พื้นที่ประสบภัย
------------	------------------	-----------------

ภัยหนาว	ตุลาคม – มกราคม	ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสานและภาคตะวันออก
ภัยแล้ง	มกราคม – พฤษภาคม	เกือบทุกภาคของประเทศ
อุทกภัย	มิถุนายน – กันยายน	เกือบทุกภาคของประเทศ
	ตุลาคม – พฤศจิกายน	ภาคใต้
ดินโคลนถล่ม	มิถุนายน – กันยายน	เกือบทุกภาคของประเทศ
	ตุลาคม – พฤศจิกายน	ภาคใต้
มรสุมฤดูร้อน	มีนาคม – พฤษภาคม	เกือบทุกภาคของประเทศ
แผ่นดินไหว	เฝ้าระวังตลอดปี	ภาคเหนือและภาคตะวันตก
คลื่นพายุซัดฝั่ง	ตุลาคม – พฤศจิกายน	ภาคใต้

ที่มา : www.disaster.go.th/upload/download/file_attach/๕๘a๖๖๓๐๖๕๐d๕๖.pdf

๒.๒ ความเสี่ยงภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์ (Man Made Disaster) ได้แก่

๒.๒.๑ ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย บริเวณที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยในปัจจุบัน หากเกิดการรั่วไหลก็จะส่งผลกระทบต่อคนในโรงงานและชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบ

๒.๒.๒ ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นภัยใหม่ที่เกิดในคนไทย แม้ว่า จะจับต้องไม่ได้แต่สร้างผลกระทบเสียหายระดับสูง แม้ว่าจะไม่ได้เป็นแฮกเกอร์เอง แต่ก็อาจถูกใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อไปแสกข้อมูลคนอื่นได้ หรือถูกหลอกให้โอนเงิน หรือการถูกขโมยพาสเวิร์ดไป ซึ่งการขโมยนี้อาจไม่ได้เกิดจากคนที่เก่งเทคโนโลยี แต่เกิดจากคนที่อหังการคิดว่าหลอกถามก็ได้

๒.๒.๓ ภัยจากคมนาคมการขนส่งทั้งทางบก ทางอากาศและทางน้ำ เช่น การเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่อาจจะจับจ้องคู่ตัวเลขจำนวนผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บ ซึ่งก็ได้คาดหวังให้มีจำนวนลดลงทุกปี

๒.๒.๔ ภาวะฉุกเฉิน ภัยร้ายแรงต่อประเทศ ซึ่งอาจเกิดได้จากหลาย เหตุการณ์ต่างๆ เช่น แท่นจุดเจาะน้ำมันของอเมริกาที่อ่าวเม็กซิโกระเบิด กลายเป็นมหาภัยจาก น้ำมันที่รั่วไหล ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ เศรษฐกิจ เพราะไม่มีใครเข้าไปใกล้ที่ผลิตน้ำมันแหล่งนั้น ทำให้ ร้านค้าบ้านเรือนต้องปิดตัวไม่สามารถอยู่ได้ จึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากมนุษย์ที่ส่งผลกระทบรุนแรง เป็นปีๆ

๒.๒.๕ การแผ่กระจายของกัมมันตภาพรังสี

๒.๒.๖ การชุมนุม การประท้วง และการก่อจลาจล

หากพิจารณาแนวทางในการจัดการและการรับมือกับสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ บทว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ จะพบว่า มีการแบ่งระดับความรุนแรงของสาธารณภัยไว้ทั้งหมด ๔ ระดับ ตั้งแต่ภัยที่มีขนาดเล็กจนถึงภัยที่มีขนาดใหญ่ร้ายแรงอย่างยิ่ง ซึ่งครอบคลุมความเป็นไปได้ในการจัดการภัยของประเทศไทย โดยสามารถดูจากตารางที่ ๒ - ๒ การแบ่งระดับความรุนแรงและการจัดการสาธารณภัยในระดับต่างๆ

ตารางที่ ๒ - ๒ การแบ่งระดับความรุนแรงและการจัดการสาธารณภัยในระดับต่างๆ

ระดับ	ความรุนแรง	การจัดการ
๑	สาธารณภัยขนาดเล็ก	อำเภอ (ผู้อำนวยการอำเภอ/นายอำเภอ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.)/เทศบาล/เมืองพัทยา (ผู้อำนวยการท้องถิ่น ได้แก่ นายก อบต./นายกเทศมนตรี/นายกเมืองพัทยา)

ตารางที่ ๒ - ๒ การแบ่งระดับความรุนแรงและการจัดการสาธารณภัยในระดับต่างๆ (ต่อ)

ระดับ	ความรุนแรง	การจัดการ
		สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ช่วยผู้อำนวยการกทม./ผู้อำนวยการเขตในแต่ละเขตของกทม.) สามารถควบคุมสถานการณ์ระดับภัยได้โดยลำพัง ตามขีดความสามารถไม่ต้องการกำลังสนับสนุนจากภายนอก
๒	สาธารณภัยขนาดกลาง	เกินขีดความสามารถของผู้รับผิดชอบในการจัดการภัยระดับ ๑ ทำให้ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์และบริหารจัดการระดับภัยได้โดยลำพัง ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด)/ผู้อำนวยการ กทม. (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) เข้าควบคุมสถานการณ์/บัญชาการเหตุการณ์

๓	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	เกิดผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง มีพื้นที่เสียหายเป็นบริเวณกว้างเกินขีดความสามารถของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ/อุปกรณ์พิเศษ/กำลังสนับสนุนระดมสรรพกำลังทุกภาคส่วน เพื่อตอบโต้เหตุฉุกเฉิน/บรรเทาภัยผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) เข้าควบคุมสถานการณ์ มีอำนาจสั่งการและบังคับบัญชา โดยให้ผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ตามการสั่งการของผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
๔	สาธารณภัย ขนาดร้ายแรง อย่างยิ่ง	เกิดผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง ระดับวิกฤติการณ์ มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นอยู่และขวัญกำลังใจของประชาชนจำนวนมากอย่างร้ายแรง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เข้าควบคุมสถานการณ์/บัญชาการเหตุการณ์ทุกพื้นที่ที่ทั่วราชอาณาจักร

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗

บทว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย

ความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (หนังสือคำศัพท์ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ, ๒๕๕๗) โอกาสหรือความเป็นไปได้ในการได้รับผลกระทบทางลบจากการเกิดภัยพิบัติ โดยผลกระทบสามารถเกิดขึ้นกับชีวิต สุขภาพ ทรัพย์สิน การประกอบอาชีพ รวมถึงการบริการต่างๆ ในระดับบุคคล ชุมชน สังคม หรือประเทศ โดยแบ่งเป็นประเภทย่อยดังนี้

๑. ความเสี่ยงแบบวงกว้าง (Extensive Risk) คือ ความเสี่ยงจากภัยที่มีความรุนแรงต่ำเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ซ้ำที่เดิม ส่งผลกระทบไม่รุนแรง แต่อาจก่อให้เกิดการสะสมของผลกระทบจากภัยพิบัติ โดยมากเป็นภัยที่มีลักษณะเฉพาะพบบ่อยครั้งในท้องถิ่น เช่น ความเสี่ยงต่อภัยน้ำล้นตลิ่งในช่วงน้ำหลากเป็นประจำทุกปี

๒. ความเสี่ยงแบบรุนแรง (Intensive Risk) คือ ความเสี่ยงจากภัยขนาดใหญ่ที่รุนแรงแต่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง สามารถนำไปสู่ผลกระทบในระดับหายนะ สร้างความสูญเสียใหญ่หลวงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ในแบบฉับพลัน เช่น ความเสี่ยงต่อแผ่นดินไหว และสึนามิ ที่ได้เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Risk) คือ ความเสี่ยงจากภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก แต่อาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชากร ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของภัยและความ

เปราะบางในรูปแบบใหม่ๆ ที่กำลังพัฒนาขึ้นหรือกำลังเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งยากที่จะคาดคะเนได้ในปัจจุบัน

๔. ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ (Disaster Management) เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และครอบคลุมการดำเนินการทุกขั้นตอนทั้งทางด้านการวางแผน การจัดวางบุคลากร การปฏิบัติและควบคุมดูแล รวมทั้งการประสานและความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ที่ต่อเนื่องจนครบกระบวนการ เรียกว่า “วงจรการจัดการสาธารณภัย” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), ๒๕๕๔) เพื่อการจัดการที่ดีในทุกระยะของวงจรการจัดการสาธารณภัย โดยสามารถดูจากแผนภาพที่ ๒ – ๔ วงจรการจัดการความเสียหายจากภัยพิบัติ จึงประกอบด้วย

๔.๑ การป้องกัน (Prevention) คือ การดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดขบวนการให้เกิดภัยพิบัติและความสูญเสียเกิดขึ้นแก่ชีวิต ทรัพย์สิน และชุมชน เช่น การสร้างเขื่อนเพื่อป้องกันน้ำท่วม การควบคุมไฟฟ้า การออกกฎหมายห้ามใช้ที่ดินในพื้นที่เสี่ยงภัย และการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น

๔.๒ การบรรเทาผลกระทบ (Mitigation) คือ กิจกรรมที่มุ่งเน้นในการลดผลกระทบและความรุนแรงของภัยพิบัติ ที่ก่อให้เกิดอันตรายและความสูญเสียแก่ชุมชน และประเทศชาติ เนื่องจากการป้องกันและการบรรเทาผลกระทบมีความหมายใกล้เคียงกันในหลายประเทศ จึงใช้มาตรการทั้ง ๒ ด้านควบคู่กัน การบรรเทาความสูญเสียจากภัยพิบัติเป็นเรื่องกว้างขวางและ ครอบคลุมการดำเนินงานหลายด้าน จึงต้องการการประสานงานที่ดีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของกิจกรรมต่างๆ การปรับปรุงระบบแจ้งเตือนภัย การวางแผนควบคุมการใช้ที่ดิน การปรับแผนการเกษตรเพื่อกระจายความเสี่ยง รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักของสาธารณชนโดยผ่านการให้การศึกษาและฝึกอบรม

๔.๓ การเตรียมพร้อม (Preparedness) คือ การเตรียมการล่วงหน้าต่อเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับรัฐบาล องค์กรปฏิบัติ ชุมชน และปัจเจกบุคคล ในการเผชิญกับภาวะการณ์เกิดภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการป้องกันและบรรเทาต้องการการผลักดันในเชิงนโยบาย ขณะที่การเตรียมพร้อมเป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติจำนวนมากที่จะต้องประสานงานกัน มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแผนรองรับภาวะฉุกเฉิน การเตรียมการอพยพประชากร การวางระบบแจ้งเตือน และระบบการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการฝึกซ้อม และอบรมให้ความรู้แก่สาธารณชนด้วย เนื่องจากในกรณีที่มีการเตรียมพร้อมของรัฐมี

ข้อจำกัด การเตรียมพร้อมในระดับบุคคลและครัวเรือนจะสามารถช่วยรักษาชีวิตและทรัพย์สินไว้ได้เช่นกัน

๔.๔ การรับสถานการณ์ฉุกเฉิน (Emergency Response) คือ การปฏิบัติอย่างทันที ทันใดเมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้น โดยมีมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยชีวิตป้องกันอันตรายและความสูญเสียต่างๆ เช่น การค้นหาช่วยชีวิต การกักกัน การอพยพ การผจญเพลิง การแจกจ่ายอาหารและยา การจัดทำที่พักชั่วคราว การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการนำส่งโรงพยาบาล เป็นต้น

๔.๕ การฟื้นฟูบูรณะ (Recovery) การฟื้นฟูบูรณะเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการเมื่อเหตุการณ์ภัยพิบัติได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อให้พื้นที่หรือชุมชนที่ได้รับภัยพิบัติกลับคืนสู่สภาพที่ดีขึ้นระดับหนึ่ง ซึ่งอาจจะต้องใช้ระยะเวลา ๕ - ๑๐ ปี มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย การจัดตั้งชุมชนใหม่ การให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ประสบภัย สำหรับมาตรการฟื้นฟูบูรณะในระยะยาวจะนำไปสู่เรื่องของการพัฒนาต่อไป

๔.๖ การพัฒนา (Development) ขั้นตอนการพัฒนาภายหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างกว่าการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับคามเสียหายเท่านั้น โดยครอบคลุมถึงการทบทวนและศึกษาประสบการณ์การจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้น แล้วทำการปรับปรุงระบบการดำเนินงานต่างๆ ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดความสูญเสียให้น้อยที่สุด

แผนภาพที่ ๒ - ๔ วงจรการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

ที่มา : หนังสือการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๖

จากเรื่องความเสี่ยงจากภัยพิบัติเหล่านี้เอง จึงเป็นที่มาของการสรุปภาพรวมของ ความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ว่าเป็นผลจากองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ ภัย (Hazard) ความ ล่อแหลม (Exposure) ความเปราะบาง (Vulnerability) และศักยภาพ (Capacity) และมักมีการ นำเสนอในรูปแบบของสมการ โดยเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวกับความเสี่ยง ได้ดังนี้

$$\text{ความเสี่ยง RISK} = \frac{\text{ภัย HAZARD} \times \text{ความล่อแหลม EXPOSURE} \times \text{ความเปราะบาง VULNERABILITY}}{\text{ศักยภาพ CAPACITY}}$$

ประการที่ ๑ ภัย (Hazard) คือ เหตุการณ์ที่เกิดจากธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ประการที่ ๒ ความล่อแหลม (Exposure) คือ การที่ผู้คน อาคารบ้านเรือน ทรัพย์สินระบบต่างๆ หรือองค์ประกอบใดๆ มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและอาจได้รับความเสียหาย

ประการที่ ๓ ความเปราะบาง (Vulnerability) คือ ปัจจัยหรือสภาวะใดๆ ที่จะทำให้ชุมชนหรือสังคมขาดความสามารถในการปกป้องตนเอง ทำให้ไม่สามารถรับมือกับสาธารณภัยหรือไม่สามารถฟื้นฟูได้อย่างรวดเร็วจากความเสียหายอันเกิดจากภัย ปัจจัยเหล่านี้มีอยู่ในชุมชนหรือสังคมมานานก่อนเกิดสาธารณภัย และอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผลกระทบของภัยมีความรุนแรงมากขึ้น

ประการที่ ๔ ศักยภาพ (Capacity) คือ สภาพการณ์ ความชำนาญหรือทรัพยากรต่างๆ ที่อยู่ในความครอบครองของประชาชน ชุมชน หรือสังคมหนึ่งๆ ซึ่งมีคุณลักษณะเชิงบวกสามารถพัฒนา เคลื่อนย้าย และเข้าถึง เพื่อนำมาใช้เพิ่มขีดความสามารถของสังคมและชุมชนในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ช่วยทำให้คาดการณ์ภัยที่จะเกิดขึ้นและรับมือกับความเสียหายจากสาธารณภัยได้มากขึ้น

การบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณภัย (อิสระ สุวรรณกุล, ๒๕๔๐) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

๑. การบริหารจัดการสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจประเมินจากลักษณะดังนี้

๑.๑ มีนโยบายและแผนสาธารณภัยในระดับต่างๆ กับการปฏิบัติตามนโยบายและแผนนั้นเพื่อให้มีความพร้อมรับสาธารณภัย ทั้งจากภัยธรรมชาติและภัยจากการกระทำของมนุษย์ รวมถึงการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ทั้งจากการจราจร การทำงาน บ้าน และสถานศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะต้องมีการกำหนดการบริหารจัดการสาธารณภัยไว้ในการพัฒนาทุกระดับ และทุกอาณาบริเวณจะต้องมีการกำหนดแผนเฉพาะด้าน เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการติดต่อสื่อสาร โทรคมนาคม ด้านการบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ รวมตลอดถึงนโยบายในระดับกระทรวง ซึ่งจะต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแผนดังกล่าวด้วย ในกรณีนี้ภาวะผู้นำมีความสำคัญมาก เพราะผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความเข้าใจ และตระหนักเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการสาธารณภัย

๑.๒ มีการบริหารจัดการที่คำนึงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยมีการระดมความพยายามและทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

ร่วมมือประสานการปฏิบัติงานอย่างเป็นเครือข่ายและเป็นระบบตามขั้นตอน และกระบวนการที่กำหนดไว้ ขณะเดียวกันต้องสร้างระบบบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ใช้นโยบายและแผนเป็นตัวนำภายใต้กฎหมายและเงื่อนไขปัจจุบันโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน

๒. การเตรียมพร้อมและป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

๒.๑ มีจุดเน้นที่จะป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แทนการช่วยเหลือช่วยชีวิตเมื่อเกิดสาธารณภัยแล้ว

๒.๒ มีการเตรียมพร้อมทั้งด้านสถาบัน (องค์กรบริหาร บัณฑิตนโยบายและแผน กฎหมายและกฎเกณฑ์ ฯลฯ) และด้านกายภาพ (ทรัพยากร การจัดการ ระบบข่าวสารข้อมูล ฯลฯ)

๒.๓ มีการสร้างระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพด้านการพยากรณ์ รวมทั้งอากาศ แผ่นดินไหว และอุทกภัย ให้มีสมรรถนะในการเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าวผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ

๒.๔ มีระบบข้อมูลเพื่อการจัดการสาธารณภัย โดยออกแบบ วางระบบและรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้หน่วยงานหลักในบริหารจัดการสาธารณภัยเป็นแม่ข่ายเชื่อมโยงระบบข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ มีการรณรงค์ เพื่อสร้างความตระหนักของสาธารณชนเกี่ยวกับภัยอันตรายจากภัยพิบัติและอุบัติเหตุต่างๆ สร้างความรู้ความเข้าใจและความเชื่อว่าการลดความสูญเสียนั้นอาจกระทำได้อีกถ้าดำเนินมาตรการป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ มีการวางแผนและคู่มือปฏิบัติการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น

๓. การควบคุมสถานการณ์และการกู้ภัย

๓.๑ มีความฉับไวในการสั่งการ มีเอกภาพในการสั่งการและอำนาจการ

๓.๒ สามารถจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้เป็นศูนย์

บัญชาการ

๓.๓ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งระบบการสื่อสารเครือข่ายใช้ทดแทนในยามฉุกเฉิน

๓.๔ การใช้กำลังทหารในยามฉุกเฉิน ซึ่งอาจมีกิจกรรมหลายประการที่อาจทำได้ เช่น การค้นหาและกู้ภัย การสำรวจและประเมินสถานการณ์ การเข้าควบคุมสถานการณ์ และช่วยงานศูนย์ปฏิบัติการของจังหวัด การเข้าควบคุมจุดตรวจ การเข้าสู่ระบบติดต่อสื่อสารของทางทหาร การปฏิบัติงานของทหารช่าง ฯลฯ

๓.๕ การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนซึ่งมีบทบาทอย่างมาก

๔. การบรรเทาทุกข์

๔.๑ การช่วยเหลือทางการแพทย์ ซึ่งจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือทางการแพทย์ ณ จุดเกิดเหตุ เพื่อช่วยชีวิตในขั้นต้น มีรพพยาบาลและการเตรียมการรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉินกับมีรณรงค์ด้านต่างๆ เพื่อลดอุบัติเหตุและสาธารณภัย

๔.๒ การช่วยเหลือด้านประชาสงเคราะห์ โดยช่วยเหลือตั้งแต่ปัจจัยสี่ให้สามารถดำรงชีวิตในยามฉุกเฉินต่อไปได้

๔.๓ การให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ เช่น การบริการข่าวสารผู้ประสบภัย การเจรจากับนายจ้างเกี่ยวกับเงินชดเชย การจัดหางาน ฯลฯ

๕. การฟื้นฟูบูรณะและการพัฒนา

๕.๑ การช่วยเหลือหลังจากภัยพิบัติที่จะช่วยให้ชุมชนที่ประสบภัย กลับสู่สภาพเดิมอย่างปกติ

๕.๒ การพัฒนาเพื่อให้ผู้ประสบภัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มีการพัฒนาแบบยั่งยืนและสมดุล

การบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณภัย (พงศกฤษณ์ เสนิงศ์, ๒๕๔๑) ได้แบ่งระยะของการเกิดภัยไว้ ๓ ระยะคือ

๑. ช่วงก่อนเกิดภัย เป็นระยะการเตรียมการและเตรียมพร้อมก่อนจะเกิดภัยพิบัติ โดยมีการวางแผนปฏิบัติงาน โดยเตรียมการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ และกำลังอาสาสมัครไว้ให้พร้อม มีการฝึกอบรมและทดลองปฏิบัติตามแผนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการเตือนภัย โดยช่วงเตือนภัยนี้จะมีเวลาสั้นหรือยาวนานอยู่กับชนิดของภัยพิบัติ

๒. ขณะเกิดภัย เป็นระยะเวลาที่ทำให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ระยะเวลารวมทั้งความรุนแรงก็ขึ้นอยู่กับประเภทของภัยพิบัติ

๓. หลังจากภัยสงบแล้ว ซึ่งระยะนี้แบ่งออกได้เป็น ๓ ช่วง คือ

๓.๑ ช่วงกู้ภัย เป็นช่วงเวลาที่เข้าไปช่วยชีวิตและระงับภัย

๓.๒ ช่วงช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นระยะที่ภัยสงบหรือผ่านไปแล้วต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาพยาบาล

๓.๓ ช่วงฟื้นฟูบูรณะ เป็นระยะหลังจากภัยสงบแล้วและผ่านพ้นช่วงเวลาที่ต้องช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนไปแล้ว ระยะนี้จึงเป็นการให้ความช่วยเหลือที่มีแผนการช่วยเหลือทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาว เช่น การซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างหรือซากปรักหักพังต่างๆ การจัดหาที่อยู่อาศัย การพัฒนาอาชีพ เป็นต้น

การบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณสุข (เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ, ๒๕๕๓) การจัดการสาธารณสุขเป็นการหาความรู้จากสาขา ในการร่วมกันสังเกตและวิเคราะห์สาธารณสุขที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าประสงค์ในการปรับปรุงให้วิกฤตดีขึ้น โดยกระบวนการป้องกัน (Prevention) การบรรเทา (Mitigation) การเตรียมการ (Preparedness) การตอบสนองอย่างฉุกเฉิน (Emergency Response) และการฟื้นฟู (Recovery) ในการจัดการสาธารณสุขนั้นจะประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอนซึ่งขึ้นอยู่กับกฎระเบียบ วิธีการบริหาร งบประมาณ และวัฒนธรรมของการบริหารในสังคมนั้นๆ ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในขั้นตอนแต่หลักการสำคัญๆ จะไม่แตกต่างกันมากนัก ขั้นตอนสำคัญๆ ได้แก่

๑. การป้องกัน (Prevention) หมายถึง มาตรการดำเนินการ เพื่อไม่ให้ภัยพิบัติมีโอกาสเกิดขึ้นได้

๒. การเตรียมความพร้อม (Preparedness) หมายถึง มาตรการที่ช่วยให้ชุมชนสามารถรับมือกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเกิดความเสียหายน้อยที่สุด

๓. การช่วยเหลือในขณะเกิดภัยพิบัติหรือการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Response) หมายถึง การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เกิดอันตรายน้อยที่สุด ในขณะที่กำลังเกิดสาธารณสุข

๔. การฟื้นฟู (Recovery) หมายถึง มาตรการในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้กลับมาใช้ชีวิตที่ดีเหมือนเดิมหรือดีกว่าเดิม ในเรื่องของขั้นตอนในการจัดการสาธารณสุขนั้น อาจจะพบว่าในบางแห่งจะมีขั้นตอนบางอย่างเพิ่มขึ้น เช่น การบรรเทาความเสียหาย (Mitigation) ซึ่งหมายถึง มาตรการที่จะช่วยลดขนาดของความรุนแรงให้อยู่ในระดับที่เสียหายน้อยลง รวมทั้งเรื่องของการพัฒนา (Development) ภายหลังมีการฟื้นฟู (Recovery) เพื่อให้เห็นว่า ภายหลังจาก การฟื้นฟูแล้วจะดำเนินการอย่างไร ให้สภาพชุมชนดีขึ้นโดยเป็นในลักษณะของโครงการระยะยาว

การบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณสุข โรเนอค์ จอห์น ไฮ และ วิลเลียม แอล. แวงท์ เจออาร์. (Ronald John Hy and William L. Waugh, Jr., ๑๙๕๐) ที่ได้แบ่งการจัดการภัยพิบัติออกเป็น ๔ ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

๑. ขั้นลดความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงจากภัยพิบัติ (Mitigation) เป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงาน เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ลดความเสียหายจากภัยพิบัติทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ รวมทั้งการป้องกันความเสียหายต่างๆ

๒. **ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparedness)** เป็นขั้นตอนของการเตรียมพร้อมเพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติ เช่น เตรียมจัดหาทรัพยากร การวางแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การจัดตั้งระบบเตือนภัย การฝึกอบรมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ รวมทั้งจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนและรับผิดชอบต่อการจัดการภัยพิบัติ เพื่อเป็นแนวทางให้กับขั้นต่อไป

๓. **ขั้นตอบสนองและจัดการภัยพิบัติ (Response)** เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเพื่อลดอันตรายจากภัยพิบัติและเพื่อรักษาชีวิตของประชาชน ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนในช่วงที่เกิดภัยพิบัติทั้งก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ รวมทั้งการป้องกันความเสียหายอันจะเกิดต่อทรัพย์สินต่างๆ และเป็นช่วงที่ต้องฟื้นฟูการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นให้กลับมาใช้ได้อย่างเร่งด่วนที่สุด นอกจากนี้ควรมีการจัดการเครื่องมือแพทย์ ที่พักอาศัย การอพยพประชาชน การค้นหาผู้รอดชีวิต รวมทั้งการรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติต่อรัฐบาล

๔. **ขั้นฟื้นฟู (Recovery)** เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเพื่อฟื้นฟูสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างต่างๆ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ว่างงาน การสร้างบ้านพักถาวร รวมทั้งสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการฟื้นฟูชีวิตและจัดมาตรฐานการจัดการต่างๆ ในระยะยาว เพื่อฟื้นฟูชีวิตและวิถีชีวิตให้กลับสู่สภาวะปกติ

การบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณภัย แกร์ทด์ อี. เกร โรเว (Gerald E. Galloway, ๒๐๐๓) กล่าวว่า “การจัดการภัยพิบัติ” โดยมี ๔ ขั้นตอนซึ่งแต่ละขั้นตอนก็มีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. **ขั้นลดความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงจากภัยพิบัติ (Mitigation)** เป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Mitigation Focuses on Taking Actions to Reduce Risk)

๒. **ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparedness)** เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมเพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติ เช่น เตรียมจัดหาทรัพยากรรวมทั้งจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนและรับผิดชอบต่อการจัดการภัยพิบัติ เพื่อเป็นแนวทางให้กับขั้นต่อไป

๓. **ขั้นตอบสนองและจัดการภัยพิบัติ (Response)** เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเพื่อลดอันตรายจากภัยพิบัติและเพื่อรักษาชีวิตของประชาชน รวมทั้งป้องกันความเสียหายต่อทรัพย์สินต่างๆ และเป็นช่วงที่ต้องฟื้นฟูการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นให้กลับมาใช้ได้อย่างเร่งด่วนที่สุด

๔. **ขั้นฟื้นฟู (Recovery)** เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเพื่อฟื้นฟูสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสาธารณูปโภคต่างๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สำหรับในการบริหารจัดการเกี่ยวกับสาธารณภัย โรเบิร์ต คอนราดส์ (Robert Coenraads, ๒๐๐๖) กล่าวถึงหลักการของการจัดการภัยพิบัติไว้ว่า การจัดการภัยพิบัติมี ๓ ช่วงเวลา คือ

๑. ก่อนเกิดภัย

๑.๑ ควรมีหลักของความทรงจำ ต้นตัว และรับรู้เรื่องภัยพิบัติ (Myths and Perceptions about Natural Disaster) ทั้งความรู้ดั้งเดิมที่เคย สัจชาติญาณและความรู้ใหม่

๑.๒ ความพร้อมเผชิญและอพยพอย่างปลอดภัยได้ทันทั่วทั้ง (Natural Disaster Preparedness) รวมทั้งมีระบบเตือนภัยที่ถูกต้องและแม่นยำทั่วถึงทั้งชุมชนมีการซักซ้อม อยู่เสมอ

๑.๓ การลดระดับความรุนแรงและความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น (Natural Disaster Mitigation) ตามสภาพความเสี่ยงภัยของแต่ละพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นแผ่นดินไหว คลื่นยักษ์สึนามิ พายุ ดินโคลนถล่ม หรือโรคระบาดขนาดใหญ่ เป็นต้น

๒. เมื่อเกิดภัย

๒.๑ การปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ (Emergency Response) โดยเฉพาะจากรัฐ ทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ ที่ต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญ ที่เฉพาะด้านอย่างเพียงพอ ควบคู่ไปกับชุมชนเพื่อนบ้านและอาสาสมัครที่มีกำลังมาก รู้และเกาะ พื้นที่ได้ดีกว่า โดยเฉพาะการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้ได้ครบถ้วนทั่วทั้งที่ไม่มีการสูญเสียมากเกินกว่าจากภัยพิบัติ การเก็บร่างผู้เสียชีวิต การจัดการพื้นที่เพื่อความปลอดภัย การเดินทางขนส่ง การอพยพ ตลอดจนสิ่งสาธารณูปโภคและการดูแลสถานะจิตใจ

๒.๒ ปฏิบัติการทางการแพทย์เพื่อช่วยชีวิต (Medical Response) ที่เพียงพอ พร้อมด้วยระบบการขนส่งและประสานส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ

๓. หลังเกิดภัย

๓.๑ การบรรเทาทุกข์และช่วยเหลือหลังภัยพิบัติ (Support and Assistance) ที่เป็นเรื่องปัจจัยสี่ ได้แก่ เรื่องน้ำดื่มที่สะอาด อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การจัดการถิ่นฐานและชุมชนที่เหมาะสม พร้อมและเอื้อต่อการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูร่วมกัน จากประเด็นดังกล่าว ต้องต่อเนื่องถึงการฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ (Recovery)

นอกจากนี้ ยังมีกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาคอาเซียนในเรื่องการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย AADMER หรือ ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response คือ ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ ฉุกเฉิน เป็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ด้านการจัดการสาธารณภัยที่มี

พันธกรณีด้านกฎหมายให้ประเทศสมาชิกดำเนินการ เพื่อจัดการและลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ร่วมกันในลักษณะครบวงจรทั้งก่อนเกิด ขณะเกิด และหลังเกิดสาธารณภัย โดยความร่วมมือนี้ เกิดขึ้นภายหลังจากที่ภูมิภาคอาเซียนได้รับผลกระทบร้ายแรงจากคลื่นสึนามิเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และมี เป้าหมายความสอดคล้องกับแนวทางภายใต้กรอบการดำเนินงาน HFA (Hyogo Framework for Action) โดยกรอบแผนงานภายใต้ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการ ตอบโต้ สถานการณ์ฉุกเฉิน หรือกรอบแผนงาน ADDMER ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๘ (AADMER Work Programme ๒๐๑๐ – ๒๐๑๕) พัฒนาขึ้นโดยประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ๖ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๘ มียุทธศาสตร์หลัก ๔ ประการ ได้แก่

๑. การเตรียมความพร้อม และการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินภาคี

จะมีการพัฒนากลยุทธ์และแผนงานเพื่อตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน มีการเตรียมกระบวนการปฏิบัติการมาตรฐาน เพื่อความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น การใช้บุคลากรทาง ทหารและพลเรือน อุปกรณ์ขนส่งสื่อสาร มีการประสานการบรรเทาสาธารณภัยในระดับภูมิภาค สำหรับการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นสามารถให้ความช่วยเหลือกันระหว่างภาคี หรือประสาน ความช่วยเหลือไปยังศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management : AHA Centre)

๒. การประเมินความเสี่ยง การเตือนภัยล่วงหน้า และการเฝ้าระวัง

ภาคีจะหามาตรการที่เหมาะสมในการประเมินความเสี่ยงภัยและตรวจสอบ สภาพความอ่อนแอในพื้นที่ของตน รวมทั้งมีการกำหนดระดับความเสี่ยงจากแนวทางที่ได้ตกลง กันไว้ นอกจากนี้ ภาคียังมีการจัดตั้ง ดูแล และทบทวนระบบการเตือนภัยล่วงหน้าเป็นระยะๆ มี การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศและมีการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

๓. การป้องกันและการลดผลกระทบ

หากภาคีต้องการความช่วยเหลือจากภาคีใดก็สามารถติดต่อกับภาคีนั้นได้ โดยตรงหรือติดต่อผ่าน AHA Centre การระดมความช่วยเหลือจะกระทำได้อีกเมื่อมีการร้องขอและ ได้รับการยินยอมจากภาคี นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดบทบาทของภาคีผู้ขอและผู้ให้ความช่วยเหลือ และกำหนดว่าปัจจัยและวัตถุประสงค์บรรเทาภัยจะต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อการบริโภคและใช้สอย

๔. การบูรณะฟื้นฟู

ภาคีอาจร่วมกันหรือดำเนินงานโดยเอกเทศเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ฟื้นฟู และ ดำเนินโครงการฟื้นฟู โดยมีการส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศในการ บูรณะฟื้นฟูผลกระทบจากสาธารณภัย

นอกจากความร่วมมือในระดับสากลและระดับภูมิภาคแล้ว ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการประยุกต์แนวความคิดเรื่องการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย และสร้างกลไกเพื่อดำเนินการจัดการและลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยภายในประเทศ โดยการตราพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารและการจัดการสาธารณภัยไว้อย่างชัดเจน

ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ฉบับนี้จะเป็นกฎหมายหลักในการจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยในปัจจุบัน และมีการกำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยของประเทศ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดกรอบการบริหารและการจัดการสาธารณภัยไว้อย่างชัดเจน ทั้งยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับประเภทของภัย แผนนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมถึงแนวทางการประสานงานจากระดับชาติถึงระดับชุมชน และเปิดโอกาสให้องค์กรภาคประชาสังคมและหน่วยงานภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในระบบการบริหารจัดการสาธารณภัยด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการนำองค์ประกอบเชิงยุทธศาสตร์ตามกรอบแผนงาน AADMER ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านการลดความเสี่ยงภัยจากสาธารณภัย และการเสริมสร้างกรอบกลไกการดำเนินงานและกฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะดำเนินการอย่างครบวงจรตามแนวทางการปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) ซึ่งอาจจะเป็นการป้องกันและลดผลกระทบการเตรียมความพร้อม การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟูบูรณะ โดยมีแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีการแบ่งกระบวนการออกเป็น ๓ ระยะของการจัดการสาธารณภัย ดังนี้

๑. ก่อนเกิดภัย

๑.๑ มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) ซึ่งนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา ๖) มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนก่อนเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๗)

๑.๒ ใช้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบาย โดยมีการจัดทำแผน ๓ ระดับ ดังนี้

๑.๒.๑ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท และหน่วยงานภาคเอกชน แล้วเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผนดังกล่าว (มาตรา ๑๑)

๑.๒.๒ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ซึ่งแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (มาตรา ๑๓) คูได้จากแผนผังการปฏิบัติงานแบบบูรณาการระดับจังหวัดตามแผนภาพที่ ๒ - ๘

๑.๒.๓ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จัดทำโดยคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธาน ซึ่งแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (มาตรา ๑๓)

๒. ระยะเวลา

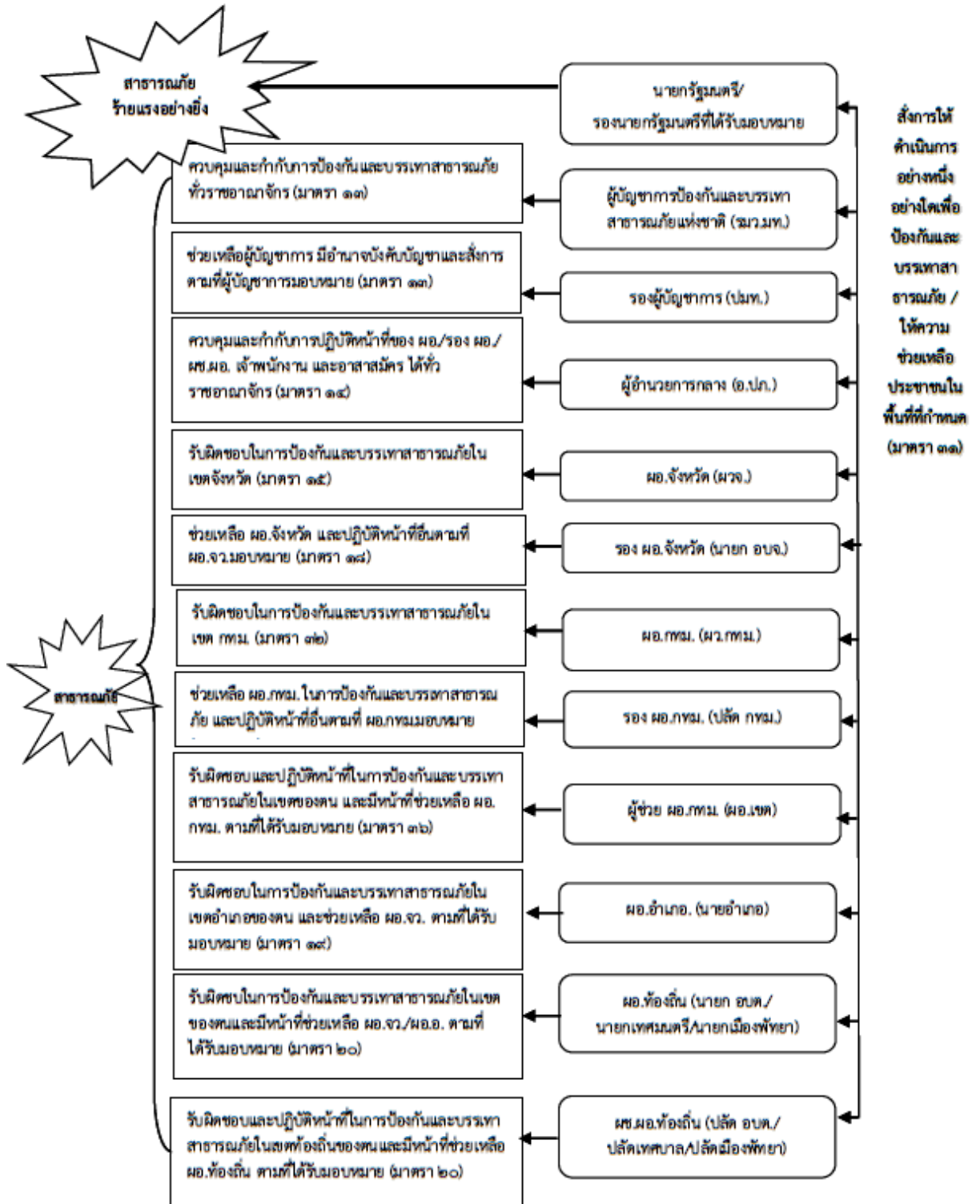
๒.๑ การบัญชาการ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของบุคคล ดังต่อไปนี้ สามารถคูได้จากแผนผังโครงสร้างผู้มีอำนาจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนภาพที่ ๒ - ๕

๒.๑.๑ นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายกรณีเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (มาตรา ๑๑)

๒.๑.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และมีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครได้ทั่วราชอาณาจักร (มาตรา ๑๓)

๒.๑.๓ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บัญชาการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บัญชาการมอบหมาย โดยให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการรองจากผู้บัญชาการ (มาตรา ๑๓)

แผนภาพที่ ๒ - ๕ แผนผังโครงสร้างผู้มีอำนาจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ที่มา : แผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ๒๕๕๘

๒.๒ การปฏิบัติ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ เจ้าพนักงานและ
อาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

๒.๒.๑ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ
ในการอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีอธิบดีกรมป้องกันฯ เป็น
ผู้อำนวยการกลาง มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร (มาตรา ๑๔)

๒.๒.๒ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด (มาตรา ๑๕)

๒.๒.๓ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการจังหวัด
มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๑๘)

๒.๒.๔ นายอำเภอ (รวมปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ) เป็น
ผู้อำนวยการอำเภอ รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอ
(มาตรา ๔ และมาตรา ๑๙)

๒.๒.๕ ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่
(นายกองค้การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และหัวหน้าผู้บริหารของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่อื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง) เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น มีหน้าที่
ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด
และผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย (มาตรา ๔ และมาตรา ๒๐)

๒.๒.๖ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร
รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร (มาตรา ๓๒)

๒.๒.๗ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มี
หน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยจะ
มอบหมายรองปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยปฏิบัติด้วยก็ได้ (มาตรา ๓๕)

๒.๒.๘ ผู้อำนวยการเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ช่วย
ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบ
และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพฯ ตามที่ได้รับมอบหมาย (มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗)

๒.๒.๙ เจ้าพนักงาน ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อ
ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบ โดยหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง
และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๓
(มาตรา ๓๙)

๒.๒.๑๐ อาสาสมัคร ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่
รับผิดชอบ เพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่น
ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย และตามที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการ
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ (มาตรา ๔๑)

ทั้งนี้ กำหนดให้มีรูปแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว สำหรับ
เจ้าพนักงานและอาสาสมัครเพื่อแสดงตัวขณะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
โดยให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย รูปแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว
เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๔ (มาตรา ๔๕)

๒.๓ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๓.๑ ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่มี
หน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขต
พื้นที่ (มาตรา ๒๑)

๒.๓.๒ ผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับผู้อำนวยการท้องถิ่นในเขตอำเภอพื้นที่ของตนและในเขตจังหวัดแล้วแต่กรณี (มาตรา
๒๒)

๒.๓.๓ กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของ
ผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ตาม
มาตรา ๒๑ ไปพลางก่อน แล้วแจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว (มาตรา ๒๒)

๒.๓.๔ กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจาก
เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่
ของตน ให้แจ้งผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อส่งการโดยเร็วต่อไป
(มาตรา ๒๒)

๒.๓.๕ ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกันหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุน
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณ
ภัยที่เกิดขึ้นนั้น (มาตรา ๒๓)

๒.๓.๖ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้า
ดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อส่งการต่อไป
(มาตรา ๒๔)

๒.๓.๗ กรณีที่เกิดสาธารณภัยและภัยอันตรายจากสาธารณภัยใกล้จะถึง
ผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งเจ้าพนักงานคัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือ

ทรัพย์สินของบุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดป้องกันอันตราย เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การยับยั้งหรือแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัยนั้น โดยผู้อำนวยการท้องถิ่นจะใช้อำนาจดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการจังหวัด (มาตรา ๒๕)

๒.๓.๘ กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น (มาตรา ๒๖)

๒.๓.๙ เมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่ายให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตาม เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว (มาตรา ๒๖)

๒.๓.๑๐ ผู้อำนวยการและเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมาย มีอำนาจจัดสถานที่ชั่วคราวเพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัย จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย รักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัด ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยขนย้ายทรัพย์สินในพื้นที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงเมื่อได้รับการร้องขอ (มาตรา ๒๗)

๒.๓.๑๑ ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งอพยพ ผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่เกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัย หากการอยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะก่อให้เกิดอันตรายหรือกีดขวางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๒๘)

๒.๓.๑๒ ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการอำเภอมีอำนาจประกาศห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปอยู่อาศัย หรือดำเนินกิจการในพื้นที่ที่เกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยก็ได้ (มาตรา ๒๙)

๓. หลังเกิดภัย

๓.๑ ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู โดยแบบหนังสือรับรองเป็นไปตามประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง แบบหนังสือรับรอง

ผู้ประสบภัย และกรณีผู้ประสบภัยหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์หรือบริการอื่นใด ให้ออกหนังสือรับรองตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกหนังสือรับรอง กรณีผู้ประสบภัย หรือเจ้าของ หรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน ร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ หรือบริการอื่นใด พ.ศ. ๒๕๕๒ (มาตรา ๓๐)

๓.๒ กรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดยंत्रายจากสาธารณสุขจากสาธารณสุข ให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการบำบัดยंत्रายจากสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๔ (มาตรา ๔๓)

๔. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดหรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้ว ให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว (มาตรา ๓๘)

๕. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสาธารณสุข

๕.๑ กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๑๑) คู่มือจากการบริหารจัดการสาธารณสุขของประเทศไทย ครอบคลุมหน่วยงานเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศตามแผนภาพที่ ๒ - ๖

๕.๒ ให้ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจมอบหมายภารกิจหรือจัดสถานที่ให้องค์กรสาธารณสุขหรือบุคคลใดเข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในระหว่างเกิดสาธารณภัยได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๔๒)

๕.๓ ความสัมพันธ์กับหน่วยทหาร

๕.๓.๑ ก่อนเกิดภัย กำหนดให้ทหารเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผน ตามการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบคู่มือจากแผนผังความเชื่อมโยงกับปฏิบัติการร่วมกับกองทัพบกแผนภาพที่ ๒ - ๗

ในระดับแผ่นดินชาติ มีผู้แทนฝ่ายทหารร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) ประกอบด้วยผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ (มาตรา ๖)

ในระดับแผ่นดินจังหวัด มีผู้บัญชาการมณฑลทหารบก หรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบก ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำ (มาตรา ๖๖)

- ในระดับแผ่นดินกรุงเทพมหานคร มีผู้แทนกระทรวงกลาโหม ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำ (มาตรา ๓๔)

๕.๓.๒ ขณะเกิดภัย หากต้องมีหน่วยทหารเข้าร่วมดำเนินการ กำหนดให้ต้องจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร กับผู้บัญชาทหารในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นกรณีการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๔๖)

๖. ระดับความรุนแรงของสาธารณภัย

๖.๑ ความรุนแรงระดับ ๑ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วไปหรือมีขนาดเล็ก

ผู้อำนวยการท้องถิ่น ผู้อำนวยการอำเภอ สามารถควบคุมสถานการณ์และจัดการระงับภัยได้โดยลำพัง

๖.๒ ความรุนแรงระดับ ๒ สาธารณภัยขนาดกลาง

ผู้อำนวยการในระดับ ๑ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ผู้อำนวยการจังหวัด เข้าควบคุมสถานการณ์

๖.๓ ความรุนแรงระดับ ๓ สาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวางหรือสาธารณภัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษ

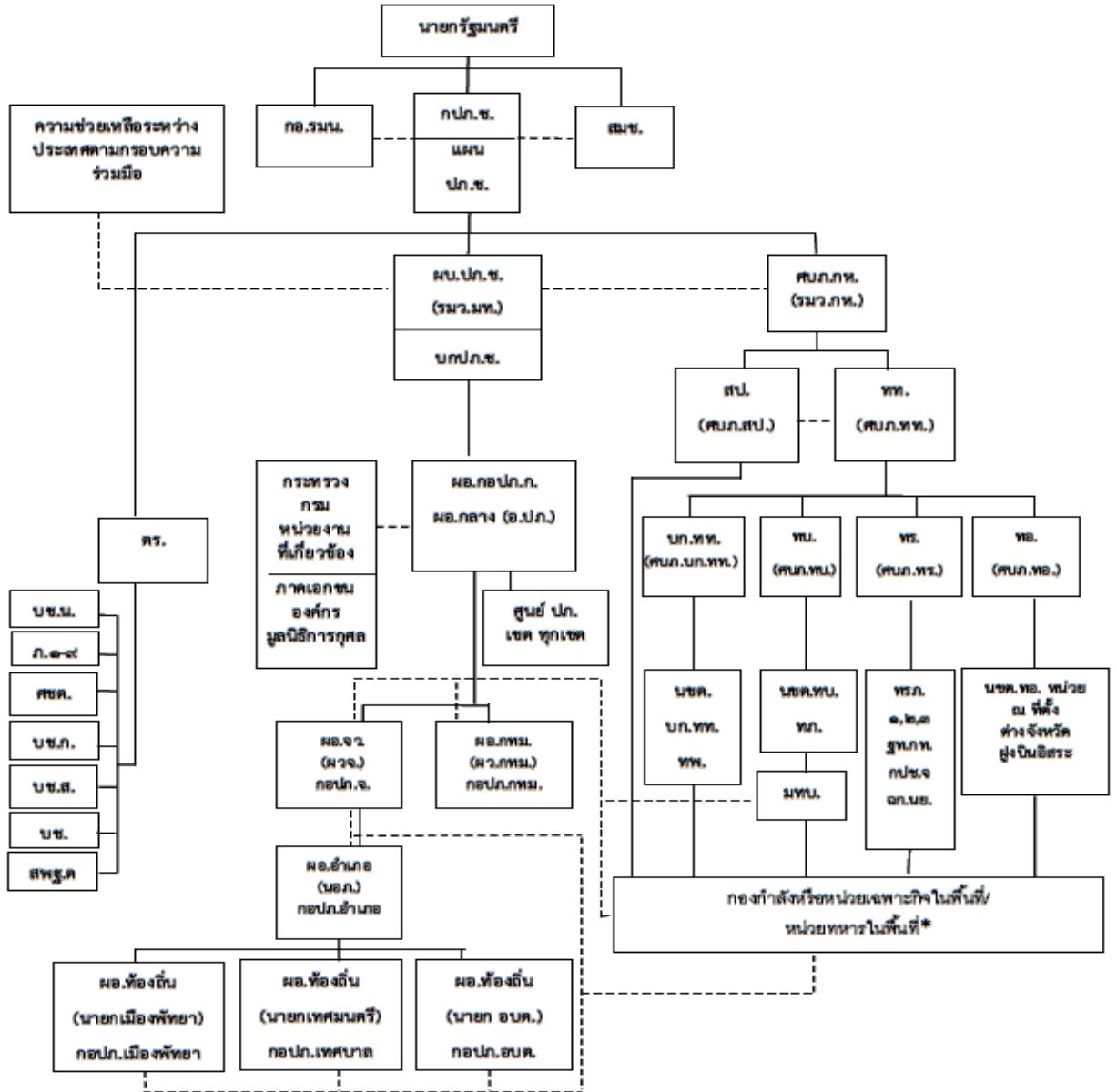
เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่เสียหายเป็นบริเวณกว้างขวางหรือสถานการณ์ของสาธารณภัยที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษต้องระดมความช่วยเหลือจากทุกส่วนราชการ ภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้อำนวยการจังหวัดไม่สามารถควบคุมและระงับสาธารณภัยได้ ต้องอาศัยความร่วมมือ จากหน่วยงานภายนอกพื้นที่ ให้ผู้อำนวยการกลาง และ/หรือผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เข้าควบคุมสถานการณ์

๖.๔ ความรุนแรงระดับ ๔ สาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง

เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่มากเป็นพิเศษ ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่งต่อชีวิตทรัพย์สินและขวัญกำลังใจของประชาชนทั้งประเทศ หรือเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินผู้บัญชาการ

ที่มา : http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2014/1/2091_5398.ppt

แผนภาพที่ ๒ - ๓ แผนผังความเชื่อมโยงกับปฏิบัติการร่วมกับกองทัพบก

หมายเหตุ ———— สายการบังคับบัญชา
 - - - - - สายการประสานงาน

ที่มา : แผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ๒๕๕๘

ที่มา : http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2014/1/2091_5398.ppt

หลักนิยมของทหารช่าง

ในส่วนนี้ จะกล่าวถึงเกี่ยวกับภารกิจและขีดความสามารถของหน่วยทหารช่างตามหลักนิยม เพื่อให้เข้าใจภาพรวมอย่างกว้างๆ ถึงงานหรือกิจกรรมที่ทหารช่างจะต้องปฏิบัติในการสนับสนุนงานช่างให้กับหน่วยต่างๆ ในยุทธบริเวณ หลังจากนั้นจะได้กล่าวถึงภารกิจและขีดความสามารถของหน่วยทหารช่าง เพื่อให้ได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยทหารช่าง ซึ่งมีความแตกต่างจากหน่วยทหารอื่นๆ ตามคุณลักษณะ รวมทั้งจะอธิบายถึงรายละเอียดของการจัดหน่วยกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บังคับหน่วยทุกระดับในกองพันทหารช่าง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ศึกษาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ภารกิจทั่วไป

ภารกิจทั่วไปมีความหมายเป็นองค์รวมว่าทหารช่างทั้งหมดไม่แยกแยะว่าจะเป็นคนหนึ่งคนใดหน่วยใดต้องมีภารกิจทั่วไปนี้ไว้เป็นประจำ คือ การเพิ่มพูนสมรรถภาพในการรบให้กับกำลังของกองทัพ โดยการก่อสร้างหรือการทำลาย ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายให้กับกำลังฝ่ายเดียวกัน หรือขัดขวางการเคลื่อนย้ายและการปฏิบัติการของข้าศึก หน่วยทหารช่างให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่ทหารเหล่าอื่นในการก่อสร้าง งานป้องกัน งานการพราง โดยการส่งกำลังวัสดุ และซ่อมบำรุงเครื่องมือสายช่าง หน่วยทหารช่างได้รับการฝึกในทางยุทธวิธี และเข้าปฏิบัติการรบอย่างทหารราบได้ในเมื่อได้รับคำสั่ง

๒. ภารกิจมูลฐาน

ภารกิจมูลฐานของทหารช่างในยุทธบริเวณ คำว่า “มูลฐาน” หมายถึง เบื้องต้น ขึ้นต้น และเริ่มแรก หลักพื้นฐานพอสรุปได้ว่าภารกิจมูลฐาน ก็คือภารกิจหลักพื้นฐานเบื้องต้นของทหารช่างในพื้นที่ที่มีการต่อสู้ช่วงชิงทำการรบกันอยู่ มีอยู่ด้วยกัน ๓ ประการ

๒.๑ การสนับสนุนการรบ (Combat Support) หมายถึง หน่วยทหารช่างที่เข้าไปเป็นหน่วยดำเนินกลยุทธ์ร่วมกับทหารเหล่าอื่นๆ ที่ทำการรบ เช่น ทหารราบ ทหารม้า ทหารปืนใหญ่ ฯลฯ หรือหน่วยเฉพาะกิจอื่นๆ ด้วยการปฏิบัติงานช่างที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนที่ให้กับทหารฝ่ายเดียวกัน ขัดขวางการเคลื่อนที่ของข้าศึก และช่วยเหลือกำลังพลหน่วยให้อยู่รอดปลอดภัยในสนามรบ

๒.๒ การสนับสนุนการช่วยรบ (Combat Service Support) หมายถึง หน่วยทหารช่างที่เข้าไปเป็นหน่วยดำเนินการวิธีให้การสู้รบ และดำรงความต่อเนื่องไปตามระยะเวลาที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ ด้วยการปฏิบัติงานช่างที่เกี่ยวกับการดำรงความต่อเนื่องในการรบ ด้วยการ

ก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการรบ การส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงสิ่ง
อุปกรณ์สายช่าง การผลิตแผนที่ และวัสดุก่อสร้าง รวมทั้งการประปาในสนาม เป็นต้น

๒.๓ การรบ (Combat) หมายถึง ทหารช่างจะต้องเข้าทำการรบอย่างทหารราบ
ได้เมื่อมีความจำเป็นเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น และจำเป็นต้องเพิ่มเติมอาวุธยิงสนับสนุนและ
เครื่องมือสื่อสาร ให้แก่ทหารช่างมากกว่าหน่วยกำลังรบที่มีขนาดเท่ากัน พร้อมทั้งผู้ตรวจการณ์หน้า
หรือเจ้าหน้าที่ติดต่อของหน่วยยิงสนับสนุนมาประจำที่หน่วยทหารช่างด้วย ไม่ว่าจะเป็ทหาร
เหล่าใด หน่วยใด หรือบุคคลใด จะต้องทำการรบอย่างทหารราบได้ สำหรับทหารช่างทำการรบ
อย่างทหารราบก็ต่อเมื่อ ถูกข้าศึกบีบบังคับให้ทำการต่อสู้เพื่อรักษาหน่วยของตน และหรือ
ผู้บังคับบัญชาตกใจแล้วว่าต้องใช้ทหารช่างทำการรบอย่างทหารราบ มิฉะนั้นแล้วจะทำให้
เสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรงได้

๓. ภารกิจเฉพาะ

“ภารกิจเฉพาะ” หมายถึง การเพิ่มเติมรายละเอียดต่างๆ ในการปฏิบัติงานช่างของ
หน่วยทหารช่างในพื้นที่ยุทธบริเวณ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ การก่อสร้าง ทหารช่างจะทำการก่อสร้าง ซ่อมแซม พื้นฟู ซ่อมบำรุง ดูแล
รักษา เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

๓.๑.๑ อาคาร เช่น ที่ทำการ โรงอาหาร คลังน้ำมัน โรงพยาบาล บ้านพัก
อาศัย และอาคารโครงสร้างต่างๆ

๓.๑.๒ เส้นทางคมนาคม เช่น ถนน สะพาน ท่าเทียบเรือ โป๊ะ สนามบิน
ลานบิน ที่จอดเครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ และที่กองสัมภาระต่างๆ

๓.๑.๓ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามย่าน
ขนถ่ายสินค้า สนามบิน ท่าเรือ ชุมทางรถไฟ สถานีรถไฟ ประตูนํ้า เป็นต้น

๓.๑.๔ เครื่องกีดขวาง เช่น สนามทุ่นระเบิด ป่าลวดหนาม คุัดกรถถัง
ที่ตั้งยิงอาวุธ คุัดติดต่อ บังเกอร์ กำแพง ช่องแคบ และเครื่องกีดขวางอื่นๆ ที่ทำจากไม้ เหล็ก
คอนกรีต เป็นต้น

๓.๒ การทำลาย ทหารช่างมีภารกิจหน้าที่ในการทำลาย ได้แก่ การทำลายด้วย
การใช้นํ้า ใช้ไฟ ใช้เชิงกล และการใช้วัตถุระเบิด ทหารช่างจะทำลายสิ่งต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วใน
ข้อ ๓.๑ ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

๓.๓ การบริการเกี่ยวกับแผนที่ ทหารช่างมีหน้าที่บริการในฐานะกรมฝ่ายยุทธ
บริการ คือรับการร้องขอ หรือรับการเสนอความต้องการจากหน่วยใช้ แล้วดำเนินการจัดหา

การเก็บรักษา และการแจกจ่ายแผนที่และสิ่งที่ใช้ทดแทนแผนที่ (การเตรียม การผลิต การผลิตซ้ำ เป็นความรับผิดชอบของกรมแผนที่ทหาร)

๓.๔ การบริการน้ำประปาสนาม ที่ใช้สำหรับการบริโภคหน่วยทหารช่างใน อัตราของกองพล มีขีดความสามารถบริการน้ำประปาสนามได้ ๔ แห่ง สำหรับกองทัพกมิตอน ทหารช่างประปาสนามให้การสนับสนุนทั่วไปอยู่ ๑ ตอน ที่มีขีดความสามารถให้บริการน้ำประปา สนามได้ ๑๒ แห่ง

๓.๕ การดัดแปลงงานตั้งรับ หน่วยทหารช่างของกองพล มีเครื่องมือช่างขนาด หนักที่ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานช่าง ในการตั้งรับอย่างแข็งแรงให้กับกองพล เช่น สร้าง เครื่องกำบังที่ทำการยุทธวิธี สถานีสื่อสาร สถานีพลังงาน ที่ตั้งอาวุธ จุดตรวจการณ์ คุัดกรวดถึง สนามทุ่นระเบิด เครื่องกีดขวางทางยุทธวิธี และเครื่องกีดขวางเพิ่มเติม

๓.๖ การส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงยุทธโปกรณ์สายช่าง หน่วยทหารช่างใน ฐานะกรมฝ่ายยุทธบริการ มีหน้าที่ให้การส่งกำลัง ซ่อมบำรุง และบริการ ในเรื่องวงรอบการส่ง กำลัง ให้กับหน่วยใช้หรือหน่วยรับการสนับสนุน

๓.๗ การดำรงหน่วยของตนเอง หน่วยทหารช่างจะต้องมีการดำเนินกรรมวิธี ดำรงหน่วยของตนเองให้สามารถดำเนินการทางธุรการ การส่งกำลัง ซ่อมบำรุง และบริการ ให้กับ หน่วยในอัตราของตนเองให้อยู่รอดและมีขีดความสามารถในการสนับสนุนการช่วยรบได้ต่อไป ตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ และผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ

๔. พันธกิจของทหารช่าง

“พันธะ” หมายถึง ผูก มัด ตรึง ความสัมพันธ์ “พันธกิจ” หมายถึง กิจที่มีความ ผูกพัน ผูกมัด กิจที่เป็นห่วงผูกมัดหน่วยทหาร ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า “พันธกิจ” คือ กิจอันสำคัญ ยิ่งของหน่วยทหารช่างในฐานะหน่วยสนับสนุนการรบ มีอยู่ด้วยกัน ๕ ประการ คือ

๔.๑ การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนที่ (Mobility) หมายถึง หน่วยทหาร ช่างจะต้องดูแลปฏิบัติการกิจ อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนที่ของหน่วยดำเนินกลยุทธ์ หน่วย ยิงสนับสนุนและหน่วยกองหนุน โดยทหารช่างจะต้องดำเนินการก่อนล่วงหน้าให้แล้วเสร็จก่อน ที่หน่วยดำเนินกลยุทธ์จะเคลื่อนย้ายหน่วย ซึ่งทหารช่างจะต้องประสานกับผู้บังคับบัญชา ฝ่ายยุทธการและการฝึก (ผอ.๑) และฝ่ายการข่าวกรองทางการรบ (ผอ.๒) ในเรื่องเส้นหลักการรุก เส้นหลักการส่งกำลังบำรุง พร้อมทั้งดูแลรักษาให้สามารถใช้ได้ตลอดเวลา งานของทหารช่างใน พันธกิจการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนที่ประกอบด้วยงานช่าง อันได้แก่ การลบล้างสนาม ทุ่นระเบิดและเครื่องกีดขวาง การสนับสนุนการข้ามช่องว่าง การปรับปรุงถนนและสะพานทาง ยุทธวิธี และการปรับปรุงสนามบินในเขตหน้า

๔.๒ การต่อต้านการเคลื่อนที่ (Counter Mobility) หมายถึง หน่วยทหารช่าง จะต้องเตรียมการขัดขวางการเคลื่อนย้ายหรือการเคลื่อนที่ของฝ่ายข้าศึก ตามแนวเส้นทางที่คาดว่า ข้าศึกจะเข้ามาหาทางโจมตีที่มั่นฝ่ายตนเอง ด้วยการวางเครื่องกีดขวาง ฉากขัดขวาง เพื่อรบกวน ความรวดเร็วการเข้ามาของข้าศึก การเจาะแนว และการโอบล้อมของข้าศึก งานของทหารช่างใน พันธกิจการต่อต้านการเคลื่อนที่ ประกอบด้วยงานช่างอันได้แก่ การสงครามทุ่นระเบิด และการ พัฒนาเครื่องกีดขวางต่างๆ

๔.๓ การช่วยให้อยู่รอดในสนามรบ (Survivability) หมายถึง หน่วยทหารช่าง ทำการช่วยเหลือกำลังฝ่ายตนเองให้อยู่รอดปลอดภัยในสนามรบ เป็นการดำรงชีพในสนามให้มีชีวิต อยู่รอดจากความโหดร้ายทารุณของสนามรบด้วยการบริการน้ำประปาสนาม แผนที่ ให้คำแนะนำ ในเรื่องการพรางและการลวง การใช้เครื่องกีดขวาง ฉากขัดขวาง จัดพื้นที่ลี้ภัยและทำลายล้าง พิษร่วมกับหน่วยทหารวิทยาศาสตร์ งานของทหารช่างในพันธกิจการช่วยให้อยู่รอดในสนามรบ ประกอบด้วยงานช่างอันได้แก่ การจัดเตรียมที่มั่นรบและที่มั่นสำคัญต่างๆ การจัดเตรียมที่กำบังให้ กับที่อาวุธยิงสนับสนุน การสนับสนุนสิ่งกำบังเพื่อการป้องกันสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญต่อ การรบและการพราง

๔.๔ การปฏิบัติงานช่างทั่วไป (General Engineering) หมายถึง หน่วยทหารช่าง เข้าปฏิบัติงานช่างต่างๆ สนับสนุนให้กับหน่วยดำเนินกลยุทธ์ให้สามารถดำรงความต่อเนื่องในการ รบตามที่อยู่บังคับบัญชาต้องการ เช่น การก่อสร้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาเส้นทางหลัก การส่งกำลัง บำรุง สนามบิน การบริการยุทธโศปกรณ์สายทหารช่าง การดัดแปลงงานตั้งรับให้แข็งแรง การควบคุม ความเสียหายจากการรบ และการสร้างสนามทุ่นระเบิดเท่าที่จำเป็น

๔.๕ งานแผนที่สนาม (Topography) หมายถึง หน่วยทหารช่างเข้าปฏิบัติงาน แผนที่สนาม เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับภูมิประเทศและมองเห็นภาพของสนามรบ เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินกลยุทธ์ งานของทหารช่างในพันธกิจงานแผนที่สนามประกอบด้วย งานช่างอันได้แก่ การวิเคราะห์ภูมิประเทศ การผลิตและแจกจ่ายแผนที่ในสนาม

๕. ชีดความสามารถ

หมายถึง ความสามารถของหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติงานช่างในการ สนับสนุนให้กับหน่วยที่ได้ทำการร้องขอต่างๆ ในยุทธบริเวณ มีดังนี้

๕.๑ เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกำลังรบผสมเหล่าในการปฏิบัติการรบทุกแบบ โดยปฏิบัติงานช่างที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะเรื่องตามลำพัง หรือร่วมกับหน่วยอื่น เช่น งานรื้อ ถอนและวางสนามทุ่นระเบิดและเครื่องกีดขวาง การสนับสนุนการข้ามช่องว่างและการข้ามลำน้ำ เป็นต้น

๕.๒ การก่อสร้างหรือฟื้นฟูโครงสร้างทุกแบบ เพื่อประโยชน์แก่ทางทหาร เช่น ค่ายพัก คลังที่เก็บสิ่งอุปกรณ์ โรงพยาบาล อาคารทางราชการ และกิจการสาธารณูปโภคที่จำเป็น เป็นต้น

๕.๓ การก่อสร้าง การปรับปรุงและการบำรุงรักษา ถนนและสะพาน ทางรถไฟ ท่าเรือ ทางน้ำภายใน ทางท่อน้ำมัน สิ่งอำนวยความสะดวกในการลำเลียงน้ำมันจากเรือและระบบท่อจ่ายน้ำมัน รวมทั้งการก่อสร้างฟื้นฟูและปรับปรุงฐานทัพอากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องสำหรับเครื่องบินลำเลียง เครื่องบินขับไล่และทิ้งระเบิดของกองทัพอากาศ รวมถึงสนามบินและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง สำหรับเครื่องบินของกองทัพกในเขตหน้าด้วย

๕.๔ ผลิตวัสดุก่อสร้างบางประเภท

๕.๕ ผลิตน้ำบริโภค (น้ำดื่ม) ให้หน่วยทหารในสนาม แต่ไม่หมายรวมถึงการขนส่งน้ำดื่มไปให้หน่วยทหารอื่นๆ ด้วย

๕.๖ ให้บริการแผนที่และการข่าวกรองทางภูมิประเทศในสนาม

๕.๗ ให้คำแนะนำในการทำลายและปฏิบัติการทำลายให้เมื่อต้องใช้ความชำนาญพิเศษ

๕.๘ ให้คำแนะนำทางเทคนิคในเรื่องการพราง

๕.๙ วางแผนทางราชการ และให้คำแนะนำแก่ผู้บังคับหน่วยดำเนินกลยุทธ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการทหารช่างทั้งปวง

๕.๑๐ หน่วยทหารช่างอาจเข้าทำการอย่างทหารราบเป็นหน่วยได้เมื่อจำเป็นยิ่ง

๕.๑๑ การปฏิบัติการยุทธข้ามลำน้ำต่อหน้าข้าศึก

๖. หลักการใช้งานหน่วยทหารช่าง

ในการปฏิบัติการกิจใดๆ ก็ตามการจะใช้หน่วยทหารช่างไปปฏิบัติการกิจนั้นๆ ให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

๖.๑ งานนั้นต้องการความชำนาญทางเทคนิค และเครื่องมือพิเศษ

๖.๒ งานนั้นได้จัดลำดับความเร่งด่วน และอนุมัติแล้ว

๖.๓ งานนั้นมีความสำคัญหน่วยบัญชาการเป็นส่วนรวม

๖.๔ งานนั้นมีความสำคัญต่อการสำเร็จภารกิจ

๖.๕ ต้องไม่คิดว่าหน่วยทหารช่างเป็นแหล่งรวมกรรมกร และช่างกล

๖.๖ ไม่แบ่งหน่วยทหารช่างออกไปปฏิบัติงานต่างๆ เป็นรายบุคคลก่อนจะตั้งใช้หน่วยทหารช่าง ควรจะต้องเปรียบเทียบถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการให้ทหารช่างเข้าทำการรบ

กับการสูญเสียการสนับสนุนทางการช่างในปัจจุบัน และในอนาคต เนื่องจากการฝึกกำลังทหารช่างขึ้นมาใหม่จะต้องใช้เวลามาก

๗. วิธีปฏิบัติการ

๗.๑ ประสิทธิภาพของงานช่างจะมีมากที่สุดในเมื่อ กองพันทหารช่างปฏิบัติการเป็นกองพันในการควบคุมบังคับบัญชาของผู้บังคับกองพัน โดยมากมักจะจัดกองร้อยทหารช่างให้ทำการสนับสนุนโดยตรงต่อกรมทหารราบ ในแนวหน้าแต่ละกรม และกำลังที่เหลือของกองพันใช้สำหรับสนับสนุนทั่วไป

๗.๒ เมื่อมีความจำเป็นต้องจัดหน่วยทหารช่างให้ขึ้นสมทบกับหน่วยรบ ควรจะเลิกสมทบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ และไม่จัดหน่วยทหารช่างขึ้นสมทบกับหน่วยรบที่เป็นกองหนุน ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกใช้กำลังทหารช่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด และยังมีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้สิ่งอุปกรณ์สายช่างและเครื่องมือช่าง ได้รับการซ่อมบำรุงอย่างได้ผลทำให้หน่วยทหารช่างสามารถปฏิบัติการได้ ในช่วงระยะเวลาอันยาวนานยิ่งขึ้น

๘. การแบ่งมอบงานให้กับหน่วยทหารช่าง

การมอบงาน หมายถึง หน่วยทหารช่างจะได้รับภารกิจนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามที่หน่วยเหนือมอบหมายให้ นั่น จะต้องมี การแบ่งมอบงานให้หน่วยรองของตนปฏิบัติดังนี้

๘.๑ การมอบงานเป็นประเภทพื้นที่ การมอบงานแบบนี้จำเป็นต้องกระทำโดยมีข้อเท็จจริงว่างานนั้นประกอบด้วยงานย่อยๆ รวมกัน และไม่สามารถระบุงานย่อยๆ ทั้งหมดที่ต้องการได้ ซึ่งหน่วยรับมอบงานเป็นประเภทพื้นที่ต้องทำงานช่างทั้งปวงภายในพื้นที่นั้น

๘.๒ การมอบงานเป็นประเภทงาน การมอบงานแบบนี้ต้องการให้ทำงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะหรืองานหลายอย่างในพื้นที่ที่กำหนดให้แห่งหนึ่งหรือหลายแห่ง หน่วยที่รับการมอบงานประเภทนี้จะทำเฉพาะงานที่มอบให้เท่านั้น

๘.๓ การมอบงานผสมกัน คือ การที่หน่วยได้รับมอบงานเป็นประเภทพื้นที่และประเภทงานพร้อมกัน ซึ่งจะมอบให้หน่วยทหารช่างตั้งแต่กองพันขึ้นไปในการมอบงานสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การดำรงความเป็นปีกแผ่นของหน่วยไว้ การแบ่งมอบงานควรให้เหมาะสมกับขีดความสามารถของหน่วยรอง ถ้าจำเป็นก็เพิ่มเติมกำลังให้ การไม่ยึดหลักนี้จะเป็นการทำลายขวัญและความสามัคคีของหน่วยอย่างยิ่ง บางครั้งจะเห็นว่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก็อาจจะสมทบส่วนย่อยจากหน่วยหนึ่งไปให้อีกหน่วยหนึ่งได้ แต่การสมทบก็ควรจะสิ้นสุดโดยเร็วเท่าที่จะกระทำได้ การแบ่งมอบภารกิจ ให้กองยึดสายการบังคับบัญชาไว้เฉพาะกรณีพิเศษ และในช่วงระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น ที่จะมอบให้หมวดของกองร้อยใดไปขึ้นบังคับบัญชาโดยตรงกับกองพัน หมู่ของหมวดของกองร้อยใดไปขึ้นบังคับบัญชากับกองร้อย ตัวอย่างที่ขัดหลักการที่ยอมรับได้ก็คือ การแยกกำลัง

จำนวนน้อยของกองร้อยไปประกอบกำลังเป็นชุดลาดตระเวนของกองพัน การใช้แรงงานส่วนน้อยไปทำความสะอาดตามปกติ แต่จะต้องจำกัดจำนวนคนและจำนวนครั้งให้น้อยที่สุด

๕. การอ้อมกำลังทหารช่าง

การอ้อมกำลัง หมายถึง การปฏิบัติงานช่างต่างๆ ไปที่หน่วยทหารต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นเหล่าใด หน่วยใด หรือบุคคลใด ก็สามารถปฏิบัติได้เองไม่จำเป็นต้องใช้ทหารช่าง หรือขีดความสามารถทางเทคนิค หรือเครื่องมือพิเศษใดๆ ซึ่งโดยทั่วไปมักจะไม่มีหน่วยทหารช่างเพียงพอแก่การปฏิบัติงานช่างโยธาทั่วไป ให้ความช่วยเหลือหน่วยดำเนินกลยุทธ์ เพื่อให้มีกำลังทหารช่างมากพอสำหรับปฏิบัติงานช่างที่สำคัญ จึงให้หน่วยทหารต่างๆ ช่วยเหลือตนเองปฏิบัติงานเหล่านี้

๕.๑ การข้ามลำน้ำแบบเร่งด่วน

๕.๒ การดับเพลิงในพื้นที่ป่า และบ้านเมือง

๕.๓ การสร้างเครื่องกีดขวางป้องกันตน

๕.๔ การวาง และเจาะช่องสนามทุ่นระเบิดแบบเร่งด่วน

๕.๕ การทำการพราง

๕.๖ การลดอำนาจเครื่องกีดขวาง

๕.๗ การสร้างป้อมสนาม

๕.๘ การถากถางพื้นที่ขึ้น - ลง ของเครื่องบิน และเฮลิคอปเตอร์

๑๐. ความสัมพันธ์ทางสายการบังคับบัญชา และการสนับสนุน

๑๐.๑ ความสัมพันธ์ทางสายการบังคับบัญชา คือ ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ทางสายการบังคับบัญชาระหว่างหน่วยทหารช่างกับหน่วยทหารอื่นๆ ที่หน่วยทหารช่างไปขึ้นการบังคับบัญชานั้น สามารถกำหนดลักษณะของความสัมพันธ์ได้ดังนี้

๑๐.๑.๑ หน่วยในอัตรารวม (Organic) เป็นการกำหนดให้หน่วยทหารช่างเป็นส่วนประกอบสำคัญของหน่วยที่มีขนาดใหญ่กว่าอย่างถาวร และระบุไว้ในอัตรารวมการจัดและยุทธโศปกรณ์ (อจย.) หรืออัตรารวมเฉพาะกิจ (อจก.) ซึ่งหน่วยทหารช่างนี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมการบังคับบัญชาของหน่วยแม่อย่างสมบูรณ์ เช่น กองพันทหารช่างสนามของกองพล เป็นหน่วยในอัตรารวมของกองพลทหารราบ หรือกองพลทหารม้า เป็นต้น

๑๐.๑.๒ การบรรจุมอบ (Assigned) เป็นการกำหนดให้หน่วยทหารช่างเข้าไปอยู่ในองค์ประกอบการจัดของอีกหน่วยหนึ่งในลักษณะค่อนข้างถาวร หน่วยรับการบรรจุมอบจะควบคุมบังคับบัญชาและดำเนินการด้านธุรการให้กับหน่วยทหารช่างที่มาบรรจุมอบ เช่น กองทัพบก ใต้บรรจุมอบ กองพันทหารช่างสนามของกองทัพ ให้กับ กรมทหารช่างของกองทัพ เป็นต้น

๑๐.๑.๓ การขึ้นสมทบ (Attached) เป็นการกำหนดให้หน่วยทหารช่างเข้าไปขึ้นการบังคับบัญชากับผู้บังคับหน่วยอีกหน่วยหนึ่งในลักษณะชั่วคราว ผู้บังคับหน่วยที่ได้รับการสมทบบมีอำนาจในการควบคุมบังคับบัญชา และรับผิดชอบหน่วยทหารช่างที่มาขึ้นสมทบเช่นเดียวกับหน่วยในอัตราของตนรวมถึงการส่งกำลังบำรุงด้วย ยกเว้นเรื่องธุรการกำลังพล ได้แก่ การเลื่อนลด ปลด ย้าย สับเปลี่ยนตำแหน่ง ซึ่งยังคงเป็นอำนาจของผู้บังคับหน่วยทหารช่างนั้นบรรจุมอบอยู่

๑๐.๑.๔ การขึ้นควบคุมทางยุทธการ (Operational Control) ซึ่งเป็นการกำหนดให้หน่วยทหารช่างไปขึ้นการบังคับบัญชากับผู้บังคับหน่วยอีกหน่วยหนึ่ง เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุภารกิจเฉพาะที่กำหนดตามปกติแล้ว จะกำหนดขอบเขตในเรื่องพันธกิจ ระยะเวลา หรือพื้นที่ ผู้บังคับหน่วยที่ได้รับการขึ้นควบคุมทางยุทธการนั้น อาจจะใช้หน่วยทหารช่างเข้าปฏิบัติการโดยสงวนอำนาจการควบคุมทางยุทธการเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นควบคุมทางยุทธการหน่วยทหารช่างนี้ก็ได้ เมื่อหน่วยทหารช่างขึ้นควบคุมทางยุทธการกับหน่วยใดแล้วผู้บังคับหน่วยทหารช่างเดิมที่หน่วยทหารช่างนั้นบรรจุอยู่ยังคงรับผิดชอบในทางธุรการ การส่งกำลังบำรุง การรักษาวินัย การจัดภายใน และการฝึกลูกอยู่เช่นเดิม อย่างไรก็ตามการขึ้นควบคุมทางยุทธการยังรวมอำนาจหน้าที่ในการให้คำแนะนำในการฝึกรวมอยู่ด้วย

๑๐.๒ ความสัมพันธ์ทางการสนับสนุน คือ หน่วยให้การสนับสนุนกับหน่วยรับการสนับสนุนจะกำหนดความสัมพันธ์ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานไว้โดยแน่ชัด แต่ทั้งนี้หน่วยให้การสนับสนุนนั้นยังคงขึ้นการบังคับบัญชากับผู้บังคับหน่วยเหนือเดิมหรือหน่วยแม่รวมทั้งการส่งกำลังบำรุง ด้วยการกำหนดให้หน่วยทหารช่างไปให้การสนับสนุนกับหน่วยอื่นนั้นสามารถกระทำได้ ๒ ลักษณะดังนี้

๑๐.๒.๑ การสนับสนุนโดยตรง เมื่อหน่วยทหารช่างได้รับการมอบหมายให้การสนับสนุนโดยตรงแก่หน่วยใดแล้ว จะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานดังนี้

๑๐.๒.๑.๑ มอบความเร่งด่วนลำดับแรกในการสนับสนุนทางการช่างให้กับหน่วยรับการสนับสนุน

๑๐.๒.๑.๒ ให้รับการร้องขอการสนับสนุนโดยตรงจากหน่วยรับการสนับสนุน

๑๐.๒.๑.๓ ปกติจะจัดนายทหารติดต่อและจัดวาง การติดต่อสื่อสารไปให้กับหน่วยรับการสนับสนุน

๑๐.๒.๑.๔ หน่วยทหารช่างที่ให้การสนับสนุนจะไม่มีความสัมพันธ์ทางสายการบังคับบัญชากับหน่วยรับการสนับสนุน และหน่วยรับการสนับสนุนไม่สามารถแบ่งแยก สับเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงหน่วยทหารช่างนั้นได้อีก

๑๐.๒.๒ การสนับสนุนทั่วไป เมื่อหน่วยทหารช่างได้รับการมอบหมายให้การสนับสนุนทั่วไปแก่หน่วยใดแล้วจะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานดังนี้

๑๐.๒.๒.๑ จะให้การสนับสนุนทางการช่าง ต่อกำลังทั้งหมดเป็นส่วนรวมไม่กระทำต่อหน่วยใดหน่วยหนึ่งเป็นพิเศษ

๑๐.๒.๒.๒ จะให้การสนับสนุนทางการช่าง ตามลำดับความเร่งด่วนในการสนับสนุนที่กองบัญชาการ หรือกองบังคับการหน่วยรับการสนับสนุนเป็นผู้กำหนด

๑๐.๒.๒.๓ หน่วยรองของหน่วยรับการสนับสนุนจะต้องร้องขอรับการสนับสนุนผ่านทางกองบัญชาการหรือกองบังคับการของตนเอง จะไม่สามารถร้องขอการสนับสนุนโดยตรงมายังหน่วยทหารช่างที่ให้การสนับสนุนส่วนรวมได้

๑๐.๓ ความสัมพันธ์ของหน่วย

ความสัมพันธ์ของหน่วย หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทหารช่างกับหน่วยรบภายในกองพล จะเกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุดนั้นจะต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กันเป็นประจำระหว่างหน่วย โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เช่น การกีฬา การฝึก การศึกษา งานสังคม วัฒนธรรม ศิลปกรรม งานสำคัญของชาติ ศาสนา และกองทัพ ตลอดจนการปฏิบัติงานประจำของหน่วย ซึ่งจะช่วยให้ทหารช่างมีการคาดคะเนถึงความต้องการของหน่วยรบได้ เพื่อจะได้เตรียมการสนับสนุนไว้ให้พร้อมตลอดเวลา

๑๑. ผู้บังคับทหารช่าง

คำว่า “ผู้บังคับทหารช่าง” (ผบ.ช.) หมายถึง นายทหารช่างซึ่งทำหน้าที่เป็นนายทหารฝ่ายกิจการพิเศษสายทหารช่างของหน่วยบัญชาการ

๑๒. การบังคับบัญชา

๑๒.๑ ผู้บังคับทหารช่าง ของแต่ละระดับหน่วยบัญชาการ และกองพลมีงานในหน้าที่สองประการคือเป็น ผู้บังคับหน่วย และฝ่ายกิจการพิเศษ

๑๒.๒ หน่วยทหารช่างนอกกองพลอาจจะให้ขึ้นสมทบกับกองพล โดยไม่คำนึงถึงชั้นยศหรืออาวุโสของผู้บังคับหน่วยทหารช่างที่มาขึ้นสมทบ ผู้บังคับกองพันทหารช่างในอัตราคงทำหน้าที่ ผู้บังคับทหารช่างของกองพล

๑๒.๓ เมื่อกองพลแยกหน่วยออกปฏิบัติการ จะเป็นรูปของกรมทหารราบหรือกรมผสมหรือกำลังรบเฉพาะกิจขนาดกรม กองพันทหารช่างจะจัดกองร้อยทหารช่างให้ขึ้นสมทบ

หรือสนับสนุนโดยตรง ผู้บังคับกองร้อยทหารช่างที่ขึ้นสมทบหรือสนับสนุนโดยตรง ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับทหารช่างของกรมทหารราบหรือกรมผสม หรือกำลังรบเฉพาะกิจขนาดกรม

๑๒.๔ ในการปฏิบัติการที่มีความสำคัญมาก หรือเมื่อมีกองร้อยทหารช่างขึ้นมาสวมทับกับกำลังรบเฉพาะกิจมากกว่าหนึ่งกองร้อยแล้ว ผู้บังคับทหารช่างของกองพลควรจัดนายทหารช่างอาวุโส ในบรรดาฝ่ายอำนาจการ ให้กระทำหน้าที่ผู้บังคับทหารช่างของกำลังรบเฉพาะกิจ การกระทำเช่นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้บังคับกองร้อยทหารช่างสามารถรวบรวมกำลังปฏิบัติการเฉพาะทางการช่างของตน

๑๒.๕ ในทำนองเดียวกันหมวดทหารช่าง อาจถูกจัดให้ขึ้นสมทบกับกองพันทหารราบ หรือกำลังรบเฉพาะกิจขนาดกองพัน ผู้บังคับหมวดทหารช่าง จะต้องทำหน้าที่ผู้บังคับทหารช่างของกองพันทหารราบหรือกำลังรบเฉพาะกิจขนาดกองพันนั้นด้วย

๑๓. หน้าที่ของผู้บังคับทหารช่าง

๑๓.๑ ผู้บังคับทหารช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของตนตามที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมตามแต่ละระดับของหน่วยบัญชาการ

๑๓.๒ ผู้บังคับทหารช่าง มีหน้าที่เฉพาะดังต่อไปนี้

๑๓.๒.๑ ให้คำแนะนำต่อผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนาจการในกิจกรรมของทหารช่าง

๑๓.๒.๒ เตรียมแผนในการใช้หน่วยทหารช่าง ในบังคับบัญชาของตน รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะในการสนับสนุนหน่วยอื่นๆ

๑๓.๒.๓ พิจารณาความต้องการเกี่ยวกับเครื่องมือช่าง และสิ่งอุปกรณ์สายช่าง และดำเนินการตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง เพื่อประกันในการจัดหา ความรับผิดชอบในการส่งกำลังของผู้บังคับบัญชาทหารช่างสนามมักจะจำกัดเฉพาะของหน่วยของตนเท่านั้น

๑๓.๒.๔ ออกคำสั่งให้ปฏิบัติกิจเฉพาะตามต้องการเพื่ออำนาจการให้ภารกิจของกำลังส่วนใหญ่บรรลุได้

๑๓.๒.๕ ปฏิบัติการลาดตระเวนทางการช่าง

๑๓.๒.๖ จัดการระวังป้องกันเฉพาะตำบล สำหรับหน่วยของตนเองและสามารถเข้าทำการรบอย่างทหารราบได้เมื่อจำเป็น

๑๔. ชนิดของการจัดหน่วยทหารช่าง

หน่วยทหารช่างในกองทัพบกไทย มีหลากหลายรูปแบบการจัดและหน้าที่ซึ่งจัดแบ่งทหารช่างออกได้ ๓ แบบ คือ

๑๔.๑ ทหารช่างแบ่งตามการในหน้าที่ ประกอบด้วย

๑๔.๑.๑ หน่วยทหารช่างกองพล หมายถึง หน่วยทหารช่างสนามที่เป็นหน่วยในอัตราของกองพลทหารราบ และกองพลทหารม้า ปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน ๘ กองพัน

๑๔.๑.๒ หน่วยทหารช่างสนับสนุนการรบ หมายถึง หน่วยทหารช่างที่เป็นหน่วยดำเนินกลยุทธ์ร่วมกับทหารเหล่าอื่นที่ทำการรบ ได้แก่ กองพันทหารช่างสนามกองทัพ

๑๔.๑.๓ หน่วยทหารช่างก่อสร้าง หมายถึง กองพันทหารช่างก่อสร้างที่เป็นหน่วยในอัตราของ กรมทหารช่างสนาม

๑๔.๑.๔ หน่วยทหารช่างส่งกำลัง และซ่อมบำรุง มีหน้าที่ส่งกำลัง และซ่อมบำรุง

๑๔.๒ หน่วยทหารช่างแบ่งตามการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

๑๔.๒.๑ หน่วยทหารช่างสนาม ได้แก่ กองพันทหารช่างสนามกองพล และกองทัพ

๑๔.๒.๒ หน่วยทหารช่างก่อสร้าง ได้แก่ กองพันทหารช่างก่อสร้างที่เป็นหน่วยในอัตราของกรมทหารช่างสนาม

๑๔.๒.๓ หน่วยทหารช่างส่งกำลังและซ่อมบำรุง ได้แก่ หน่วยส่งกำลัง และซ่อมบำรุง

๑๔.๓ หน่วยทหารช่างแบ่งตามการบังคับบัญชา ประกอบด้วย

๑๔.๓.๑ หน่วยทหารช่างของกรมการทหารช่าง ประกอบด้วย

๑๔.๓.๑.๑ กองพลทหารช่าง

๑๔.๓.๑.๒ กองพันทหารช่าง กรมการทหารช่าง กองร้อย

ทหารช่างที่ ๑

๑๔.๓.๒ หน่วยทหารช่างของกองพล ประกอบด้วย กองพันทหารช่างสนามในอัตราของกองพลทหารราบ และหรือกองพลทหารม้า จำนวน ๘ กองพัน ชื่อของกองพันจะเป็นตัวเลขที่เหมือนกับกองพล ยกเว้น กองพันทหารช่างที่ ๘ ซึ่งเป็นของกองพลทหารม้าที่ ๑

๑๔.๓.๓ หน่วยทหารช่างของกองทัพภาค ประกอบด้วย กรมทหารช่างสนาม ที่เป็นหน่วยในอัตราของกองทัพภาค ปัจจุบันกองทัพภาคได้บรรจุมอบให้กับกองพลพัฒนา ๑ - ๔

๑๔.๓.๔ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ประกอบด้วย

๑๔.๓.๔.๑ กรมทหารช่างส่งกำลังและซ่อมบำรุง (ข.๒๑)

๑๔.๓.๔.๒ กองพันทหารช่างที่ ๕๑

๑๕. แบบการจัดหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

หน่วยทหารช่างแบ่งการจัดหน่วยออกได้ดังต่อไปนี้.-

- ๑๕.๑ กองพลทหารช่าง
- ๑๕.๒ กรมทหารช่าง
- ๑๕.๓ กองพันทหารช่าง
- ๑๕.๔ กองร้อยทหารช่างอิสระ
- ๑๕.๕ ตอนทหารช่าง

๑๖. การสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่าง

การปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงครามเป็นการปฏิบัติการที่ก้าวข้ามขอบเขตการปฏิบัติการสงครามเป็นการปฏิบัติการที่สามารถสนับสนุนจุดมุ่งหมายของชาติได้หลายประการด้วยกัน อาทิ การควบคุมสถานการณ์ให้กลับคืนมาสู่สภาพปกติ การดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมสันติภาพ และการสนับสนุนเจ้าหน้าที่พลเรือนในการแก้ปัญหาวิกฤตของชาติตาม กฎหมายที่มีอยู่ เป็นต้น ภารกิจส่วนใหญ่ที่หน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้ถูกนำไปใช้ คือ การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การบรรเทาสาธารณภัย และการช่วยเหลือประชาชนรวมทั้งผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ

๑๖.๑ การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ

แนวคิดขององค์การสหประชาชาติในการจัดการต่อปัญหาความขัดแย้งหรือเรียกว่า “การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (Peace Operations)” จะเริ่มตั้งแต่การป้องกันความขัดแย้งที่กำลังจะเกิดขึ้นหรือเริ่มก่อตัวเป็นอันดับแรก ก่อนขยายตัวลุกลามจนกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงของโลก หากความขัดแย้งนั้นยังคงขยายตัวเพิ่มมากขึ้นการใช้กำลังเข้าจัดการต่อความขัดแย้งนั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จากนั้นยังมีความจำเป็นต้องใช้การบูรณะและฟื้นฟูภายหลังความขัดแย้งยุติลง เพื่อสถาปนาความมั่นคงและเป็นการวางพื้นฐานของสันติภาพที่ถาวรต่อไป

๑๖.๑.๑ บทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในปฏิบัติการรักษาสันติภาพ

ในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพเป็นเพียงหนึ่งในมาตรการสำคัญในการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงของสหประชาชาติ ซึ่งหน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้เข้าร่วมในปฏิบัติการรักษาสันติภาพในหลายภูมิภาคทั่วโลก อาทิเช่น

๑๖.๑.๑.๑ United Nations Guards Contingent in Iraq (UNGCI)

ที่อิรัก

กระทรวงกลาโหม ได้จัดส่งกำลังหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกไปปฏิบัติภารกิจ โดยใช้ชื่อ กองกำลังเฉพาะกิจไทย/อิรัก มีภารกิจสนับสนุนทั่วไปให้กับ กองกำลังผสมนานาชาติ (Multi National Division South Central หรือชื่อย่อ MND SC) เกี่ยวกับ งานช่างสนาม และงานช่างก่อสร้างสนับสนุนการฟื้นฟูบูรณะอิรัก เช่น การซ่อมสร้างถนน อาคาร และระบบสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหายจากสงคราม (ไม่รวมการเก็บกู้วัตถุระเบิด) การบริการทางการแพทย์ และการปฏิบัติการกิจการพลเรือน มีระยะเวลาการปฏิบัติภารกิจ ๑ ปี

๑๖.๑.๑.๒ United Nations Mission in Sudan (UNMIS) ที่ซูดาน ภารกิจ ร้อย.ช. กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ ผลัดที่ ๑ หน้าที่หลักของ ร้อย.ช.กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ คือ สนับสนุนองค์การสหประชาชาติ (UN) ก่อสร้างค่ายพัก ให้กับ กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ โดยการประกอบอาคารที่พักสำเร็จรูป การสาธารณูปโภค การขุดเจาะน้ำบาดาล การป้องกันค่ายพัก และอื่นๆ ซึ่ง ร้อย.ช.กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ ประกอบด้วยกำลังพลจัดจาก กช. และหน่วย ช. ในพื้นที่ ทภ.๓ และหน่วยบัญชาการ ทหารพัฒนา (นทพ.) มีโครงสร้างการจัดหน่วย ดังนี้.

๑. บก.ร้อย.๗ กำลังพล จำนวน ๑๒ นาย

๒. มว.ช.สนาม กำลังพล จำนวน ๒๐ นาย

๓. มว.ก่อสร้าง กำลังพล จำนวน ๒๕ นาย

๔. มว.งานดิน กำลังพล จำนวน ๒๓ นาย

๕. มว.ซ่อมบำรุงและบริการ

๕.๑ บก.มว.ซ่อมบำรุงและตอนซ่อมบำรุง กำลัง

พล จำนวน ๒๓ นาย

๕.๒ ตอนผลิตน้ำปะปา กำลังพล จำนวน ๘

นาย

๕.๓ ตอนเจาะน้ำบาดาล กำลังพล จำนวน ๑๐

นาย

ภารกิจ ร้อย.ช. กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ ผลัดที่ ๒ เดิมทีนั้น การจัด ร้อย.ช. สนับสนุน กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ ผลัดที่ ๒ มีความมุ่งหมายในการให้ ร้อย.ช. ดำเนินการก่อสร้างฐานปฏิบัติการอีกแห่งหนึ่งให้กับ กกล.ฉก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ ผลัดที่ ๒ ณ เมือง Garsila ซึ่งอยู่ห่างจากเมือง Mukjar ไปทางทิศเหนือ ประมาณ ๘๐ กิโลเมตร แต่เนื่องจาก UNAMID ไม่ได้รับมอบพื้นที่ฐานปฏิบัติการดังกล่าวจากรัฐบาลซูดาน การก่อสร้างฐานปฏิบัติการ ดังกล่าวจึงต้องเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด

ร้อย.ช. ยังคงปฏิบัติงานในฐานะปฏิบัติการ ณ เมือง Mukjar ต่อไป โดยมีภารกิจหลัก คือ สนับสนุนงานช่างทั้งปวงให้กับ กกล.จก.๕๕๐ ไทย/คาร์ฟูร์ ผลัดที่ ๒ ซึ่งในห้วงเวลาเกือบ ๑๐ เดือน ร้อย.ช. มีผลการปฏิบัติงานที่สำคัญในการพัฒนาฐานปฏิบัติการ และพื้นที่โดยรอบดังนี้

ยิ่งขึ้น

สาธารณูปโภคให้มีเพียงพอ

การเจาะน้ำบาดาล เป็นต้น

ปฏิบัติการให้เหมือนบ้านที่อบอุ่น น่าอยู่ และปลอดภัย สภาพของฐานปฏิบัติการ ณ เมือง Mukjar แห่งนี้ ได้สร้างความประทับใจให้กับผู้มาเยือน จนขนานนามว่า เป็นฐานปฏิบัติการที่สวยงามที่สุดในภารกิจ UNAMID ซึ่งเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของกำลังพลทุกนาย และความตั้งใจของฝ่ายอำนวยการ และ ร้อย.ช. ในภาพรวมงานของทหารช่างถือว่าประสบผลสำเร็จ ได้รับคำชมเชยจากคณะตรวจเยี่ยมต่างๆ ว่าเป็นค่ายพักที่สวยงามที่สุดในภารกิจ UNAMID

ร้อย.ช. ยังได้นำยุทธโปกรณ์และเครื่องมือช่าง พร้อมอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ารับการตรวจ COE ตามวงรอบ ซึ่งเครื่องมือช่าง ยุทธโปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนที่ ร้อย.ช. รับผิดชอบผ่านการตรวจทุกรายการ ได้รับคำชมเชยจากคณะกรรมการตรวจ COE ว่า “ดีเยี่ยม” หรือ “Excellent” ซึ่ง ร้อย.ช. ได้เตรียมการ ดูแลปรนนิบัติบำรุง ซ่อมบำรุง และนำการตรวจเป็นอย่างดีเยี่ยม ซึ่งในภารกิจ UNAMID นี้ มีประเทศไทยประเทศเดียวที่ทำได้

คำขวัญของ ร้อย.ช. คือ “วินัย ปลอดภัย สำเร็จ ”
หรือ “ Integrity Safety Achievement ” และ Motto “ Engineer Can Do ”

วิสัยทัศน์ คือ “ กองร้อยทหารช่างชั้นนำของโลก ”

“A World Class Engineer Company” ความหมายคือ การยกระดับมาตรฐานความประพฤติ การปฏิบัติงาน ระบบการบริหารงาน ให้อยู่ในระดับสากล เป็นที่ยอมรับในเวทีนานาชาติ ทั้งนี้ ต้องการให้กำลังมีความตระหนักถึงความสำคัญในการก้าวทันโลก และความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานในเวทีนานาชาติ เมื่อกำลังพลกลับไปปฏิบัติงาน ณ หน่วยปกติ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ ไปปรับใช้พัฒนาหน่วยทหารช่างให้ก้าวหน้า และมีมาตรฐานมากขึ้นอีก

ปัจจัยความสำเร็จของ ร้อย.ช. เกิดจากการนำหลักวิชาการ และประสบการณ์มาผสมผสานกันแต่ต้องไปทางหลักวิชาการ เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ได้พิสูจน์แล้วว่าสำเร็จ จึงนำมาเป็นหลักในการศึกษาเพื่อให้ผู้ที่ศึกษานำไปใช้จริงได้ การที่จะนำหลักวิชาการมาใช้ จำเป็นต้องปรับทัศนคติความเชื่อของผู้ที่ปฏิบัติงานให้คล้อยตาม แต่ต้องยึดมั่นในหลักการไม่เอนเอียงตามอารมณ์

สุดท้าย ร้อย.ช. มีความเชื่อ และความศรัทธาอย่างลึกซึ้งในหลักพระพุทธศาสนาโดยเสมอ ซึ่งพิสูจน์ได้ทุกกาลสมัย หว่านพืชเช่นไร ย่อมได้ผลเช่นนั้น

๑๖.๑.๑.๓ United Nations Operations in Burundi (ONUB) ที่ บुरुнді

การสนับสนุนกองร้อยทหารช่างของกองทัพบกในปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในสาธารณรัฐบुरुнді คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ส่งกองร้อยทหารช่าง เข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในสาธารณรัฐบुरुнді เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแอฟริกา ตามคำร้องขอของสหประชาชาติ โดยได้ขอรับการสนับสนุนหน่วยปฏิบัติการทางน้ำพร้อมกำลังพลในภารกิจ ONUB และกองร้อยทหารช่างในภารกิจ ONUB นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งอนุมัติหลักการให้การสนับสนุนปฏิบัติการรักษาสันติภาพดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าการสนับสนุนคำขอของสหประชาชาติจะช่วยส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทย ดังนี้

๑. เป็นการสารต่อบทบาทของไทยในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งไทยได้สนับสนุนปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติมาโดยตลอด

๒. เป็นการขยายโอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคแอฟริกา ตามนโยบายของรัฐบาลในการบุกเบิกแอฟริกา

๓. เป็นการพัฒนาศักยภาพของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบก โดยเสริมสร้างประสบการณ์และขยายมิติด้านการต่างประเทศให้แก่กำลังพลของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๑๖.๑.๑.๔ United Nations Advance Mission in Cambodia (UNAMIC) และ United Nations Transitional Authority in Cambodia (UNTAC) ที่กัมพูชา

ผลงานการรักษาสันติภาพของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกในกัมพูชา ประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ได้ยึดมั่นหลักการใน กฎบัตรสหประชาชาติที่กำหนดไว้ในหมวดที่ ๑ มาตราที่ ๒ อย่างเคร่งครัดเสมอมา โดยเฉพาะการ ยึดมั่นการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างชาติด้วยสันติวิธี โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสันติภาพ ความมั่นคงและกระบวนการยุติธรรมระหว่างประชาชาติ ตลอดจนการละเว้นการดำเนิน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะที่คุกคามหรือการใช้กำลัง หรือคุกคามต่ออธิปไตย ในดินแดนหรือเอกราชของชาติอื่นๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทุกการปฏิบัติการกิจที่ สหประชาชาติได้ดำเนินการที่จำเป็นต่อการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

การยืนยันจุดยืนของประเทศไทยตามหลักการของ องค์การสหประชาชาติดังกล่าว จะเห็นได้จากผลการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของหน่วยทหาร ช่างของกองทัพบกภายใต้กรอบสหประชาชาติ กรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค และกองกำลัง พันธมิตรซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้การรับรองโดยข้อมติสหประชาชาติ รวม ๑๓ ภารกิจ เริ่มตั้งแต่ ภารกิจของสหประชาชาติในคาบสมุทรเกาหลี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๑๙๕๐) จนถึงภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในซูดาน

ภารกิจภายใต้กรอบองค์การสหประชาชาติที่สำคัญ ประการหนึ่งของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกซึ่งถือเป็นความภาคภูมิใจ และมีความสำคัญ อย่างยิ่ง คือ การเข้าร่วมภารกิจ UNAMIC (United Nation Advance Mission in Cambodia) ตามข้อ มติที่ ๗๑๗ (ค.ศ. ๑๙๕๑) เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ (ค.ศ. ๑๙๕๑) ซึ่งในวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ (ค.ศ. ๑๙๕๒) เลขานุการสหประชาชาติได้ขอให้ประเทศไทยส่งกองพันทหารช่าง เข้าภารกิจนี้ในประเทศกัมพูชา และเดือนต่อมา (วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕) คณะรัฐมนตรี ของไทยก็มีมติให้ส่งกองพันทหารช่างเฉพาะกิจ เข้าปฏิบัติการกิจซ่อมแซมเส้นทาง สะพาน สนามบิน ลาดตระเวนทางการช่าง เก็บกู้ระเบิด และปฏิบัติงานช่างทั่วไป สนับสนุนหน่วยงาน ของ UNTAC (United Nations Transitional Authority in Cambodia) โดยหน่วยทหารช่างของ

กองทัพบกได้เคลื่อนย้ายกำลังพลเข้าปฏิบัติการในประเทศกัมพูชา ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ค.ศ. ๑๙๙๒) รวมเวลาประมาณ ๑ ปี ๘ เดือน

๑๖.๑.๒ ผลประโยชน์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากการเข้าร่วม การกิจรักษาสันติภาพ

๑๖.๑.๒.๑ เป็นการตอบสนองนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล ไทยในการสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการธำรงและรักษาสันติภาพ และความมั่นคง ระหว่างประเทศ

๑๖.๑.๒.๒ เป็นโอกาสในการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับ ประเทศที่หน่วยทหารช่างของกองทัพบกเข้าร่วมภารกิจและสร้างความนิยมไทย โดยการปฏิบัติ หน้าที่ของบุคลากรของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระดับบุคคล กับเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการขยายความสัมพันธ์และความ ร่วมมือในมิติอื่นๆ ในระยะยาวหลังจากความขัดแย้งยุติลงแล้ว เช่น ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและ โอกาสด้านการค้าการลงทุน เป็นต้น

๑๖.๑.๒.๓ เป็นการช่วยธำรงสันติภาพและเสถียรภาพใน ประเทศและภูมิภาคนั้นๆ เพื่อช่วยสร้างสภาวะที่เอื้อต่อการพัฒนา รวมทั้งช่วยสร้างความเชื่อมั่น และบรรยากาศที่ดีต่อความร่วมมือด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนในระยะ ยาว

๑๖.๑.๒.๔ เป็นโอกาสในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ ไทยว่าเป็นสังคมแห่งความรับผิดชอบ เมตตาธรรม มนุษยธรรม และความเอื้ออาทร โดยการ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ตกทุกข์ได้ยาก

๑๖.๑.๒.๕ เป็นโอกาสในการแสดงศักยภาพของหน่วยทหาร ช่างของกองทัพบก รวมทั้งเป็นการพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ในเวทีระหว่างประเทศของกำลังพลหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๑๖.๒ การบรรเทาสาธารณภัย

ด้วยความพร้อมของกำลังและยุทโธปกรณ์ทางทหาร หน่วยทหารช่างของ กองทัพบกจึงได้รับมอบหมายจากรัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือ ภารกิจการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนจากสาธารณภัยต่างๆ จากการปฏิบัติที่ผ่านมาได้สร้างความเชื่อมั่นต่อ ประชาชนชาวไทย การควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ เป็นมาตรการควบคุมซึ่งกระทำก่อน ระหว่าง หรือหลัง จากการเกิดภัยพิบัติตามธรรมชาติ เพื่อจำกัดความเสียหายและเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ ป้องกันชีวิตประชาชน เก็บกู้เครื่องมือและฟื้นฟูพื้นที่ตามขีดความสามารถของหน่วย ก่อนที่จะมี

เหตุการณ์หรือปัญหาเกิดขึ้น การควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ของหน่วยต่าง ๆ จะต้องดำเนินการ ดังนี้ คือ

๑๖.๒.๑ การปฏิบัติการต่อภัยพิบัติ

๑๖.๒.๑.๑ ให้การช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาภัยอันตรายแก่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน หรือรัฐจากภัยพิบัติที่เกิดจากสาธารณภัย เช่น ภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม ภัยจากอัคคีภัย ภัยจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่ม คลื่นยักษ์สึนามิ ภัยแล้ง ภัยจากไฟฟ้า ภัยจากอากาศยาน ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ภัยจากคมนาคมขนส่ง ภัยจากโรคระบาดสัตว์ และภัยจากโรคแมลงศัตรูพืชระบาด เป็นต้น

๑๖.๒.๑.๒ ใช้อุทโทปกรณ์ และกำลังพลที่มีอยู่ในหน่วยทหารนั้นๆ โดยประสานการปฏิบัติกับฝ่ายพลเรือนและประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ

๑๖.๒.๒ การปฏิบัติของหน่วยตามระเบียบประจำ ว่าด้วยการป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้หน่วยจัดเตรียมกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งอุปกรณ์ ที่มีอยู่เข้าไปปฏิบัติการต่อภัยที่เกิดขึ้นดังนี้

๑๖.๒.๒.๑ ให้หน่วยดำเนินการได้ทันที ถ้าภัยที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงจนถึงขั้นเป็นภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากหน่วยเหนือ แต่จะต้องไม่ขัดกับภารกิจหลักของหน่วย และเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง หรือส่วนราชการที่มีหน้าที่โดยต้องสามารถเข้ามารับผิดชอบได้แล้วให้รับส่งมอบความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงเพื่อดำเนินการต่อไป

๑๖.๒.๒.๒ ให้หน่วยดำเนินการเมื่อได้รับการร้องขอ ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๑๖.๒.๓ การฟื้นฟูพื้นที่ที่เสียหาย ซึ่งแต่ละขั้นมีลักษณะและวิธีการดังนี้

๑๖.๒.๓.๑ การบรรเทาผลกระทบในขั้นต้น การดำเนินการในขั้นนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต และหน่วยงานพลเรือนในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้โดยมาก เช่น น้ำที่ท่วมขังอยู่ในระดับสูง และเกิดขึ้นในวันแรกๆ หน่วยทหารช่างของกองทัพบกใช้เรือชนิดต่างๆ รถสายพานอนเนกประสงค์ขนย้ายประชาชนและทรัพย์สิน การแจกจ่ายอาหารและน้ำดื่ม ซึ่งหน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีขีดความสามารถในการผลิตน้ำประปา โดยการนำน้ำดิบในพื้นที่มากรองและฆ่าเชื้อ จนเป็นน้ำที่สะอาดและดื่มได้ และหน่วยทหารช่างของกองทัพบกสามารถสนับสนุนการทำงานของชุดพยาบาลได้

๑๖.๒.๓.๒ การช่วยเหลือ การดำเนินการในขั้นนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตภายใต้สภาพที่ไม่ปกติได้ และหน่วยงานพลเรือนในพื้นที่สามารถ

กระจายการบริการให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง ซึ่งหน่วยทหารช่างของกองทัพกม็ีขีดความสามารถในการซ่อมแซมถนนและสะพานในลักษณะชั่วคราวเมื่อเกิดความเสียหายจากภัยพิบัติ เช่น การวางสะพานเครื่องหนุนมัน ทดแทนสะพานเดิมหรือทดแทนถนนช่วงที่ขาด แจกจ่ายอาหาร น้ำดื่ม และเครื่องอุปโภค

๑๖.๒.๓.๓ การฟื้นฟูพื้นที่ที่เสียหาย การดำเนินการในขั้นนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างปกติ และหน่วยงานพลเรือนในพื้นที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปกติ หน่วยทหารช่างของกองทัพกม็ีขีดความสามารถใช้ขีดความสามารถด้านการก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง สนับสนุนการฟื้นฟูอาคาร บ้านเรือน ถนน และระบบสาธารณูปโภคได้ แต่โดยปกติแล้วขั้นนี้เป็นขั้นที่ใช้งบประมาณสูง ซึ่งต้องรอการดำเนินการด้านงบประมาณให้เรียบร้อยก่อน

๑๖.๒.๔ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

๑๖.๒.๔.๑ ในการปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันเวลา ให้พิจารณาจัดนายทหารติดต่อกับประจำ ณ ส่วนราชการนั้นๆ ด้วย

๑๖.๒.๔.๒ หน่วยปฏิบัติหลักสามารถประสานงานการปฏิบัติกับหน่วยข้างเคียง และส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง

๑๖.๒.๔.๓ ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติ ให้หน่วยที่ดำเนินการปฏิบัติการศึกษา เพื่อให้ประชาชนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์ และเกิดความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน

๑๖.๒.๔.๔ ในทุกขั้นการปฏิบัติ ให้หน่วยใช้สื่อที่มีอยู่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อแจ้งเตือนภัยและรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้ง การช่วยเหลือของหน่วยต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

๑๖.๒.๔.๕ การรับบริจาค ให้หน่วยปฏิบัติหลักพิจารณาจัดตั้งศูนย์รับบริจาคขึ้นตามความเหมาะสม และพิจารณานำสิ่งของที่ไ้จากการบริจาคไปช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาคต่อไปโดยเร็วที่สุด

๑๖.๒.๔.๖ การรายงาน ให้รายงานเฉพาะหัวข้อที่ทราบก่อนเพื่อการประสานการช่วยเหลือ และการเตรียมการช่วยเหลือโดยเร็วที่สุด เมื่อมีข้อมูลเพิ่มเติมให้รายงานทุกระยะ และสรุปรายงานประจำวันให้หน่วยเหนือทราบ จนกว่าสถานการณ์ของภัยจะสิ้นสุดลง โดยใช้แบบฟอร์มการรายงานในลักษณะวิทยุราชการ มีหัวข้อการรายงาน โดยมีชื่อของ

สาธารณภัยที่เกิดขึ้น หัวข้อตามลำดับดังนี้ ประเภทของภัย วัน เวลา ที่เกิดภัย สถานที่ที่เกิดภัย (ระบุเป็นจุดหรือพื้นที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด) ความเสียหาย (ชีวิตและทรัพย์สิน)

๑๖.๒.๔.๗ ระเบียบการปฏิบัติประจำที่หน่วยจัดทำขึ้น ให้หน่วยพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ และแจ้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิลปานันต์ ลาภูล (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาทของกองทัพไทยในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยในบทที่ ๑ - ๓ ที่กล่าวถึงการนำเสนอบทสำรวจปัญหาและแนวคิดในการแก้ไข ในลักษณะการนำเสนอแนวคิดและแนวทางในการแสวงหาปัญหาของการวิจัยและแนวทางในการออกแบบการวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งการแสวงหาแนวคิดเชิงนโยบายในการสรรสร้างบทบาทของทหารในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพและขีดความสามารถที่ทหารมีอยู่ กองทัพเป็นหน่วยงานที่มีความสามารถในการเผชิญภัยคุกคามความมั่นคงในทุกรูปแบบ และสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีเอกภาพเพราะมีบุคลากรและเครื่องมือที่มีลักษณะเฉพาะตามความถนัดและความชำนาญของแต่ละภารกิจในการบรรเทาภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติ กองทัพจะประสบความสำเร็จในบทบาทที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างสูงและได้รับการยอมรับจากสังคมโดยรวมในแง่ของความเร็วและมีประสิทธิภาพก็ตาม แต่จากข้อจำกัดทางกฎหมาย ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ทำให้กองทัพยังไม่สามารถใช้ศักยภาพที่แท้จริงอย่างเต็มที่ ทำให้บทบาทในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ภัยพิบัติอย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้กองทัพสามารถใช้ทรัพยากรที่กระจายอยู่ในทุกเหล่าทัพให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและเป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดปัญหาและออกแบบการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบต่อไป

ชูวงศ์ อุบลี (๒๕๕๑) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ พบว่า ๑. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดภัย ความหมายของภัยพิบัติ ประเภทของภัยพิบัติ แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลให้กับตนเองเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และขาดความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการภัยพิบัติ ๒. ประชาชนไม่มีการเตรียมความพร้อม ทำให้ขาดศักยภาพที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้น ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้เกิดความพร้อมและสามารถรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น ๓. ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรม และการฝึกซ้อมแผนการบริหารจัดการภัยพิบัติจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

๔. ประชาชนมีความต้องการจะเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา แต่พบข้อจำกัดคือประชาชน ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการที่จะเข้าไปร่วมในการแก้ปัญหาานั้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ๕. จากการทดสอบสมมติฐานที่ ๑ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการจัดการภัยพิบัติ ในขณะที่อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ๖. จากการทดสอบสมมติฐานที่ ๒ และ ๓ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติและการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ

ชนิษฐา พุกกะณานนท์ (๒๕๕๑) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาแนวทางการจัดการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา บริหารจัดการโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานในการสอดส่อง ดูแล และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย ซึ่งเป็นภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ประชาชนและเจ้าหน้าที่สามารถควบคุมเองได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเสียหายน้อย และอยู่ในวงจำกัด หากเป็นภัยที่เกินความสามารถของตน ก็สามารถประสานหน่วยงานข้างเคียงเพื่อปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันจนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ สำหรับภัยที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น เช่น เครื่องบินตก แผ่นดินไหว หรืออุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะโลกร้อนนั้น เป็นสิ่งที่เหนือความคาดหมาย และเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร และประชาชนยังไม่ตระหนักถึงการป้องกันที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากว่าเป็นสิ่งไกลตัว ซึ่งต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหา และเหตุการณ์ไปพร้อมกัน

สุพจน์ ชูรัตน์ (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้งที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ อำเภอยะนิง จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ง ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ ขาดการวางแผนงานป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง ขาดบุคลากรขาดงบประมาณ อุปกรณ์-วัสดุเก่าขาดประสิทธิภาพ ต้องการให้มี อบรม. ประจำหมู่บ้านรับค่าตอบแทน เช่นเดียวกับ อสม. และระดับเพลิงขนาดเล็ก เพื่อใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษารูปแบบที่ดีเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง พบว่า มีการวางแผนปฏิบัติงานเฉพาะ มีบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีการทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ง ผลการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการ

งานป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ มีแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและบรรเทาภัยแล้งที่ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีบุคลากรรับผิดชอบงานโดยเฉพาะ มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการ ที่สามารถติดต่อประสานงานได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีการสำรวจและจัดหาข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่นในการจัดการป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง

หัชยา ไทยานนท์ (๒๕๕๑ : บพนา) เมื่อโลกต้องเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินและภัยคุกคามจนนำไปสู่ “ภาวะวิกฤต” ทุกประเทศพยายามหาทางป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประเทศและประชาชนของตนให้ดีที่สุด จึงจำเป็นที่ประเทศต่างๆ ต้องเตรียมการและมีแผนการเตรียมพร้อมของชาติ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์และภัยคุกคามดังกล่าวอย่างเหมาะสม สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของชาติในการเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติ โดยในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนการเตรียมพร้อมแห่งชาติมาแล้วหลายฉบับ ได้แก่ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามลำดับ ปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศใช้ “ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑” มาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์วิกฤติต่างๆ ด้วยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามยุทธศาสตร์ฯ นี้ ในการบูรณาการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ต้องทำความเข้าใจและจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานรองรับแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมแห่งชาติฯ นี้ นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยเน้นการบริหารวิกฤตการณ์ร่วมกันเพื่อรับมือภัยคุกคามต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งจากธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งในภาวะสงคราม โดยมุ่งระดมสรรพกำลังและใช้ทรัพยากรจากทุกภาคส่วนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในการป้องกัน แก้ไข บรรเทา และฟื้นฟูความเสียหายของชาติที่เกิดจากภัยต่างๆ รวมถึงเตรียมพร้อม เพื่อเผชิญกับภัยเหล่านั้นอย่างทันท่วงที ซึ่งในส่วนองภาคราชการนั้น ประกอบด้วย สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงกลาโหม (กท.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ทั้งนี้ รัฐบาลมอบหมายให้ สมช. กำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานราชการและภาคส่วนต่างๆ ใช้เป็นแนวทางเตรียมความพร้อม และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติร่วมกันได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) ได้ทำการศึกษา เฉพาะกรณีเรื่อง “บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑” ฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานความมั่นคงหลักของชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งด้วยการเป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วมตามยุทธศาสตร์ฯ ตลอดจน แนวทางการบูรณาการดำเนินงานของกองทัพร่วมกับทุกภาคส่วนอื่นๆ อย่างเป็นระบบในการรองรับ สถานการณ์ต่างๆ ตามแนวทางการเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ

พล.ต.สุรพล อุดมชัยรัตน์ (๒๕๔๘) ศึกษา บทบาทศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหมในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๗) และจากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบรรเทาสาธารณภัยระดับนโยบาย ทั้งจากส่วนราชการทหาร และส่วนราชการ พลเรือน มีความเห็นสอดคล้องกันโดยให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม มีบทบาทในการบรรเทาสาธารณภัยโดยเฉพาะบทบาทในด้านการสนับสนุนงบประมาณของกระทรวงกลาโหม สมควรให้ความสำคัญต่อบทบาทในการจัดการสาธารณภัย ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญอีกประการหนึ่งของทหารด้วยการจัดสรรงบประมาณ เพื่อเตรียมการและป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ทั้งในด้าน กำลังพลและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่างๆ

พล.ต.ยงยุทธ เมฆรัตน์ (๒๕๔๕) ศึกษา บทบาทหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับการบรรเทาสาธารณภัย โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า กำลังพลต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และพอเพียงในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ ต้องมีการวางแผน ในการป้องกัน และกำหนดบทบาทให้ชัดเจน การประชาสัมพันธ์ในการแจ้งเตือนภัยจะต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและชัดเจน ควรมีการจัดหาเครื่องมือ เครื่องจักร และยานพาหนะให้พอเพียง ตลอดจนมีการประเมินผลการปฏิบัติ

พล.ต.จากรุภัทร เรืองสุวรรณ (๒๕๔๐) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททหารทางสันติ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๑) โดยมีข้อสรุปว่า กองทัพไทยสมควรปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศเป็นยุทธศาสตร์การป้องกันเบ็ดเสร็จ โดยการใช้วิธีการผสมผสานกำลังอำนาจทางทหารกับกำลังอำนาจทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหนึ่งเดียว โดยให้ความสำคัญกับกำลังอำนาจทางเศรษฐกิจและสังคมในการฟื้นฟูพัฒนาประเทศ และการใช้นโยบายการเงิน การคลัง เป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติการ

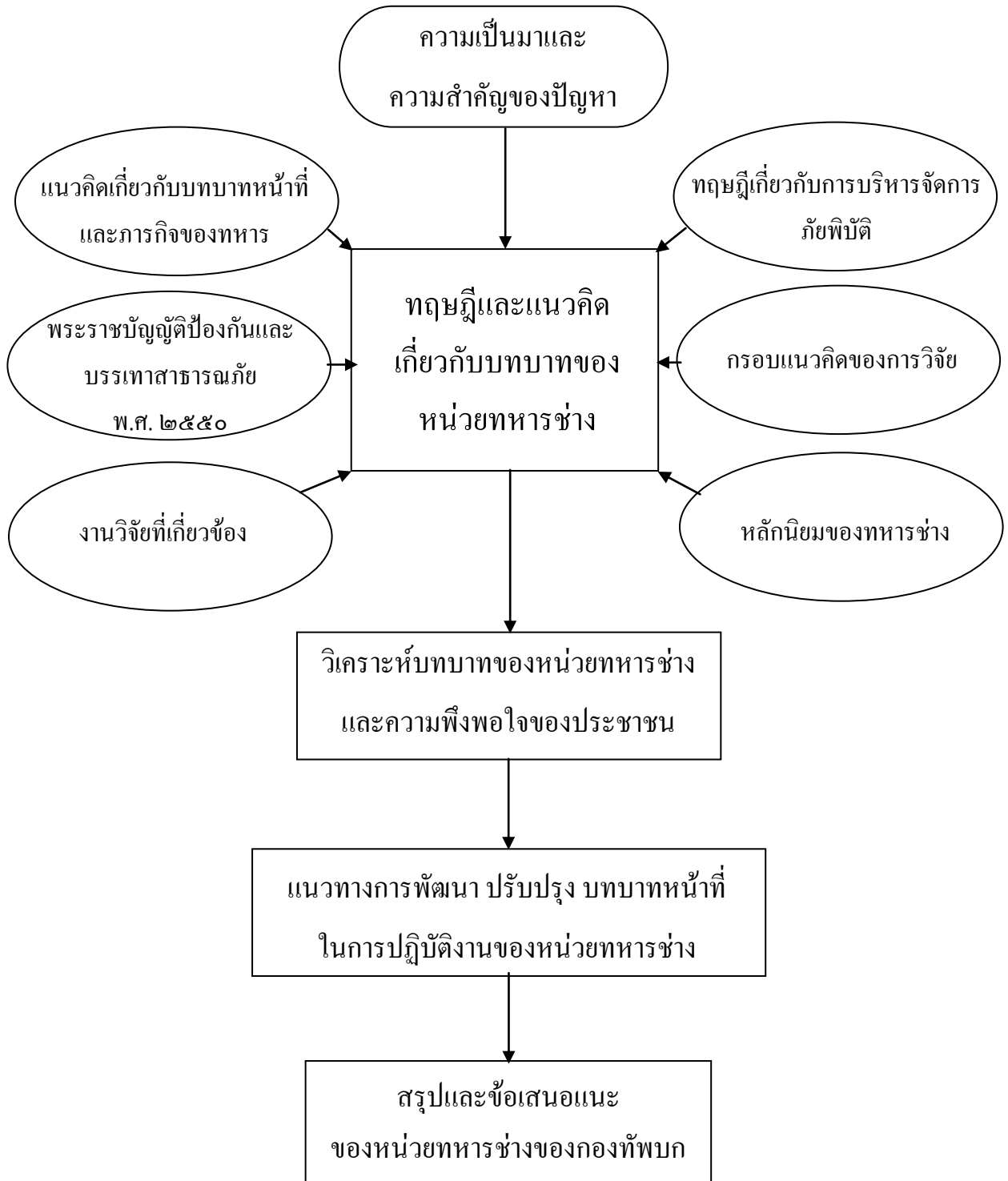
พ.อ.อักษรา เกิดผล (๒๕๖๐) เมื่อได้ดำเนินการตามแนวความคิดนี้แล้ว การอ้าง เหตุผลเดิมๆ เช่น องค์กรไม่เหมาะสม ขาดแคลนบุคลากรด้านวิจัยและไม่มีงบประมาณ จึงไม่ใช่ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำหลักนิยมในการรบของกองทัพไทยอีกต่อไป นอกจากเป็นการ อ้างเพื่อปรับองค์กร รองรับปัญหากำลังพลหรือเพื่อของบประมาณในการจัดส่งกำลังพลไปศึกษา/ดู

งานต่างประเทศ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลมากกว่าส่วนรวม เพราะเมื่อวิเคราะห์อย่างเป็นธรรมแล้วจะพบว่า กองทัพบกไทย มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถกระจายกันอยู่ในหน่วย/เหล่าสายวิทยาการเป็นจำนวนมาก การแก้ไขเพียงแต่พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้คนมีโอกาสและปรับปรุงขั้นตอนเพื่อมุ่งสู่ผลผลิต (Output) ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนากองทัพบกและประเทศชาติอย่างแท้จริง

พ.อ.หญิง อารยา จุลานนท์ และ น.ส.นันทิยา ทองคนารักษ์ (๒๕๕๔) การจัดการด้านภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นๆ ของสังคม ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม โดยภาคประชาสังคม เช่น มูลนิธิต่างๆ และอาสาสมัครภาคประชาชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการปัญหาด้านภัยพิบัติ ตั้งแต่การระดมอาสาสมัครเพื่อเป็นทีมช่วยเหลือ การค้นหาผู้รอดชีวิต ตลอดจนการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การฟื้นฟูสภาพแวดล้อม การส่งเสริมอาชีพ และการเยียวยาสภาพจิตใจ อีกทั้งกองทัพบกไทยถือเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมจัดการปัญหาด้านภัยพิบัติ ซึ่งจุดแข็งของกองทัพบกในการจัดการด้านภัยพิบัติ คือ ความพร้อมด้านกำลังพล งบประมาณ และยุทธโธปกรณ์ต่างๆ ดังนั้นหากนำจุดแข็งของกองทัพบกมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการด้านภัยพิบัติของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมจะเป็นการพัฒนาการจัดการด้านภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ดร.ภูเวียง ประคำมินทร์ (๒๕๖๐) สำหรับธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ในโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่นี้ ความรู้ที่มีอยู่นั้นนับว่าน้อยมากการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ในธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นแผ่นดินไหว ภัยร้อน ภัยหนาว ฯลฯ เหล่านี้ แต่ครั้งนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์เป็นอย่างมาก ยิ่งมนุษย์พยายามที่จะเรียนรู้ศึกษาถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติมากเท่าใด ยิ่งพบว่าธรรมชาตินั้นยิ่งมีความยิ่งใหญ่ที่สุดที่มนุษย์จะสามารถควบคุมได้ หนทางเดียวที่ดีที่สุดพึงกระทำตอนนี้คือ พยายามเรียนรู้ธรรมชาติของภัยต่างๆ เหล่านี้แล้ว หาทางป้องกันและลดความเสียหายที่จะเกิดจากภัยธรรมชาติต่างๆ เหล่านี้ให้มากที่สุด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๒ – ๕ กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

ภัยพิบัติหรือสาธารณภัยทุกรูปแบบทุกสถานที่ มักจะสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ประสบภัยเป็นวงกว้าง สำหรับในประเทศไทยนั้น จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ทำให้ทราบว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้สามารถที่จะลดความรุนแรงหรือผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติได้ หากมีการปฏิบัติที่เป็นการป้องกันและบรรเทาเพื่อลดผลกระทบ โดยให้ความสำคัญกับช่วงเวลาก่อนการเกิดภัยพิบัติ ขณะเกิดภัยพิบัติ และหลังจากเกิดภัยพิบัติ ก็จะช่วยลดความรุนแรงและผลกระทบจากความเสียหายได้ นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้และการปรับตัวก็ทำให้เข้าใจถึงแต่ละพฤติกรรมที่มนุษย์ตอบสนองออกมา เมื่อเกิดสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์หนึ่งๆ ย่อมมีการรับรู้และตอบสนองที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นมาจากสิ่งแวดล้อมหรือพื้นฐานที่แตกต่างกันของบุคคล รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งเร้าหรือสภาวะนั้นๆ ที่เผชิญอยู่ จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมปรับตัวของบุคคล และสามารถกำหนดเป็นขอบเขตแนวทางในการศึกษา ตลอดจนสามารถพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาเรื่องการปรับตัวของประชาชนต่อภัยพิบัติต่างๆ ได้

ทั้งนี้ จากนโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบก ประจำปี ๒๕๕๕ ข้อ ๕ ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ นั้น จากการศึกษา วิเคราะห์ภารกิจ และขีดความสามารถของกองทัพบกไทยในฐานะหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของประเทศ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมแห่งชาติใน ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑. การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ ๒. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้คน ชุมชน และสังคม ๓. การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการจัดการสาธารณภัย และภัยความมั่นคงแบบใหม่ ๔. การฝึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ โดยการเป็นทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม เพื่อที่จะบูรณาการดำเนินงานกับทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบในการรองรับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม การจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ผ่านมาทุกครั้งนั้น จะประสบปัญหาในการบริหารจัดการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งได้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในภารกิจระดับต่างๆ ไว้ชัดเจนแล้ว แต่ในทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติขึ้น คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพประกอบกับมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ ขึ้นทำหน้าที่เป็นการซ้ำซ้อน ทำให้การแก้ไขปัญหาและการสั่งการเกิดความสับสน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทันต่อความเร่งด่วน ซึ่งการพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงกลไกและองค์ประกอบให้ดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกันจะสามารถบริหารจัดการสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเพิ่มอำนาจและบทบาทของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในลักษณะเดียวกับหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการและสั่งการ โดยให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลภัยพิบัติที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา และกรมอุทกศาสตร์ และรายงานต่อนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อให้พิจารณาสั่งการและติดตามความคืบหน้าของการเกิดภัยพิบัติ และการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ได้อย่างทันต่อสถานการณ์ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติต่างๆ ขึ้น

ดังนั้น นายกรัฐมนตรีสามารถเข้าบัญชาการและสั่งการได้อย่างทันที เนื่องจากแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นแผนการป้องกันฯ ฉบับล่าสุด ได้มีการกำหนดรายละเอียดการดำเนินการเพื่อรับมือกับสาธารณภัยครอบคลุมทุกประเภท พร้อมทั้งมีการกำหนดบทบาทและผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนแล้วให้ส่วนราชการและภาคเอกชน จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้ “พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐” และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติร่วมกันพิจารณา เพื่อให้เกิดบูรณาการในภาพรวม โดยรวมถึงการฝึกซ้อม การจัดตั้งหน่วยกู้ภัยฉุกเฉิน การกำหนดกลไกเพื่อการประสานงาน และการช่วยเหลือฟื้นฟูภายหลังเหตุการณ์ พร้อมทั้งประสานสำนักงบประมาณให้ที่เป็นอุปสรรคในการเร่งรัดดำเนินการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยในระยะเร่งด่วน และการดำเนินงานตามแผนระยะยาวด้านการช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัยพิบัติ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างเป็นระบบอีกด้วย

บทที่ ๓

วิเคราะห์บทบาทของหน่วยทหารช่างและความพึงพอใจ ของประชาชน

ในการดำเนินการวิจัย “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” ในบทนี้เป็นการนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้กรอบและขอบเขตการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยการใช้กระบวนการศึกษา วิเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการต่างๆ และสืบค้นข้อมูลจาก Internet ที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง ลงพื้นที่เป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และการสัมภาษณ์ของประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิจัยให้สมบูรณ์ โดยนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

๑. บทบาทหน้าที่และกระบวนการทำงานของหน่วยทหารในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน
๒. ภารกิจ และขีดความสามารถของหน่วยทหารตามอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย พ.ร.บ. ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
๓. การปฏิบัติภารกิจทางทหารของหน่วยทหารช่างกับการบรรเทาสาธารณภัย
๔. ยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศกับการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน
๕. การสำรวจภาพลักษณ์และตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่าง

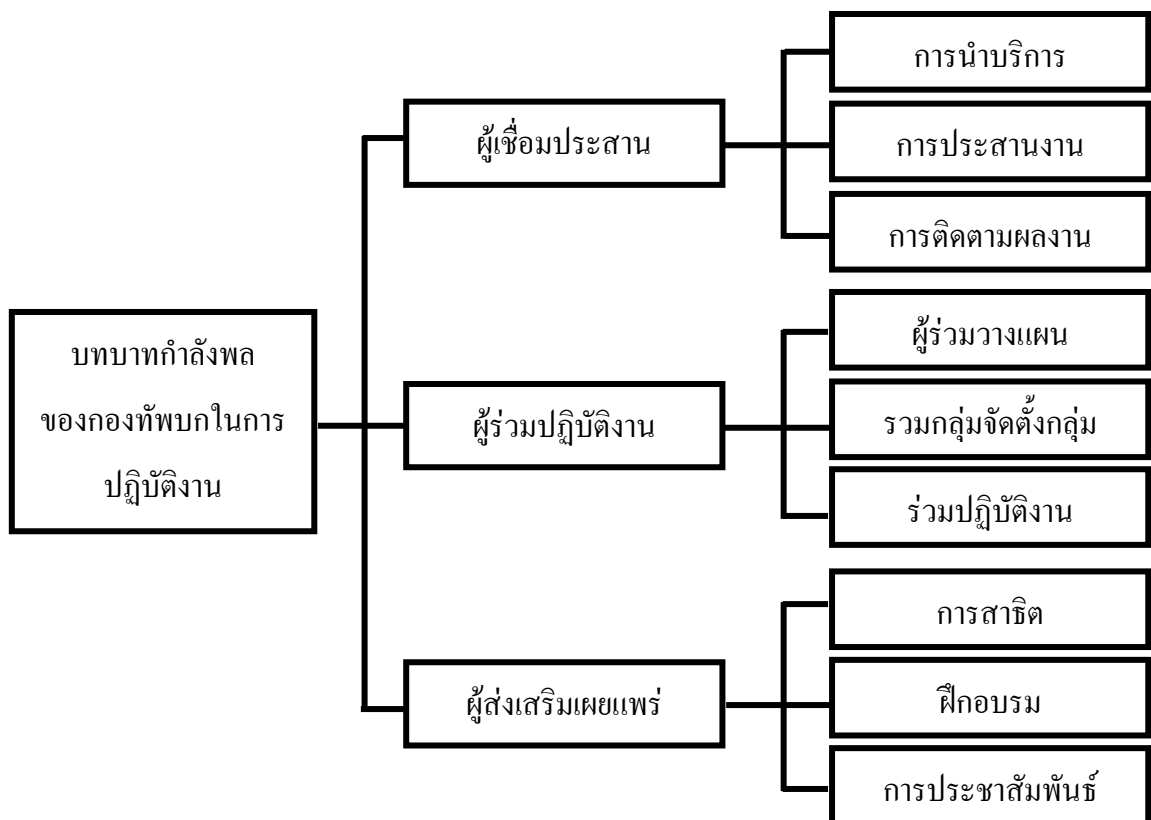
บทบาทหน้าที่และกระบวนการทำงานของหน่วยทหารในการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน

๑. บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

สำหรับประเทศไทยนั้นได้ใช้แนวคิดของการพัฒนาประเทศแบบกระแสหลัก โดยเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในรูปแบบของทุนนิยม (Capitalism) ซึ่งประเทศไทยได้รับการสนับสนุน ทั้งรูปแบบและเงินทุนจากประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาช่วยเหลือประเทศไทยจัดทำแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารโลก (World Bank)

ก็เป็นแหล่งเงินทุนใหญ่ที่ให้การสนับสนุนประเทศไทย นอกจากนั้นสิ่งที่ประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มีความมุ่งหมายที่จะให้ไทยเป็นแนวด้านกระแสของสังคมนิยมในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้เป็นประการสำคัญ ดังนั้น กองทัพบกจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในช่วง ๔๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งนักรัฐศาสตร์ในช่วงเวลาดังกล่าวชี้ว่า กองทัพบกนั้นเป็นตัวแทนของความก้าวหน้าของสังคมตะวันตกในประเทศกำลังพัฒนา โดยที่กองทัพบกถือว่าเป็นผู้รับเอาวิทยาการและเทคโนโลยีทันสมัยของสังคมตะวันตกมาสู่สังคมของประเทศกำลังพัฒนา ตามแนวคิดของนักรัฐศาสตร์ในสำนัก “การพัฒนาและการสร้างความเป็นสมัยใหม่” (Development and Modernization School) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กองทัพบกจะมีบทบาทของการเป็นตัวแทนแห่งความเปลี่ยนแปลง (Change Agent) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กองทัพบก คือ กงจักรที่สำคัญที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ (Modernization) แบบตะวันตก (Westernization) แผนภาพที่ ๓ – ๑

แผนภาพที่ ๓ – ๑ บทบาทของการพัฒนาของกองทัพบกในการปฏิบัติงาน

ที่มา : ผังการจัดบทบาทกำลังพลของกองทัพบก, (ออนไลน์), ๒๕๖๑.

แนวทางในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศของกองทัพบกนั้น จะพบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมจะมีการปฏิบัติทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือ การกำหนดบทบาทว่าทหารควรจะมีส่วนร่วมในลักษณะใด สามารถสรุปเป็นบทบาทสำคัญได้ ๓ ประการดังนี้

๑.๑ เป็นตัวเชื่อมโยง (Link) บทบาทของตัวเชื่อมโยง คือ การเชื่อมโยงระหว่างประชาชนในพื้นที่กับแหล่งวิชาการที่จะไปสนับสนุนงานพัฒนา ดังนั้น ในบทบาทตัวเชื่อมนี้จึงจำแนกออกเป็นบทบาทย่อยได้ ๓ ประการคือ

๑.๑.๑ บทบาทในการนำ คือ การนำเอาบริการของรัฐลงไปสู่ประชาชนและนำประชาชนมาพบกับบริการของรัฐ ดังนั้น ในบทบาทนี้กำลังพลจะต้องนำวิชาการต่างๆ เข้าไปเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่เป้าหมายและในขณะเดียวกันก็ต้องนำประชาชนในพื้นที่เข้ามาสู่เจ้าหน้าที่วิชาการ เพื่อที่จะได้รับความรู้ในสิ่งที่ชาวบ้านต้องการนี้คือหน้าที่ในการเชื่อมโยง

๑.๑.๒ บทบาทในการประสานงาน คือ การกำหนดบทบาทของกำลังพลในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางฝ่ายวิชาการ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางของงานที่จะนำไปปรับปรุงในพื้นที่และร่วมวางแผนงานร่วมกับนักวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่วิชาการทั้งมวลกับงานพัฒนา ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบาทตัวเชื่อมโยงกับเจ้าหน้าที่

๑.๑.๓ บทบาทในการติดตามงาน เป็นบทบาทที่กำลังพลจะต้องทำหน้าที่ติดตามโครงการต่างๆ ที่ได้ริเริ่มทำขึ้นร่วมกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อจะได้ทราบปัญหาข้อขัดข้องที่เป็นอยู่ เพื่อที่จะได้หาแนวทางในการแก้ไขให้โครงการลุล่วงได้ต่อไป

๑.๒ เป็นตัวร่วมปฏิบัติการ (Catalyst) บทบาทของการร่วมปฏิบัติงานกำลังพลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้คิดผู้วางแผนการทำงานร่วมกับชาวบ้าน ดังนั้น ในการจะทำหน้าที่นี้พอจะแยกบทบาทหรือหน้าที่ย่อยได้ ๓ ประเภทคือ

๑.๒.๑ บทบาทผู้วางแผนงาน เป็นบทบาทที่กำลังพลจะต้องลงไปร่วมวางแผนกับประชาชนในพื้นที่ ก่อนที่กำลังพลจะเริ่มวางแผนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสำรวจข้อมูลแล้วนำเอาข้อมูลนั้นๆ มาวิเคราะห์แล้วจึงจะวางแผนซึ่งควรจะมีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้นำชุมชนในพื้นที่นั้นๆ ก่อน

๑.๒.๒ บทบาทในการจัดตั้งกลุ่ม (Organizer) การที่กำลังพลจะเข้าไปปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนแต่ละคนหรือแต่ละครอบครัวนั้นทำได้ยาก ดังนั้นกำลังพลจะต้องเป็น Organizer คือ การจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ขึ้นในพื้นที่ เช่น กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ฯลฯ เพื่อให้กลุ่มเหล่านั้นเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาในสิ่งที่ต้องการ

๑.๒.๓ บทบาทเป็นผู้ร่วมปฏิบัติการ เป็นบทบาทที่กำลังพลจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในเชิงวิชาการต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการเป็นไปได้ อย่างเหมาะสม โดยที่กำลังพลจะต้องให้คำแนะนำช่วยเหลือหรือหากเกินขีดความสามารถก็จะต้อง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนได้อย่างถูกต้องต่อไป

๑.๓ บทบาทเป็นผู้ส่งเสริม (Extension Worker) ในบทบาทนี้จะมีการปฏิบัติคล้าย กับพนักงานส่งเสริม มีคำว่าพนักงานส่งเสริมการเกษตร พนักงานส่งเสริมอนามัย ส่วนกำลังพล เป็นพนักงานส่งเสริมงานพัฒนาชุมชน (Extension Community Development Worker) เพราะฉะนั้น การเป็นพนักงานส่งเสริมนี้มีบทบาทย่อยๆ อยู่ ๓ ประการคือ

๑.๓.๑ บทบาทในการฝึกอบรม บทบาทนี้จะเป็นบทบาทที่กำลังพลจะเป็น ตัวเชื่อมประสานให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ ต่างๆ โดยอาศัยจากแหล่งข้อมูลวิชาการในพื้นที่ และการฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องเป็น โครงการใหญ่ ตามระยะเวลาการฝึกอบรม

๑.๓.๒ บทบาทในการสาธิต (Demonstration) เป็นบทบาทที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งก่อนที่จะกำลังพลจะส่งเสริมในเรื่องการพัฒนาใดๆ ก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสาธิตให้ ดูก่อน เช่น จะส่งเสริมในการปลูกพืชแบบผสมผสานหรือแนวคิดทฤษฎีใหม่ หน่วยทหารควรจัดให้ มีการสาธิตให้เป็นอย่างแก่ประชาชนในพื้นที่ก่อน การสาธิตไม่จำเป็นต้องทำเป็นแบบแผน หรือทางการมากเกินไป อาจจัดให้มีการสาธิตเป็นการไม่เน้นทางการได้ เช่น การจัดงานวันเกษตร งานวันส่งเสริมฝีมือแรงงาน เป็นต้น

๑.๓.๓ บทบาทในการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) เป็นบทบาทที่กำลังพล จะต้องทำการประชาสัมพันธ์การทำงานของหน่วยให้บุคคลและกลุ่มบุคคลได้ทราบว่า ขณะนี้ได้ ดำเนินการอะไร ทำที่ไหน อย่างไร เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของบุคคล และกลุ่มคนให้ ความร่วมมือในที่สุด เท่ากับยังเป็นการประชาสัมพันธ์งานพัฒนาของหน่วยทหารไปในตัว นอกจากนี้ยังจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทหารกับประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

๒. กองทัพบกกับโครงการพระราชดำริ

นอกจากที่กล่าวมาแล้วบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ บทบาทการมี ส่วนร่วมในโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่ง กองทัพบกมีส่วนเกี่ยวข้องค่อนข้างมาก โดยลักษณะของโครงการพระราชดำริ ซึ่งลักษณะของ โครงการพระราชดำริสามารถแบ่งในระยะเริ่มแรกได้เป็น ๔ ลักษณะคือ

๒.๑ โครงการตามพระราชประสงค์ หมายถึง โครงการการศึกษาทดลองปฏิบัติ เป็นการส่วนพระองค์ การศึกษาหารือกับส่วนราชการในวงรอบ

๒.๒ โครงการหลวง พระองค์ทรงเจาะจงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาในภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในที่ลุ่มในฤดูแห้งแล้ง

๒.๓ โครงการพระราชดำริ โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่การวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชดำริ โดยพระองค์เสด็จฯ ร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โครงการตามพระราชดำรินี้ในปัจจุบันเรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

๒.๔ โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ หมายถึง โครงการที่พระองค์ได้พระราชทานข้อแนะนำและแนวพระราชดำริ ให้เอกชนไปดำเนินการด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งติดตามผลงานให้ต่อเนื่องโดยภาคเอกชน ในลักษณะต่างๆ ของโครงการพระราชดำรินี้ จะเห็นว่า กองทัพบกค่อนข้างจะมีบทบาทสนับสนุนในโครงการต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่โครงการตามพระราชดำริหรือโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกองทัพบกจะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก

๓. กระบวนการทำงานของกองทัพบก

เมื่อกล่าวถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของกำลังพลของกองทัพบกแล้วควรจะมีบทบาทอย่างไรบ้างจึงจะเหมาะสม ซึ่งกำหนดเป็นบทบาทหลักได้ ๓ ประการ คือ บทบาทเป็นผู้เชื่อมประสาน บทบาทผู้ร่วมปฏิบัติงาน และบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมเผยแพร่ ซึ่งบทบาทเหล่านี้จะดำเนินการไปได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากแผนภาพที่ ๓ - ๒ หลักการในการปฏิบัติงานพัฒนา จำเป็นต้องยึดหลักการในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานของการพัฒนาดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายวิธีการพัฒนา ซึ่งหลักการในการปฏิบัติได้ยึดหลักการปฏิบัติงานพัฒนา ๔ ประการ คือ

๓.๑ ประชาชน การทำงานจะต้องยึดประชาชนเป็นหลัก โดยเฉพาะกำลังพลของกองทัพบกจะต้องทำงานใกล้ชิดกับประชาชนและเพื่อการพัฒนาคน มิใช่การพัฒนาทางด้านวัตถุ จะต้องเข้าถึงประชาชน ศึกษาให้เข้าใจว่าประชาชนมีปัญหาอะไร มีความต้องการอะไร จะต้องคอยสอดส่องแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของประชาชนดังกล่าว จะต้องใช้ความช่วยเหลือจากภายนอกคือ หน่วยราชการหรือองค์กรเอกชนอื่นๆ เข้าช่วยเหลือตามความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังพลของกองทัพบก จะต้องเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไปเท่าที่จะทำได้

๓.๒ ประชาธิปไตย คือ งานด้านการพัฒนา เป็นการสร้างพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ฉะนั้น ในการทำงานจึงยึดหลักการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อสอนให้ประชาชนได้มีความรู้เรื่องประชาธิปไตยโดยวิธีการให้รู้จักคิดริเริ่ม คิดแก้ไขปัญหา ปรึกษาหารือกัน

ในสมาชิกกลุ่มในการทำงานแก้ไขปัญหาต่างๆ เท่ากับเป็นการสอนประชาชนให้เรียนรู้ และฝึกคิดวิธีการตามแบบประชาธิปไตยไปในตัวด้วย

๓.๓ ประสานงาน เนื่องจากงานพัฒนาเป็นงานที่ครอบคลุมความต้องการหลายๆ ด้านของประชาชนและเกี่ยวกับหน่วยราชการต่างๆ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานของกำลังพลของกองทัพบกจึงต้องยึดหลักการประสานงาน เพื่อดึงเอาบริการของรัฐที่มีอยู่ลงไปถึงมือประชาชน ขณะเดียวกันก็เป็นผู้นำเอาความต้องการและความเดือดร้อนของประชาชน มาเสนอหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง นอกจากจะประสานกับหน่วยราชการ ดังนั้นแล้วยังต้องประสานกับองค์กรเอกชน มูลนิธิสมาคมต่างๆ เพื่อให้เข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ที่พัฒนานั้นๆ ด้วย

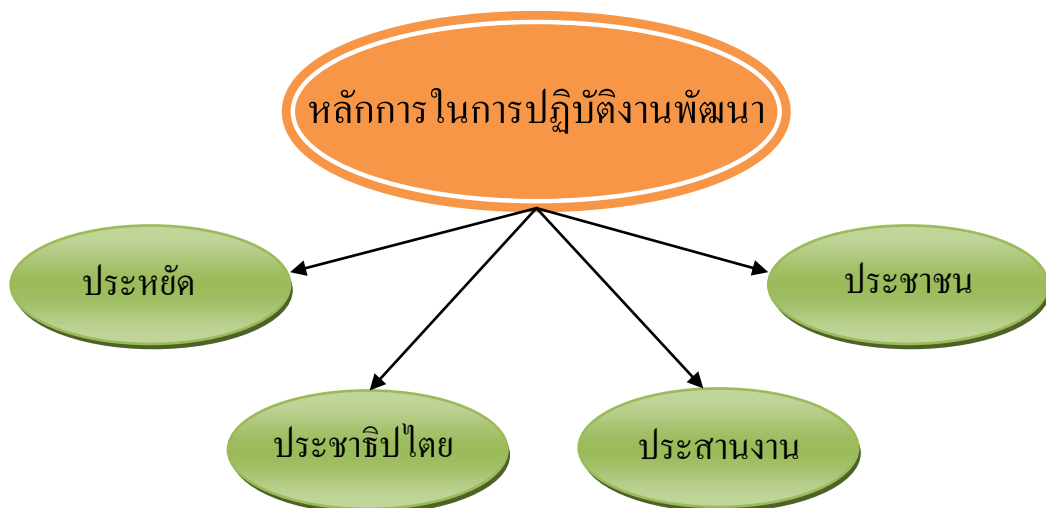
๓.๔ ประหยัด หน่วยงานของกองทัพบกต้องเน้นให้กำลังพลทุกคนเข้าทำงานด้วยความประหยัด โดยการดำเนินงานทุกชนิดจะต้องได้รับการพัฒนา กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานด้วยความประหยัด คือ

๓.๔.๑ ประหยัดเงิน หมายถึง งบประมาณหรืองบที่ใช้ในการดำเนินงาน

๓.๔.๒ ประหยัด หมายถึง การใช้หน่วยต่างๆ อย่างเหมาะสม

๓.๔.๓ ประหยัดกำลังคน เลือกลงเวลาจากการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เหมาะสมใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ที่สุด

แผนภาพที่ ๓ - ๒ หลักการในการปฏิบัติงานพัฒนา

ที่มา : ผังการจัดการปฏิบัติงานพัฒนาของกองทัพบก, (ออนไลน์), ๒๕๖๑.

จากหลักการในการทำงานพัฒนา และบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของ กองทัพบก พอที่จะสรุปเป็นบทบาทหลักเกี่ยวกับการใช้กองทัพบกร่วมพัฒนาประเทศ (จารุภัทร เรื่องสุวรรณ, ๒๕๔๐) ได้กล่าวไว้ดังนี้ “การใช้กองทัพบกร่วมพัฒนาประเทศ หมายถึง การใช้กำลังคน องค์กร เครื่องมือ เครื่องใช้ ความรู้ เทคโนโลยี ความชำนาญงานในทางทหาร เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อภารกิจหลักของทหาร”

ภารกิจและขีดความสามารถของหน่วยทหารตามอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย พ.ร.บ.ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

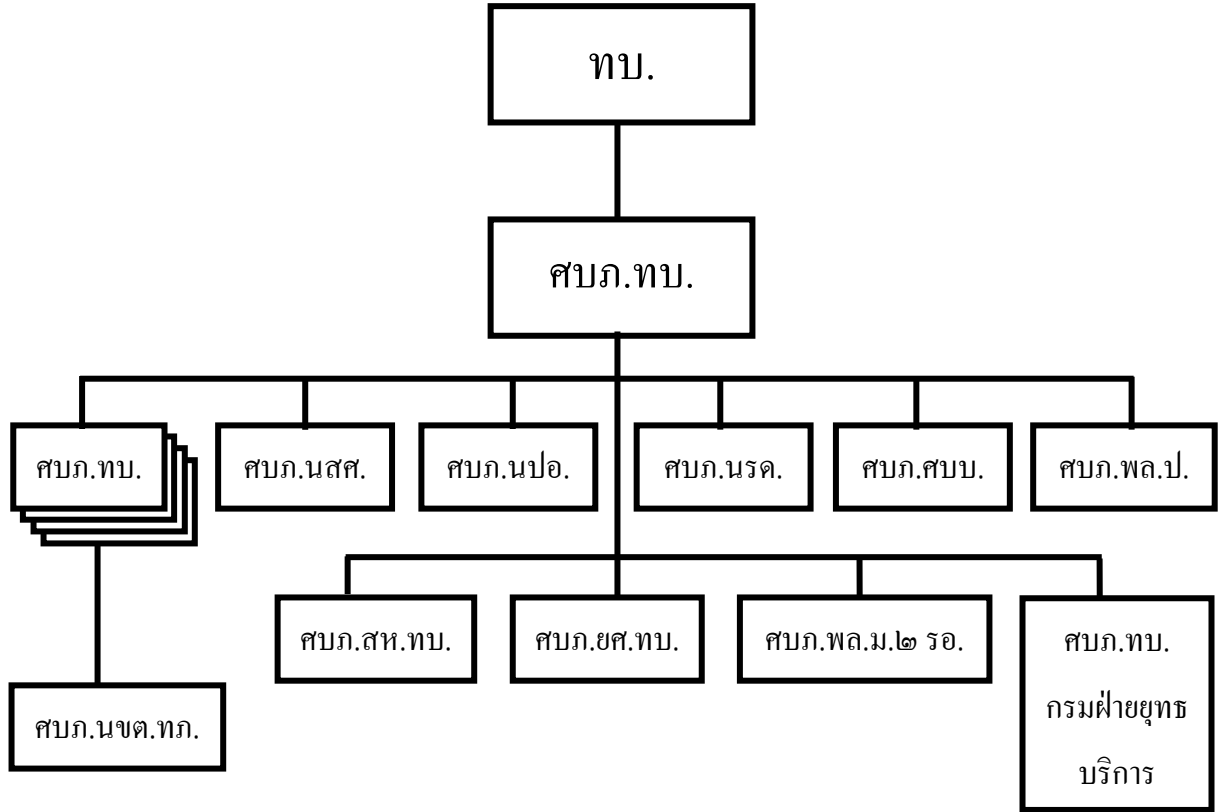
รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสาธารณสุข จึงได้ตรา พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้น เพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการ สาธารณภัย ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการตาม พ.ร.บ.การปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งได้ตั้ง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ให้มีภารกิจหลักในการดำเนินการ ป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟู สาธารณภัยและอุบัติภัย การบริหารจัดการสาธารณสุขขององค์กรภายใต้ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. การจัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพบก

๑.๑ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ศบภ.ทบ.)

กองทัพบกได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบกขึ้น เพื่อให้การ ปฏิบัติงานในการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากสาธารณภัย และอุบัติภัย รวมทั้ง การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกองทัพบกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลจึงจัดตั้ง ศบภ.ทบ. โดยมี ผบ.ทบ. เป็น ผอ.ศบภ.ทบ., รอง ผบ.ทบ. เป็น รอง ผอ.ศบภ.ทบ., ผช.ผบ.ทบ. เป็น ผช.ผอ.ศบภ.ทบ. ซึ่งมีอัตราการจัดตามแผนภาพที่ ๓ - ๓ โครงสร้างการจัดของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ดังนี้

แผนภาพที่ ๓ – ๓ โครงสร้างการจัดของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก

ที่มา : กองทัพบก, ๒๕๕๘.

๑.๒ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองทัพบก ส่วนหน้า (ศบภ.ทบ.สน.)

เมื่อเกิดภัยพิบัติความรุนแรงระดับ ๔ (ขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง) เกิดผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง ระดับวิกฤตการณ์ มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นอยู่และขวัญกำลังใจของประชาชนจำนวนมากอย่างร้ายแรง อธิปไตย ปก./ผอ.กลาง หรือ รมว.มท./ผบ.ปก.ช. ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์/แก้ไขปัญหา/ระงับภัยได้ นรม. หรือ รอง นรม. ที่ได้รับมอบหมายใช้อำนาจตามมาตรา ๓๑ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ในฐานะผู้บัญชาการเหตุการณ์ความรุนแรงระดับ ๔ เข้าควบคุมสถานการณ์มีอำนาจสั่งการและบัญชาการทุกพื้นที่ที่ทั่วราชอาณาจักร โดย ศบภ.ทบ. จะจัดตั้ง ศบภ.ทบ.สน. ขึ้น เพื่อสนับสนุนกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติส่วนหน้า หรือศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (EOC) ตามแผนภาพที่ ๓ – ๔ โครงสร้างศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองทัพบก ส่วนหน้า (ศบภ.ทบ.สน.) ดังนี้

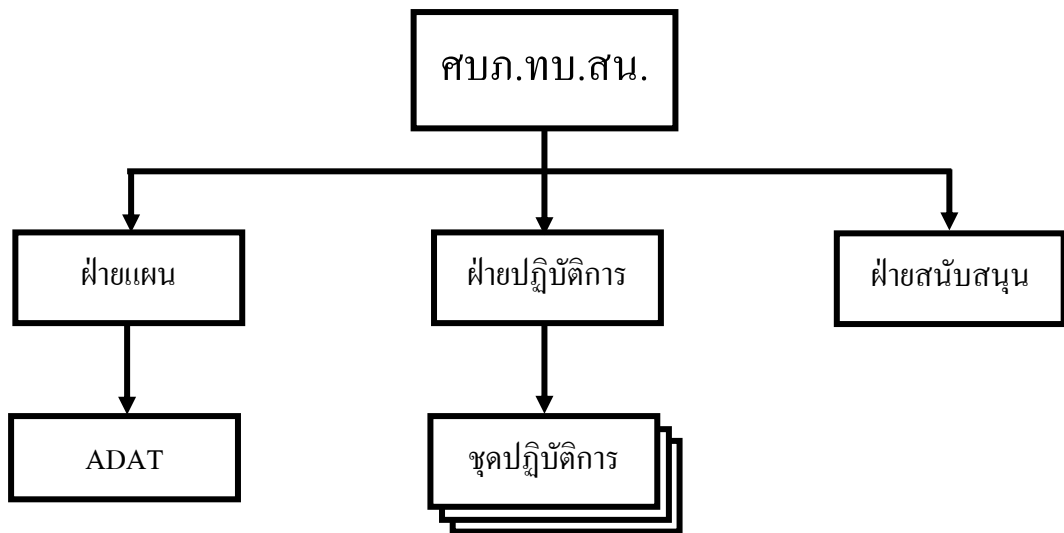
๑.๒.๑ สบภ.ทบ.สน. มี ผบ.ทบ./ผอ.สบภ.ทบ. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก ผบ.ทบ./ผอ.สบภ.ทบ. เป็นผู้บัญชาการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบกส่วนหน้า มีหน้าที่ในการ ใ้หมาย และสั่งการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑.๒.๒ ฝ่ายแผน มีหน้าที่ในการวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ โดยใช้ ข้อมูลจากชุดประเมินภัยพิบัติกองทัพบก และจากแหล่งอื่นๆ ที่เชื่อถือได้ วางแผน ปรับปรุง สถานการณ์

๑.๒.๓ ฝ่ายปฏิบัติการมีหน้าที่ในการนำแผนที่ได้จากฝ่ายแผนมาดำเนินการ อำนาจการปฏิบัติของชุดปฏิบัติ

๑.๒.๔ ฝ่ายสนับสนุน ดำเนินการสนับสนุนยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือการ ดำเนินการด้านงบประมาณและอื่นๆ ให้การปฏิบัติของทุกฝ่ายสำเร็จภารกิจ

แผนภาพที่ ๓ – ๔ โครงสร้างศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองทัพบก ส่วนหน้า (สบภ.ทบ.สน.)

ที่มา : กองทัพบก, ๒๕๕๘.

๑.๓ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย (หน่วย) (สบภ.(หน่วย))

เมื่อเกิดภัยพิบัติและหน่วยได้รับการร้องขอให้เข้าสนับสนุน ศูนย์ปฏิบัติการ ของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่ ศูนย์บัญชาเหตุการณ์อำเภอ (สบภ.อ.) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร (สบภ.จ./สบภ.กทม.) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสำหรับภัยขนาดเล็ก (ระดับ ๑) และภัยขนาดกลาง (ระดับ ๒) (ก่อนที่จะมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ ๓)

หรือการจัดการสาธารณสุขร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ ๔) ให้จัดโครงสร้าง สบภ. หน่วย (ในกรณีสถานการณ์ปกติ ไม่มีภัยพิบัติให้อยู่ใน โครงสร้างของหน่วยตามปกติ) ตามแผนภาพที่ ๓ – ๕ โครงสร้างการจัดศูนย์ บรรเทาสาธารณภัย (หน่วย) (สบภ.(หน่วย)) ดังนี้

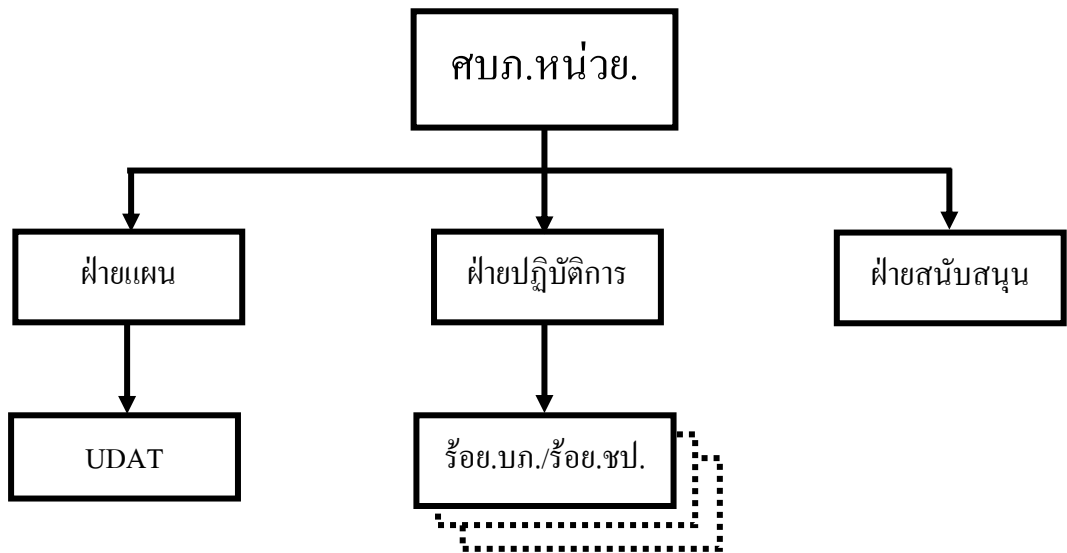
๑.๓.๑ สบภ.หน่วย มี ผบ.หน่วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก ผบ.หน่วย เป็นผู้บัญชาการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยหน่วย มีหน้าที่ในการให้นโยบาย และสั่งการในการดำเนินการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑.๓.๒ ฝ่ายแผน มีหน้าที่ในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ โดยใช้ ข้อมูลจากชุดประเมินภัยพิบัติของหน่วยและจากแหล่งอื่นๆ ที่เชื่อถือได้ วางแผน ปรับปรุง สถานการณ์

๑.๓.๓ ฝ่ายปฏิบัติการมีหน้าที่ในการนำแผนที่ได้จากฝ่ายแผนมาดำเนินการ อำนวยการการปฏิบัติของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย/กองร้อยช่วยเหลือประชาชน

๑.๓.๔ ฝ่ายสนับสนุน ดำเนินการสนับสนุนยุทธโศปกรณ์ และเครื่องมือ การดำเนินการด้านงบประมาณ และอื่นๆ ให้การปฏิบัติของทุกฝ่ายสำเร็จภารกิจ

แผนภาพที่ ๓ – ๕ โครงสร้างการจัดศูนย์บรรเทาสาธารณภัย (หน่วย) (สบภ.(หน่วย))

ที่มา : กองทัพบก, ๒๕๕๘

ชุดประเมินภัยพิบัติกองทัพบก (ADAT : Army Disaster Assesment Team)

หน.ชุดฯ : ฝกร.ศบก.ทบ.

รอง หน.ชุดฯ : อยู่ในดุลยพินิจของ ฝกร.ฯ ตามสถานการณ์ภัยพิบัติ

จนท.วิเคราะห์และประเมิน

: ศบก.พบ., ศบก.กช., ศบก.วส.ทบ., ศบก.ขส.ทบ. และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

จนท.สื่อสาร : ศบก.สส.

หน้าที่ของชุดประเมินภัยพิบัติกองทัพบก

๑. ประสานกับ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)
๒. วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การจำกัดกำลังพล และเครื่องมือที่เหมาะสมกับภัยพิบัติ ตลอดจนมาตรการต่างๆ ที่จะป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในการเข้าดำเนินการช่วยเหลือประชาชน
๓. จัดการสถาปนาการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้สามารถติดต่อกับหน่วยที่เข้าไปดำเนินการ และสามารถติดต่อสื่อสารได้กับฝ่ายพลเรือนได้

ชุดประเมินภัยพิบัติหน่วย (UDAT : Unit Disaster Assesment Team)

หน.ชุดฯ : ผบ.หน่วย

รอง หน.ชุดฯ : รอง ผบ.หน่วย

จนท.วิเคราะห์และประเมิน

: ตามการพิจารณาของ ผบ.หน่วย

จนท.สื่อสาร : จนท.สื่อสารของหน่วย

หน้าที่ของชุดประเมินภัยพิบัติหน่วย

๑. ประสานกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/เมืองพัทยา/อำเภอ/สำนักงานเขต/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร)
๒. วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การจำกัดกำลังพล และเครื่องมือที่เหมาะสมกับภัยพิบัติ ตลอดจนมาตรการต่างๆ ที่จะป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในการเข้าดำเนินการช่วยเหลือประชาชน
๓. จัดการสถาปนาการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้สามารถติดต่อกับหน่วยที่เข้าดำเนินการ และสามารถติดต่อกับพลเรือนได้
๔. ดำเนินการให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้น

๒. หน้าที่ของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ศบภ.ทบ.)

เพื่อให้การปฏิบัติงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย ศบภ.ทบ. ในฐานะศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ศบภ.ทบ.) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๑ ให้ฝ่ายต่างๆ ในส่วน ศบภ.ทบ. ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายต่างๆ ของ ศบภ.ทบ. ตามสายงานที่เกี่ยวข้อง โดย ผบ.ทบ./ผอ.ศบภ.ทบ. ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้อำนวยการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ผอ.ศบภ.ทบ.) โดยมีผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการและฝั่งการจัด (ผนวก ง)

๒.๒ ให้ ผกร.ศบภ.ทบ. มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการกิจการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย ดังนี้

๒.๒.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ กำกับดูแล และให้การสนับสนุนที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ใน ทบ. การกิจการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย รวมทั้งการปฏิบัติในขั้นการบูรณะสภาพความเสียหาย โดยยึดถือ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นหลักในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย

๒.๒.๒ เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยต่างๆ ทั้งในและนอก ทบ. ในการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อนำไปแจกจ่ายช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยดังกล่าวด้วย

๒.๒.๓ อำนวยการ และดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยสื่อทุกชนิดที่มีอยู่ของ ทบ. หรือผ่านสื่อมวลชนอื่นๆ เพื่อเตือนภัย รายงานเหตุการณ์ และการปฏิบัติการช่วยเหลือของ ทบ. และ/หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้คำแนะนำการปฏิบัติต่างๆ

๒.๒.๔ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบจาก ศบภ.กห. ศบภ.ทท. และตามที่ ผบ.ทบ./ผอ.ศบภ.ทบ. มอบหมาย

๒.๓ ให้ นขต.ทบ. จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยทุกระดับหน่วย ให้สอดคล้องกับการจัดและการดำเนินงานของ ศบภ.ทบ. และเป็นหน่วยรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไข บรรเทาภัยพิบัติ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ ทบ.

๒.๔ ให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยทุกระดับหน่วย จัดทำแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาภัยพิบัติ ที่เกิดจากสาธารณภัยและอุบัติเหตุ โดยการประสานงานกับฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ รวมทั้งแผนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของหน่วย พร้อมทั้งพิจารณา ทบทวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการป้องกัน แก้ไขและบรรเทาภัยพิบัติ ของ ทบ.และให้ติดตามสถานการณ์ด้านสาธารณภัยและอุบัติเหตุ

พร้อมทั้งรายงานเหตุการณ์ด้านสาธารณสุขและอุบัติเหตุ รวมถึงผลการปฏิบัติงานของหน่วยในการป้องกัน แก่ใจ และบรรเทาภัยพิบัติให้ สบภ.ทบ. ทราบอย่างต่อเนื่อง โดยหากมีกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนให้รายงานให้ทราบในโอกาสแรก

๓. การปฏิบัติในส่วนของกองทัพบก

๓.๑ การแบ่งมอบความรับผิดชอบ แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

๓.๑.๑ ส่วนบังคับบัญชา ได้แก่ กองทัพบก/ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก/ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก โดยมี กรมกิจการพลเรือนทหารบก/ฝ่ายกิจการพลเรือน ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก/ฝ่ายกิจการพลเรือน ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก เป็นหน่วยหลักทางฝ่ายอำนวยการมีหน้าที่ อำนวยการ ประสานงาน และควบคุม การปฏิบัติของหน่วยในการจัดการสาธารณภัยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๓.๑.๒ ส่วนปฏิบัติการ ได้แก่ กองทัพบก/ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก/ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก/หน่วยขึ้นตรงกองทัพบก/หน่วยขึ้นตรงศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก เป็นหน่วยปฏิบัติหลัก และในบางสถานการณ์ กรมฝ่ายกิจการพิเศษ และกรมฝ่ายยุทธบริการจะเป็นหน่วยปฏิบัติหลัก

๓.๑.๓ ส่วนสนับสนุน ได้แก่ กรมฝ่ายกิจการพิเศษ และกรมฝ่ายยุทธบริการ

๓.๒ ขอบเขต และขั้นตอนในการปฏิบัติ

๓.๒.๑ ขอบเขตการปฏิบัติ ได้แก่ การป้องกัน การบรรเทา และการฟื้นฟูบูรณะในสาธารณภัยทุกประเภท

๓.๒.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติมี ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนปฏิบัติเมื่อเกิดภัย และขั้นตอนฟื้นฟูบูรณะ ซึ่งการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยแต่ละประเภท อาจแตกต่างกันในรายละเอียด เนื่องจากในแต่ละภัยมีเงื่อนไขการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ดังนั้น บางขั้นตอนของบางภัยสามารถละเว้นการปฏิบัติที่ไม่จำเป็นในแต่ละขั้นตอนได้ โดยทั่วไปแล้วมีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนเตรียมการ

๑. การจัดทำบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก โดยยึดกรอบแนวทางจากแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ มอบหมายให้หน่วยต่างๆ ของกองทัพบก รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ ตามการแบ่งมอบของแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ในการบรรเทาภัยพิบัติต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมีความอ่อนตัวในการปฏิบัติ รวมทั้ง

ให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่เป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อน พร้อมกันนี้ได้กำหนดผู้แทน กท. ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการในกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.)

๓. การเตรียมการก่อนเกิดภัย เป็นการเตรียมการป้องกันภัยพิบัติตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยเน้นถึงความสำคัญของการเตรียมการล่วงหน้าในรูปแบบวิธีการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดังกล่าว การจัดระบบหน้าที่ความรับผิดชอบ และการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในภาพรวมของกองทัพบก จึงให้กองทัพบก/ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก/ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (โดยฝ่ายกิจการพลเรือนศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก/ฝ่ายกิจการพลเรือนศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก) เป็นฝ่ายอำนาจการหลัก ดำเนิน การดังนี้

๓.๑ วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล และ ประชาสัมพันธ์ในการเตรียมการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในส่วนที่รับผิดชอบ รวมทั้ง สนับสนุนหน่วยงานฝ่ายพลเรือน เมื่อได้รับการร้องขอ

๓.๒ ติดตามสถานการณ์สาธารณภัยและเฝ้าระวังรวบรวม สถิติข้อมูลสาธารณภัยในพื้นที่และข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประเมินความเสี่ยงภัยและโอกาสที่จะ เกิดภัยตามฤดูกาลในพื้นที่ รวมทั้งแจ้งเตือนภัยให้หน่วยงาน และประชาชนทราบในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้

๓.๓ ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ของรัฐ ภาคเอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้อง ในการแบ่งมอบพื้นที่และงานที่จะให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

๓.๔ เตรียมแผนการปฏิบัติ การฝึกอบรม และให้ความรู้ ในด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติร่วมกับฝ่ายพลเรือนตามห้วงเวลาที่เหมาะสม

๓.๕ จัดเตรียมกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งระบบสื่อสารและสารสนเทศ (ระบบหลัก และระบบรอง รวมถึงยามฉุกเฉิน) สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้พร้อมใช้ปฏิบัติงานได้ตลอด เมื่อได้รับการร้องขอ

๓.๖ จัดเตรียมชุดประเมินภัยพิบัติกองทัพบก (ADAT : Army Disaster Assesment Team) เพื่อเข้าประเมินภัยพิบัติระดับ ๓ และ ๔ ที่เกิดขึ้นก่อนพิจารณาจัด กำลังพล และเครื่องมือเข้าช่วยเหลือ โดยมีผู้แทนจากกรมกิจการพลเรือนทหารบก/ฝ่ายกิจการพลเรือน ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก/ฝ่ายกิจการพลเรือนศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบกเป็นหัวหน้าและ หน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นทีมประเมิน

๓.๗ จัดเตรียมชุดประเมินภัยพิบัติของหน่วยทุกระดับ (UDAT : Unit Disaster Assessment Team) เพื่อเข้าประเมินภัยพิบัติระดับ ๑, ๒ และ ๓ ที่เกิดขึ้นก่อนพิจารณาจัดกำลังพลและเครื่องมือเข้าช่วยเหลือ โดยพิจารณาจัดตามความเหมาะสมของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

๓.๘ จัดกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการฝึกซ้อมอื่นๆ ด้านการบรรเทาสาธารณภัยทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง (ขึ้นอยู่กับงบประมาณ) เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามแผนฯ

๓.๙ ประสานกับส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ทั้งภาคเอกชนและองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมพื้นที่ปลอดภัย เพื่อรองรับการอพยพและสนับสนุนการดำเนินการในการหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบต่างๆ ขณะเกิดภัย เพื่อลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด

การปฏิบัติเมื่อเกิดภัยพิบัติ

๑. การปฏิบัติ เมื่อเกิดภัยพิบัติเป็นการปฏิบัติ เพื่อระงับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นให้ยุติลงโดยรวดเร็ว หรือลดความรุนแรงของภัยพิบัตินั้น โดยการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ภาคเอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และสถานะแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติให้มีการสูญเสียที่น้อยที่สุด ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยในด้านต่างๆ ตามระดับความรุนแรง ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับ ๑ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วไป หรือมีขนาดเล็ก ระดับการจัดการ ผู้อำนวยการท้องถิ่น ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร สามารถควบคุมสถานการณ์และจัดการระงับภัยได้โดยลำพัง

ระดับ ๒ สาธารณภัยขนาดกลาง ระดับการจัดการผู้อำนวยการ ในระดับ ๑ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ผู้อำนวยการจังหวัดและ/หรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร เข้าควบคุมสถานการณ์

ระดับ ๓ สถานการณ์ขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง หรือสาธารณภัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ หรืออุปกรณ์พิเศษ ระดับการจัดการ ผู้อำนวยการ ในระดับ ๒ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ผู้อำนวยการกลาง และ/หรือผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เข้าควบคุมสถานการณ์

ระดับ ๔ สาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง
ระดับการจัดการ นรม. หรือ รอง นรม. ที่ นรม. มอบหมาย ควบคุมสถานการณ์

๒. การปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ในกองทัพบก/ศูนย์ปฏิบัติการ
กองทัพบก/ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ตามระดับความรุนแรง มีดังนี้

๒.๑ สถานการณ์ภัยพิบัติที่มีความรุนแรงระดับ ๑ และ ๒
หากมีการร้องขอให้หน่วยเข้าดำเนินการช่วยเหลือ โดยหน่วยทหารที่ได้รับแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ
(ตามผนวก จ) จัดชุดประเมินภัยพิบัติของหน่วย (UDAT : Unit Disaster Assessment Team)
เข้าประสานและตรวจสอบพื้นที่ภัยพิบัติพร้อมทั้งจัดกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ
เข้าสนับสนุนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่และ/หรือ บกปก.ช.
ตามแผนที่กำหนดไว้ โดยให้ดำรงการประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและ ศบภ.
(หน่วยต้นสังกัด) รวมถึง ศบภ.กท. อย่างใกล้ชิด และ รายงานผลการประชุม กอปก.จ. และ/หรือ
กอปก.อ. รวมถึงผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ.(หน่วยต้นสังกัด) ทราบในโอกาสแรก ซึ่งทั้งนี้ ศบภ.ทบ.
อาจจัดตั้ง ศบภ.ทบ.(สน.) เพื่อบูรณาการการปฏิบัติการของหน่วยทหารต่างๆ ในพื้นที่ที่ประสบภัย
พิบัติ โดยให้หน่วยทหารต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่ประสบภัยพิบัติขึ้นควบคุมทางยุทธการ
กับ ศบภ.ทบ.(สน.)

๒.๒ สถานการณ์ภัยพิบัติที่มีความรุนแรงตั้งแต่ระดับ ๓
หน่วยระดับกองทัพภาค (หน่วยที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบพื้นที่ ตามผนวก จ) จัดชุดประเมิน
ภัยพิบัติของหน่วย (UDAT : Unit Disaster Assessment Team) หรือ ศบภ.ทบ. พิจารณาจัดชุด
ประเมินภัยพิบัติกองทัพบก (ADAT : Army Disaster Assessment Team) เข้าประสานและตรวจสอบ
พื้นที่ภัยพิบัติ โดยหน่วยระดับกองทัพภาคจะต้องระดมทรัพยากรในการบรรเทาสาธารณภัยของ
หน่วยหรือร้องขอรับการสนับสนุนกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ จาก ศบภ.ทบ. เข้า
สนับสนุนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามแผนที่กำหนดไว้

๒.๓ สถานการณ์ภัยพิบัติที่มีความรุนแรงระดับ ๔ ซึ่งเป็น
สาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง หรือเป็นสาธารณภัยระดับชาติ ผู้บัญชาการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ผบ.ปภ.ช.) และ/หรือผู้อำนวยการกลาง กองอำนาจการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ (ผอ.ปภ.ก.) จะออกคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากร เพื่อจัดการต่อ
ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น และอำนาจการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ โครงสร้างศูนย์อำนาจการ
เฉพาะกิจประกอบด้วย อย่างน้อย ๑ คณะที่ปรึกษา ๘ ฝ่าย ดังนี้

- ๒.๓.๑ คณะที่ปรึกษา
- ๒.๓.๒ ฝ่ายอำนวยการ
- ๒.๓.๓ ฝ่ายแจ้งเตือนภัย
- ๒.๓.๔ ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
- ๒.๓.๕ ฝ่ายสื่อสาร
- ๒.๓.๖ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ๒.๓.๗ ฝ่ายรับบริจาค
- ๒.๓.๘ ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
- ๒.๓.๙ ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ

สำหรับการปฏิบัติของหน่วยทหารที่ได้รับแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ (ตามผนวก จ) ให้ดำรงการประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และ ศบค.ทบ.อย่างใกล้ชิดซึ่งทั้งนี้ ศบค.ทบ. จะจัดชุดประเมินภัยพิบัติกองทัพบก (ADAT : Army Disaster Assesment Team) เข้าประสานและตรวจสอบพื้นที่ภัยพิบัติ พร้อมทั้งจัดตั้ง ศบค.ทบ. (สน.) เพื่อบูรณาการการปฏิบัติการของหน่วยทหารต่างๆ ในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติในภาพรวม โดยให้หน่วยทหารต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่ประสบภัยพิบัติขึ้นควบคุมทางยุทธการ กับ ศบค.ทบ.(สน) และรายงานผลการประชุม ก.ภ.ช.จ. และ/หรือ ก.ภ.ช.อ./ก.ภ.ช.ก.อ. รวมถึงผลการปฏิบัติให้กับ ศบค.ทบ.ทราบในโอกาสแรก

๓. ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย เมื่อมีการร้องขอหรือประสานจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ ให้หน่วยงานในสังกัดกองทัพบก ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ ทั้งในระยะก่อนเกิดภัยหรือขณะเกิดภัย ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ เพื่อลดอันตราย ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามแผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก หรือระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) ของหน่วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ตามประกาศ กห. เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ดังนี้

๓.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และประชาสัมพันธ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในส่วนที่รับผิดชอบ ตามระดับความรุนแรงของภัยพิบัติ รวมทั้งสนับสนุนส่วนราชการหรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๓.๒ สนับสนุนกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารและยานพาหนะ เข้าระงับและบรรเทาภัยพิบัติจากสาธารณภัยและภัยด้านความมั่นคง

๓.๓ สนับสนุนการดำเนินการอพยพผู้ประสบภัยพิบัติ และเคลื่อนย้ายสิ่งของออกจากพื้นที่อันตรายไปไว้ในพื้นที่ปลอดภัย โดยให้ถือว่าการรักษาชีวิตของประชาชนเป็นความเร่งด่วนสูงสุด

๓.๔ สนับสนุนด้านการแพทย์แก่ผู้ประสบภัยพิบัติที่ได้รับบาดเจ็บ

๓.๕ มอบถุงยังชีพ เครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็นต่อการยังชีพแก่ผู้ประสบภัยพิบัติตามประกาศ กท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

๓.๖ สนับสนุนการดำเนินการต่างๆ ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานภาครัฐอื่นร้องขอ เช่น การรื้อซากปรักหักพัง รื้อถอนสิ่งกีดขวางเส้นทางคมนาคมจัดสร้างที่พักชั่วคราว การกู้เรืออับปาง การขนย้ายประชาชน การจัดระเบียบจราจร การใช้กระสอบทรายทำคันกั้นน้ำ และการจัดทำสะพานทางเดิน เป็นต้น

๓.๗ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบทราบสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น และวิธีการป้องกันตนเองอย่างถูกต้องจากภัยพิบัติ โดยให้สอดคล้องกับการประชาสัมพันธ์หรือการแถลงข่าวของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสนและตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งป้องกันการสร้างข่าวลือที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของภาครัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของสังคม

๓.๘ ในกรณีที่ภัยพิบัติมีความรุนแรงอย่างร้ายแรงยิ่ง และเกินขีดความสามารถที่ประเทศไทยจะรับมือได้ หรือกรณีเกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน (Disaster Emergency) รัฐบาลได้ร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกอาเซียน ผ่านทาง AHA Centre หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้ ศบค.ทท. ทำหน้าที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการร่วมระหว่างพลเรือนกับทหาร (Civil Military Operation Center : CMOC) ตามกฎเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติสากล อาทิ AADMER, Oslo Guideline, APC MADRO, และ/หรือ SASOP เป็นต้น

๓.๙ ทั้งนี้ การดำเนินการทุกขั้นตอนนั้นจะต้องรายงานให้ ศบค.ทท.(ฝกร.ศบค.ทท.) ทราบโดยทันที เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การฟื้นฟูและบูรณะ

๑. การฟื้นฟูบูรณะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายพลเรือน โดยมีกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับเป็นหน่วยปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ซึ่งได้รับมอบหมายจาก กปภ.ช. มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักร และให้ความเห็นชอบวงเงินช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในปัญหาเฉพาะหน้าจากวงเงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อขออนุมัติวงเงินจาก ครม.

๑.๒ ก.ช.ภ.จ. ซึ่งมีผู้แทน กท. เป็นกรรมการฯ (ตามผนวก จ) โดยมีหน้าที่สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบ กค. ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๑.๓ ก.ช.ภ.อ./กอ. ซึ่งมีผู้แทน กท. เป็นกรรมการฯ (แนบท้ายตามผนวก จ) โดยมีหน้าที่สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่อำเภอ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบ กค. ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๑.๔ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนด โดยประสานการให้ความช่วยเหลือกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ

๒. การฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติและพื้นที่ประสบภัยพิบัติ

๒.๑ การฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ ได้แก่ การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย การขนย้าย ผู้ประสบภัยพิบัติและทรัพย์สินไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย การประกอบเลี้ยงอาหารแก่ผู้ประสบภัยพิบัติในระยะแรก การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยแก่บุคคลและสถานที่ การสำรวจความเสียหาย เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย และทรัพย์สินที่เสียหาย การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติตามผลการสำรวจ การซ่อมแซมที่พักอาศัยและสิ่งสาธารณูปโภค และเส้นทางคมนาคมในระยะแรก การประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของประชาชน การป้องกันโรคระบาดในคนและสัตว์ การรื้อถอนหรือทำลายสิ่งปรักหักพัง การทำลายล้างวัตถุระเบิด และการล้างสารพิษตกค้างต่างๆ เป็นต้น

๒.๒ การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การสำรวจความเสียหายทุกด้านอย่างละเอียดทั้งระบบสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ การซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติให้เป็นไปตามที่รัฐบาลมอบหมายแต่ละหน่วยงาน

๓. การฟื้นฟูบูรณะเป็นการดำเนินการภายหลังจากภัยได้ยุติลงหรือผ่านพ้นไปแล้ว เป็นการดำเนินการทั้งปวงเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติ และเพื่อฟื้นฟูสภาพพื้นที่ เมื่อได้รับการร้องขอจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ ศบค.ทบ. หรือ หน่วยที่รับผิดชอบในพื้นที่ (ตามผนวก จ) ให้การสนับสนุนและดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และประสานสัมพันธ์การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในส่วนที่รับผิดชอบ หลังจากเกิดเหตุการณ์รวมทั้งสนับสนุนส่วนราชการ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นในการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะ

๓.๒ จัดกำลังพลร่วมทำความสะอาด เก็บกู้ซากปรักหักพังซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภค และสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตามขีดความสามารถ

๓.๓ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยรวดเร็ว

๓.๔ การมอบสิ่งของที่จำเป็นต่อการยังชีพให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติ

๓.๕ สนับสนุนการขนย้ายผู้ประสบภัยพิบัติ รวมถึงทรัพย์สินของผู้ประสบภัยพิบัติไปยังที่ปลอดภัย หรือกลับสู่สถานที่เดิม

๓.๖ สำรวจและรวบรวมข้อมูลความเสียหายทุกด้าน เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือของส่วนราชการที่รับผิดชอบต่อไป

๓.๗ รักษาความสงบเรียบร้อย การจราจร และความปลอดภัยแก่บุคคล สถานที่ และทรัพย์สินร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือได้รับมอบหมายในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

๓.๘ ให้การปฐมพยาบาลขั้นต้นแก่ผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย

๓.๙ ดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ประชาชน ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็วให้สอดคล้องกับการประชาสัมพันธ์หรือการแถลงข่าวของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสน และตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งป้องกันการสร้างข่าวลือที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาล หรือความสงบเรียบร้อยของประเทศ

๓.๑๐ การรายงานผลการปฏิบัติงาน และประเมินผลการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ ในขั้นการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยและการฟื้นฟูบูรณะให้รายงานผลการปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาโดยใช้แบบรายงาน การปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ ศบค.ทบ.

๓.๑๑ การติดตามและประเมินผล เมื่อสถานการณ์ภัยพิบัติยุติแล้วให้หน่วยที่ได้รับมอบภารกิจเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ รายงาน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค หรือข้อขัดข้องในด้านต่างๆ โดยให้รายงานผลการปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชา ตามแบบรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ ศบค.ทบ. เพื่อรวบรวมข้อมูลและจัดทำสถิติผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนนำไปพิจารณาปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องในการบริหารจัดการภัยพิบัติในโอกาสต่อไป

๔. คำแนะนำในการประสานงาน

๔.๑ ในการปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันเวลา ให้พิจารณาจัดนายทหารติดต่อกันเป็นประจำ ณ ส่วนราชการนั้นๆ ด้วย

๔.๒ หน่วยปฏิบัติหลักสามารถประสานการปฏิบัติกับหน่วยข้างเคียง และส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง

๔.๓ ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติให้หน่วยดำเนินการปฏิบัติภารกิจวิทยา เพื่อให้ประชาชนหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์ และเกิดความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน

๔.๔ ในทุกขั้นการปฏิบัติให้หน่วยใช้สื่อที่มีอยู่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อแจ้งเตือนภัย และรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการช่วยเหลือของหน่วยต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

๔.๕ การรับบริจาคให้หน่วยปฏิบัติหลักพิจารณาจัดตั้งศูนย์รับบริจาคขึ้นตามความเหมาะสม และพิจารณานำสิ่งของที่ได้จากการบริจาคไปช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาคต่อไปโดยเร็วที่สุด

๔.๖ การรายงาน (ผนวก จ)

๔.๗ ระเบียบการปฏิบัติประจำที่หน่วยจัดทำขึ้น ให้หน่วยพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย สอดคล้องกับแผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก สอดคล้องกับสถานการณ์และแจ้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

การปฏิบัติการทางทหารของหน่วยทหารช่างกับการบรรเทาสาธารณภัย

ด้วยความพร้อมของกำลังพลและยุทโธปกรณ์ทางทหาร หน่วยทหารช่างของกองทัพบก จึงได้รับมอบหมายจากรัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือภารกิจการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากสาธารณภัยต่างๆ จากการปฏิบัติที่ผ่านมาได้สร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนชาวไทย เพื่อจำกัดความเสียหายและเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ ป้องกันชีวิตประชาชน เก็บกู้เครื่องมือและฟื้นฟูพื้นที่ตามขีดความสามารถของหน่วย ก่อนที่จะมีเหตุการณ์หรือปัญหาเกิดขึ้น การควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ของหน่วยต่างๆ จะต้องดำเนินการ คือ กำหนดความรับผิดชอบต่อการควบคุมความเสียหาย เป็นพื้นที่ กระจาย/จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ และหน่วยไปยังพื้นที่ ซึ่งความเสียหายอาจแผ่ไปถึง จัดลำดับความเร่งด่วนในการป้องกัน วางแผนและฝึกการควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่จัดลำดับความเร่งด่วนในการปฏิบัติของการควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ เตรียมการ ประสานงาน และซักซ้อมตามแผนการปฏิบัติ และกำหนด รปจ. ขึ้น จัดหน่วยประกอบยุทธภัณฑ์ และฝึกกำลังพล รวมถึงการฝึกหน่วย กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการลับ เปลี่ยนหรือพื้นที่เตรียมพร้อม วิเคราะห์ขีดความสามารถของการปฏิบัติในการควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ วางแผนและประสานการใช้ การสนับสนุนในท้องถิ่น ปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อรักษาสัมพันธภาพหรือให้ได้มา ซึ่งการสนับสนุนจากประชาชน

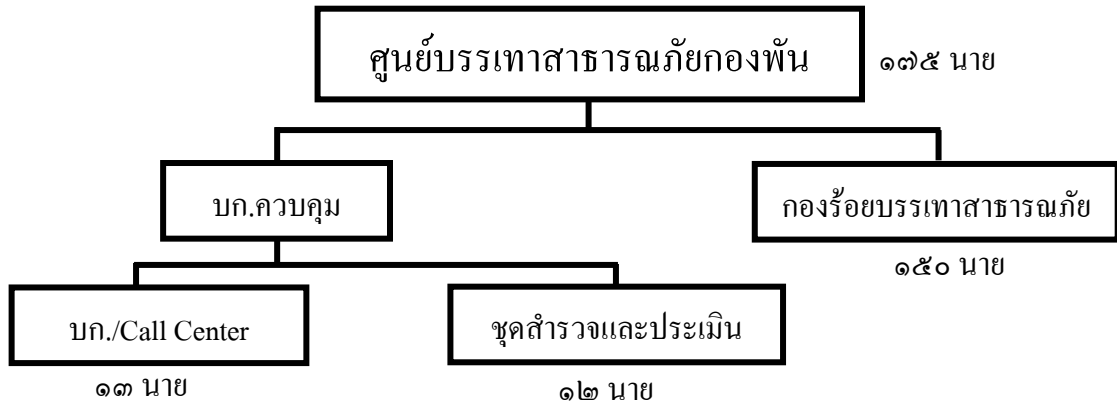
๑. การบรรเทาสาธารณภัย

ภารกิจหน่วยบรรเทาสาธารณภัย คือ สนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และการดำเนินงานของส่วนราชการพลเรือนรวมทั้งการปฏิบัติของส่วนราชการอื่นๆ ซึ่งต้องปฏิบัติด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒. การจัดหน่วย : ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยระดับกองพัน

โครงสร้างการจัดกำลังตามแผนภาพที่ ๓ - ๖ การจัดกำลังและยุทโธปกรณ์ของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยระดับกองพัน

แผนภาพที่ ๓ – ๖ การจัดกำลังและยุทธโธปกรณ์ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยระดับกองพัน

หมายเหตุ : การจัดภายในกองร้อยบรรเทาสาธารณภัยมีความอ่อนตัว สามารถปรับรูปแบบการจัดให้สอดคล้อง/รองรับกับภัยพิบัติในแต่ละรูปแบบ

ที่มา : กองทัพบก, ๒๕๖๑.

๓. ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ

๓.๑ ส่วนควบคุม

๓.๑.๑ ผบ.ควบคุม : ควบคุมบังคับบัญชาการปฏิบัติของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย

๓.๑.๒ รอง ผบ.ควบคุม : ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนควบคุม การถ่ายภาพเหตุการณ์ต่างๆ การบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติ และกำกับดูแลด้านส่งกำลังบำรุง

๓.๑.๓ ฝอ.๒, ๓, ๕ : บูรณาการงานด้านการข่าวที่ได้รับจากหน่วยเหนือ/ข้างเคียง และเครื่องมือที่ตนเองมีอยู่ เพื่อวางแผนด้านยุทธการและสามารถให้ข้อเสนอแนะแก่ ผบช. เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งด้านการทหารและพลเรือน รวมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงานในทุกด้าน

๓.๑.๔ ฝอ.๑, ๔ : ประสานงานและอำนวยความสะดวก ทั้งทางด้านกำลังพล และการส่งกำลังบำรุง รวมทั้งเป็นนายทหารประสานงานกับหน่วยอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน

๓.๑.๕ จนท.ปชส. : ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดกับประชาชนถึงการปฏิบัติของหน่วยทหารช่าง

๓.๒ ปก.ร้อย.

๓.๒.๑ ผบ.ร้อย. : บังคับบัญชาการปฏิบัติของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย รอง ผบ.ร้อย. คูแผลกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย ด้านกำลังพลและส่งกำลังบำรุงในภาพรวม และสามารถบังคับบัญชาการปฏิบัติของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัยทดแทน ผบ.ร้อย. ได้

๓.๒.๒ จำกองร้อย : เป็นผู้รวบรวมงานด้านเอกสาร ทั้งรายงานประจำวัน/แผนและผลการปฏิบัติ รวมทั้งเป็นผู้คอยจัดเก็บและส่งเอกสารให้กับหน่วยเหนือต่อไป

๓.๒.๓ ส.ส่งกำลัง : ประสานงานและดูแล การส่งกำลังทั้งปวงของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย

๓.๒.๔ จนท.บันทึกเหตุการณ์ : จัดบันทึกเหตุการณ์ และการปฏิบัติของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละวันรวมถึงการถ่ายภาพการปฏิบัติในส่วนของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย

๓.๓ หมวดบรรเทาสาธารณภัย

๓.๓.๑ ผบ.มว. : เป็นผู้นำของหมวดบรรเทาสาธารณภัย ริเริ่มในการใช้หมวดของตนโดยรับคำสั่งจากหน่วยเหนือและการประสานสถานการณ์ของตน รวมถึงการอำนวยความสะดวกติดต่อสื่อสารของหน่วย

๓.๓.๒ รอง ผบ.มว. : ดูแล มว.บรรเทาสาธารณภัย ด้านกำลังพลและส่งกำลังบำรุงภายใน มว. และสามารถบังคับบัญชา มว.บรรเทาสาธารณภัย ทดแทน ผบ.มว. ได้ และปฏิบัติงานตามที่ ผบ.มว. มอบหมายให้

๓.๓.๓ ส.สื่อสาร : รับผิดชอบในการควบคุมระบบการติดต่อสื่อสารของ มว.บรรเทาสาธารณภัย และประสานงานกับ จนท.สื่อสารต่างๆ

๓.๓.๔ พลขับ : มีหน้าที่ขับรถและปรนนิบัติบำรุงในหน้าที่พลขับ รวมถึงการปรนนิบัติบำรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งอุปกรณ์ประจำรถ ให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และรายงานการชำรุดของรถพร้อมสิ่งอุปกรณ์ประจำรถ

๓.๓.๕ ผบ.หมู่ : ควบคุมในการใช้กำลังพลในหมู่ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุตามที่ได้รับมอบหมายและตรวจตราอาวุธยุทโธปกรณ์ และสิ่งอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือให้อยู่ในสภาพที่ดีและสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

๓.๓.๖ จนท.บรรเทาสาธารณภัย : ปฏิบัติตามหน้าที่ หัวหน้าชุดบรรเทาสาธารณภัยสั่งการ และปฏิบัติภารกิจบรรเทาสาธารณภัยเป็นบุคคลและเป็นชุด

๓.๓.๗ หน.ชุด : ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ผบ.หมู่ บรรเทาสาธารณภัยมอบหมายให้ รวมถึงช่วยเหลือ ผบ.หมู่ ในการควบคุมภายในหมู่และต้องปฏิบัติหน้าที่ทดแทน ผบ.หมู่

๔. ยุทธศาสตร์ของกองร้อยบรรเทาสาธารณภัย

กองร้อยบรรเทาสาธารณภัยหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจะต้องมีการจัดยุทธศาสตร์ที่จำเป็นต่อภารกิจหลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และประเภทภัยพิบัติ โดยจะประกอบด้วย สป.พิเศษ ที่หน่วยจะต้องจัดเตรียม และยุทธศาสตร์ตาม อจย. ของหน่วยที่มี เช่น រប.ต่างๆ เป็นต้น

สิ่งอุปกรณ์พิเศษที่จำเป็น

๑. หมวกและรองเท้าบรรเทาสาธารณภัย
๒. ชุดบรรเทาสาธารณภัย
๓. ชุดกิมตัดเหล็ก ก้อน
๔. ไซเรนติดรถเพื่อแจ้งสัญญาณเตือน เสือจราชร
๕. ไฟฉายติดศีรษะ
๖. เชือกกลางทางดึง
๗. สแนปลิงค์
๘. ระบบเตรียมยกหัวแปล
๙. เบรกบาร์
๑๐. ชุดสายรัดตัว
๑๑. ถุงมือสำหรับลงทางดึง
๑๒. ถุงกันน้ำสำหรับวิทยุสื่อสาร
๑๓. เปลกู้ภัยชนิดพับสะพายหลัง
๑๔. เสือชูชีพ
๑๕. สายพ่วงแบตเตอรี่
๑๖. แม่แรง ไซ้ลากรร และเครื่องมือซ่อมรถ
๑๗. กระจบองไฟ ไฟฉาย
๑๘. กรวยวางรายงาน และไฟสัญญาณเตือนพร้อมอุปกรณ์

๕. ยานพาหนะ

๕.๑ บก.ควบคุม : រប.เอ็ม ๕๐ ๑ คัน, ยูนิม็อค ๑ คัน, เรือ ๑ ลำ, รถคริวสนาม ๑ คัน

๕.๒ ชุดสำรวจและประเมิน : เรือ ๓ ลำ, เจ็ทสกี ๓ ลำ, រប.๒ ๑/๒ คัน ๔x๔ (FTS) ๑ คัน

๕.๓ กองร้อยบรรเทาสาธารณภัย : ดูจากตารางที่ ๓-๑ อัตราการจัดกำลังพล ยานพาหนะและยุทธศาสตร์ของ ร้อย.บรรเทาสาธารณภัย

ตารางที่ ๓-๑ อัตราการจัดกำลังพล ยานพาหนะและยุทธโปกรณ์ของ ร้อย.บรรเทาสาธารณภัย

ลำดับ	รายการ	จำนวน	กำลังพล				หมายเหตุ
			น.	ส.	พลฯ	รวม	
	บก.ร้อยชุดควบคุม		๒	๑๐	๒	๑๔	
๑.	รยบ.เอ็ม ๕๐	๑					
๒.	รยบ. ๑ ๑/๔ ตัน ยูนิม็อก	๑					
๓.	รถโดยสารขนาดใหญ่	๒					
๔.	รถสองแถว	๒					
	ชุดเครื่องมือหนัก		-	๑๐	-	๑๐	
๑.	รถดับบรรทุก	๑					
๒.	รถชุดโกยตักแขนมาตรฐาน	๑					
๓.	รถชุดโกยตักแขนยาว	๑					
๔.	รยบ. เทท้าย ๑๐ ตัน	๒					
๕.	รถลากจูง ๕ ตัน	๒					
	ชุดเรือ		-	๑๒	-	๑๒	
๑.	รยบ. ๒ ๑/๒ ตัน	๒					
๒.	เรือพลาสติก ๑๖ ฟุตพร้อมเครื่องยนต์ติดท้าย	๖					
๓.	เรือ Air Boat	๔					
	ชุดประปา		-	๒	๔	๖	
๑.	รยบ. ๒ ๑/๒ ตัน	๑					
๒.	ชุดประปาสนาม	๑					
	มว.บรรเทาสาธารณภัย (x ๓ มว.)						
	บก.มว.		๓	๑๕	-	๑๘	
๑.	รยบ.เอ็ม. ๕๐	๑					
๒.	รยบ. เทท้าย ๑๐ ตัน	๓					
	หมู่บรรเทาสาธารณภัย (x ๕ มว.)		-	๔๕	๔๕	๙๐	
	รวมทั้งสิ้น		๕	๙๔	๕๑	๑๕๐	

หมายเหตุ : อุปกรณ์กองร้อยบรรเทาสาธารณภัย ไม่เปลี่ยนแปลง

ที่มา : กองทัพบก, ๒๕๕๖.

๖. การปฏิบัติการต่อภัยพิบัติ

๖.๑ ขอบเขตการปฏิบัติของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๖.๑.๑ ให้การช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาภัยอันตรายแก่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐจากภัยพิบัติที่เกิดจากสาธารณภัย เช่น ภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม ภัยจากอัคคีภัย ภัยจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่ม คลื่นยักษ์สึนามิ ภัยแล้ง ภัยจากไฟฟ้า ภัยจากอากาศยาน ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ภัยจากคมนาคมขนส่ง ภัยจากโรคระบาดสัตว์ และภัยจากโรคแมลงศัตรูพืชระบาด เป็นต้น

๖.๑.๒ ใช้ยุทธโศปกรณ์ และกำลังพลที่มีอยู่ในหน่วยทหารนั้นๆ โดยประสานการปฏิบัติกับฝ่ายพลเรือนและประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ

๖.๒ การปฏิบัติของหน่วยตามระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) ว่าด้วยการป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก พ.ศ.๒๕๕๘ ให้หน่วยจัดเตรียมกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งอุปกรณ์ที่มีอยู่เข้าไปปฏิบัติการต่อภัยที่เกิดขึ้นดังนี้

๖.๒.๑ ให้หน่วยดำเนินการได้ทันที ถ้าภัยที่เกิดขึ้นมีความรุนแรง จนถึงขั้นเป็นภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากหน่วยเหนือ แต่จะต้องไม่ขัดกับภารกิจหลักของหน่วย และเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง หรือส่วนราชการที่มีหน้าที่ โดยต้องสามารถเข้ามารับผิดชอบได้ แล้วให้รีบส่งมอบความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง เพื่อดำเนินการต่อไป

๖.๒.๒ ให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกดำเนินการสนับสนุน เมื่อได้รับการร้องขอตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๖.๓ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

๖.๓.๑ ในการปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันเวลา ให้พิจารณาจัดนายทหารติดต่อกันเป็นประจำ ณ ส่วนราชการนั้นๆ ด้วย

๖.๓.๒ หน่วยปฏิบัติหลักสามารถประสานการปฏิบัติกับหน่วยข้างเคียง และส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง

๖.๓.๓ ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติให้หน่วยดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อให้ประชาชนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์ และเกิดความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน

๖.๓.๔ ในทุกชั้นการปฏิบัติ ให้หน่วยใช้สื่อที่มีอยู่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อแจ้งเตือนภัยและรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการช่วยเหลือของหน่วยต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

๖.๓.๕ การรับบริจาค ให้หน่วยปฏิบัติหลักพิจารณาจัดตั้งศูนย์รับบริจาคขึ้น ตามความเหมาะสม และพิจารณานำสิ่งของที่ได้จากการบริจาคไปช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ของ ผู้บริจาคต่อไปโดยเร็วที่สุด

๖.๓.๖ การรายงานให้รายงานเฉพาะหัวข้อที่ทราบก่อน เพื่อการประสาน การช่วยเหลือและการเตรียมการช่วยเหลือโดยเร็วที่สุด เมื่อมีข้อมูลเพิ่มเติมให้รายงานทุกระยะและ สรุปรายงานประจำวันให้หน่วยเหนือทราบจนกว่าสถานการณ์ของภัยจะสิ้นสุดลงโดยใช้แบบฟอร์ม การรายงานในลักษณะวิทยุราชการ มีหัวข้อการรายงาน ดังนี้

๖.๓.๖.๑ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นหัวข้อตามลำดับดังนี้ ประเภทของภัย, วัน เวลา ที่เกิดภัย, สถานที่ที่เกิดภัย (ระบุเป็นจุดหรือพื้นที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด), ความเสียหาย (ชีวิต, ทรัพย์สิน)

๖.๓.๖.๒ การช่วยเหลือของ กอ.ปพร. ระดับต่างๆ และหน่วยช่วยเหลือ
อื่นๆ

๖.๓.๖.๓ การช่วยเหลือของหน่วยที่รายงาน

๖.๓.๖.๔ การขอรับการสนับสนุนเร่งด่วนจากหน่วยเหนือ

๖.๓.๖.๕ อื่นๆ (ถ้ามี)

๖.๓.๗ ระเบียบการปฏิบัติประจำที่หน่วยจัดทำขึ้นให้หน่วยพิจารณาปรับปรุง แก้ไขให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ และแจ้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

ยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศกับการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือ ประชาชน

๑. ยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศ

สำหรับการป้องกันประเทศ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของทหาร ซึ่ง รัฐธรรมนูญในทุกฉบับของประเทศไทยได้ระบุภารกิจนี้ไว้อย่างชัดเจน ในส่วนการกำหนดแนวทาง หรือวิธีการที่ต้องการจะใช้เป็นรูปแบบในการป้องกันประเทศของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกนั้น ย่อมต้องขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์ที่เป็นหลักสำคัญในการป้องกันประเทศ สำหรับยุทธศาสตร์ที่ใช้กัน โดยทั่วไปอาจจำแนกได้ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์เชิงรุก (Offensive Strategy) คือ การกำหนดพื้นที่การรบทุกรูปแบบอยู่ภายนอกประเทศ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือจะทำการรบแตกหักอยู่นอกประเทศ ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ชัดเจน เช่น ยุทธศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่จะมีกองกำลังของตนเองไว้นอกประเทศ การใช้ยุทธศาสตร์นี้จะเห็นว่า มักจะใช้ทรัพยากรค่อนข้างมาก รวมถึงมีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งถ้าพิจารณาแล้วจะพบว่า ยุทธศาสตร์นี้ไม่เหมาะสมกับประเทศที่มีขนาดเล็กและมีงบประมาณทางทหารอย่างจำกัดเช่นประเทศไทย

๑.๒ ยุทธศาสตร์ศูนย์กลาง (Heartland Strategy) คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศโดยการกำหนดศูนย์กลางหรือหัวใจในการป้องกันประเทศไว้เพียงบางจุดที่คิดว่าสำคัญโดยยอมเสียพื้นที่ต่างๆ ได้ ลักษณะการใช้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการดำเนินการในลักษณะที่เรียกว่า การอ้อมกำลังไว้เพื่อการตั้งรับอย่างเหนียวแน่นและให้ฝ่ายตรงข้ามต้องใช้เตรียมการอย่างมากในการเข้าทำลาย การดำเนินการดังกล่าว จะเห็นได้จากระบบป้องกันประเทศในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่เรปิดเมืองและให้พม่าพยายามตีกรุงศรีอยุธยาให้ได้ หากสามารถป้องกันได้จนถึงฤดูน้ำหลากแล้วพม่าก็จะเลิกทัพกลับไปเองเป็นต้น การใช้ยุทธศาสตร์นี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เข้มแข็งมาก มิฉะนั้นแล้วโอกาสที่จะพ่ายแพ้ก็มีค่อนข้างสูง

๑.๓ ยุทธศาสตร์ป้องกันเขตหน้า (Forward Area Strategy) คือ เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศไว้ที่ขอบแนวชายแดน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการกำหนดแนวยุทธบริเวณขึ้นมาแล้ว จะต้องรักษาพื้นที่ไว้ให้ได้โดยอาศัยการผนึกกำลังทุกประเภท ทั้งที่เป็นกำลังประชาชนกำลังประจำถิ่น และกำลังรบหลัก ซึ่งยุทธศาสตร์ในลักษณะเช่นนี้ประเทศไทยได้ยึดถือเป็นแนวทางในการป้องกันประเทศในปัจจุบัน โดยแนวที่ไม่ยอมให้ข้าศึกผ่านก็คือแนวชายแดน

จากยุทธศาสตร์ป้องกันเขตหน้า คงเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะนำเอากำลังหลักไปวางกำลังป้องกันประเทศตลอดแนวชายแดน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผนึกกำลังทุกประเภทดังที่ได้กล่าวมาแล้วในการป้องกันประเทศ ซึ่งยุทธศาสตร์ป้องกันเขตหน้านี้จึงเป็นที่มาของระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ (Total Defense) ซึ่งความหมายของระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ มีดังนี้

“ระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ คือ ระบบการต่อสู้เพื่อป้องปราม ป้องกันหรือตอบโต้การปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามโดยนำกำลังทุกประเภทมาใช้ผสมผสานกันอย่างดี มีการวางแผนให้เป็นประโยชน์เพื่อปฏิบัติการได้ทุกระดับความขัดแย้งตลอดเวลาและไม่จำกัดเวลา ด้วยการสนับสนุนทุกประเภททั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหาร สอดคล้องกับแผนการพัฒนาชาติ” จากความหมายของระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จนี้ได้สรุปเป็นองค์ประกอบของระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จเป็นยุทธศาสตร์ย่อยๆ ได้ ๒ องค์ประกอบคือ

๑.๓.๑ ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ คือ การสนธิศักยภาพของทรัพยากรทั้งหมดที่ได้รับการพัฒนาตามแผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา เพื่อเข้าสู่สู่อาชนะภัยคุกคามทุกรูปแบบได้โดยไม่จำกัดเวลา

๑.๓.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ การพัฒนาคนและในพื้นที่ต่างๆ ที่เป็นภูมิประเทศสำคัญตามแนวชายแดน รวมถึงการพัฒนาอื่นๆ ที่เกื้อกูลต่อความมั่นคงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร โดยเป้าหมายของยุทธศาสตร์พัฒนาก็คือ การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้คนในพื้นที่ยุทธศาสตร์มีความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการทหาร ให้สามารถต้านทานการรุกรานในรูปแบบต่างๆ ได้

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า ในยุทธศาสตร์ป้องกันเขตหน้าที่ใช้ป้องกันประเทศอยู่นี้ จำเป็นต้องอาศัยกำลังทุกประเภทในการป้องกันประเทศ ซึ่งวิธีการที่จะดำเนินการได้ก็จำเป็นต้องอาศัยระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จและยุทธศาสตร์พัฒนา ซึ่งในกรอบยุทธศาสตร์พัฒนานี้เป็นงานที่หน่วยทหารช่างของกองทัพบกจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานพัฒนา เพื่อความมั่นคงในพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศหรืออีกนัยหนึ่งก็คือพื้นที่ยุทธพัฒนานั่นเอง

๒. หน่วยทหารช่างของกองทัพบกต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๒.๑ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจะยกระดับการบริหารจัดการสาธารณภัยตั้งแต่ระยะก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย ๔ ยุทธศาสตร์ กำหนดให้ กท. เป็นหน่วยงานสนับสนุนตามยุทธศาสตร์ มาตรการ และกิจกรรมหลักร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การป้องกันและลดผลกระทบ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับระบบการจัดการสาธารณภัย ให้มีขีดความสามารถในการเตรียมการเผชิญสาธารณภัยต่างๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดภัย เป็นการลดความรุนแรง และลดความสูญเสียจากสาธารณภัยที่มีต่อประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้มีน้อยที่สุด มาตรการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๒ มาตรการ ได้แก่

๒.๑.๑.๑ มาตรการที่ ๑ การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารจัดการสาธารณภัย เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านสาธารณภัยให้สมบูรณ์ ทันสมัย สามารถเชื่อมต่อบริบทข้อมูลได้ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับประเทศถึงระดับท้องถิ่น และองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งกิจกรรมหลักประกอบด้วย การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล ด้านสาธารณภัย เพื่อการจัดการสาธารณภัย การเชื่อมต่อบริบทข้อมูลสารสนเทศด้านสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น และการเชื่อมต่อบริบบข้อมูลสารสนเทศ สาธารณภัยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

๒.๑.๑.๒ มาตรการที่ ๒ การป้องกันสาธารณภัยโดยใช้ธรรมชาติหรือปรับปรุงระบบนิเวศ ปลูกป่าเพื่อป้องกันอุทกภัย วาดภัย และดินถล่ม กิจกรรมหลักคือการปลูกป่าชายเลนเพื่อป้องกันคลื่นและการกัดเซาะชายฝั่ง

๒.๑.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การเตรียมความพร้อม มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างระบบการเตรียมความพร้อมและแนวทางปฏิบัติในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น เพื่อลดภาระในการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐเมื่อเกิดสาธารณภัย มาตรการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๗ มาตรการ ได้แก่

๒.๑.๒.๑ มาตรการที่ ๑ การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศถึงระดับชุมชนกิจกรรมหลัก คือ การเชื่อมโยงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้ากับแผนปฏิบัติการของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณภัย

๒.๑.๒.๒ มาตรการที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพของระบบสื่อสาร กิจกรรมหลัก คือ การวางระบบสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง เพื่อการจัดการภัยพิบัติและการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง

๒.๑.๒.๓ มาตรการที่ ๓ การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ กิจกรรมหลัก คือ การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปีต่อเนืองอย่างน้อย หน่วยงานละ ๑ ครั้ง

๒.๑.๒.๔ มาตรการที่ ๔ การเตรียมปัจจัยสี่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กิจกรรมหลัก คือ การวางระบบการจัดส่งสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๒.๑.๒.๕ มาตรการที่ ๕ การเตรียมสนับสนุน ด้านทรัพยากรและพลังงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กิจกรรมหลัก คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลเครื่องจักรกล ยานพาหนะ และอุปกรณ์ที่ใช้ในงานด้านสาธารณภัยของหน่วยงานเครือข่ายด้านสาธารณภัย การจัดหาเครื่องจักรกล และเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในงานด้านสาธารณภัยและการศึกษา ทดสอบ และพัฒนาเครื่องจักรกล ยานพาหนะ และเครื่องมืออุปกรณ์ด้านสาธารณภัยให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่เสี่ยงภัย

๒.๑.๒.๖ มาตรการที่ ๖ การเตรียมบุคลากร เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กิจกรรมหลัก คือ การฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพชุดเผชิญสถานการณ์วิกฤติ (Emergency Response Team : ERT)

๒.๑.๒.๗) มาตรการที่ ๗ การเสริมสร้างความพร้อมของท้องถิ่น ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กิจกรรมหลัก คือ การจัดหาสถานที่สำหรับจอดเฮลิคอปเตอร์ บนพื้นที่เกาะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

๒.๑.๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินมีวัตถุประสงค์ เพื่อเตรียมการที่จำเป็นให้สามารถเผชิญและจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อให้การปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน ไม่สับสน และ ลดความสูญเสียจากสาธารณภัยให้น้อยที่สุด มาตรการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๔ มาตรการ ได้แก่

๒.๑.๓.๑) มาตรการที่ ๑ การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ทุกระดับ โดยมีกิจกรรมหลักคือ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านสาธารณภัย เพื่อการบริหารจัดการสาธารณภัย

๒.๑.๓.๒) มาตรการที่ ๒ การเชื่อมโยงระบบติดต่อสื่อสารระหว่าง หน่วยงานให้ใช้งานได้ขณะเกิดภัย กิจกรรมหลัก คือ การจัดตั้งศูนย์สื่อสาร เพื่อการจัดการภัยพิบัติ และการเชื่อมระบบติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เพื่อแจ้งเตือนภัย และบัญชาการเหตุการณ์

๒.๑.๓.๓) มาตรการที่ ๓ การสนับสนุนกำลังเข้าช่วยเหลือและควบคุม สถานการณ์ กิจกรรมหลัก คือ การควบคุมสถานการณ์และการปฏิบัติการค้นหาและกู้ชีพ ๒๔ ชั่วโมง เน้นการค้นหาผู้รอดชีวิต การรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ การแจกจ่ายปัจจัยที่จำเป็น เช่น น้ำดื่ม อาหารปรุงสำเร็จ เครื่องนุ่งห่ม การควบคุมสถานการณ์และการปฏิบัติการค้นหาและกู้ชีพ ๒๔ - ๔๘ ชั่วโมง เน้นการค้นหาผู้รอดชีวิตและทรัพย์สิน สืบหาญาติ จัดตั้งบ้านพักชั่วคราว การรักษาพยาบาล การจัดการศพ อาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค เครื่องครัว ข้อมูลสถานการณ์ การควบคุมสถานการณ์และการปฏิบัติการค้นหาและกู้ชีพ ๔๘ - ๗๒ ชั่วโมง เน้นการค้นหาผู้รอดชีวิต การสืบหาญาติ การรักษาพยาบาล การจัดการศพ การสงเคราะห์เบื้องต้น เงินชดเชย การค้นหาทรัพย์สิน จัดทำข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ และจัดหน่วยบริการประกันสังคมเคลื่อนที่ และการจัดระบบการส่งกำลังบำรุง (Logistics) ที่มีประสิทธิภาพทันเหตุการณ์ ทัวถึงและเป็นธรรม การซ่อมแซมฉุกเฉินให้สามารถเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัยได้ และการรักษาความสงบเรียบร้อยและจัดการจราจรในพื้นที่ประสบภัย

๒.๑.๓.๔) มาตรการที่ ๔ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมหลัก คือ การจัดทำข่าวสถานการณ์ภัยพิบัติที่ถูกต้อง และเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบทุกระยะ เพื่อลดความตื่นตระหนก และการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประสบภัยในการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

๒.๑.๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การจัดการหลังเกิดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ บรรเทาทุกข์ขั้นต้นแก่ผู้ประสบภัยโดยเร็ว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และเพื่อฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว มาตรการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๕ มาตรการ ได้แก่

๒.๑.๔.๑ มาตรการที่ ๑ การฟื้นฟูผู้ประสบภัย สัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า

๒.๑.๔.๒ มาตรการที่ ๒ การบูรณะซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่ได้รับความเสียหาย

๒.๑.๔.๓ มาตรการที่ ๓ การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานที่เสียหาย

๒.๑.๔.๔ มาตรการที่ ๔ การจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่ประสบภัยต่างๆ

๒.๑.๔.๕ มาตรการที่ ๕ การประสานกับองค์การระหว่างประเทศ ในการฟื้นฟูบูรณะ โดยการจัดทำโครงการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ - ๔ มาตรการ และกิจกรรมประกอบยุทธศาสตร์ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ. ทูกระดับ รวมถึงหน่วยทหารที่กำหนดไว้ ตามการแบ่งมอบพื้นที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกับส่วนราชการที่รับผิดชอบ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

๒.๒ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

๒.๒.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญ กับภาวะไม่ปกติ โดยหน่วยทหารเป็นหน่วยงานหลัก ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสนับสนุน ยุทธโศปกรณ์ ระบบการสื่อสารและฐานข้อมูล เน้นการส่งเสริม และพัฒนาระบบการสื่อสารและ เครื่องมือในการแจ้งเตือนเฝ้าระวังสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ว่าจะผ่านทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนระบบการ สื่อสารหลัก และสื่อสารสำรอง และการมีฐานข้อมูลด้านการสื่อสารเพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุก สถานการณ์ เพื่อการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐเอกชน และทุกภาคส่วนให้มีการเตรียมความพร้อม ด้านทรัพยากรและการสนธิกำลังระหว่างหน่วยงานตั้งแต่ในภาวะปกติ รวมทั้งประสานการติดต่อ และแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากรระหว่างหน่วยงานทั้งพื้นที่ทางบกและทางทะเล และศักยภาพด้าน การสนับสนุนการนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากสงคราม

๒.๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้ คน ชุมชน และสังคม เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการสาธารณภัย โดยชุมชนและประชาชน ในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม ตลอดจนใช้กลไกการประสานงานและขับเคลื่อนความร่วมมือการดำเนินการ ระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง โดยยุทธศาสตร์ที่ ๒ หน่วยทหาร ไม่ได้เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์นี้

๒.๒.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในการจัดการสาธารณภัยและภัยความมั่นคงแบบใหม่ โดยหน่วยทหารเป็นหน่วยงานร่วมใน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้วยการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างหน่วยทหารกับหน่วยงานความมั่นคงของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคทั้งระดับทวีปและพหุภาคี เพื่อเตรียมการและปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกัน

๒.๒.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การฝึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ โดยหน่วยทหารเป็นหน่วยงานร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การใช้ศักยภาพของหน่วยทหารฝึกกำลังร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ด้วยการพัฒนาและทดสอบแผนฝึกกำลัง และทรัพยากร เพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อให้สามารถระดมสรรพกำลังของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ ด้วยการนำศักยภาพ และความพร้อมของหน่วยทหาร โดยเฉพาะด้านกำลังพลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไขสถานการณ์วิกฤตของชาติร่วมกับทุกภาคส่วน โดยถือเป็นการปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ นอกเหนือจากสงคราม (Military Operations Other than War)

๒.๒.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการที่มีเอกภาพ และประสิทธิภาพ โดยหน่วยทหารเป็นหน่วยงานหลัก ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการดำเนินการ ประสานงานและอำนวยความสะดวกความร่วมมือกับ สมช. และ มท. เพื่อให้เกิดเอกภาพและความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงของชาติทุกรูปแบบ โดยที่หน่วยทหารดำเนินงานตามแผนป้องกันประเทศของ กห. ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยการสู้รบ และการสงคราม โดยให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลัก โดยมีกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยหลักในการรับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนการบริหารสถานการณ์ ให้หน่วยทหารช่างทุกหน่วยสนับสนุนการทำงานของศูนย์อำนวยการร่วมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้พร้อมแปรสภาพเป็นศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

การสำรวจภาพลักษณ์และตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มีต่อ หน่วยทหารช่าง

ในหัวข้อนี้จะเป็นการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยที่ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภายใต้กรอบการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในบทก่อนหน้า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เพื่อสำรวจภาพลักษณ์ ทศนคติ และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุน

การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ประกอบกับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดขึ้น ซึ่งกระทำโดยการระบุปัญหาสำหรับการศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์และการตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบ แยกตามหัวข้อวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. วิธีการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีหรือกระบวนการวิธีการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดกรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีวิจัยหรือกระบวนการวิจัยดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินการวิจัยโดยสรุปดังต่อไปนี้

๑.๑ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) นั้น โดยเบื้องต้นทางผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตาม ระเบียบวิธีการวิจัย หรือกระบวนการวิจัย (Methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัย เชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ การสัมภาษณ์ (In-depth Interview)

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และด้วยการสัมภาษณ์นั้น ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (Methodology) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่มีความยืดหยุ่น และเปิดกว้างในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะส่วนบุคคลที่อยู่ในภาครัฐ ภาคพลเรือน หรือภาคประชาชน อันทำให้มาได้ซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติต่างๆ และข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ของประเทศไทย โดยมีประชากรทั้งหมด จำนวน ๒๒,๒๔๐,๕๗๔ คน

ในพื้นที่ภาคกลาง คือ จังหวัดปทุมธานี โดยมีประชากรทั้งหมด จำนวน ๑,๑๒๕,๑๑๕ คน และในพื้นที่ภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี โดยมีประชากรทั้งหมด จำนวน ๙๐๕,๙๕๖ คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่หน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้เข้าไปพัฒนา และช่วยเหลือประชาชนที่ประสบเหตุจากภัยพิบัติจากธรรมชาติต่างๆ ซึ่งรวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๒๔,๐๗๕,๔๘๕ คน (สถิติการบริการ ด้านการทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง, ๒๕๖๐)

๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

๒.๒.๑ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สูตรการคำนวณตามวิธีของทาโร ยามาเน่ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ๒๕๓๑) ซึ่งได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๐.๐๕

วิธีทำ จากสูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้มีค่าเท่ากับ ๐.๐๕

แทนค่า

$$n = \frac{๒๔,๐๗๕,๔๘๕}{(1 + ๒๔,๐๗๕,๔๘๕ \times ๐.๐๕^2)}$$

$$n = ๓๕๕.๕๕ \text{ คน}$$

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อย่างน้อยเท่ากับ ๓๕๕.๕๕ คน **ดังนั้น** จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๔๐๐ คน

๒.๒.๒ การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยเข้าสำรวจในพื้นที่ที่หน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้ปฏิบัติการกิจต่างๆ ของประเทศไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสกลนคร ในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี และในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี รวมตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ คน (ดังตารางที่ ๓ - ๒)

ตารางที่ ๓ – ๒ แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ลำดับ	จังหวัดกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน/ชุด)
	<u>พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	
๑.	จังหวัดนครราชสีมา	๓๐
๒.	จังหวัดขอนแก่น	๕๐
๓.	จังหวัดมหาสารคาม	๔๐
๔.	จังหวัดกาฬสินธุ์	๔๕
๕.	จังหวัดสกลนคร	๕๐
๖.	จังหวัดชัยภูมิ	๔๐
๗.	จังหวัดอุบลราชธานี	๕๐
	<u>พื้นที่ภาคใต้</u>	
๘.	จังหวัดปัตตานี	๔๕
	<u>พื้นที่ภาคกลาง</u>	
๙.	จังหวัดปทุมธานี	๕๐
	รวมทั้งสิ้น	๔๐๐

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างมาจากแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น ๔ ตอน และการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ๑ ตอน รายละเอียดประกอบด้วย

๓.๑ แบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ปัจจัยในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูล ข่าวสาร และการปฏิบัติการกิจของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกต่างๆ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการปฏิบัติการกิจด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน ๕	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนน ๔	หมายถึง	มาก
คะแนน ๓	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน ๒	หมายถึง	น้อย
คะแนน ๑	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ คำถามแบบปลายเปิดโดยให้แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในด้านการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน

๓.๒ การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคำถามในแต่ละข้อจะคำนวณได้จาก การกำหนดคะแนนของระดับความคิดเห็นด้านภาพลักษณ์ด้านการพัฒนาประเทศของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, ๒๕๔๖)

$$\text{สูตรการหาค่าเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i}{N}$$

โดยที่ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

f_i = ความถี่ที่ i ($i = ๑, ๒, ๓, \dots, k$)

x_i = คะแนนของคำถามแต่ละข้อที่ i ($i = ๑, ๒, ๓, \dots, k$)

N = จำนวนตัวอย่าง (ข้อมูลทั้งหมด)

i = ระดับความคิดเห็นด้านการพัฒนาประเทศและด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

k = จำนวนระดับชั้นความสนใจ

จากคะแนนที่ได้นำมากำหนดออกเป็น ๕ ระดับในการแปลผล โดยอาศัยการเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่แบ่ง โดยมีความกว้างแต่ละอันตรภาคชั้นที่เท่ากัน ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{กำหนดความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนอันตรภาคชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ในการแปลความค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้สามารถแบ่งคะแนนเฉลี่ยได้เป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๔.๒๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๓.๔๑ – ๔.๒๐	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๒.๖๑ – ๓.๔๐	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๘๑ – ๒.๖๐	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๐๐ – ๑.๘๐	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

๔. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลกลับโดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

๔.๑ ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน โดยให้กรอกข้อมูลตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของตนเอง

๔.๒ นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาแยกแยะ ตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ทำการจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) โดยจัดข้อมูลที่ได้จากการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะให้เป็นระบบ

๔.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูลมาจัดประเภทในเรื่องที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน

๔.๕ การหาข้อสรุปและการตีความ (Conclusion and Interpretation) เป็นกระบวนการหาข้อสรุปวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา เพื่อนำมาพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๕.๑ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

๕.๒ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับอธิบายถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในด้านการพัฒนาประเทศและด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติอ้างอิง เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อหน่วยทหารช่างของกองทัพบก จำแนกตามปัจจัยบุคคลในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ

สรุป

ที่ผ่านมาหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ถือได้ว่ามีบทบาทที่เด่นชัดในการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติต่างๆ ซึ่งภารกิจในการช่วยชีวิต อพยพเคลื่อนย้ายประชาชนในระดับปฏิบัติถือว่าทำหน้าที่ในการตอบสนอง (Respond) และแก้ไขสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้ดี ในอนาคตหน่วยทหารช่างของกองทัพบกก็ควรมีการสร้างองค์ความรู้เหล่านี้ขึ้นมา เพื่อเตรียมการในการเผชิญกับภัยพิบัติอื่นในอนาคตด้วยเช่นกัน

สำหรับปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือในบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกต่อสถานการณ์ภัยพิบัติห้วงที่ผ่านมา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้มีการจัดทำผลสำรวจความคิดเห็นจากหน่วยงานด้านความมั่นคง ต่อประเด็นความคิดเห็นของประชาชนคิดว่าหน่วยทหารช่างของกองทัพบกควรมีการดำเนินการจัดการกับปัญหาภัยพิบัติเพิ่มเติมหรือขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ เพื่อจัดการกับภัยคุกคามไม่ตามแบบ (MOOTW) ในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยผลสำรวจสรุปหัวข้อสำคัญได้ดังนี้

๑. สำรวจภูมิประเทศร่วมกับท้องถิ่นในการเตรียมพร้อมจัดการภัยพิบัติ เช่น ขุดลอกคูคลอง และจัดทำแผนที่ชุมชน เป็นต้น

๒. สรุปบทเรียนและสร้างรูปแบบ (Model) การให้ความช่วยเหลือประชาชนจากปัญหาภัยพิบัติอันนำไปสู่แผนการปฏิบัติระยะยาว

๓. สร้างองค์ความรู้ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกตามบริบทของประเทศ เพื่อให้การจัดการกับปัญหาภัยพิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๔. ปรับปรุงยุทธโศภกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร ตลอดจนในการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือประชาชนจากปัญหาอุทกภัย

๕. การยื่นหยัดให้ความช่วยเหลือประชาชนในทุกพื้นที่และทุกสถานการณ์โดยไม่ต้องมีการร้องขอ

๖. ปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อคลายเครียดของผู้ประสบภัย

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกต่อมหาอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔ จะเป็นที่ยอมรับของประชาชนผู้ประสบภัยโดยทั่วไป แต่หากมองถึงการจัดการกับสถานการณ์ของภาครัฐในภาพรวมแล้ว ยังพบความไม่ราบรื่นทั้งในเรื่องการกำกับดูแลด้านข้อมูลข่าวสารที่ยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง ความขัดแย้งระหว่างประชาชนผู้ประสบภัย ตลอดจนการบริหารจัดการของรัฐอย่างขาดองค์ความรู้ ท่วมกลางความสูญเสียของประชาชนทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการสูญเสียที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ ทำให้หลายฝ่ายต้องย้อนถามหาผู้รับผิดชอบ ซึ่งการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันทำให้เกิดคำร่ำลือถึงสาเหตุที่แท้จริงของความล้มเหลวในการบริหารจัดการน้ำจนส่งผลให้เกิดภัยพิบัติในครั้งนี้ว่า เกิดจากความผิดพลาดของรัฐบาลในการตัดสินใจบริหารน้ำจากเขื่อนทั้งที่ได้รับข้อมูลปัญหาอย่างเพียงพอ ซึ่งหากคำร่ำลือดังกล่าวเป็นเรื่องจริง ก็ทำให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง นั่นก็คือ “หลักการความรับผิดชอบต่อในการปกป้อง (Responsibility to Protect (RtoP))”

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่าง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลโดยใช้การเก็บแบบสอบถามการสำรวจสภาพลักษณะ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสกลนคร ในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี และในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี รวมตัวอย่างกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๔๐๐ คน นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพมากขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

การปรับปรุง แก้ไขกระบวนการ รูปแบบการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน

สาธารณภัยและภัยพิบัติต่างๆ เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น อุทกภัย วาตภัย ไฟไหม้ป่า เป็นต้น การเกิดสาธารณภัยและอุบัติภัยขนาดใหญ่ในประเทศมีแนวโน้มที่สูงขึ้น และมีความรุนแรง อาจทำลายชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนด้วยเหตุนี้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกจึงได้เตรียมมาตรการป้องกัน บรรเทา และฟื้นฟู เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น ทั้งนี้ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก มีบุคลากรและเครื่องมือที่พร้อม และสามารถให้การสนับสนุนได้ทันที ดังนั้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อการเผชิญภัยพิบัติขนาดใหญ่ และหน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีส่วนร่วมในการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งภายในประเทศ และในภูมิภาคใกล้เคียง โดยสามารถนำทรัพยากร และเครื่องมือของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกเข้าร่วมกับทุกภาคส่วนในการบรรเทาภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน อีกทั้งยังเสริมสร้างศักยภาพหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความสามารถในการป้องกันประเทศเมื่อเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๑. รูปแบบการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๑.๑ จัดให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบก มีระบบการแจ้งเตือนภัยที่มีขีดความสามารถในทางยุทธศาสตร์ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในอนาคต โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานวิจัยของภาครัฐ องค์กร สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศ และต่างประเทศเป็นลำดับต้น และจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเป็นการต่อเนื่อง รวมทั้งมีกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจน

๑.๒ พัฒนาขีดความสามารถ ในด้านการฝึกกำลังจากทุกภาคส่วนเข้ากับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกอันได้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบในการรักษาความสงบเรียบร้อย การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน และการป้องกันประเทศ

๑.๓ เตรียมความพร้อมของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในยามปกติ ให้มีขีดความสามารถในการช่วยพัฒนาประเทศ เสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติ และมีส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนและชุมชนพื้นที่ชายแดน

๑.๔ พัฒนาหลักนิยมในการปฏิบัติกร่วม ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกและภัยคุกคาม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๑.๕ เสริมสร้างหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีขีดความสามารถในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาสันติภาพในกรอบของสหประชาชาติ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และช่วยเหลือประชาชนในภูมิภาค เมื่อได้รับการร้องขอ

๑.๖ เสริมสร้างหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีขีดความสามารถในการเผชิญกับภัยพิบัติต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วทั้งภายใน และภายนอกประเทศ

๑.๖.๑ ปรับปรุงยุทธศาสตร์และแผนต่างๆ ที่จำเป็นให้มีความสอดคล้องกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันภัย ระวังภัย บรรเทาภัย และฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัยของประเทศ รวมทั้งให้มีการประสานแผนปฏิบัติการ มาตรการในการเตรียมพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับหน่วยงานพลเรือน และภาคประชาชน ในการบริหารจัดการสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันเวลา โดยเน้นการเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างทันท่วงที

๑.๖.๒ จัดให้มีการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกหน่วยทหารช่างของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการวิกฤติการณ์ ระบบการเตือนภัยล่วงหน้า และการบริหารจัดการระบบการสื่อสาร และโทรคมนาคมให้มีเอกภาพ และครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างทันการณ์

๑.๖.๓ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะให้กับกำลังพลในหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ไปปฏิบัติงานด้านบรรเทาสาธารณภัย โดยให้มีการฝึกซ้อมตามแผนเป็นระยะตามเหมาะสม

๑.๗ เสริมสร้างให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความโปร่งใส ดังนี้

๑.๗.๑ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการทำงาน เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ นั้น มีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกเหล่าทัพมีมุมมองและสามารถกำหนดแผนงานที่มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๗.๒ สร้างค่านิยมร่วมในการปฏิบัติงาน ให้กำลังพลมีความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน และร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการป้องกันประเทศ

๑.๗.๓ มุ่งเน้นการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลสัมฤทธิ์ โดยจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์อย่างมีทิศทาง มีความสอดคล้องกับเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่ต้องการ โดยสามารถนำผลของการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันประเทศในห้วงเวลาต่อไป

๑.๗.๔ น้อมนำแนวพระราชดำริ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยจัดทำอย่างมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม

๑.๗.๕ การบูรณาการหน่วยงานที่มีลักษณะงานเดียวกัน เพื่อให้เกิดเอกภาพ ในการดำเนินการตามนโยบาย และขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างมีทิศทาง สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วไม่ซ้ำซ้อน และมองปัญหาต่างๆ ในลักษณะองค์รวม

๑.๗.๖ มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องให้คนในชาติได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน แผนการดำเนินงาน ชีตความสามารถ การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ และความพร้อมรบ เพื่อให้คนในชาติได้ทราบถึง ความเป็นไปของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก มีความโปร่งใส และมีความเชื่อมั่นในหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๑.๗.๗ บูรณาการระบบควบคุมบังคับบัญชา และระบบสารสนเทศทางทหาร อื่นๆ ของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นระบบสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ค่านึงการ รักษาความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้งาน โดยการบูรณาการนี้จะไม่เพิ่มภาระงานให้หน่วยงาน

๒. ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัตินโยบาย

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสามารถประเมินผลได้ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในอันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัตินโยบายของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ดังนี้

๒.๑ มีกระบวนการบริหารจัดการนโยบายที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นนโยบาย มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบภารกิจของส่วนราชการที่เป็นหน่วยเจ้าภาพ และที่มีส่วนร่วมการปฏิบัตินโยบายที่ชัดเจน โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ มาตรการ โครงการ และแผนงานรวมทั้งมีงบประมาณรองรับอย่างพอเพียง

๒.๒ ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการดำเนินงาน ด้วยการจัดให้มีระบบคลังข้อมูลร่วมที่รวบรวมข้อมูลในทุกรูปแบบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้าด้วยกัน เช่น ข้อมูล เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และภาพเคลื่อนไหวประกอบเสียง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการตามนโยบายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างเหล่าทัพ

๒.๓ มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในมิติทางด้านความมั่นคง และการป้องกันประเทศ โดยสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันประเทศไปสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงยุทธศาสตร์และในเชิงยุทธวิธี

๒.๔ มีกระบวนการในการติดตามประเมินผล บนพื้นฐานที่สอดคล้องกับกระบวนการทำงานจริง โดยไม่เป็นการเพิ่มภาระงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ประโยชน์ของการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๓.๑ ช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการ หรือวิธีการทำงานภายในหน่วยทหารช่างของกองทัพบกใหม่ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๒ ช่วยเพิ่มกลยุทธ์ในการสร้างความสำเร็จในการทำงาน หรือปฏิบัติการกิจของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก และช่วยลดความซ้ำซ้อนของงานอีกด้วย

๓.๓ ช่วยทำให้การทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยวิธีการที่รวดเร็ว

๓.๔ ช่วยทำให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีความเจริญก้าวหน้า หรือพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

๓.๕ ทำให้ได้ผลงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีคุณภาพ มาตรฐาน ลดความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา ทรัพยากร และกำลังพล

๓.๖ หน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ ด้วยวิธีการทำงานที่เหมาะสม ลดปัญหาอุปสรรคและมีความสุขในการทำงาน

๓.๗ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยทหารช่างของกองทัพบก เมื่อพัฒนาแล้ว จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนานั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องาน และหน่วยทหารช่างของกองทัพบกต่อไป

๓.๘ ตั้งเป้าหมายในการทำงาน ก่อนการเริ่มต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนไว้ก่อน และเป้าหมายนั้นต้องสามารถปฏิบัติได้อยู่ในรูปเชิงปฏิบัติ โดยตั้งเป้าหมายระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว อันเป็นการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีทิศทางที่ถูกต้องตรงเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก และให้มีความผิดพลาดน้อยที่สุด

การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่าง

ในการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสกลนคร ในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี และในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี รวมตัวอย่างกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด ๔ ตอน และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ๑ ตอน โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

การสัมภาษณ์

ตอนที่ ๑ การสัมภาษณ์ถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพก ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑.๑ แบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาข้อมูลโดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

จากตารางที่ ๔ - ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยการแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ จำนวน ๔๐๐ คน สามารถจำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

๑. เพศ กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒๕ และเพศหญิง จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๕

๒. อายุ กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๕ รองลงมาคือ มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๕ มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๕ และอายุ ๒๐ - ๓๐ ปี จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๕ ตามลำดับ

๓. ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐๐ รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๕ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗๕ มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐ ไม่ได้ศึกษา จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ ตามลำดับ

๔. อาชีพ กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๐ รองลงมาคือ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๕ มีอาชีพค้าขาย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๕ มีอาชีพรับราชการ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๕

มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๕ มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๐ มีอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๕ และมีอาชีพอื่นๆ เช่น วิศวกร อาจารย์ แม่บ้าน ข้าราชการบำนาญ เป็นต้น จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
- ชาย	๒๑๓	๕๓.๒๕
- หญิง	๑๘๗	๔๖.๗๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐
๒. อายุ		
- ๒๐ - ๓๐ ปี	๕๕	๑๓.๗๕
- ๓๑ - ๔๐ ปี	๘๕	๒๑.๒๕
- ๔๑ - ๕๐ ปี	๑๔๕	๓๖.๒๕
- ๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑๕	๒๘.๗๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
- ไม่ได้ศึกษา	๓๐	๗.๕๐
- ประถมศึกษา	๑๐๑	๒๕.๒๕
- มัธยมศึกษา/ปวช.	๑๓๒	๓๓.๐๐
- อนุปริญญา/ปวส.	๖๖	๑๖.๕๐
- ปริญญาตรี	๖๗	๑๖.๗๕
- สูงกว่าปริญญาตรี	๔	๑.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๔ – ๑ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๔. อาชีพ		
- เกษตรกร	๑๔๖	๓๖.๕๐
- รับจ้างทั่วไป	๗๕	๑๘.๗๕
- ค้าขาย	๕๕	๑๓.๗๕
- นักเรียน/นักศึกษา	๓๑	๗.๗๕
- รัฐบาล	๓๕	๘.๗๕
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๒๗	๖.๗๕
- พนักงานบริษัท	๑๗	๔.๒๕
- อื่นๆ	๕	๑.๒๕

ตอนที่ ๒ การรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการศึกษา
ข้อมูลโดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

จากตารางที่ ๔ – ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย ในการทราบ/พบเห็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกหรือไม่ โดยการแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ จำนวน ๔๐๐ คน สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบก รวมจำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๕ ซึ่งเปรียบเทียบโดยแบ่งเป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๕ แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๐ และไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบก รวมจำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๒๕ ซึ่งเปรียบเทียบโดยแบ่งเป็นเพศชาย จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๐ แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๕

ตารางที่ ๔ – ๒ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

ท่านทราบ/พบเห็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ทราบ		
- ชาย	๑๑๑	๒๗.๗๕
- หญิง	๕๒	๒๓.๐๐
รวม	๒๐๓	๕๐.๗๕
๒. ไม่ทราบ		
- ชาย	๑๐๒	๒๕.๕๐
- หญิง	๕๕	๒๓.๗๕
รวม	๑๕๗	๔๙.๒๕
รวมทั้งสิ้น	๔๐๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๔ – ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย เมื่อกล่าวถึงหน่วยทหารช่างของกองทัพบกสิ่งที่ท่านคิดถึง โดยการแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ จำนวน ๔๐๐ คน สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจะนึกถึงเป็นอันดับแรกคือ รถแบ็คโฮ จำนวน ๓๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๓๘ รองลงมาคือ สร้างสะพาน จำนวน ๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๒ พลั่ว/ขวาน จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๕ และอื่นๆ เช่น การขุดหัวขี้ การบำรุงถนนและต้นไม้ การช่วยเหลืออุทกภัย เป็นต้น จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ – ๑ การรับรู้ข้อมูลเมื่อกล่าวถึงหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

เมื่อกล่าวถึงหน่วยทหารช่างของกองทัพบกสิ่งที่ท่านนึกถึงคืออะไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- รถแบ็คโฮ	๓๐๕	๕๖.๓๘
- พลั่ว/ขวาน	๕๗	๑๐.๕๕
- สร้างสะพาน	๑๕๗	๒๕.๐๒
- อื่นๆ	๒๒	๕.๐๖
รวม	๕๔๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๔ – ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทยว่าท่านเคยพบเห็นหน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติภารกิจต่างๆ โดยการแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ จำนวน ๔๐๐ คน สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เคยพบเห็นหน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติภารกิจเป็นอันดับแรกคือ ทำถนน/สะพานจำนวน ๒๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๐ รองลงมาคือ ชุคลอกคลอง จำนวน ๒๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๕ ก่อสร้างอาคาร จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔๕ และช่วยเหลือประชาชน จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ – ๔ การรับรู้ข้อมูลหน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติภารกิจ

ท่านเคยพบเห็นหน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติภารกิจอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ก่อสร้างอาคาร	๑๒๖	๑๗.๔๕
- ทำถนน/สะพาน	๒๖๑	๓๖.๒๐
- ชุคลอกคลอง	๒๒๗	๓๑.๔๕
- ช่วยเหลือประชาชน	๑๐๗	๑๔.๘๕
รวม	๗๒๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๔ – ๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย ในการรู้จักหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากสื่อชนิดใดบ้าง โดยการแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ จำนวน ๔๐๐ คน สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากสื่อโทรทัศน์ จำนวน ๓๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๖ จากอินเทอร์เน็ต จำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๑ จากหนังสือพิมพ์ จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ และจากสื่ออื่นๆ เช่น พบเห็นด้วยตนเองและการปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างๆ ทั้งในหมู่บ้าน ชุมชน และจากบอกกล่าวจากญาติพี่น้อง ภรรยา และเพื่อน เป็นต้น จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๓

ตารางที่ ๔ – ๕ การรับรู้ข้อมูลหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากสื่อชนิดใด

ท่านรู้จักหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากสื่อชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- โทรทัศน์	๓๒๕	๕๘.๖๖
- อินเทอร์เน็ต	๑๖๕	๓๐.๕๑
- หนังสือพิมพ์	๔๑	๗.๔๐
- อื่นๆ	๑๕	๓.๔๓
รวม	๕๕๔	๑๐๐

ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก
ในด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ในการศึกษาข้อมูล
โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

จากตารางที่ ๔ – ๖ ผลการวิเคราะห์ระดับข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในด้านการพัฒนาประเทศกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยการแจกแจงจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผล จำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๓.๗๕ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของทหารช่างของกำลังพล มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๕ ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการช่าง มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๗ ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญในการกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ) มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๕ ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๖ ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจกับทหารช่างประจำสำนักงานของกองทัพบก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ ๓.๖๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ – ๖ ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างในด้านการพัฒนาประเทศ

ด้านการพัฒนาประเทศ	\bar{x}	SD	แปลผล
๑. ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	๔.๐๕	๐.๖๕	มาก
๒. ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชน	๓.๗๘	๐.๗๑	มาก
๓. ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ)	๓.๘๔	๐.๗๕	มาก
๔. ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการช่าง	๓.๘๗	๐.๗๗	มาก
๕. เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน	๓.๗๖	๐.๗๖	มาก
๖. ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ	๓.๖๑	๐.๘๔	มาก
๗. ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของกองทัพบก	๓.๖๑	๐.๘๔	มาก
๘. ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา	๓.๗๕	๐.๗๓	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๗๕	๐.๕๐	มาก

จากตารางที่ ๔ – ๖ ผลการวิเคราะห์ระดับข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) กับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย โดยการแจกแจงจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล จำนวน ๔๐๐ คน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความประพฤติกที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๕ ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๘ ทหารช่างมีเครื่องมือและยุทโธปกรณ์เหมาะสมในการช่วยเหลือประชาชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๗ ทหารช่างมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ ทหารช่างให้การช่วยเหลือ และสนับสนุนงานประชาชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๕ และทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ – ๗ ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างในด้านการช่วยเหลือประชาชน

ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)	\bar{x}	SD	แปลผล
๑. ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสม	๔.๐๕	๐.๖๘	มาก
๒. ทหารช่างมีเครื่องมือและยุทโธปกรณ์เหมาะสมในการช่วยเหลือประชาชน	๓.๘๓	๐.๖๓	มาก
๓. ทหารช่างมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่น ตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน	๓.๘๔	๐.๗๔	มาก
๔. ทหารช่างให้การช่วยเหลือและสนับสนุนงานประชาชน	๓.๖๕	๐.๘๒	มาก
๕. ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชน	๓.๖๔	๐.๗๕	มาก
๖. ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา	๓.๘๘	๐.๗๔	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๘๔	๐.๕๐	มาก

หมายเหตุ จากตารางที่ ๔ – ๖ และตารางที่ ๔ – ๗ แปลผลจากค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการศึกษาข้อมูลโดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย เกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก โดยนำมาเรียบเรียงและแยกเป็นประเด็น ซึ่งมีทั้งข้อเสนอแนะและคำติชมสรุปได้ดังนี้

๑. ควรจัดให้มีหลักการประสานงานกับหน่วยราชการอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน ในการกำหนดความสัมพันธ์ที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างแน่นชัด ทำให้ไม่เกิดการซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมล้ำกัน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นระเบียบและไม่ขัดแย้งกัน

๒. กำลังพลของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกควรแสดงลักษณะเด่น ซึ่งได้แก่ ความมีวินัย ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพ มาตรฐาน รวดเร็ว แล้วเสร็จทันเวลา การเป็นหนึ่งเดียวกัน และการยึดมั่นในหน้าที่ตามกรอบของกฎหมายเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสังคม เน้นการสร้างความปลอดภัย และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน

๓. ลดช่องว่างระหว่างทหารกับประชาชน ด้วยวิธีการกำหนดเป้าหมายและแผนในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ รวมถึงการเปิดเผยหรือนำเสนอภาพและผลการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น รวดเร็ว และเข้าใจง่าย

๔. ควรเสริมสร้างความเป็นเอกภาพ และลดความขัดแย้งในการปฏิบัติภารกิจ ให้มีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล โปร่งใส และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๕. ส่งเสริมในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติภารกิจให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนมากขึ้น โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ดิจิตอลทีวี วิทยุ อินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ซึ่งช่องทางการสื่อสารเหล่านี้เป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ค่อนข้างง่าย และค่อนข้างบ่อย

๖. ควรให้ความสำคัญกับการกวาดขันวินัย และพฤติกรรมของกำลังพล ที่ออกไปปฏิบัติภารกิจ เนื่องจากกำลังพลทุกระดับมีความใกล้ชิดกับประชาชน ต้องระมัดระวังในเรื่องของการแสดงออกในที่สาธารณะ เช่น ไม่ให้ทำผิดกฎหมายเอง การข่มขู่ประชาชน การกระทำความผิดในทีขณะที่สวมเครื่องแบบ การก่อเหตุทะเลาะวิวาท เป็นต้น

๑.๒ การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคนในการศึกษาข้อมูล โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

นางเพ็งกา นกหงษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ชาวบ้านก็รู้สึกดีใจขอบคุณหน่วยงานทหารช่างที่ได้ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้าน

นายสุไรมิง อีสมาแอ นายก อบต.กะมียอ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์

ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ชาวบ้านรู้สึกมีความอ่อนใจในเรื่องของความปลอดภัย และยังร่วมทำกิจกรรมด้วยกันระหว่างทหารช่างกับประชาชน อีกทั้งมีการบริการที่ดีมาก ประชาชนในพื้นที่ต่างรู้สึกปลาบปลื้มใจ และขอขอบคุณหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่เข้ามาบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่พี่น้องประชาชนในพื้นที่โดยไม่ทอดทิ้งหรือแบ่งแยกศาสนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สติติ จำเริญ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประทับใจในบทบาทหน้าที่ของหน่วยทหารช่าง ในด้านการดูแลความมั่นคงของชาติ การปกป้องดินแดนอาณานิคมไทย การช่วยเหลือภัยพิบัติต่างๆ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว แก่ประชาชน มีความเป็นเอกลักษณ์ของทหาร เช่น มีความอดทน มีความเสียสละ มีความเข้มแข็งเหมาะสมกับรูปแบบที่สวมใส่ อีกทั้ง ขอขอบคุณและเป็นกำลังใจให้ทหารช่างของกองทัพบกทุกนายที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความอดทน ความเข้มแข็ง และความเสียสละ ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์จงคุ้มครองรักษาให้ปฏิบัติหน้าที่ผ่านไปได้อย่างปลอดภัยโดยไม่มีอันตรายใดๆ และดูแลรักษาตัวให้ดี ขอให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดในประเทศชาติและประชาชน และขอให้รักในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความภูมิใจในความเป็นทหาร

ดร.ณัฐกริช เปาอินทร์ อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า สะท้อนถึงสถานการณ์เหตุการณ์บ้านเมืองต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเกิดอุทกภัย น้ำท่วม หรือภัยธรรมชาติต่างๆ ทหารจะเป็นหน่วยงานแรกๆ ที่ทำหน้าที่หลักในการรักษาดินแดนปกป้องอาณานิคมไทย รวมถึงการเข้าไปดูแลช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้น ผลที่ออกมานั้น จึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในหน้าที่และภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างที่ประชาชนนึกถึงเป็นหลัก เพราะประชาชนมองว่าสถาบันทหารเป็นที่พึ่งพาและสามารถช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม จึงสอดคล้องกับประชาชนที่ขอบคุณและเป็นกำลังใจให้กับทหารช่างทุกนายที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความอดทน ความเข้มแข็ง และความเสียสละ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดได้ว่า หน่วยทหารช่างนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดีเยี่ยม ส่วนหน้าที่การดูแลความสงบ ความเรียบร้อยภายในบ้านเมือง เช่น การชุมนุมต่างๆ ก็ควรเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานอื่น

นายประสิทธิ์ วงโพย ผู้ใหญ่บ้านห้วยยาง ม.๘ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ขอบขอบคุณหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่ช่วยเหลือประชาชน มีความรู้สึกดีใจและอบอุ่นใจ ขอให้ทหารทุกคนจงเจริญก้าวหน้า เป็นกำลัง รักษาปกป้องชาติ ดูแลช่วยเหลือประชาชนอย่างนี้ตลอดไป พวกตนจะคอยส่งเสริมให้กำลังใจ อย่างเต็มที่ เวลาออกปฏิบัติหน้าที่ขอให้พระคุ้มครอง เทวดาคู่กัน สิ่งศักดิ์สิทธิ์รักษาแคล้วคลาด ปลอดภัย

นางลำเพย คุณสมบัติ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนา ประเทศ และช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจ ของประชาชน กล่าวว่า ขอบขอบคุณหน่วยทหารช่างที่เร่งเข้ามาทำการช่วยเหลือและซ่อมแซมบ้านพัก อาศัยจากภัยธรรมชาติต่างๆ

นางสาวกัญญาภัทร ก่อแก้ว (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนา ประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจ ของประชาชน กล่าวว่าขอบขอบคุณและรู้สึกมีความสุขที่ในยามเดือดร้อนยังมีทหารไม่ทอดทิ้ง รุดเข้า ให้การช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ทำให้มีกำลังใจและดำรงชีวิตต่อไปได้อย่างเป็นปกติต่อไป

นายสมหมาย ลามี ผู้ใหญ่บ้านเวียงยาง ม.๕ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ขอบขอบคุณทหารช่างที่มาช่วยทำถนนในหมู่บ้าน เพราะเส้นทางสัญจรไปมาลำบากเหลือเกิน เมื่อก่อนนี้เป็นหลุมเป็นบ่อ แต่เมื่อทำถนนเสร็จแล้ว สะดวกสบายมากขึ้น ขอบขอบคุณมากๆ หากว่าทหารช่างไม่มาดำเนินการ ไม่ทราบว่ามีปีไหนถนนจะ ได้รับการซ่อมแซมให้ดีขึ้น

นายสุเทพ บัณฑิต ผู้ใหญ่บ้านบาล้อม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการ สนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ในหน้าแล้งชาวบ้านทุกหลังคาเรือนที่ไม่มีน้ำใช้ จะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ และเดือดร้อนอย่างมาก ขอบขอบคุณหน่วยทหารช่าง

และทหารทุกหน่วยงานที่ได้นำน้ำสะอาดมาบรรจุสำรองถึงใหญ่กลางหมู่บ้านให้แก่ประชาชนที่ประสบภัยได้ใช้ ซึ่งประชาชนต่างรู้สึกดีใจและขอขอบคุณหน่วยทหารที่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือ เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนได้ในระดับหนึ่ง

ธีรวัฒน์ จันทร์แสง นายสิบตำรวจงานก่อสร้าง กองพันทหารช่างที่ ๒๐๒ กรมทหารช่างที่ ๒ (สัมภาระเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า หน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้เตรียมความพร้อมทั้งเรื่องกำลังพลและยุทโธปกรณ์ทางทหารช่างต่างๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งสามารถสนับสนุนช่วยเหลือประชาชน ชุมชน โรงเรียน วัด และสถานที่ต่างๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนได้อย่างทันที่และเพียงพอต่อความต้องการ กำลังพลทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติภารกิจอย่างเต็มที่

นายฉัตรชัย เข้มสันเทียะ (สัมภาระเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า รู้สึกดีใจมาก ขอขอบคุณหน่วยทหารช่างที่มาดำเนินการซ่อมแซมและปรับปรุงถนนให้ ในอดีตยอมรับว่ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อทหาร แต่เมื่อเห็นถึงความจริงใจในการเข้ามาช่วยเหลือประชาชนจึงรู้สึกประทับใจมาก

นายอับดุลเลาะ สีระโก ผู้นำศาสนา (สัมภาระเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า รู้สึกดีใจมากเพราะถนนเส้นนี้เป็นถนนสายสำคัญมาก ชาวบ้านรอการปรับปรุงถนนเส้นนี้มานานมาก วันนี้ประสบความสำเร็จประสบความสำเร็จแล้ว ขอขอบคุณหน่วยงานทหารช่างที่มาให้ความสำคัญกับถนนเส้นนี้ เพราะชาวบ้านรอถนนเส้นนี้มานานหลายปี สร้างความดีใจที่ได้ถนนใหม่ในการสัญจรเข้าออกหมู่บ้าน หลังจากที่ประสบกับปัญหาเส้นทางชำรุดมานาน

นายขันทูล ขวัญกล้า (สัมภาระเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า หน่วยทหารช่างของกองทัพบกเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งกำลังพล ยุทโธปกรณ์ เครื่องมือช่าง ในการช่วยเหลือประชาชนในทุกภูมิภาค และมีความรวดเร็วในการเข้าถึงพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ และขอให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านต่อไป

นางสายสุณี ศรีริลา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่าขอขอบคุณหน่วยทหารช่างที่อยู่เคียงข้างประชาชน ให้ความช่วยเหลือดูแลเมื่อยามเดือดร้อนหรือประสบภัยต่างๆ และอยากให้หน่วยทหารช่างมาทำระบบคลองส่งน้ำ เพื่อการเกษตร ฝ่ายชลอน้ำในพื้นที่จะได้กักเก็บน้ำไว้ทำการเกษตร

นายควร ฝ่ายศรีลา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ขอขอบคุณที่ทหารช่างได้เข้ามาขุดลอกแหล่งน้ำในพื้นที่ แต่อยากขอเพิ่มระยะทางในการขุดลอกแหล่งน้ำ เพราะชาวบ้านจะได้รับประโยชน์มากขึ้น

นางนวลศรี ขวัญมาลา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า อยากได้ลำห้วยที่เก็บน้ำเป็นอ่างน้ำที่ใหญ่ที่สุดในหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการเกษตรได้อย่างเพียงพอ ปัจจุบันยังไม่เพียงพอ ถ้ามีการสลับน้ำไปใช้ในการเกษตร น้ำก็จะแห้งคอดปลาที่ตามหมด เลยอยากให้ทหารช่างหางงบประมาณมาขุดลอกให้มากขึ้น

นายวิรัช สุราแปะตั้ง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า หน่วยทหารช่างของกองทัพบกเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย เสียสละ อดทน คอยช่วยเหลือดูแล อยู่เคียงข้างและไม่ทำร้ายประชาชน และควรชี้แจงเรื่องราวเกี่ยวกับทหารช่าง หรือสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้มากขึ้น

นางสาวสิริวิมล แสนใหม่ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ทหารช่างของกองทัพบกเป็นหน่วยที่ดูแลประเทศ เพราะเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญหรือเกิดวิกฤตภัยต่างๆ ก็จะเข้ามาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ขอให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ พัฒนาประเทศให้รุ่งเรือง ยืนเคียงข้างประชาชน ให้ความช่วยเหลือดูแลเมื่อยามเดือดร้อนหรือประสบภัยต่างๆ อีกทั้ง อยากให้ผู้บังคับบัญชาดูแลและสร้างขวัญกำลังใจ สวัสดิการด้านต่างๆ โดยเฉพาะทหารชั้นผู้น้อยหรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล

นางสาวอุษา มาตรไทร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ทหารช่างเป็นหน่วยที่ช่วยเหลือประชาชน เมื่อยามประสบภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยหนาว ภัยแล้ง เป็นต้น ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เป็นกลาง มีความเข้มแข็ง เด็ดขาด มีกำลังพลที่มีประสิทธิภาพ

นางอ้อยใจ ศรีสุวรรณ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ภาคภูมิใจที่หน่วยทหารได้ถนนใหม่ และจิรัถไม่ต้องตกหล่ม กว่าจะได้ถนนใหม่นี้ก็นานและดีใจมากๆ และหมู่บ้านสวยงามขึ้น

นายอาแซ กาเจ ผู้ใหญ่บ้าน ม.๑๒ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐) ได้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทการทำงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) รวมถึงภาพลักษณ์ ทักษะคติ และความพึงพอใจของประชาชน กล่าวว่า ถนนที่ทหารช่างมาทำนี้ดีมากฯ สมัยก่อนรถผ่านไปมา ไม่ว่าจะกลางคืนและกลางวัน ไม่สะดวกและขอขอบคุณทหารช่างที่มาสร้างถนนให้

๒. การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูล

๒.๑ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพกด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

จากตารางที่ ๔ - ๘ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพกด้านการพัฒนาประเทศระหว่างเพศชายและเพศหญิง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพกที่ระดับมากที่สุดแตกต่างกัน คือ เพศชาย มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทธโปกรณ์ทางการช่าง เพศหญิง ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของกำลังพลหน่วยทหารช่างของกองทัพก

ตารางที่ ๔ – ๘ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก
ด้านการพัฒนาประเทศระหว่างเพศชายและเพศหญิง

เพศ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
ชาย	- ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ทาง การช่าง	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ
หญิง	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ

จากตารางที่ ๔ – ๘ การเปรียบเทียบความพึงพอใจ และภาพลักษณ์ของ
หน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ระหว่างเพศชายและ
เพศหญิง ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ
หน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ระดับมากที่สุดเหมือนกัน คือ ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ
ประพฤติกที่เหมาะสม

ตารางที่ ๔ – ๙ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก
ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

เพศ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
ชาย	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกที่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
หญิง	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกที่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน - ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน

๒.๒ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศและด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามช่วงอายุ

จากตารางที่ ๔ – ๑๐ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามช่วงอายุ ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ ๒๐ – ๓๐ ปี ช่วงอายุ ๓๑ – ๔๐ ปี และช่วงอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป มีความ พึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ระดับมากที่สุดเหมือนกัน คือ ความมี ระเบียบวินัย และความประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล ในช่วงอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี ระดับ มากที่สุด คือ ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ และยุทธโศปกรณ์ทางการ

ตารางที่ ๔ – ๑๐ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
- ๒๐ – ๓๐ ปี	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและ เป็นมิตรกับประชาชน
- ๓๑ – ๔๐ ปี	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของ กองทัพบก
- ๔๑ – ๕๐ ปี	- ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ ทางการช่าง	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ
- ๕๑ ปีขึ้นไป	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ - ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของ กองทัพบก

จากตารางที่ ๔ - ๑๑ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วย
ทหารช่างของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า
กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ ๒๐ - ๓๐ ปี ช่วงอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี ช่วงอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี และช่วงอายุ ๕๑
ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ระดับมากที่สุด
เหมือนกัน คือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤตินี้ที่เหมาะสม

ตารางที่ ๔ - ๑๑ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบก ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
๒๐ - ๓๐ ปี	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤตินี้ที่เหมาะสม	- ทหารช่างมีเครื่องมือและ ยุทธโปกรณ์เหมาะสมในการ ช่วยเหลือประชาชน
๓๑ - ๔๐ ปี	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤตินี้ที่เหมาะสม	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน
๓๑ - ๔๐ ปี	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤตินี้ที่เหมาะสม	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน
๔๑ - ๕๐ ปี	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤตินี้ที่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน - ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
๕๑ ปีขึ้นไป	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤตินี้ที่เหมาะสม	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน - ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน

๒.๓ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศและด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามระดับ การศึกษา

จากตารางที่ ๔ - ๑๒ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามระดับการศึกษา ผลการศึกษา แสดงให้ เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษา ที่มีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกที่ระดับมากที่สุดเหมือนกัน ได้แก่ ไม่ได้ศึกษาและระดับประถมศึกษา คือ ทหารช่างมี ความรู้ความชำนาญในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ) ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติกองทหารช่างของกำลังพล ไม่ได้ศึกษาและระดับอนุปริญญา/ปวส. คือ ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและ ยุทโธปกรณ์ทางการช่าง ระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา และระดับมากที่สุด ได้แก่ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ

ตารางที่ ๔ - ๑๒ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
ไม่ได้ศึกษา	- ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญ ในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ)	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ
ประถมศึกษา	- ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทาง การช่าง	- ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของ กองทัพบก
มัธยมศึกษา/ปวช.	- ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญ ในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ)	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ
มัธยมศึกษา/ปวช.	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติของทหารช่างของกำลังพล	- ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของ กองทัพบก

ตารางที่ ๔ – ๑๒ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ระดับการศึกษา	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
<p>อนุปริญญา/ปวส.</p> <p>ปริญญาตรี</p> <p>- สูงกว่าปริญญาตรี</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทธโปกรณ์ทางการช่าง - ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา - ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของทหารช่างของกำลังพล - ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชน - ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ - ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนดเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ - เครื่องมือและยุทธโปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน - ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทธโปกรณ์ทางการช่าง

จากตารางที่ ๔ – ๑๓ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามระดับการศึกษาผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษา ที่มีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ระดับมากที่สุดเหมือนกัน ได้แก่ ไม่ได้ศึกษา ระดับมัธยม ศึกษา/ปวช. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสม ไม่ได้ศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. และอนุปริญญา/ปวส. คือ ทหารช่างมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวช. และ

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชน

ตารางที่ ๔ – ๑๓ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
ไม่ได้ศึกษา	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกี่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
ประถมศึกษา	- ทหารช่างมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่น ตั้งใจในการช่วยเหลือ ประชาชน	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
มัธยมศึกษา/ปวช.	- ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนด เวลา	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน
อนุปริญญา/ปวส.	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกี่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
ปริญญาตรี	- ทหารช่างมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่น ตั้งใจในการช่วยเหลือ ประชาชน	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน
สูงกว่าปริญญาตรี	- ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนด เวลา	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกี่เหมาะสม	- ทหารช่างมีเครื่องมือและ ยุทธโปกรณ์เหมาะสมในการ ช่วยเหลือประชาชน
	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน	
	- ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนด เวลา	

๒.๔ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศและด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามอาชีพ

จากตารางที่ ๔ – ๑๔ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามอาชีพ ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างตามอาชีพ ที่มีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ ระดับมากที่สุดเหมือนกัน ได้แก่ อาชีพนักเรียน พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท และอาชีพ อื่นๆ คือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของทหารช่างของกำลังพล อาชีพเกษตรกรและ ค้าขาย คือ ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ) อาชีพรับจ้างทั่วไป และข้าราชการ คือ ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ และยุทธโศปกรณ์ทางการช่าง และ อาชีพอื่นๆ คือ ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชน และทหารช่างได้ให้การ สนับสนุน และช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ ผลงานมีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนดเวลา

ตารางที่ ๔ – ๑๔ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามอาชีพ

อาชีพ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
เกษตรกร	- ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญ ในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ)	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ
รับจ้างทั่วไป	- ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ทาง การช่าง	- ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของ กองทัพบก
ค้าขาย	- ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญ ในภารกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ)	- ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ - ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของ กองทัพบก

ตารางที่ ๔ – ๑๔ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามอาชีพ (ต่อ)

อาชีพ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
นักเรียน/นักศึกษา	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและ เป็นมิตรกับประชาชน
ข้าราชการ	- ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ ทางการช่าง	- ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการ ช่าง
พนักงานรัฐ วิสาหกิจ	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพและ มีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา - ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและ เป็นมิตรกับประชาชน
พนักงานบริษัท	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มี ความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน - ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการ ใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการ ช่าง
อื่นๆ	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มี ความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน - ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติ ภารกิจ
	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพและ มีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา - ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและ เป็นมิตรกับประชาชน
	- ความมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติกของทหารช่างของกำลังพล	- เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มี ความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ ๔ – ๑๔ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศตามอาชีพ (ต่อ)

อาชีพ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
	<ul style="list-style-type: none"> - ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชน - ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน - ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของกองทัพบก

จากตารางที่ ๔ – ๑๕ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามอาชีพ ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างตามอาชีพ ที่มีความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่ระดับมากที่สุดเหมือนกัน ได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คือ ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสม อาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่นๆ คือ ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา และอาชีพพนักงานบริษัท คือ ทหารช่างมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน

ตารางที่ ๔ – ๑๕ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามอาชีพ

อาชีพ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
เกษตรกร รับจ้างทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนดเวลา - ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ทหารช่างให้การช่วยเหลือและสนับสนุนงานประชาชน - ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชน

ตารางที่ ๔ – ๑๕ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ
กองทัพบกด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามอาชีพ (ต่อ)

อาชีพ	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด	ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของ หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด
ค้าขาย	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติที่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
นักเรียน/นักศึกษา	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติที่เหมาะสม	- ทหารช่างมีเครื่องมือและ ยุทธโศปกรณ์เหมาะสมในการ ช่วยเหลือประชาชน
ข้าราชการ	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติที่เหมาะสม	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน - ทหารช่างมีเครื่องมือและ ยุทธโศปกรณ์เหมาะสมในการ ช่วยเหลือประชาชน
พนักงานรัฐ วิสาหกิจ	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติที่เหมาะสม	- ทหารช่างให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนงานประชาชน
พนักงานบริษัท	- ทหารช่างมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่น ตั้งใจในการช่วยเหลือ ประชาชน	- ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความ ประพฤติที่เหมาะสม
อื่นๆ	- ทหารช่างมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่น ตั้งใจในการช่วยเหลือ ประชาชน - ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพ และมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนด เวลา	- ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับ หน่วยงานราชการและเอกชน

การกำหนดบทบาทของหน่วยรับผิดชอบหลัก

ทางหน่วยทหารช่างของกองทัพเองก็ไม่มีแตกต่างกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ด้วยความเป็นหน่วยงานราชการขนาดใหญ่ การปรับหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ตามเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยระยะเวลาและการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่

๑. ด้านองค์ความรู้ในหน่วยทหารช่างของกองทัพ (Body of Knowledge)

๑.๑ ในมิติของความรู้ในวิชาชีพ การที่จะสามารถกล่าวได้ว่า หน่วยทหารช่างของกองทัพมีความเป็นทหารอาชีพนั้น คงจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในวิชาชีพของตนอย่างยิ่ง โดยการเป็นทหารอาชีพตามแนวความคิดของชาวตะวันตกได้นั้น แซมมวล พี ฮันทิงตัน (๑๙๖๕) ซึ่งเป็นนักรัฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียง ได้กล่าวไว้ในหนังสือ *Soldier and The State: The Theory and Politics of Civil-Military Relations* ว่าแนวคิดของการเป็นทหารอาชีพนั้นจะต้องประกอบไปด้วย ๓ ประการคือ

๑.๑.๑ ความเชี่ยวชาญ (Expertise) โดย ฮันทิงตันมองว่าทหารจะต้องมีความชำนาญทั้งทางด้านทฤษฎี คือ หลักการ/กรอบแนวคิดทางทหาร และด้านปฏิบัติ คือ ความชำนาญการ ในการปฏิบัติการทางทหารตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และทหารอาชีพจะต้องมีความสามารถในเรื่องที่ทำอยู่ในระดับมาตรฐานที่ต้องการ

๑.๑.๒ ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ทหารอาชีพจะต้องมีความรับผิดชอบในการกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบ ไม่ว่าจะภารกิจหรือหน้าที่นั้น จะอยู่บนความเสี่ยงหรือต้องนำชีวิตเข้าแลก รับผิดชอบต่อสังคม ทำงานด้วยความประณีต และชำนาญ โดยค่าตอบแทนไม่ใช่ความมุ่งหมายหลัก

๑.๑.๓ การให้ความร่วมมือ และรักหมู่คณะ (Corporateness) ทหารอาชีพจะต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยของตนเองด้วยความจริงใจ กระทำด้วยความทุ่มเท โดยใช้ความพยายามเต็มความสามารถทั้งร่างกาย และจิตใจ

จากคุณสมบัติทั้ง ๓ ประการของการเป็นทหารอาชีพตามแนวคิดของ ฮันทิงตัน ทำให้อนุมานได้ว่า ทหารอาชีพควรมีองค์ความรู้ที่มากกว่าความรู้ในวิชาชีพทหารเพียงอย่างเดียว แต่ควรประกอบไปด้วยองค์ความรู้ ๓ ด้านคือ

๑. องค์ความรู้ในการเป็นทหาร

๒. องค์ความรู้ในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และ

๓. องค์ความรู้ในการปลูกฝังให้เสียสละและรักหมู่คณะ

๒. ด้านในมิติของการจัดการความรู้และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ในปี ค.ศ. ๑๙๙๐ Dr. Peter Senge ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ในหนังสือวินัย ๕ ประการ(The Fifth Discipline: The Art and Practice of Learning Organization) ได้ให้ความหมายว่า “องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ องค์กรที่บุคลากรในองค์กรนั้นมุ่งมั่นที่จะเพิ่มขีดความสามารถของตน มีการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นความปรารถนา เป็นที่ซึ่งมีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้น และมีการขยายขอบเขตของแบบแผนของการคิด เป็นที่ซึ่งสามารถสร้างแรงบันดาลใจใหม่ๆ ได้อย่างอิสระ เป็นที่ซึ่งสมาชิกขององค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องถึงวิธีที่จะเรียนรู้ร่วมกัน” เช่น

๒.๑ กำลังพลรอบรู้ (Personal Mastery) หมายถึง การเรียนรู้ของกำลังพลจะเป็นจุดเริ่มต้นในหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่จะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ฝึกฝน ปฏิบัติ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ

๒.๒ แบบแผนทางความคิด (Mental Model) หมายถึง แบบแผนทางความคิด ความเชื่อ ทักษะคติ แสดงถึงวุฒิภาวะ (Emotional Quotient, EQ) ที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์ กลายเป็นกรอบความคิดที่ทำให้กำลังพลหน่วยทหารช่างของกองทัพบกนั้นๆ มีความสามารถในการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

๒.๓ การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) หมายถึง การสร้างทัศนคติร่วมของกำลังพลในหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ให้สามารถมองเห็นภาพ และมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๔ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การเรียนรู้ร่วมกันของกำลังพลของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในลักษณะกลุ่มหรือทีมงานเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ

๒.๕ การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) หมายถึง การที่กำลังพลของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ โดยมองเห็นภาพความสัมพันธ์กันเป็นระบบโดยรวม (Total System) ได้อย่างเข้าใจ แล้วสามารถมองเห็นระบบย่อย (Subsystem) ที่จะนำไปวางแผนและดำเนินการทำส่วนย่อยๆ นั้นให้เสร็จทีละส่วน

๓. การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ (Networking)

การที่หน่วยทหารช่างของกองทัพบกจะเป็นหน่วยงานที่มีความทันสมัยนั้น หน่วยทหารช่างไม่สามารถปฏิบัติได้โดยลำพัง เพราะฉะนั้นการมีหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอีกทั้งยังช่วยนำพาให้หน่วยทหารช่างไปสู่ความทันสมัยได้ตามเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งเครือข่ายที่สำคัญที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ได้แก่

๓.๑ เครือข่ายกับส่วนราชการภายในกระทรวงกลาโหม การประสานงานกับส่วนราชการภายในกระทรวงกลาโหม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการพัฒนาหน่วยทหารช่างของกองทัพบกนั้นจะต้องอาศัยส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนร่วมกัน อันเป็นนำไปสู่การร่วมมือกันในการพัฒนาหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความทันสมัย

๓.๒ เครือข่ายกับส่วนราชการภายนอกกระทรวงกลาโหม การประสานการทำงานกับส่วนราชการภายนอกกระทรวงกลาโหม ก็มีความจำเป็นไม่แพ้การร่วมทำงานกับส่วนราชการภายในกระทรวงกลาโหม เพราะกิจการด้านความมั่นคงเป็นกิจการที่มีส่วนราชการอื่นๆ ที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงกลาโหมอีกหลายหน่วยงาน และยังคงจะช่วยให้การพัฒนาหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความเป็นไปได้ที่จะไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๓ เครือข่ายกับภาคเอกชน ภาคเอกชนก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ต่างไปจากส่วนราชการอื่นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะช่วยยกระดับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความทันสมัย เพราะในบางมิติกองทัพบกต้องรับรูปแบบ แนวทาง การดำเนินงาน รวมถึงการประสานงานกับภาคเอกชน เพื่อร่วมกันปฏิบัติการกิจ ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบเดิม และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพราะฉะนั้นหน่วยทหารช่างของกองทัพบก จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนายกระดับให้มีความทันสมัย เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการปฏิบัติงานร่วมกับภาคเอกชน

๓.๔ เครือข่ายกับภาคประชาสังคม ในบางสถานการณ์ภาคประชาสังคมเป็นหน่วยงานที่ต้องมาปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังตัวอย่างเช่น การเข้าจัดการต่อภัยพิบัติต่างๆ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาหน่วยทหารช่างของกองทัพบกท่ามกลางบริบทของภัยคุกคามรูปแบบเดิม หน่วยทหารช่างของกองทัพบกมักจะเข้าไปปฏิบัติในลักษณะเป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานนำและบางครั้งเป็นหน่วยงานเดียว แต่ในภัยคุกคามรูปแบบใหม่ หน่วยทหารช่างของกองทัพบกจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติการร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ได้อย่างสอดคล้อง หน่วยทหารช่างของกองทัพบกต้องมีการปรับกระบวนการ แนวคิด และวิธีปฏิบัติให้มีความทันสมัยสอดคล้อง เข้าใจในหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้น ภาคประชาสังคมจึงเป็นหน่วยงานประเภทหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาสร้างความสัมพันธ์

๓.๕ เครือข่ายกับประเทศเพื่อนบ้าน และพันธมิตร ประเทศเพื่อนบ้านและพันธมิตรล้วนแต่เป็นหน่วยงานสำคัญที่จะช่วยให้เกิด แนวคิด วิธีการ และรูปแบบของการปฏิบัติการ เพราะมีความเป็นไปได้ในอนาคตว่าเราต้องปฏิบัติงานร่วมกัน หรือในบางมิติจะมีความ

เป็นไปได้ว่า จะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทหาร หรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ดังนั้นการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับกองทัพของประเทศเพื่อนบ้านและพันธมิตร จะช่วยยกระดับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีความทันสมัยเทียบกับกองทัพนานาประเทศ

๓.๖ เครือข่ายกับนานาชาติ บทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในปัจจุบันไม่ได้จำกัดที่มีการปฏิบัติแต่ในประเทศเท่านั้น การเข้าปฏิบัติร่วมกับนานาชาติ ทั้งกองทัพของนานาชาติและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อย่างเช่น องค์กรสหประชาชาติ อาเซียน หรือ NGOs ต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นหน่วยทหารช่างของกองทัพบกต้องยกระดับให้มีความทันสมัย เพื่อรองรับกับความสัมพันธ์ในระดับนานาชาติที่จะเกิดขึ้นให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ช่องทางหรือแนวทางการประสานกับภาคเอกชน

การประสานงาน หมายถึง การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งกันหรือเหลื่อมล้ำกัน การประสานงานจึงเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหาร และการปฏิบัติงานในหน่วยงาน หรือองค์กร ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาท และความสามารถของบุคลากร

ในทางราชการ การประสานงาน หมายถึง “การจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ทำให้งานซ้อนกัน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์กรนั้นอย่างสมานฉันท์ และมีประสิทธิภาพ”

๑. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการประสาน

การประสานงาน มีความหลากหลายในเรื่องที่จะประสานกัน ซึ่งจะต้องพิจารณาจากรูปแบบของการประสานงานให้มีความเหมาะสม โดยทั่วไปสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ในแต่ละกรณี มีดังต่อไปนี้

๑.๑ วัตถุประสงค์ การประสานงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยความร่วมมือและจังหวะเวลาในการปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

๑.๒ กระบวนการ การประสานงานในเรื่องที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการจะต้องกระทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะงานที่มีวัตถุประสงค์ดีแต่มีการปฏิบัติผิดขั้นตอนก็จะทำให้ไม่ได้รับผลตามต้องการ

๑.๓ เจ้าหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ต้องคำนึงถึงความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกัน ในเบื้องต้นจะต้องมีการยอมรับระหว่างกัน เพื่อจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความร่วมมือก็จะเกิดตามมา เจ้าหน้าที่ ซึ่งรับผิดชอบในงานที่ต้องร่วมกันทำเป็นทีมก็จะต้องให้ความร่วมมือกันโดยลักษณะของการทำงานอยู่แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ต่างหน่วยงานกันมักจะเข้าใจว่าอยู่ต่างทีมงานกัน แท้ที่จริงผู้ซึ่งอยู่ต่างหน่วยงานกันแต่ต้องติดต่อประสานงานกันก็คือเป็นทีมงานเดียวกันได้ ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ตรงกันและรู้บทบาทหน้าที่ของตนในงานที่จะประสานกัน มีความร่วมมือให้แก่นกัน

๑.๔ หน่วยงานต่อหน่วยงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน

๑.๕ นโยบายกับการปฏิบัติ นโยบายถูกกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารสูงสุด การปฏิบัติด้วยวิธีการใดๆ จะต้องไม่ขัดกับนโยบายแม้จะให้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายโดยมีการประสานนโยบายอันได้แก่ หลักการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้เป็นกรอบหรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งจะต้องทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้มีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตรงกัน เป็นการประสานนโยบายกับการปฏิบัติ

๑.๖ การปฏิบัติกับการปฏิบัติ ในการประสานงานใดๆ จะมีการปฏิบัติหลายกิจกรรมซึ่งแต่ละกิจกรรมก็จะดำเนินไปในแนวทางที่จะให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด แต่ถ้าไม่มีการประสานการปฏิบัติก็อาจจะไม่สอดคล้องกัน ไม่ถูกจังหวะเวลาและ เป็นผลให้งานโดยส่วนรวมเสียหายได้

๒. ช่องทางหรือเทคนิควิธีในการประสานงาน

ผลลัพธ์ที่ดีเกิดจากการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๒.๑ การใช้เครื่องมือสื่อสาร

การใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ โทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑.๑ ก่อนเริ่มประสาน คิดก่อนว่าต้องการอะไร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร ควรติดต่อใคร หน่วยงานใด

๒.๑.๒ ควรมีบัญชีโทรศัพท์ของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นส่วนตัว และส่วนกลาง

๒.๑.๓ เมื่อติดต่อกับผู้ใด ควรจดชื่อ และเบอร์โทรศัพท์ของผู้นั้นไว้ใช้ติดต่อในโอกาสต่อไป บางครั้งทำเป็นบัญชีไว้ในปกแฟ้มเรื่องนั้นๆ

๒.๑.๔ ใช้คำพูดสุภาพ ให้เกียรติคู่สนทนาแม้รู้ว่าอีกฝ่ายมีตำแหน่งต่ำกว่า ไม่พูดคุยคนข่มขาน

๒.๑.๕ อาจหาข้อมูลก่อนว่า ผู้ที่เราจะโทรติดต่อเป็นผู้ใดตำแหน่งหน้าที่ใด อายุเท่าใด เมื่อสนทนากัน อาจเรียก พี่ น้อง ท่านจะทำให้อีกฝ่ายรู้สึกดี

๒.๑.๖ การอ่อนน้อมถ่อมตนด้วยความจริงใจ มักเป็นที่พอใจของผู้อื่น

๒.๑.๗ ในการประสานงานครั้งที่ ๒ หลังจากรู้จักกันแล้วอาจทักทายหรือ ชักถามด้วยความห่วงใย จริงใจ เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพการงาน ฯลฯ ก่อนประสานเรื่องงาน

๒.๑.๘ กล่าวคำขอบคุณทุกครั้ง ก่อนจบการสนทนา

๒.๑.๙ เมื่อรับปากเรื่องใดไว้ต้องรีบทำ เช่น จะรีบส่งโทรสารไปให้ จะรีบ ทำหนังสือไป

๒.๑.๑๐ ควรประสานกับระดับเดียวกัน หรือต่ำกว่าก่อน

๒.๒ การประสานด้วยหนังสือ

การประสานงานด้วยหนังสือใช้ ในกรณีที่เป็นการประจำที่ทั้งสอง หน่วยงาน ทราบระเบียบปฏิบัติอยู่แล้ว มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๒.๒.๑ หากเป็นเรื่องใหม่ ควรประสานทางโทรศัพท์ก่อนเสมอ

๒.๒.๒ ตัวอย่างเรื่องที่ต้องมีหนังสือไป หลังจากโทรติดต่อด้วยวาจาแล้ว เช่น ขอรบข้อมูล ขอรบหรือ ขอรบความต้องการขอรับการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ ฯลฯ

๒.๒.๓ การร่างหนังสือ ควรให้ถูกหลักการ ถูกต้อง ถูกใจ (ผู้รับ)

๒.๒.๔ การร่างหนังสือขอรับการสนับสนุน หรือขอความอนุเคราะห์ควร ประกอบด้วย

๒.๒.๔.๑ เหตุที่มีหนังสือมา

๒.๒.๔.๒ ขยก่องหน่วยงานที่จะขอรับการสนับสนุน/ขอความ อนุเคราะห์

๒.๒.๔.๓ เรื่องราวที่ต้องการขอรับการสนับสนุน/ขอความอนุเคราะห์

๒.๒.๔.๔ ตั้งความหวังที่จะได้รับการสนับสนุน/ขอความอนุเคราะห์

๒.๒.๔.๕ ขอบคุณ

๒.๒.๕ การร่างหนังสือขอความร่วมมือ ควรประกอบด้วย

๒.๒.๕.๑ เหตุที่มีหนังสือมา

๒.๒.๕.๒ ความจำเป็นและเรื่องที่จะขอความร่วมมือ

๒.๒.๕.๓ เรื่องราวที่ต้องการขอความร่วมมือ

๒.๒.๕.๔ ตั้งความหวังที่จะได้รับความร่วมมือ

๒.๒.๕.๕ ขอบคุณ

๒.๒.๖ เมื่อได้รับการสนับสนุนการอนุเคราะห์แล้ว ควรมีหนังสือไปขอบคุณหน่วยงานนั้นๆ เสมอ เพื่อสานความสัมพันธ์ไว้สำหรับโอกาสต่อไป

๒.๓ การพบปะด้วยตนเอง

การพบปะด้วยตนเอง เป็นการประสานงานที่ดีที่สุด เพราะได้พบหน้า ได้เห็นบุคลิกลักษณะ สีหน้าท่าทางของผู้ติดต่อทั้งสองฝ่ายมีเวลาในการซักถามทำความเข้าใจกันได้ อย่างพอเพียง เพราะทั้งสองฝ่ายต้องวางมือจากงานอื่นๆ ทั้งหมด มีข้อเสีย คือ ใช้เวลามาก มักใช้การพบปะในกรณีที่เป็นเรื่องนโยบาย เป็นเรื่องสำคัญ หรือมีรายละเอียดมาก หรือต้องการให้เกียรติให้ความสำคัญแก่อีกฝ่ายหนึ่ง หรือต้องการสร้างความรู้สึกที่ดีแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ให้รู้สึกว่าคุณให้ความสำคัญด้วยการมาพบด้วยตนเอง มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๒.๓.๑ ควรเตรียมหัวข้อหรือไปให้พร้อม และจดบันทึกไว้ หากอีกฝ่ายไม่ได้บันทึก อีกฝ่ายอาจบันทึกสั้นๆ ใส่กระดาษโน้ตไว้ให้ หรือเตรียมพิมพ์รายการไปล่วงหน้า เพื่อให้มีบันทึกช่วยจำ และใช้ส่งการขึ้นต้นแก่บุคลากรในหน่วยงานได้

๒.๓.๒ เมื่อรับปากเรื่องใดไว้ ต้องรีบทำ เช่น จะรีบส่งเอกสารไปให้ หรือ จะรีบทำหนังสือไป

สรุป

การที่หน่วยทหารช่างของกองทัพจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการที่จะร่วมมือร่วมใจให้การปฏิบัติภารกิจ การช่วยเหลือ หรือ การสนับสนุนต่างๆ จึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งในการประสานงาน เป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งต้องอาศัยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ความจริงใจ ความอดทนอดกลั้น ความขี้มเข้มแจ่มใส ในการติดต่อกับบุคคลอื่น เพื่อขอรับการสนับสนุน ขอความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน การประสานงานที่ดี ช่วยให้การงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ทุกคน ทุกฝ่าย มีความเข้าใจถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยประหยัดเวลางบประมาณ วัสดุและสิ่งของต่างๆ ในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานมากขึ้น อีกทั้งยังสร้างความกลมเกลียว ความเข้าใจอันดี และความสามัคคี ช่วยขจัดข้อขัดแย้งในการทำงาน ป้องกันการก้าวร้าวหน้าที่ ขจัดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อน หรือ เหลื่อมล้ำกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกัน รวมถึงเข้าใจข้อเท็จจริง และปัญหาของหน่วยงานอื่นนำไปสู่การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และสู่ทางการปรับปรุงงานต่อไป

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ทัศนคติ และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่างของกองทัพบก และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างในด้านการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและด้านการช่วยเหลือประชาชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย จำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งมีการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม รวมทั้งการสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม (Focus Group) และสังเกตการณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้รวบรวมขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม SPSS ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุป

๑. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาข้อมูล โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

จากข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน ๔๐๐ คน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งอายุของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๑ ปีขึ้นไป รองลงมาอายุระหว่าง ๒๐ – ๔๐ ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. รองลงมา มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ระดับประถมศึกษา ระดับปริญญาตรี ระดับอนุปริญญา/ปวส. ไม่ได้ศึกษาและระดับสูงกว่าปริญญาตรี การประกอบอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย รับราชการ นักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท และอาชีพอื่นๆ เช่น วิศวกร อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน แม่บ้าน เป็นต้น

๒. การรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการศึกษาข้อมูลโดยผลการวิเคราะห์ที่มีรายละเอียดดังนี้

จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน ๔๐๐ คน พบว่า ส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ซึ่งผู้ทราบข้อมูลส่วนมากเป็นเพศชาย โดยเมื่อกล่าวถึง หน่วยทหารช่างของกองทัพบก ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะนึกถึงกำลังพล เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ของหน่วยทหารช่างในการเข้ามาช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ โดยการพบเห็นหน่วยทหารช่างกำลังปฏิบัติการกิจในพื้นที่หรือบริเวณใกล้เคียง โดยการปฏิบัติงานในลักษณะของการดำเนิน โครงการต่างๆ เช่น โครงการขุดลอกคลอง โครงการก่อสร้างและซ่อมแซมถนนที่ชำรุด รวมไปถึงการสร้างสะพานในการช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดอุทกภัย เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังรู้จักหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติการกิจต่างๆ จากข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจากอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ และการทราบข้อมูลจากสื่ออื่นๆ เช่น การพบเห็นด้วยตนเองและจากการบอกกล่าวจากญาติพี่น้อง เพื่อน และประชาชนที่เคยพบเห็น เป็นต้น จุดเด่นที่สำคัญที่ทำให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น คือการปฏิบัติการกิจภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ การช่วยเหลือประชาชนจากเหตุการณ์อุทกภัย และการเข้าไปปฏิบัติการกิจในพื้นที่ ๓ เขต. ในการก่อสร้างเส้นทางสายต่างๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานด้านการพัฒนาประเทศของรัฐบาล

๓. ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ในการศึกษาข้อมูลโดยผลการวิเคราะห์ที่มีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ด้านการพัฒนาประเทศ

จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน ๔๐๐ คน พบว่า ในภาพรวมด้านการพัฒนาประเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจในเรื่องความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของกำลังพล ซึ่งมีทั้งความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ และยุทโธปกรณ์ทางการช่าง ในการปฏิบัติการกิจ ทำให้ผลงานออกมามีคุณภาพ และมีมาตรฐานบางครั้งเสร็จก่อนตามกำหนดเวลา ซึ่งแต่ละพื้นที่ส่วนมากชื่นชมหน่วยทหารช่าง ในการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นมิตรกับประชาชน ซึ่งในบางครั้งข้อมูลที่ได้จากการประชาสัมพันธ์งานของกองทัพบก ยังทำให้ประชาชนบางกลุ่มเกิดความไม่เข้าใจและไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

๓.๒ ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน ๔๐๐ คน พบว่า ในภาพรวมด้านการช่วยเหลือประชาชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจในความมีระเบียบวินัยและความประพฤติกองกำลังพล อีกทั้งผลงานของทหารช่างที่ได้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวดเร็วเสร็จตามกำหนดเวลา ด้วยเครื่องมือ และยุทธโศปกรณ์ที่มีเหมาะสมในการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งกำลังพลส่วนมากมีความกระตือรือร้น มุ่งมั่น ตั้งใจ ในการที่จะเข้าไปช่วยเหลือ และสนับสนุนงานประชาชน แต่ในบางครั้งการทำหน้าที่ในการประสานงานหรือติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชนอื่นๆ ยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

๔. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ในการศึกษาข้อมูลโดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศไทย เกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก โดยนำมาสรุปได้ดังนี้

อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๔.๑ การประสานงานของหน่วยงานต่างๆ ยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการดำเนินการแบบต่างคนต่างทำในส่วนของตนเอง ไม่มีการประสานงานกัน ทำให้เกิดความล่าช้า ซ้ำซ้อน และไม่ทั่วถึงในการดำเนินการ อีกทั้งกรอบการปฏิบัติงานในการรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ ควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการรับมือกับภัยแต่ละประเภทให้มีความเหมาะสม ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๔.๒ ประชาชนบางกลุ่มบางพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร อาจเกิดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องของการสื่อสารหรือเอกสาร ในการชี้แจงรายละเอียดในการเข้ามาปฏิบัติการกิจ

๔.๓ การซักซ้อมแผนการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการตรวจสอบความพร้อมแผนปฏิบัติการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องความรู้ ความเข้าใจในภารกิจตามแผน รวมทั้งด้านเครื่องมือ ยานพาหนะ ยุทธโศปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยจำลองสถานการณ์ให้มีความใกล้เคียงกับภัยพิบัติต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

๔.๔ จัดทำการประชาสัมพันธ์ภารกิจและผลงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและเข้าใจถึงภารกิจที่หน่วยทหารช่างได้ปฏิบัติงาน อีกทั้งยังทำให้ประชาชนรู้จักกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบกมากยิ่งขึ้น

จากข้อสรุปข้างต้น ประชาชนส่วนมากอยากให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกมีการประสานงานกับหน่วยราชการอื่นๆ และภาคเอกชน ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน โดยในทุกภาคส่วนควรจะมีส่วนร่วมและตระหนักในหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดความสามัคคีมีระเบียบแบบแผนกันมากขึ้น และขอให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติงานอย่างซื่อตรง มีความจริงใจโดยคำนึงถึงตนเอง ประชาชน และประเทศชาติเป็นที่ตั้ง และดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อีกทั้ง ให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกเข้ามาดำเนินงานด้านการพัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม และช่วยเหลือประชาชนตามหมู่บ้านหรือชุมชนในทุกๆ โอกาส ซึ่งประชาชนส่วนมากขอให้หน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแบบนี้ตลอดไป โดยผลงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในการปฏิบัติงานทุกภารกิจมีคุณภาพมาตรฐาน

ทั้งนี้ ในปัจจุบันหน่วยทหารช่างของกองทัพบกได้ทำการสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเป็นหน่วยทหารช่างของกองทัพบกที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าพอใจในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนเป็นอย่างมาก และพร้อมสนับสนุนในทุกภารกิจ

๕. ผลการเปรียบเทียบข้อมูล

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำผลการสำรวจความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) นำมาเปรียบเทียบกันในเรื่องของเพศ อายุ การศึกษา และการประกอบอาชีพ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ มีดังนี้

๕.๑ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

๕.๑.๑ ด้านการพัฒนาประเทศ

เพศชายมีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการช่าง และเพศหญิงมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความมีระเบียบวินัย และความประพฤติกองกำลังพลหน่วยทหารช่าง

๕.๑.๒ ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุด เหมือนกันคือ ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสม และมีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างน้อยที่สุดคือ การประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการ และเอกชน

๕.๒ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามช่วงอายุ

๕.๒.๑ ด้านการพัฒนาประเทศ

ช่วงอายุ ๒๐ – ๔๐ ปี และช่วงอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของกำลังพลหน่วยทหารช่าง ช่วงอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี ความพึงพอใจคือ ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการช่าง

๕.๒.๒ ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

ช่วงอายุ ๒๐ – ๕๑ ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสมของหน่วยทหารช่าง ประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชน เครื่องมือและยุทโธปกรณ์มีความเหมาะสมในการช่วยเหลือประชาชน

๕.๓ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามระดับการศึกษา

๕.๓.๑ ด้านการพัฒนาประเทศ

ผู้ให้ข้อมูลในทุกระดับการศึกษามีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ หน่วยทหารช่างมีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการช่าง ทำให้ผลงานของทหารช่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา อีกทั้งความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของกำลังพลหน่วยทหารช่าง การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชนในการสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ

๕.๓.๒ ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

ผู้ให้ข้อมูลในทุกระดับการศึกษามีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสมของหน่วยทหารช่าง และกำลังพลมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน ผลงานที่ได้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน

เสร็จตามกำหนดเวลา รวมถึงการทำหน้าที่การประสานงานหรือติดต่อกับหน่วยงานราชการ และเอกชนอื่นๆ

๕.๔ การเปรียบเทียบความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของ กองทัพบกด้านการพัฒนาประเทศ และด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ) ตามอาชีพ

๕.๔.๑ ด้านการพัฒนาประเทศ

ในทุกระดับอาชีพมีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ หน่วยทหารช่างมีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ทางการช่าง และสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับผลงานมีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา รวมถึงความมีระเบียบวินัยและความประพฤติกองกำลังพล การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นมิตรกับประชาชนในการสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ

๕.๔.๒ ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)

ในทุกระดับอาชีพมีความพึงพอใจหน่วยทหารช่างมากที่สุดคือ ผลงานของหน่วยทหารช่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานเสร็จตามกำหนดเวลา ความมีระเบียบวินัย ความประพฤติกที่เหมาะสม ความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

๑.๑ ควรจัดให้มีหลักการประสานงานกับหน่วยราชการอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน ในการกำหนดความสัมพันธ์ที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างแน่นชัด ทำให้ไม่เกิดการซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมล้ำกัน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นระเบียบและไม่ขัดแย้งกัน

๑.๒ กำลังพลของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกควรแสดงลักษณะเด่น ซึ่งได้แก่ ความมีวินัย ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพ มาตรฐาน รวดเร็ว แล้วเสร็จทันเวลา การเป็นหนึ่งเดียวกัน และการยึดมั่นในหน้าที่ตามกรอบของกฎหมายเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสังคม เน้นการสร้างความปลอดภัย และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน

๑.๓ ลดช่องว่างระหว่างทหารกับประชาชน ด้วยวิธีการกำหนดเป้าหมายและแผน ในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ รวมถึงการเปิดเผย หรือนำเสนอภาพ และผลการปฏิบัติงานของ หน่วยทหารช่างให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น รวดเร็ว และเข้าใจง่าย

๑.๔ ควรเสริมสร้างความเป็นเอกภาพและลดความขัดแย้งในการปฏิบัติภารกิจให้ มีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล โปร่งใส และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๑.๕ ส่งเสริมในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยทหารช่างในการปฏิบัติการกิจให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนมากขึ้น โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ดิจิตอลทีวี วิทยุ อินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ซึ่งช่องทางการสื่อสารเหล่านี้เป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ค่อนข้างง่าย และค่อนข้างบ่อย

๑.๖ ควรให้ความสำคัญกับการกวดขันวินัย และพฤติกรรมของกำลังพลที่ออกไปปฏิบัติการกิจ เนื่องจากกำลังพลทุกระดับมีความใกล้ชิดกับประชาชน ต้องระมัดระวังในเรื่องของการแสดงออกในที่สาธารณะ เช่น ไม่ให้ทำผิดกฎหมายเอง การข่มขู่ประชาชน การกระทำความผิดในทีขณะที่สวมเครื่องแบบ การก่อเหตุทะเลาะวิวาท เป็นต้น

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ เพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัยในเรื่องนี้จึงน่าจะมีการวิจัยซ้ำ (Replication) ในพื้นที่อื่นๆ เช่น จำแนกเป็นภูมิภาค จำแนกเป็นจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกในช่วงที่จำเป็นต่อไป

๒.๒ การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยทำควบคู่กัน เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบหรือโมเดลที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาบทบาทของหน่วยทหารช่างในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กลาโหม, กระทรวง. ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ปี พ.ศ.๒๕๕๘.

(ม.ป.ท.). ๒๕๕๘.

กลุ่มบริหารความปลอดภัย สำนักแผนความปลอดภัย. ความจำเป็นในการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม. (ม.ป.ท.). ๒๕๕๗.

กองทัพบก. วิสัยทัศน์ และนโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก. (ม.ป.ท.). ๒๕๕๐.

กองทัพบก. แผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ๒๕๕๖. (ม.ป.ท.). ๒๕๕๖.

กองทัพบก. แผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ๒๕๕๘. (ม.ป.ท.). ๒๕๕๘.

กองบัญชาการกองทัพไทย. หลักนิยมการปฏิบัติความร่วมมือกองทัพไทย ด้านกิจการพลเรือน พ.ศ.

๒๕๕๐. กองบัญชาการกองทัพไทย. กรุงเทพฯ. ๒๕๕๐.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (ม.ป.ป.), ๒๕๕๕.

จารุภัทร เรืองสุวรรณ. ทหารกับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๘.

นาถะ ดวงวิชัย. เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ – ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐.

กรุงเทพฯ : กลุ่มงานประธานรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กระทรวงมหาดไทย. คำศัพท์ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ๒๕๕๗.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กระทรวงมหาดไทย. แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๖๒ (Strategic National Action Plan (SNAP) on Disaster Risk Reduction ๒๐๑๐ – ๒๐๑๕). กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๓.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กระทรวงมหาดไทย. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ “บทว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย”.

กรุงเทพฯ. กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๖.

- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กระทรวงมหาดไทย. การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย.
 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. ๒๕๕๖.
- เปรมใจ วังศิริไพศาล. ภัยพิบัติทางธรรมชาติในเอเชีย: ผลกระทบและบทเรียน. ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่น
 แห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา. (ม.ป.ท.).
- พงศ์กฤษณ์ เสนีวงศ์. การบริหารงานป้องกันและควบคุมสาธารณภัย. กรุงเทพฯ: กรมอุตุนิยมวิทยา,
 ๒๕๓๘.
- วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล. ภัยพิบัติจากธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕.
- วิภา รุ่งติลทโรจน์. ภัยธรรมชาติและ การลดภัยพิบัติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๓๗.
- เวอโรนิกา คิวโซวา. คู่มือการลดความเสี่ยงภัยพิบัติ (ฉบับแปล). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยยูเรก้า,
 ๒๕๕๓.
- สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ :
 อักษราพัฒนา, ๒๕๔๕.
- สมิทธ ธรรมสโรช. ภัยธรรมชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๓๔.
- ประสานการวิจัยและพัฒนาการทางทหาร, สำนักงาน. ขีดความสามารถทางทหาร (Military
 Capabilities). กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการ กองนโยบายและแผน สำนักงานประสาน
 การวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพบก, ๒๕๔๒.
- ปลัดกลาโหม, สำนักงาน, กระทรวงกลาโหม. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ทหารควรรู้.
 (ม.ป.ท.). ๒๕๕๓.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน, สำนักนายกรัฐมนตรียุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ
พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑. (ม.ป.ท.). ๒๕๕๘.
- สุรชาติ บำรุงสุข. ระบบราชการไทย : บทศึกษากองทัพในบริบททางสังคม – การเมือง. กรุงเทพฯ :
 สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- เสนาธิการทหารบก, โรงเรียน. คู่มือผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการ. กรุงเทพฯ. สหાયบลิ็อกและ
 การพิมพ์. ๒๕๕๔.
- โสภา ชูพิกุลชัย. ภัยพิบัติจากธรรมชาติในเขตร้อน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๒.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

นรินทร์ ลักษณา, พลโท. “การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘”. จุลสารยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง. ฉบับที่ ๑, ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕.

นรินทร์ ลักษณา, พลโท. “แนวความคิดในการพัฒนากองทัพบก”. จุลสารยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง. ฉบับที่ ๔, ๑๐ เมษายน ๒๕๕๖.

หัสยา ไทยานนท์. “บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑”, วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓, กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๕.

ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย, พลโท. “ทัศนคติของผู้บริหารระดับสูงต่อบทบาทของทหารในทางการเมืองไทย”. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๔, กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๘.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ชดาษา พนาเวศร์. “ภาพลักษณ์ที่ควรจะเป็นของกองทัพบกในอนาคตตามมุมมองทหาร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (พัฒนาชนบทศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๕.

ชาญชัย นพวงศ์, พันเอก. “แนวทางการพัฒนาบทบาทของกองทัพภาคที่ ๓ ในการบรรเทาสาธารณภัย” เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๕.

ทงศักดิ์ วิงวอน. “มาตรการการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๑๐ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย”. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

บุญส่ง แสงสุวรรณ, พลตรี. “บทบาทของกองอำนวยการกลาง (กรป.กลาง) ในการพัฒนาประเทศ”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๑.

บุญสืบ ทรัพย์รัตน์. “การประชาสัมพันธ์ผลงานของกองทัพบกในยามปกติ กรณีศึกษาผลงานของกองพลทหารราบที่ ๑๑”. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน), คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔.

บุรี มนไตรเวศย์, พลตรี, “การพัฒนากำลังกองทัพบกอย่างได้คุณภาพ”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙.

ประสิทธิ์ กลิ่นภิรมย์, พันเอก. “บทบาทของ ทร.ป.กลางในการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง
แห่งชาติ”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, ๒๕๓๘.

พิทยา ราชะพริ้ง, พันเอก. “บทบาทของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพภาคที่ ๓ ในทศวรรษหน้า”.
เอกสารวิจัย, วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๖๐.

เมธี พะยอมหอม, พลตรี. “แนวทางการพัฒนาบทบาทของมณฑลทหารบก/จังหวัดทหารบกในการ
บรรเทาสาธารณภัย”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๖๐.

ยุทธนา ศรีนุรัตน์. “บทบาทของกองทัพกับการพัฒนาประเทศในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้า”.
เอกสารวิจัย, วิทยาลัยเสนาธิการ, ๒๕๓๘.

ระวีวรรณ กัลยาณสันต์. “พื้นฐานก่อเกิด และนโยบายการพัฒนาอีสานเขียวของกองทัพ”.
วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๒.

รักศักดิ์ โรจน์พิมพ์พันธุ์, พลตรี. แนวทางการพัฒนาความร่วมมือและประสานงานระหว่าง
พลเรือนกับทหาร. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๕.

ศรินลักษณ์ สวัสดิ์มงคล. “กลยุทธ์การสื่อสารของทหารในการพัฒนาชุมชน”. วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

ศิลปานันต์ ลำภู. “บทบาทของกองทัพไทยในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทย :
บทสำรวจปัญหาและแนวคิดในการแก้ไข”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎี
บัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ, ๒๕๕๕.

เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ. “การจัดการสาธารณภัย”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎี
บัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสาธารณภัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. “การสำรวจทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ
กองทัพไทย ประจำปี ๒๕๕๓”. รายงานการวิจัย, ๒๕๕๓.

สมโชค จันทาสี, พันเอก. “บทบาททหารช่างต่อการพัฒนาประเทศในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้”.
เอกสารวิจัย, วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๖๐.

สมพงษ์ พลายงาม. “ความคิดเห็นของทหารเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนของ
จังหวัดทหารบกราชบุรี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์
เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๖.

สมยศ จันทะวงษ์, นาวาอากาศเอก. “การวิเคราะห์บทบาททหารในการพัฒนาชนบทเพื่อเสริมสร้าง
ความมั่นคงของประเทศหลัง พ.ศ.๒๕๐๕”. เอกสารงานวิจัย, วิทยาลัยเสนาธิการทหาร,
๒๕๓๑.

สาธิต วีระสมวงศ์, พันเอก. “การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนทหารช่างกรมการทหารช่าง”.

เอกสารวิจัย, วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๕๕.

สุพจน์ ชูรัตน์. “การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้งที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ”. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๓.

สุรุต แสงสว่าง. “ภาพลักษณ์ของทหารอาชีพในกองทัพไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต (พัฒนาชนบทศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๕.

เสรี ต่วนเครือ, พันเอก. “บทบาททหารในการพัฒนาประเทศ : กรณีศึกษาหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยกองทัพบก, ๒๕๔๒.

องอาจ ดาสวรรณ. “ความพึงพอใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้างที่มีต่อการจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เฉพาะปัญหาน้ำท่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

สัมภาษณ์

กัญญาภัทร ก่อแก้ว. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๘. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑.

ควรร ฝ่ายศรีลา. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๘. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

ฉัตรชัย เข้มสันเทียะ. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๘. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑.

ณัฐกริช เปาอินทร์. ดร. อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์. สัมภาษณ์.

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

ธีรวัฒน์ จันทร์แสง. สิบโท. นายสิบสำรวจงานก่อสร้าง, กองพันทหารช่างที่ ๒๐๒ กรมทหารช่างที่ ๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑.

นวลศรี ขวัญมาลา. บ้านห้วยยาง ม.๘. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑.

ประสิทธิ์ วงโพย. ผู้ใหญ่บ้านห้วยยาง ม.๘. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑.

เพ็งกา นกหงษ์. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๘. สัมภาษณ์. วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑.

ยันทูล ขวัญกล้า. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑.

ลำแพย คุณสมบัติ. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑.

วิรัช สุราเปะตั้ง. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑.

สถิต จำเริญ. ผู้ช่วยศาสตราจารย์. อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สัมภาษณ์.

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

สมหมาย ลามี. ผู้ใหญ่บ้านเวียงยาง ม.๕. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑.

สายสุณี ศรีริลา. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑.

สิริวิมล แสนใหม่. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑.

สุเทพ บัณฑิต. ผู้ใหญ่บ้านบด้อม. สัมภาษณ์. วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

สุโรมิง อีสมาแอ. นายก อบต.กะมิยอ. สัมภาษณ์. วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑.

อ้อยใจ ศรีสุวรรณ. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐.

อับดุลเลาะ สีระโก. ผู้นำศาสนา. สัมภาษณ์. วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑.

อาแซ กาจ. ผู้ใหญ่บ้าน ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐.

อุษา มาตราไตร. ชาวบ้านบ้านห้วยยาง ม.๑๒. สัมภาษณ์. วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑.

บรรยาย, ปาฐกถา

ปิยพงศ์ กลิ่นพันธุ์, พันเอก. รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์. บรรยายเรื่อง

“แนวทางการบริหารจัดการภัยพิบัติของชาติอย่างยั่งยืนในมุมมองของกองทัพและหน่วยงานภาครัฐ”. ณ ห้องประชุมศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕.

Andrew R. Benziger, Mr. Chief, Emergency Management US Army Corps of Engineers

(USACE), Pacific Ocean Division. การบรรยายทางวิชาการ เรื่อง “Lessons Learned from US Armed Forces in Disaster Management : Humanitarian Assistance and Disaster Relief”. ณ Armed Forces Development Command in Phanom Sarakham District. เมื่อ ๑๘ มิ.ย. ๕๕ เวลา ๑๕๐๐ – ๑๖๓๐

Colonel Jonas T Suizo, Current Chief Operations Division of the Armed Forces of the Philippines

(AFP) Command Centre. การบรรยายทางวิชาการ เรื่อง “AFP Role in Disaster Risk Reduction Management”. ณ QUEZON CITY. เมื่อ ๑๘ มิ.ย. ๕๕ เวลา ๑๐๔๕ – ๑๑๔๕.

Markus Werne, Mr. Deputy Head of the United Nations Office for the Coordination of

Humanitarian Affairs Regional Office for Asia and the Pacific (UNOCHA).

การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “A New Model for Humanitarian Response?”,

ณ Norwegian University. เมื่อ ๑๘ มิ.ย. ๒๕๕๕ เวลา ๐๙๔๕ – ๑๐๔๕.

Sudhir Kumar, Mr. การบรรยาย เรื่อง “The Role of International Operation in Disaster Management : Post-Disaster Rehabilitation and Recovery”. ณ Istanbul Technical University
เมื่อ ๑๕ มิ.ย. ๒๕๕๕ เวลา ๐๙:๔๕ – ๑๐:๔๕.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๕๒ ก. ๗ กันยายน ๒๕๕๐.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๕๐. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก. ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๑.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก. ๖ เมษายน ๒๕๖๐, หน้า ๑/๖.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

นฤมล จันทร์จิราวุฒิกุล. “การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย : บทสรุปและประเด็นเพื่อพิจารณา”. เอกสารบทสรุปเชิงนโยบาย (TRF Policy Brief) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ๒๕๕๕.

มูทริกา พุกษาพงษ์. “การลดความเสี่ยงภัยพิบัติและการพัฒนา (Disaster Risk Reduction & Development)”. เอกสารประกอบการบรรยาย. ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย. ๒๕๕๖.

มูลนิธิริษัทไทย และคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก. “กระบวนการพัฒนาแผนชุมชนจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติ”. เอกสารประกอบการบรรยาย. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติ (Strengthening Community-based Disaster Risk Management in Asia SCDRM). มูลนิธิริษัทไทย, (ม.ป.ป.).

ยุทธศึกษาทหารบก, กรม. “บทบาทของกองทัพบกในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.๒๕๕๘”. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์, กรมยุทธศึกษาทหารบก, ๒๕๕๕.

สมหมาย วิชารณณ์, “ทหารและวิสัยทัศน์ทางการเมือง : บทเรียนที่ ๔ สถาบันพระปกเกล้า”.

เอกสารประกอบหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับ
นักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๔, ๒๕๕๓.

ศูนย์วิจัยทางระบาดวิทยาภัยพิบัติ. “ความสูญเสียจากสาธารณภัยในทวีปเอเชีย. Centre for Research
on the Epidemiology of Disasters : CRED, UNISDR”. เอกสารประกอบการประชุม
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
๒๐๑๘.

อารยา จุลานนท์, พันเอกหญิง และ นันทิยา ทองคนารักษ์. “สามเส้า : การบริหารจัดการ
ความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกันระหว่างภาคความมั่นคง ภาคเอกชน และภาคประชา
สังคม”, เอกสารการสัมมนา. ๒๕๕๔.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“กองทัพกับการพัฒนาประเทศ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.geocities.com/cgscsos/mil_dev, 2560.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. “บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน”.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.disaster.go.th/dpm/users/files/plan/plan001.pdf,
2554.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. “แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘”.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.disaster.go.th/dpm/index.php?option=com_](http://www.disaster.go.th/dpm/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=203&Itemid=221)
[docman&task=cat_view&gid=203&Itemid=221](http://www.disaster.go.th/dpm/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=203&Itemid=221), 2558.

ณัฐ กาจจนโหติ. “วงรอบการบริหารจัดการภัยพิบัติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
www.rotcsaa.or.th/smf/index.php?topic=770.0, 2554.

นุศจี ทวีวงศ์. “แนวคิดการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติโดยชุมชนเป็นฐาน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
www.ngosthailand.com/index.php?option=com, 2554.

เทศบาลตำบลหนองหัวแรด. “ภัยพิบัติและระบบการแจ้งเตือนภัย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
www.nonghuaratcity.go.th, 2560.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. กระทรวงมหาดไทย. “มาตรฐานการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/](http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/std210550/6/6.html)
[std210550/6/6.html](http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/std210550/6/6.html), 2554.

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนัก. “ความสัมพันธ์พลเรือน-ทหารของไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[http://www.parliamentary.co.th/news/news/, 2560.](http://www.parliamentary.co.th/news/news/, 2560)

ศูนย์อูคูนิยมหาวิทยาลัย. “ภัยธรรมชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[http://www.cmmet.com/met/natural_danger.php, 2550.](http://www.cmmet.com/met/natural_danger.php, 2550)

ศิลปินันต์ ลำภูถ, เกษมชาติ นเรศเสนีย์, ภาณุวัฒน์ ภั กคิงวงศ์. “บทบาทของกองทัพไทยในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[http://www.gs.nsr.u.ac.th/Files/2/22, 2558.](http://www.gs.nsr.u.ac.th/Files/2/22, 2558)

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. “กองทัพกับการบรรเทาสาธารณภัย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[http://www.sscthailand.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=88&Itemid=521, 2555.](http://www.sscthailand.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=88&Itemid=521, 2555)

Adison Aei. Adisony.blog. “แนวคิดและทฤษฎีการจัดการ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[http://adisony.blog.spot.com, 2560.](http://adisony.blog.spot.com, 2560)

ภาษาต่างประเทศ

Books

ADPC. Critical Guidelines : Community-Based Disaster Risk Reduction. Bangkok : Asian Disaster Preparedness Center, 2006.

ADPC. Mainstreaming Disaster Risk Reduction into Education Sector. Bangkok : Asian Disaster Management News, 13 (3). 2007.

Blaikie, P.M. Cannon, T., Davis, I., & Wisner, B. At Risk : Natural Hazards, People's Vulnerability, and Disasters. London : Routledge, 1994.

Charlotte Benson and Edward J. Clay. Floods hamper health – care delivery in southern Africa. The Lancet, New york : Massachusetts Medical Societ. 371 (March), 799–800, 2004.

Disaster Management Training Programme. Disaster Mitigation. Cannada : Cannada printing Media. 2nd Edition. 1994.

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. World Disaster Report 2009: Focus on Early Warning, Early Action. Switzerland : ATAR Roto Presse. P.163-165. 2009.

- UNISDR. Building the Resilience of Nations and Communities to Disasters. Switzerland : United Nations International Strategy for Disaster Reduction. 2007.
- UNISDR. Impacts of Disaster Since the 1992 Rio de Janeiro Earth Summit. (Infographic). Switzerland : United Nations International Strategy for Disaster Reduction. 2012.
- UNISDR. “Local Governments and Disaster Risk Reduction”. Good Practices and Lessons Learned. Switzerland : United Nations International Strategy for Disaster Reduction. 2010.
- UNISDR. Post-2015 Framework for Disaster Risk Reduction (HFA2), Report from 2013 Global Platform Consultations. Switzerland : United Nations International Strategy for Disaster Reduction. 2013.
- UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Guidelines on the Use of Foreign Military and Civil Defence Assets in Disaster Relief.: New york : Military and Civil Defence. 2007.

Journals

- Burton, Ian & Robert W. Kates.. “The perception of Natural Hazards in Resource Management”. Natural Resource Journal. 11 (3) : 200, 1964.
- Gerald E. Galloway. “henomenological study of the North Dakota flood experience and its impact on survivors’health”. International Journal of Trauma Nursing, 4 (3), 79 – 84, 2003.
- UNISDR. “UNISDR secretariat Work Programme 2010 – 2011”, Annual Report 2011, 2011.

Electronic Data Base

- Elisabeth Fischer. “2011 Disaster Response: The Role of a Humanitarian Military”. (Online) Available <http://www.army-technology.com/features/feature125223/>, 2017.
- UNISDR. “Terminology on Disaster Risk Reduction”. (Online). Available : <http://www.unisdr.org/we/inform/terminology>. 2009.

ภาคผนวก

ผนวก ก

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

พระราชบัญญัติ

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

“ภัยทางอากาศ” หมายความว่า ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใดๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวางหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติงานใดๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

“จังหวัด” ไม่หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอ แต่ไม่หมายความรวมถึงเขตในกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และหัวหน้าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่อื่น

“ผู้บัญชาการ” หมายความว่า ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

“อาสาสมัคร” หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กปภ.ช.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานประสานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้ กปภ.ช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
- (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๑ (๑) ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี
 - (๓) บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ
 - (๔) ให้คำแนะนำ ปรีกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (๕) วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
 - (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ในวรรคหนึ่ง กปภ.ช. จะแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดแทนหรือตามที่มอบหมายก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง กปภ.ช. อาจเรียกให้ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมาร่วม ประชุมหรือชี้แจงหรือให้ข้อมูลก็ได้

มาตรา ๘ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะ รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยัง มีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่ม ขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่งหากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรง คุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงาน ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ ทั้งนี้ ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๐ การประชุมของ กปภ.ช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานคนที่หนึ่งไม่ อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม

ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ทั้งสองไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปก.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

(๓) ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย

(๔) แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน

(๕) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี กปก.ช. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตาม (๑) แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตาม (๑) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภทมาปรึกษาหารือและจัดทำ ทั้งนี้ จะจัดให้หน่วยงานภาคเอกชนเสนอข้อมูลหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) (๔) (๕) และ (๖) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะจัดให้มีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นในบางจังหวัดเพื่อปฏิบัติงานในจังหวัดนั้น และจังหวัดอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกันได้ตามความจำเป็น และจะให้มีส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขึ้น เพื่อกำกับดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด หรือตามที่อยู่อำนาจการจังหวัดมอบหมายด้วยก็ได้

มาตรา ๑๒ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามมาตรา ๑๑ (๑) อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(๒) แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น เฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและการสาธารณสุขโลก

(๓) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตาม (๑) และ (๒) และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

(๔) แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้และจัดระบบการปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากรและประชาชน

(๕) แนวทางในการซ่อมแซม บูรณะ ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังที่สาธารณภัยสิ้นสุด

การกำหนดเรื่องตามวรรคหนึ่งจะต้องกำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่างๆ โดยอาจกำหนดตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้น และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจบังคับบัญชาและตั้งการผู้ช่วยผู้บัญชาการ รองผู้ช่วยผู้บัญชาการ ผู้ช่วยผู้บัญชาการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครได้ทั่วราชอาณาจักร

ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้บัญชาการมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บัญชาการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บัญชาการมอบหมายโดยให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการตามวรรคหนึ่งรองจากผู้บัญชาการ

มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีเป็นผู้อำนวยการกลางมีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัคร ได้ทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(๒) กำกับดูแลการฝึกอบรมอาสาสมัครขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และสิ่งอื่น เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่กำหนดในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

(๔) ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสงเคราะห์ เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย หรือผู้ได้รับภัยอันตรายหรือเสียหายจากสาธารณภัยรวมตลอดทั้งการรักษา ความสงบเรียบร้อยและการปฏิบัติการใดๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บัญชาการและผู้อำนวยการกลางมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๔) และ (๕) ให้ผู้อำนวยการจังหวัด มีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในจังหวัด ให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมีอำนาจสั่งการ ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตามมาตรา ๑๕ (๑) อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามมาตรา ๑๒ และสาระสำคัญอื่นดังต่อไปนี้

(๑) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โครงสร้างและผู้มีอำนาจสั่งการด้านต่างๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) แผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) แผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดให้มีเครื่องหมาย สัญญาณหรือสิ่งอื่นใด ในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือจะเกิดสาธารณภัย

(๔) แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) แผนการประสานงานกับองค์การสาธารณกุศล

มาตรา ๑๗ ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกหรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบกหรือผู้แทนเป็นรองประธานกรรมการ

(๔) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ

(๕) กรรมการอื่น ประกอบด้วย

(ก) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ประจำอยู่ในพื้นที่จังหวัดตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง

(ข) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่จำนวนเจ็ดคน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนเทศบาลจำนวนสองคนและผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนห้าคน

(ค) ผู้แทนองค์การสาธารณกุศลในจังหวัดตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง

(๖) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่จังหวัดใดเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้พิจารณาแต่งตั้งผู้บริหารของสถาบันการศึกษานั้น เป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อประกาศใช้ต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด

ในกรณีที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเห็นว่าแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดไม่สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๑๘ ให้นายกองคํการบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองผู้อํานวยการจังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อํานวยการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อํานวยการจังหวัดมอบหมาย

มาตรา ๑๙ ให้นายอำเภอเป็นผู้อํานวยการอำเภอ รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อํานวยการจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อํานวยการอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อํานวยการอำเภอมีอํานาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมีอํานาจสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อํานวยการท้องถิ่น และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อํานวยการจังหวัดและผู้อํานวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อํานวยการท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อํานวยการท้องถิ่นมีอํานาจสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้ช่วยผู้อํานวยการท้องถิ่น รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนและมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อํานวยการท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หมวด ๒

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรา ๒๑ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งข้าราชการฝ่ายพลเรือน พนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงาน อาสาสมัคร และบุคคลใดๆ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) ใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเท่าที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องเนื่อง

(๔) ขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕) สั่งห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ อาคารหรือสถานที่ที่กำหนด

(๖) จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยโดยทั่วถึงและรวดเร็ว

มาตรา ๒๒ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๒๑ เกิดขึ้น ให้ผู้อำนวยการอำเภอและผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการท้องถิ่น โดยในกรณีผู้อำเภอและผู้จังหวัดให้สั่งการได้สำหรับในเขตอำเภอของตน และในกรณีผู้อำเภอและผู้จังหวัด ให้สั่งการได้สำหรับในเขตจังหวัดแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอหรือผู้อำเภอและผู้จังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใด ผู้อำนวยการจังหวัดจะสั่งการให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใดกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่มีผลกระทบต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นก็ได้ คำสั่ง

ดังกล่าวให้มีผลบังคับเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดในคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการที่จะสั่งการได้ตามความจำเป็นแต่ต้องไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยตามวรรคหนึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใด จะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

มาตรา ๒๓ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่ใดให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นที่จะสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

มาตรา ๒๔ เมื่อเกิดสาธารณภัย ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ประสบเหตุต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับสาธารณภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยและภัยอันตรายจากสาธารณภัยนั้นใกล้จะถึงผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินของบุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดปิดป้องภัยอันตรายได้ ทั้งนี้ เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การยับยั้งหรือแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัยนั้น

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อป้องกันภัยต่อส่วนรวมด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่การตัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินจะมีผลทำให้เกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่อื่นหรือก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นแก่เขตพื้นที่อื่น ผู้อำนวยการท้องถิ่นจะใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการจังหวัด

มาตรา ๒๖ เมื่อมีกรณีที่เจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้นหรือเมื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยการ ก็ให้กระทำได้แม้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะไม่ได้อนุญาต

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่อยู่ในอาคารหรือสถานที่ตามวรรคหนึ่ง เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

มาตรา ๒๓ ในการบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการและเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่ชั่วคราวเพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล และการรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย

(๒) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง

(๔) จัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัด

(๕) ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยขนย้ายทรัพย์สินในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอ

ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการจะจัดให้มีเครื่องหมายหรืออาณัติสัญญาณ เพื่อใช้ในการกำหนดสถานที่หรือการดำเนินการใดตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในการดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ หรือช่วยดำเนินการก็ได้และในกรณีตาม (๕) จะมอบหมายให้องค์การสาธารณกุศลเป็นผู้ดำเนินการหรือช่วยดำเนินการด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใดและการที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะก่อให้เกิดภัยอันตรายหรือกีดขวางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ให้ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้นออกไปจากพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรา ๒๕ เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใดและการอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดๆ ในพื้นที่นั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการกลางผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการท้องถิ่นโดยความ

เห็นชอบของผู้อำนวยการอำเภอ จะประกาศห้ามมิให้บุคคลใดๆ เข้าไปอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดในพื้นที่ดังกล่าวก็ได้ประกาศดังกล่าวให้ กำหนดระยะเวลาการห้ามและเขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ด้วย

มาตรา ๓๐ ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตรวจสอบความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

หนังสือรับรองตามวรรคหนึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูที่ผู้ประสบภัยมีสิทธิได้รับจากทางราชการ พร้อมทั้งระบุหน่วยงานที่เป็นผู้ให้การสงเคราะห์หรือฟื้นฟูและสถานที่ติดต่อของหน่วยงานนั้นไว้ด้วย ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

บรรดาเอกสารราชการของผู้ประสบภัยที่สูญหายหรือเสียหายเนื่องจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้น เมื่อผู้ประสบภัยร้องขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย หรือที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ประสบภัย ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นแจ้งให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบ และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องออกเอกสารทางราชการดังกล่าวให้ใหม่ตามหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของตนส่งมอบให้แก่ผู้ประสบภัย หรือส่งมอบผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เป็นผู้แจ้ง ทั้งนี้ โดยผู้ประสบภัยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการ แม้ว่าตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการออกเอกสารราชการดังกล่าว จะกำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการก็ตาม

ในกรณีที่ผู้ประสบภัย หรือเจ้าของ หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอหลักฐาน เพื่อรับการสงเคราะห์หรือบริการอื่นใด ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ออกหนังสือรับรองให้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา ๑๓ และผู้อำนวยการตามมาตรา ๒๑ และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี

หมวด ๓

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บัญชาการกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(๒) กำกับดูแลการฝึกอบรบอาสาสมัครของกรุงเทพมหานคร

(๓) จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และสิ่งอื่น เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่กำหนดในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร

(๔) ดำเนินการให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย หรือผู้ได้รับภัยอันตราย หรือเสียหายจากสาธารณภัย รวมตลอดทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย และการปฏิบัติภารกิจ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกันหรือใกล้เคียงในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บัญชาการและผู้บัญชาการกลางมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๔) และ (๕) ให้ผู้บัญชาการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจสั่งการส่วนราชการและหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งประสานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๓๒

(๑) อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามมาตรา ๑๒ และสาระสำคัญอื่นดังต่อไปนี้

(๑) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โครงสร้างและผู้มีอำนาจสั่งการด้านต่างๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) แผนและขั้นตอนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะเพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) แผนและขั้นตอนในการจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณ หรือสิ่งอื่นใด ในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือจะเกิดสาธารณภัย

(๔) แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) แผนการประสานงานกับองค์การสาธารณกุศลในเขตกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๓๔ ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการอื่น ประกอบด้วย

(ก) ผู้แทนส่วนราชการหรือหน่วยงานของกรุงเทพมหานครตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง

(ข) ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(ค) ผู้แทนองค์การสาธารณกุศลในเขตกรุงเทพมหานครตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง

(ง) ผู้แทนชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง

ให้แต่งตั้งผู้แทนกระทรวงกลาโหมและผู้แทนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นที่ปรึกษา หรือกรรมการตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อประกาศใช้ต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

มาตรา ๓๕ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมอบหมาย และให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม

ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของปลัดกรุงเทพมหานครในฐานะรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่ง ปลัดกรุงเทพมหานครจะมอบหมายให้รองปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๓๖ ให้ผู้ว่าราชการเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจสั่งการส่วนราชการและหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ที่อยู่ในเขตพื้นที่ให้ช่วยเหลือหรือร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการเขตในฐานะผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผู้ว่าราชการเขตจะมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้ว่าราชการเขตเป็นผู้ช่วยปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๓๗ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบทันที

ให้นำความในมาตรา ๒๑ วรรคสอง มาตรา ๒๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด หรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้ว ให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว

หมวด ๔

เจ้าพนักงานและอาสาสมัคร

มาตรา ๓๘ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้อำนวยการกลาง มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทั่วประเทศ
- (๒) ผู้อำนวยการจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตจังหวัด
- (๓) ผู้อำนวยการอำเภอ มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตอำเภอ
- (๔) ผู้อำนวยการท้องถิ่น มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่

(๕) ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตกรุงเทพมหานคร

หลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานพบเห็นว่าอาคารหรือสถานที่ใดมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้โดยง่ายหรือมีวัสดุหรือสิ่งของใดในอาคารหรือสถานที่ใดที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้ ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบเพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๔๑ ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การบริหารและกำกับดูแลอาสาสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่และวินัยของอาสาสมัครให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่องค์การสาธารณกุศลหรือบุคคลใดเข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในระหว่างเกิดสาธารณภัย ให้ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจมอบหมายภารกิจหรือจัดสถานที่ให้องค์การสาธารณกุศลและบุคคลดังกล่าวในการให้ความช่วยเหลือได้ตามที่เห็นสมควร

เพื่อให้การช่วยเหลือ หรือบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้อำนวยการแจ้งให้องค์การสาธารณกุศลและบุคคล ที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือ

ผู้ประสพภัยที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยจังหวัดหรือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และวิธีการ
ประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๔๓ ให้ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกรตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตาม
พระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และในการปฏิบัติกรตามหน้าที่
ดังกล่าว หากได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้
ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่
เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดภัยอันตรายจากสาธารณภัยนั้น ให้ทางราชการชดเชยความ
เสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาธารณภัยหรือการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เปลี่ยนแปลงไปหรือแผนดังกล่าวได้
ใช้มาครบห้าปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผน
ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนโดยเร็ว

มาตรา ๔๕ ให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว สำหรับเจ้าพนักงาน
และอาสาสมัครเพื่อแสดงตัวขณะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

เครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัวตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่
กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ในกรณีที่ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการประสงค์
จะแต่งเครื่องแบบ ก็ให้กระทำได้ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๖ การดำเนินการตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ หรือ
มาตรา ๒๙ ภายในเขตทหารหรือที่เกี่ยวข้องกับกิจการ เจ้าหน้าที่ หรือทรัพย์สินในราชการทหารให้
เป็นไปตามความตกลงเป็นหนังสือร่วมกันระหว่าง ผู้อำนวยการจังหวัดหรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร
และผู้บังคับบัญชาของทหารในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นกรณีการสั่งการของนายกรัฐมนตรี
หรือรองนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๓๑

มาตรา ๔๗ บรรดาค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นรายได้ของท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นำเอาความลับ ซึ่งตนได้มาในฐานะนั้นๆ ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือเปิดเผยความลับนั้นแก่ผู้อื่นโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือแก่การประกอบอาชีพของผู้นั้น

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อขวางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการ ตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดข้อขวางการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๔ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการตามมาตรา ๒๕ หรือข้อขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ ผู้ใดเข้าไปในพื้นที่ที่ปิดกั้นตามมาตรา ๒๗ (๓) โดยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งของผู้อำนวยการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ที่ปิดกั้นตามมาตรา ๒๗ (๓) ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการจะเรียกบุคคลดังกล่าวมาตักเตือนแทนการดำเนินคดีก็ได้

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอพยพบุคคลออกจากพื้นที่ตามมาตรา ๒๘ ถ้าคำสั่งอพยพนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการกีดขวางการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ในขณะที่เกิดสาธารณภัย ผู้ใดแต่งเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของอาสาสมัคร หรือขององค์การสาธารณกุศล และเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย โดยมีได้เป็นอาสาสมัครหรือสมาชิกองค์การสาธารณกุศลดังกล่าว เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าเป็นบุคคลดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดเรียไรหรือหาประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบโดยแสดงตนว่าเป็นอาสาสมัคร เจ้าหน้าที่งานหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในหน่วยงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือใช้ชื่อของหน่วยงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการดำเนินการดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ ให้หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัตินี้ ดำเนินการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ การดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระหว่างที่ยังจัดทำแผนดังกล่าวไม่แล้วเสร็จให้เป็นไปตามแผนที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๗ ให้บรรดาศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

ผนวก ข

การแบ่งประเภทของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกไทย

๑. หน่วยทหารช่างของกรมการทหารช่าง

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยได้บังคับบัญชา				ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับ กองพล	ระดับ กรม	ระดับ กองพัน	ระดับ กองร้อย		
กช.	พล.ช.			บก. และ ร้อย.บก.พล.ช.	ราชบุรี	จัดตั้ง ปี ๓๒ ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๖๕/๓๒ ลง ๒๕ ก.ย. ๓๒ เป็น นขต. ของ กช.
			พัน.ช.กมศ. พล.ช.	บก.พัน.กมศ. ร้อย.ช.กมศ. ที่ ๑, ๒ และ ๓	ราชบุรี	
	ช.๑๑			บก. และ ร้อย.บก.	ราชบุรี	เดิมเป็นหน่วยที่ ทบ. มอบการ บังคับบัญชาไว้กับ กช. ต่อมา ได้รับบรรจุมอบให้ พล.ช. ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๖๕/๓๒ ลง ๒๕ ก.ย.๓๒
		ช.๑๑ พัน.๑๑๑		บก. และ ร้อย.บก. ร้อย.ช.เครื่องมือ และ ชบร. ร้อย.ช.ก่อสร้าง ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓	ราชบุรี ราชบุรี ราชบุรี	พัน.ช.ก่อสร้าง ซึ่ง ทบ. ได้ ฝากการบังคับบัญชาไว้กับ กช. ต่อมาได้รับการบรรจุ มอบให้ พล.ช. ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๖๕/๓๒ ลง ๒๕ ก.ย.๓๒
ช.๑๑ พัน.๖๐๒			บก. และ ร้อย.บก. ร้อย.ช.เครื่องมือ และ ชบร. ร้อย.ช.ก่อสร้าง ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓	ราชบุรี ราชบุรี ราชบุรี ราชบุรี	พัน.ช.ก่อสร้าง ซึ่ง ทบ. ได้ ฝากการบังคับบัญชาไว้กับ กช. ต่อมาได้รับการบรรจุ มอบให้ พล.ช. ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๖๕/๓๒ ลง ๒๕ ก.ย.๓๒	

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยใต้บังคับบัญชา				ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับ กองพล	ระดับ กรม	ระดับ กองพัน	ระดับ กองร้อย		
				ร้อย.ช.รถยนต์ บรรทุกเท้าย (ช.ร้อย.๑๑๔)	ราชบุรี	เป็นกองร้อยที่ ทบ. ฝากการ บังคับบัญชาไว้กับ กช. ต่อมา ได้รับการบรรจุให้ขึ้นกับ พล.ช. ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๖๘/๓๒ ลง ๒๕ ก.ย.๓๒
			กองร้อยทหารช่าง สะพานผสม (ช.ร้อย.๑๘)	ราชบุรี		
			ร้อย.ช.สนับสนุน การก่อสร้าง (ช.ร้อย.๑๑๕)	ราชบุรี		
			พัน.ช.กช.	พัน.ช.กช. ร้อย.๑	ราชบุรี	เป็นหน่วยลูกมือสนับสนุน การฝึกศึกษาและปฏิบัติงาน ช่างที่จำเป็น

๒. หน่วยทหารช่างของ กองทัพอากาศ

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยได้บังคับบัญชา			ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับกรม	ระดับกองพัน	ระดับกองร้อย		
ทก.๑	ช.๑ รอ.		บก.และ ร้อย.บก.	ราชบุรี	ทบ.บรรจุมอบให้ ทก.๑
		ช.พัน.๕๒ ช.๑ รอ.	บก. และ ร้อย. บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓	ราชบุรี	พัน.ช.สนาม(กองทัพอากาศ)
				ราชบุรี	
				ราชบุรี	
ช.พัน.๑๑๒ ช.๑ รอ.	บก. และ ร้อย.บก. ร้อย.ช.เครื่องมือ และซ่อมบำรุง ร้อย ช.ก่อสร้าง ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓	ราชบุรี	พัน.ช.ก่อสร้าง บรรจุมอบให้กับกองพล พัฒนา ๑ ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๑๖/๓๒ ลง ๒๘ ก.ค.๓๒		
		ราชบุรี			
		ราชบุรี			
		กองร้อยทหารช่างเครื่องมือเบา (ช.ร้อย.๑๕)	ราชบุรี		
ทก.๒	ช.๒		บก.และ ร้อย.บก.	นครราชสีมา	จัดตั้งในปี ๒๗ ตามคำสั่ง ทบ. (เฉพาะ)ที่ ๑๗๘/๒๗ ลง ๒๕ ก.ย.๒๗
		กองพันทหารช่างสนามที่ ๒๐๑ (ช.๒ พัน.๒๐๑)	บก. และ ร้อย.บก. และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓	นครราชสีมา	จัดตั้งในปี ๒๗ บรรจุมอบให้ ช.๒
				นครราชสีมา	
นครราชสีมา					
กองพันทหารช่างก่อสร้างที่ ๒๐๒ (ช.๒ พัน.๒๐๒)	บก. และ ร้อย.บก. ร้อย.ช.เครื่องมือ และ ชบร. ร้อย.ช.ก่อสร้าง ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓	ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ อ.เมือง	จัดตั้งในปี ๒๖ บรรจุมอบให้ ช.๒ และต่อมาได้ บรรจุมอบให้กองพลพัฒนา ๒ ตามคำสั่ง ทบ.ลับ (เฉพาะ) ที่ ๕๒/๓๒ ลง ๗ พ.ย.๓๒		
		นครราชสีมา			
		นครราชสีมา			
			นครราชสีมา		

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยได้บังคับบัญชา			ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับกรม	ระดับกองพัน	ระดับกองร้อย		
ทก.๓	ช.๓		บก.และ ร้อย.บก.	พิษณุโลก	จัดตั้งในปี ๒๖ ตามคำสั่ง ทบ.(เฉพาะ) ที่ ๑๗๘/๒๗ ลง ๑ ธ.ค.๒๗
		กองพันทหารช่าง ก่อสร้างที่ ๓๐๒ (ช.๓ พัน.๓๐๒)	บก. และ ร้อย.บก. ร้อย.ช.เครื่องมือ และ ชบร.ร้อย.ช. ร้อย.ช.ก่อสร้าง ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓	อ.วังทอง พิษณุโลก อ.วังทอง พิษณุโลก พิษณุโลก พิษณุโลก	จัดตั้งในปี ๒๖ มีแผน บรรจุ มอบให้ ช.๓ ใน ขั้นต้นของการจัดตั้ง หน่วยมอบการบังคับ บัญชาไว้กับ ทก.๓ ต่อมา ได้บรรจุมอบให้เป็น นขต.ของ พล.พัฒนา ๓ ตามคำสั่ง ทบ.ลับ(เฉพาะ) ที่ ๑๑๖/๓๒ ลง ๒๘ ก.ค.๓๒
ทก.๔		กองพันทหารช่าง สนามที่ ๔๐๑ (ช.พัน.๔๐๑ พล.พัฒนา ๔)	บก. และ ร้อย.บก. และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓	ค่ายอภัยบริ- รักษ์ บ.โคก สูงกิ่ง อ.ศรี- นครินทร์ จว.พัทลุง	จัดตั้งในปี ๓๘ ตามคำสั่ง ทบ.ลับ (เฉพาะ)ที่ ๑๑/ ๓๘ ลง ในขั้นต้น ช.พัน.๔๐๑ เป็นหน่วยขึ้นการบังคับ บัญชาโดยตรงกับ ทก.๔
		กองพันทหารช่าง ก่อสร้างที่ ๔๐๒ (ช.พัน.๔๐๒ พล.พัฒนา ๔)	บก. และ ร้อย.บก. ร้อย.ช.เครื่องมือ และ ชบร. ร้อย.ช.ก่อสร้าง ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓	บ.โคกสูง อ.เมือง จว.พัทลุง	จัดตั้งในปี ๒๖ มีแผน บรรจุมอบให้ ช.๔ ใน ขั้นต้นของการจัดตั้ง หน่วยมอบการบังคับ บัญชาไว้กับ ทก.๔ ตาม คำสั่ง ทบ.ลับ (เฉพาะ) ที่ ๕๒/๓๒ ลง ๗ เม.ย.๓๒

หมายเหตุ

๑. คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๕/๔๑ เรื่อง ให้ ทก.ฝากการบังคับบัญชา กรม ช.ทก.ไว้กับ พล.พัฒนา
ตั้ง ณ วันที่ ๒๘ ม.ค.๔๑
๒. หน่วยทหารช่างใน บชร. ต่างๆ อยู่ใน ร้อย.ชบร.ที่ ๒ ของ พัน.ชบร. ประกอบด้วย
 - ๒.๑ ๓ มว.ชบร.สาย ช.
 - ๒.๒ ๑ มว.ชบร.ยุทธโศภนพิเศษ สาย ช.

๓. หน่วยทหารช่างของกองพล

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยใต้บังคับบัญชา			ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับกรม	ระดับกองพัน	ระดับกองร้อย		
พล.๑ รอ.		ช.พัน.๑ รอ. พล.๑ รอ.	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓ ร้อย.ช.ที่ ๔	กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ	
พล.ร.๒ รอ.		ช.พัน.๒ รอ. พล.ร.๒ รอ.	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓ ร้อย.ช.ที่ ๔	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี	
พล.ร.๓		ช.พัน.๓ พล.ร.๓	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓ ร้อย.ช.ที่ ๔	นครราชสีมา อุดรธานี นครราชสีมา นครราชสีมา นครราชสีมา	
พล.ร.๔		ช.พัน.๔ พล.ร.๔	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓ ร้อย.ช.ที่ ๔	นครสวรรค์ นครสวรรค์ นครสวรรค์ นครสวรรค์ ลำปาง	
พล.ร.๕		ช.พัน.๕ พล.ร.๕	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓	นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช	

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยใต้บังคับบัญชา			ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับกรม	ระดับกองพัน	ระดับกองร้อย		
พล.ร.๖		ช.พัน.๖ พล.ร.๖	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓ ร้อย.ช.ที่ ๔	ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด ร้อยเอ็ด ร้อยเอ็ด	
พล.ร.๕		ช.พัน.๕ พล.ร.๕	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓ ร้อย.ช.ที่ ๔	กาญจนบุรี กาญจนบุรี กาญจนบุรี กาญจนบุรี กาญจนบุรี	
พล.ม.๑		ช.พัน.๘ พล.ม.๑	บก. และ ร้อย.บก. และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓	เพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์	

๔. หน่วยทหารช่างของกองทัพบก

หน่วย บังคับบัญชา	หน่วยได้บังคับบัญชา			ที่ตั้ง	หมายเหตุ
	ระดับกรม	ระดับกองพัน	ระดับกองร้อย		
ทบ.	ช.๒๑ (กรม ช. ส่งกำลัง และซ่อม บำรุง)		บก.และ ร้อย.บก.	ราชบุรี	ทบ. มอบการบังคับบัญชาไว้ กับ กช.
			ร้อย.ช.ซ่อมบำรุงสนาม	ราชบุรี	ทบ. มอบการบังคับบัญชาไว้ กับ กช. และ กช. ได้โอนการ บังคับบัญชาให้กับ ช.๒๑
			ร้อย.ช.ซ่อมบำรุงหนัก	ราชบุรี	ทบ. มอบการบังคับบัญชาไว้ กับ กช. และ กช. ได้โอนการ บังคับบัญชาให้กับ ช.๒๑
			ตอน ช.ประปาสนาม (ตอน ช.๕๓)	ราชบุรี	ทบ. มอบการบังคับบัญชาไว้ กับ กช. และ กช. ได้โอนการ บังคับบัญชาให้กับ ช.๒๑
		ช.พัน.๕๑	บก.และ ร้อย.บก.และ บร. ร้อย.ช.ที่ ๑ ร้อย.ช.ที่ ๒ ร้อย.ช.ที่ ๓	ราชบุรี ราชบุรี ราชบุรี ราชบุรี	พัน.ช.สนาม (กองทัพ) ปรับโอนให้ขึ้นการบังคับ บัญชากับ กช. ตามคำสั่ง ทบ. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๑๖๕/๓๒ ลง ๒๕ ก.ย.๓๒

ผนวก ก

การแบ่งมอบพื้นที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๑. กรุงเทพมหานคร (๕๐ เขต)			ศบภ.มทบ.๑๑			
เขตพระนคร			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตดุสิต			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตหนองจอก					ศบภ.ทอ.	
เขตบางรัก			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตบางเขน			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตบางกะปิ			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตปทุมวัน			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตพระโขนง			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตมีนบุรี					ศกบ.ทอ.	
เขตลาดกระบัง					ศกบ.ทอ.	
เขตยานนาวา			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตสัมพันธวงศ์			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตพญาไท			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตธนบุรี				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตบางกอกใหญ่				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตห้วยขวาง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตคลองสาน				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตคลองสาน				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตบางกอกน้อย				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตบางขุนเทียน				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตภาษีเจริญ				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตหนองแขม				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตราษฎร์บูรณะ				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตบางพลัด				ศบภ.ฐท.กท.		
เขตดินแดง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตบึงกุ่ม					ศกบ.ทอ.	

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
เขตสาทร			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตบางซื่อ	สบก.สป.					
เขตจตุจักร			สบก.พล.๑ รอ.			
เขตบางคอแหลม			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตประเวศ			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตคลองเตย			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตสวนหลวง			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตจอมทอง				สบก.ฐท.กท.		
เขตดอนเมือง					สบก.ทอ.	
เขตราชเทวี			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตลาดพร้าว					สบก.ทอ.	
เขตวัฒนา			สบก.พล.ม.๒ รอ.			
เขตบางแค				สบก.ฐท.กท.		
เขตหลักสี่		สบก.สสน.นทพ.				
เขตสายไหม					สบก.ทอ.	
เขตคันนายาว					สบก.ทอ.	
เขตสะพานสูง			สบก.พล.๑ รอ.			
เขตวังทองหลาง					สบก.ทอ.	
เขตคลองสามวา					สบก.ทอ.	
เขตบางนา				สบก.ฐท.กท.		
เขตทวีวัฒนา				สบก.ฐท.กท.		
เขตทุ่งครุ				สบก.ฐท.กท.		
เขตบางบอน				สบก.ฐท.กท.		
๒. กาญจนบุรี (๑๓ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๗			
อ.เมือง			สบก.พล.ร.๕			
อ.ไทรโยค			สบก.พล.ร.๕			
อ.บ่อพลอย			สบก.พล.ร.๕			
อ.ศรีสวัสดิ์			สบก.พล.ร.๕			
อ.ท่ามะกา			สบก.พล.ร.๕			
อ.ท่าม่วง			สบก.พล.ร.๕			
อ.ทองผาภูมิ		สบก.นพค.๑๑				
อ.สังขละบุรี		สบก.นพค.๑๑				
อ.พนมทวน			สบก.พล.ร.๕			
อ.เลาขวัญ			สบก.พล.ร.๕			
อ.ด่านมะขามเตี้ย			สบก.พล.ร.๕			
อ.หนองปรือ			สบก.พล.ร.๕			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.หัวกระเจา			สบก.พล.ร.๕			
๓. จันทบุรี (๑๐ อำเภอ)				สบก.กปช.จต.		
อ.เมือง				สบก.กปช.จต.		
อ.ขลุง				สบก.กปช.จต.		
อ.ท่าใหม่				สบก.กปช.จต.		
อ.โป่งน้ำร้อน				สบก.กปช.จต.		
อ.มะขาม				สบก.กปช.จต.		
อ.แหลมสิงห์				สบก.กปช.จต.		
อ.สอยดาว				สบก.กปช.จต.		
อ.แก่งหางแมว				สบก.กปช.จต.		
อ.นายายอาม				สบก.กปช.จต.		
อ.เขาคิชฌกูฏ				สบก.กปช.จต.		
๔. ฉะเชิงเทรา (๑๑ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๒			
อ.เมือง			สบก.นรด.			
อ.บางคล้า		สบก.สนภ.๑				
อ.บางน้ำเปรี้ยว			สบก.นรด.			
อ.บางปะกง			สบก.นรด.			
อ.บ้านโพธิ์			สบก.นรด.			
อ.พนมสารคาม		สบก.สนภ.๑				
อ.ราชสาส์น			สบก.นรด.			
อ.สนามชัยเขต		สบก.สนภ.๑				
อ.แปลงยาว			สบก.นรด.			
อ.ท่าตะเกียบ		สบก.สนภ.๑				
อ.คลองเขื่อน			สบก.นรด.			
๕. ชัยนาท (๘ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๓			
อ.เมือง			สบก.สป.			
อ.มโนรมย์					สบก.บน.๔	
อ.วัดสิงห์					สบก.บน.๔	
อ.สรรพยา					สบก.บน.๔	
อ.สรรคบุรี			สบก.สบบ.			
อ.หันคา			สบก.สบบ.			
อ.หนองมะโมง			สบก.สบบ.			
อ.เนินขาม			สบก.สบบ.			
๖. ชลบุรี (๑๑ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๔			
อ.เมือง			สบก.ร.๒๑ รอ.			
อ.บ้านบึง			สบก.มทบ.๑๔			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.หนองใหญ่			สบก.มทบ.๑๔			
อ.บางละมุง				สบก.ทรภ.๑		
อ.พานทอง			สบก.มทบ.๑๔			
อ.พนัสนิคม			สบก.ร.๒๑ รือ.			
อ.ศรีราชา				สบก.ทรภ.๑		
อ.เกาะสีชัง				สบก.ทรภ.๑		
อ.สัตหีบ				สบก.ทรภ.๑		
อ.บ่อทอง			สบก.บชร.๑			
อ.เกาะจันทร์			สบก.บชร.๑			
๗. ตราด (๗ อำเภอ)				สบก.กปช.จต.		
อ.เมือง				สบก.กปช.จต.		
อ.คลองใหญ่				สบก.กปช.จต.		
อ.เขาสมิง				สบก.กปช.จต.		
อ.บ่อไร่				สบก.กปช.จต.		
อ.แหลมงอบ				สบก.กปช.จต.		
อ.เกาะกูด				สบก.กปช.จต.		
อ.เกาะช้าง				สบก.กปช.จต.		
๘. นครนายก (๔ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๒			
อ.เมือง			สบก.รร.จปร.			
อ.ปากพลี			สบก.รร.จปร.			
อ.บ้านนา			สบก.รร.จปร.			
อ.องครักษ์			สบก.รร.จปร.			
๙. นครปฐม (๗ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๑			
อ.เมือง			สบก.กส.ทบ.			
อ.กำแพงแสน					สบก.รร.การบิน	
อ.นครชัยศรี			สบก.กส.ทบ.			
อ.ดอนตูม			สบก.กส.ทบ.			
อ.บางเลน					สบก.รร.การบิน	
อ.สามพราน			สบก.กส.ทบ.			
อ.พุทธมณฑล				สบก.ฐท.กท.		
๑๐. นนทบุรี (๖ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๑			
อ.เมือง			สบก.นปอ.			
อ.บางกรวย			สบก.นปอ.			
อ.บางใหญ่			สบก.นปอ.			
อ.บางบัวทอง		สบก.นพศ.นทพ.				
อ.ไทรน้อย		สบก.นพศ.นทพ.				
อ.ปากเกร็ด			สบก.นปอ.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ก.อ./ก.ช.ก.จ. และ กปท.อ./กปท.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๑๑. ปทุมธานี (๗ อำเภอ)			ศบก.มทบ.๑๑			
อ.เมือง			ศบก.นปอ.			
อ.คลองหลวง			ศบก.นปอ.			
อ.ชัยบุรี			ศบก.นปอ.			
อ.หนองเสือ			ศบก.นปอ.			
อ.ลาดหลุมแก้ว			ศบก.นปอ.			
อ.ลำลูกกา					ศบก.ทอ.	
อ.สามโคก			ศบก.นปอ.			
๑๒. ประจวบคีรีขันธ์ (๘ อำเภอ)			ศบก.มทบ.๑๕			
อ.เมือง					ศบก.บน.๕	
อ.กุยบุรี			ศบก.สร.			
อ.ทับสะแก					ศบก.บน.๕	
อ.บางสะพาน					ศบก.บน.๕	
อ.บางสะพานน้อย					ศบก.บน.๕	
อ.ปราณบุรี			ศบก.สร.			
อ.หัวหิน			ศบก.สร.			
อ.สามร้อยยอด			ศบก.สร.			
๑๓. ปราจีนบุรี (๗ อำเภอ)			ศบก.มทบ.๑๒			
อ.เมือง			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
อ.กบินทร์บุรี			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
อ.นาดี			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
อ.บ้านสร้าง			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
อ.ประจันตคาม			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
อ.ศรีมหาโพธิ์			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
อ.ศรีมโหสถ			ศบก.พล.ร.๒ รอ.			
๑๔. พระนครศรีอยุธยา (๑๖ อำเภอ)			ศบก.มทบ.๑๘			
อ.พระนครศรีอยุธยา			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ท่าเรือ			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.นครหลวง			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางไทร			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางบาล			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางปะอิน			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางปะหัน			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ผักไห่			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ภาชี			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ลาดบัวหลวง			ศบก.พล.ม.๒ รอ.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.วังน้อย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.เสนา			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางซ้าย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.อุทัย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.มหาราช			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บ้านแพรก			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
๑๕. เพชรบุรี (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.เขาย้อย			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.หนองหญ้าปล้อง			ศบภ.ร้อย.ฝรพ.๑			
อ.ชะอำ			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.ท่าช้าง		ศบภ.นพค.๑๓				
อ.บ้านลาด			ศบภ.ร.๑๑ รอ.			
อ.บ้านแหลม			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.แก่งกระจาน		ศบภ.นพค.๑๓				
๑๖. ระยอง (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.เมือง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.บ้านฉาง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.แกลง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.วังจันทร์			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.บ้านค่าย			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.ปลวกแดง			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.เขาชะเมา			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.นิคมพัฒนา			ศบภ.มทบ.๑๔			
๑๗. ราชบุรี (๑๐ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๑๖			
อ.เมือง			ศบภ.กช.			
อ.จอมบึง			ศบภ.พล.พัฒนา ๑			
อ.สวนผึ้ง			ศบภ.กช.			
อ.ดำเนินสะดวก			ศบภ.กช.			
อ.บ้านโป่ง			ศบภ.กช.			
อ.บางแพ			ศบภ.กช.			
อ.โพธาราม			ศบภ.กช.			
อ.ปากท่อ			ศบภ.กช.			
อ.วัดเพลง			ศบภ.กช.			
อ.บ้านคา			ศบภ.กช.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๑๘. ลพบุรี (๑๑ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๓			
อ.เมือง			สบก.นสศ.			
อ.พัฒนานิคม					สบก.บ.น.๒	
อ.โคกสำโรง					สบก.บ.น.๒	
อ.ชัยบาดาล					สบก.บ.น.๒	
อ.ท่าเรือ	สบก.สป.					
อ.บ้านหมี่	สบก.สป.					
อ.ท่าหลวง			สบก.นสศ.			
อ.สระโบสถ์			สบก.นสศ.			
อ.โคกเจริญ			สบก.นสศ.			
อ.ลำสนธิ			สบก.นสศ.			
อ.หนองม่วง			สบก.นสศ.			
๑๙. สิงห์บุรี (๖ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๓			
อ.เมือง			สบก.มทบ.๑๓			
อ.บางระจัน			สบก.พล.ป.			
อ.ค่ายบางระจัน			สบก.พล.ป.			
อ.อินทร์บุรี			สบก.พล.ป.			
อ.พรหมบุรี			สบก.พล.ป.			
อ.ท่าช้าง			สบก.พล.ป.			
๒๐. สุพรรณบุรี (๑๐ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๖			
อ.เมือง			สบก.มทบ.๑๖			
อ.เดิมบางนางบวช			สบก.มทบ.๑๖			
อ.ด่านช้าง			สบก.มทบ.๑๖			
อ.บางปลาร้า					สบก.รร.การบิน	
อ.ศรีประจันต์			สบก.มทบ.๑๖			
อ.ดอนเจดีย์			สบก.พล.ร.๕			
อ.สองพี่น้อง					สบก.รร.การบิน	
อ.สามชุก			สบก.มทบ.๑๖			
อ.อู่ทอง			สบก.พล.ร.๕			
อ.หนองหญ้าไซ			สบก.พล.ร.๕			
๒๑. สมุทรปราการ (๖ อำเภอ)				สบก.ฐท.กท.		
อ.เมือง				สบก.ฐท.กท.		
อ.บางบ่อ				สบก.ฐท.กท.		
อ.บางพลี			สบก.นรค.			
อ.พระประแดง				สบก.ฐท.กท.		
อ.พระสมุทรเจดีย์				สบก.ฐท.กท.		
อ.บางเสาธง				สบก.ฐท.กท.		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ก.อ./ก.ช.ก.จ. และ กปท.อ./กปท.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๒๒. สมุทรสาคร (๓ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๖			
อ.เมือง			สบก.ส.๑			
อ.กระทุ่มแบน			สบก.ส.๑			
อ.บ้านแพ้ว			สบก.ส.๑			
๒๓. สมุทรสงคราม (๓ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๖			
อ.เมือง			สบก.มทบ.๑๖			
อ.บางคนที			สบก.มทบ.๑๖			
อ.อัมพวา			สบก.มทบ.๑๖			
๒๔. สระแก้ว (๕ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๕			
อ.เมือง			สบก.ร.๑๒			
อ.คลองหาด			สบก.ร.๑๒			
อ.ตาพระยา			สบก.ร.๑๒			
อ.วังน้ำเย็น			สบก.ร.๑๒			
อ.วัฒนานคร		สบก.นพค.๑๒				
อ.อรัญประเทศ			สบก.ร.๑๒			
อ.เขาฉกรรจ์			สบก.ร.๑๒ รือ.			
อ.โคกสูง		สบก.นพค.๑๒				
อ.วังสมบูรณ์			สบก.ร.๑๒ รือ.			
๒๕. สระบุรี (๑๓ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๘			
อ.เมือง			สบก.สม.			
อ.แก่งคอย			สบก.สม.			
อ.หนองแค			สบก.สม.			
อ.วิหารแดง			สบก.สม.			
อ.หนองแซง			สบก.สม.			
อ.บ้านหมอ			สบก.สม.			
อ.คอนสาร			สบก.สม.			
อ.หนองไผ่			สบก.สม.			
อ.พระพุทธบาท			สบก.สม.			
อ.เสาไห้			สบก.สม.			
อ.หมวกเหล็ก			สบก.สม.			
อ.วังม่วง			สบก.สม.			
อ.เฉลิมพระเกียรติ			สบก.สม.			
๒๖. อ่างทอง (๗ อำเภอ)			สบก.มทบ.๑๓			
อ.เมือง			สบก.พล.๑รือ.			
อ.ไชโย			สบก.พล.๑รือ.			
อ.ป่าโมก			สบก.พล.๑รือ.			
อ.โพธิ์ทอง			สบก.พล.๑รือ.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.วิเศษชัยชาญ			ศบภ.พล.๑ร๑.			
อ.สามโก้			ศบภ.พล.๑ร๑.			
อ.แสวงหา			ศบภ.พล.๑ร๑.			
๒๗. มุกดาหาร (๗ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.เมือง				ศบภ.นรช.		
อ.นิคมคำสร้อย			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.ดงหลวง			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.ดอนตาล				ศบภ.นรช.		
อ.คำชะอี		ศบภ.นพล.๒๔				
อ.ห้วยน้ำพัน			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.หนองสูง		ศบภ.นพล.๒๔				
๒๘. สกลนคร (๑๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.พังโคน		ศบภ.นพล.๒๖				
อ.คำตากล้า			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.อากาศอำนวย			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.ส่องดาว			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.พรรณานิคม		ศบภ.นพล.๒๖				
อ.วาริชภูมิ			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.วานรนิวาส			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.บ้านม่วง			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.สว่างดินแดน			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.เจริญศิลป์			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.กุศบัก			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.นิคมน้ำอูน			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.โศภนบุรี			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.โพนนาแก้ว			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.กุสุมาลย์			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.เต่างอย			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ภูพาน			ศบภ.มทบ.๒๕			
๒๙. นครพนม (๑๒ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.บ้านแพง				ศบภ.นรช.		
อ.ท่าอุเทน				ศบภ.นรช.		
อ.ธาตุพนม				ศบภ.นรช.		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.นาแก		ศบภ.นพค.๒๒				
อ.นาหว้า			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.นาทม		ศบภ.นพค.๒๒				
อ.ปลาปาก			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.เรณูนคร			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.ศรีสงคราม			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.โพนสวรรค์			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.วังยาง			ศบภ.พล.ร.๓			
๓๐. ขอนแก่น (๒๖ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.พล			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.หนองสองห้อง			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.แวงน้อย			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.แวงใหญ่			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เปือยน้อย			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.ชุมแพ			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.ภูผาม่าน			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.หนองเรือ			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.มัญจาคีรี			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.โคกโพธิ์ไชย			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.บ้านแฮด			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.โนนศิลา			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.ชนบท			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.พระยืน			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.บ้านไผ่			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.น้ำพอง			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.กระนวน			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.ชำสูง			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.อุบลรัตน์			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.เขาสวนกวาง			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.บ้านฝาง			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.ภูเวียง			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.หนองนาคำ			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.สีชมพู			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.เวียงเก่า			ศบภ.พล.ร.๓			
๓๑. เลย (๑๔ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๘			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.นาแก้ว			สบภ.พล.ร.๓			
อ.ด่านซ้าย			สบภ.พล.ร.๓			
อ.ภูเรือ			สบภ.พล.ร.๓			
อ.ท่าลี่			สบภ.พล.ร.๓			
อ.เข็ญคาน				สบภ.นรช.		
อ.ปากชม				สบภ.นรช.		
อ.นาค้ำวง		สบภ.นพค.๒๓				
อ.วังสะพุง			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.ภูหลวง			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.เอราวัณ			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.ภูกระดึง			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.ผาขาว			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.หนองหิน			สบภ.มทบ.๒๘			
๓๒.อุดรธานี (๒๐ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๔			
อ.เมือง					สบภ.บป.๒๓	
อ.โนนสะอาด			สบภ.พล.ร.๓			
อ.นาูง			สบภ.พล.ร.๓			
อ.น้ำโสม			สบภ.พล.ร.๓			
อ.บ้านฝ้อ		สบภ.สนภ.๒๑				
อ.เพ็ญ			สบภ.พล.ร.๓			
อ.สร้างคอม			สบภ.พล.ร.๓			
อ.บ้านดุง			สบภ.พล.ร.๓			
อ.หนองแสง					สบภ.บป.๒๓	
อ.วังสามหมอ		สบภ.นพค.๒๑				
อ.ศรีธาตุ		สบภ.นพค.๒๑				
อ.หนองวัวซอ					สบภ.บป.๒๓	
อ.ทุ่งฝน			สบภ.พล.ร.๓			
อ.ภูแก้ว			สบภ.มทบ.๒๔			
อ.พิบูลย์รักษ์			สบภ.พล.ร.๓			
อ.กุฉินชัย			สบภ.พล.ร.๓			
อ.กุมภวาปี			สบภ.พล.ร.๓			
อ.หนองหาน			สบภ.มทบ.๒๔			
อ.ไชวาน			สบภ.มทบ.๒๔			
อ.ประจักษ์ศิลปาคม			สบภ.มทบ.๒๔			
๓๓.หนองคาย (๕ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๔			
อ.เมือง				สบภ.นรช.		
อ.โพนพิสัย				สบภ.นรช.		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.รัตนวาปี			สบภ.พล.ร.๓			
อ.สระใคร			สบภ.พล.ร.๓			
อ.สังขม		สบภ.นพค.๒๕				
อ.ศรีเชียงใหม่		สบภ.นพค.๒๕				
อ.ท่าบ่อ			สบภ.พล.ร.๓			
อ.เฝ้าไร่			สบภ.พล.ร.๓			
อ.โพธิ์ตาก		สบภ.นพค.๒๕				
๓๔. บึงกาฬ (๘ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.เมือง				สบภ.นรข.		
อ.เซกา			สบภ.พล.ร.๓			
อ.พรเจริญ			สบภ.พล.ร.๓			
อ.ศรีวิไล			สบภ.พล.ร.๓			
อ.ปากคาด				สบภ.นรข.		
อ.โซ่พิสัย			สบภ.พล.ร.๓			
อ.บึงโขงหลง			สบภ.พล.ร.๓			
อ.นุ่งคล้า			สบภ.พล.ร.๓			
๓๕. มหาสารคาม (๑๓ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๖			
อ.เมือง			สบภ.พล.ร.๖			
อ.นาเชือก			สบภ.พล.ร.๖			
อ.วาปีปทุม			สบภ.พล.ร.๖			
อ.นาคูน			สบภ.พล.ร.๖			
อ.พยัคฆภูมิพิสัย			สบภ.พล.ร.๖			
อ.กุฉีรัง			สบภ.พล.ร.๖			
อ.เชียงยืน			สบภ.พล.ร.๖			
อ.โกสุมพิสัย			สบภ.พล.ร.๖			
อ.แกดำ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.กันทรวิชัย			สบภ.พล.ร.๖			
อ.บรบือ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ยางสีสุราช			สบภ.พล.ร.๖			
๓๖.หนองบัวลำภู (๖ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๘			
อ.เมือง			สบภ.พล.ร.๓			
อ.นากลาง			สบภ.พล.ร.๓			
อ.นาวัง			สบภ.พล.ร.๓			
อ.สุวรรณคูหา			สบภ.พล.ร.๓			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ศรีบุญเรือง			ศบภ.พล.ร.๓			
อ.โนนสัง			ศบภ.พล.ร.๓			
๓๗.อำนาจเจริญ (๗ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.เมือง		ศบภ.นพล.๕๑				
อ.หัวตะพาน			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.สีอำนาจ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เสนางคนิคม			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ชานุมาน				ศบภ.นรช.		
อ.ปทุมราชวงศา			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.พนา			ศบภ.พล.ร.๖			
๓๘.อุบลราชธานี (๒๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โพธิ์ไทร			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ศรีเมืองใหม่			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.นาตาล			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.กุศขำมูน			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.สิรินธร			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เขมราฐ				ศบภ.นรช.		
อ.ตระการพืชผล			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โขงเจียม				ศบภ.นรช.		
อ.นาจะหลวย		ศบภ.นพล.๕๖				
อ.บุญขาริก			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.น้ำขุ่น			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.นาเขีย			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.เดชอุดม		ศบภ.นพล.๕๖				
อ.ทุ่งศรีอุดม			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.วารินชำราบ			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.คาลาม			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.สำโรง			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.เหล่าเสือโก้ก					ศบภ.บพ.๒๑	
อ.เขื่องใน					ศบภ.บพ.๒๑	
อ.ม่วงสามสิบ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.พิบูลมังสาหาร			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.คอนมดแดง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.สว่างวีระวงศ์			ศบภ.มทบ.๒๒			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.น้ำยืน		สบภ.นพล.๕๖				
๓๘.ศรีสะเกษ (๒๒ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๕			
อ.เมือง			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ศรีรัตนะ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.โนนคูณ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ไพรบึง			สบภ.พล.ร.๖			
อ.พยุห์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.อุทุมพรพิสัย		สบภ.นพล.๕๗				
อ.ขุขันธ์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ปราสาท			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ห้วยทับทัน			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ศีลาลาด			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ราษีไศล			สบภ.พล.ร.๖			
อ.บึงบูรพ์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.วังหิน			สบภ.พล.ร.๖			
อ.เมืองจันทร์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.กันทรารมย์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ยางชุมน้อย			สบภ.พล.ร.๖			
อ.น้ำเกลี้ยง			สบภ.พล.ร.๖			
อ.เบญจลักษ์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.กันทรลักษ์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ขุนหาญ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ภูสิงห์			สบภ.พล.ร.๖			
๔๐.บุรีรัมย์ (๒๓ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๒๖			
อ.เมือง			สบภ.มทบ.๒๖			
อ.ปะคำ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.โนนสุวรรณ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.หนองกี่			สบภ.พล.ร.๖			
อ.นางรอง			สบภ.พล.ร.๖			
อ.เฉลิมพระเกียรติ		สบภ.นพล.๕๒				
อ.ประโคนชัย			สบภ.พล.ร.๖			
อ.พลับพลาชัย			สบภ.มทบ.๒๖			
อ.ลำปลายมาศ			สบภ.มทบ.๒๖			
อ.หนองหงส์			สบภ.พล.ร.๖			
อ.ชำนิ			สบภ.พล.ร.๖			
อ.บ้านกรวด			สบภ.พล.ร.๖			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ละหานทราย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โนนดินแดง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ห้วยราช			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.กระสัง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.นาโพธิ์			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.สตึก			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.พุทไธสง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.คูเมือง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.บ้านใหม่ไชยพจน์			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.บ้านด่าน			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.แคนดง			ศบภ.มทบ.๒๖			
๔๑. สุรินทร์ (๑๗ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.พนมดงรัก			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.กาบเชิง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.สังขะ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ลำดวน			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ศรีณรงค์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.บัวเชด			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ปราสาท		ศบภ.นพล.๕๔				
อ.ท่าตูม			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.รัตนบุรี			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ศรีขรภูมิ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โนนนารายณ์			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ชุมพลบุรี			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.จอมพระ			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.สนม			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.สำโรงทาบ			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.เขวาสินรินทร์			ศบภ.มทบ.๒๕			
๔๒. ร้อยเอ็ด (๒๐ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ปทุมรัตน์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เกษตรวิสัย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.พนมไพร			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.หนองฮี			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.อาจสามารถ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เมืองสรวง			ศบภ.พล.ร.๖			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.จตุรพักตรพิมาน			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.สุวรรณภูมิ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โพนทราย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.หนองพอก			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.โพธิ์ชัย			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เขียงขวัญ			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ธวัชบุรี			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เมยวดี			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เสลภูมิ			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ทุ่งเขาหลวง			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.โพนทอง			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.จังหาร			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ศรีสมเด็จ			ศบภ.พล.ร.๖			
๔๓. ยโสธร (๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ค้อวัง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.กุฉินท			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ไทยเจริญ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เลิงนกทา			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.มหาชนะชัย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ป่าดิว			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ทรายมูล			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.คำเขื่อนแก้ว			ศบภ.พล.ร.๖			
๔๔. ชัยภูมิ (๑๖ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.เมือง			ศบภ.บชร.๒			
อ.หนองบัวแดง			ศบภ.บชร.๒			
อ.เกษตรสมบูรณ์		ศบภ.นพค.๕๕๑				
อ.คอนสาร			ศบภ.บชร.๒			
อ.บ้านน้ำจืด			ศบภ.บชร.๒			
อ.เทพสถิต		ศบภ.นพค.๕๕๑				
อ.ภักดีชุมพล		ศบภ.นพค.๕๕๑				
อ.ซับใหญ่			ศบภ.บชร.๒			
อ.แก้งคร้อ			ศบภ.บชร.๒			
อ.ภูเขียว			ศบภ.บชร.๒			
อ.บ้านแท่น			ศบภ.บชร.๒			
อ.เนินสง่า			ศบภ.บชร.๒			
อ.คอนสวรรค์			ศบภ.บชร.๒			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.บ้านเขว้า			ศบภ.บชร.๒			
อ.จตุรัส			ศบภ.บชร.๒			
อ.หนองบัวระเหว			ศบภ.บชร.๒			
๔๕. นครราชสีมา (๓๒ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.โนนแดง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.บัวใหญ่			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.บัวลาย			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.สีดา			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ประทาย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ชุมพวง			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.เมืองยาง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ลำทะเมนชัย			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.พิมาย		ศบภ.สนภ.๕๑				
อ.คง			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.ขามสะแกแสง			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.แก้งสนามนาง			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.บ้านเหลื่อม			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.พระทองคำ			ศบภ.พล.พัฒนา ๒			
อ.โนนไทย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โนนสูง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ด่านขุนทด			ศบภ.พล.ร.๑			
อ.ขามทะเลสอ					ศบภ.บน.๑	
อ.จักราช			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ห้วยแถลง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เทพารักษ์			ศบภ.พล.ร.๑			
อ.สูงเนิน			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.สีคิ้ว			ศบภ.มทบ.๒๑		ศบภ.บน.๑	
อ.ปากช่อง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.ครบุรี			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เสิงสาง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.วังน้ำเขียว		ศบภ.สนภ.๕๑			ศบภ.บน.๑	
อ.ปักธงชัย			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.โชคชัย			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.หนองบุญมาก			ศบภ.พล.ร.๖			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๔๖. ภาพสินธุ์ (๑๘ อำเภอ)			สบก.มทบ.๒๓			
อ.เมือง			สบก.พล.ม.๓			
อ.สามชัย			สบก.พล.ม.๓			
อ.กมลาไสย			สบก.พล.ม.๓			
อ.กุฉินารายณ์			สบก.พล.ม.๓			
อ.เขาวง			สบก.พล.ม.๓			
อ.ห้วยผึ้ง			สบก.พล.ม.๓			
อ.ร่องคำ			สบก.พล.ม.๓			
อ.เมืองชัย			สบก.พล.ม.๓			
อ.นาคู			สบก.พล.ม.๓			
อ.ยางตลาด			สบก.พล.ม.๓			
อ.สหัสขันธ์			สบก.พล.ม.๓			
อ.หนองกุงศรี			สบก.พล.ม.๓			
อ.ห้วยเม็ก			สบก.พล.ม.๓			
อ.ท่าคันโท			สบก.พล.ม.๓			
อ.คำม่วง			สบก.พล.ม.๓			
อ.สมเด็จ			สบก.พล.ม.๓			
อ.นามน			สบก.พล.ม.๓			
อ.คอนจาน			สบก.พล.ม.๓			
๔๗. กำแพงเพชร (๑๑ อำเภอ)			สบก.มทบ.๓๑			
อ.เมือง			สบก.พล.ร.๔			
อ.ไทรงาม			สบก.พล.ร.๔			
อ.คลองลาน			สบก.พล.ร.๔			
อ.ขามเฒ่า			สบก.พล.ร.๔			
อ.คลองขลุง			สบก.พล.ร.๔			
อ.พรานกระต่าย			สบก.พล.ร.๔			
อ.ลานกระบือ			สบก.พล.ร.๔			
อ.ทรายทองวัฒนา			สบก.พล.ร.๔			
อ.ปางศิลาทอง			สบก.พล.ร.๔			
อ.บึงสามัคคี			สบก.พล.ร.๔			
อ.โกสัมพีนคร			สบก.พล.ร.๔			
๔๘. เชียงราย (๑๘ อำเภอ)			สบก.มทบ.๓๗			
อ.เมือง			สบก.มทบ.๓๗			
อ.เวียงชัย			สบก.มทบ.๓๗			
อ.เชียงของ				สบก.นรข.		
อ.เทิง			สบก.พล.ม.๑			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.พาน			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.ป่าแดด			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.แม่จัน		ศบภ.นพค.๑๕				
อ.เชียงแสน				ศบภ.นรช.		
อ.แม่สาย			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.แม่สรวย			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.เวียงป่าเป้า			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.พญาเม็งราย		ศบภ.นพค.๑๕				
อ.เวียงแก่น				ศบภ.นรช.		
อ.ขุนตาล			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.แม่ฟ้าหลวง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.แม่ลาว			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.เวียงเชียงรุ้ง		ศบภ.นพค.๑๕				
อ.ดอยหลวง			ศบภ.พล.ร.๗			
๔๘. เชียงใหม่ (๒๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๓			
อ.เมือง			ศบภ.พล.พัฒนา๓			
อ.จอมทอง		ศบภ.สนภ.๓				
อ.แม่แจ่ม			ศบภ.พล.พัฒนา๓			
อ.กัลยาณิวัฒนา			ศบภ.มทบ.๓๓			
อ.เชียงดาว		ศบภ.นพค.๑๒				
อ.ดอยสะเก็ด					ศบภ.บฉ.๔๑	
อ.แม่แตง			ศบภ.กส.ทบ.			
อ.แม่ริม			ศบภ.พล.พัฒนา๓			
อ.สะเมิง			ศบภ.มทบ.๓๓			
อ.ฝาง	ศบภ.สป.					
อ.แม่เมาะ			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.พร้าว			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.สันป่าตอง					ศบภ.บฉ.๔๑	
อ.สันกำแพง					ศบภ.บฉ.๔๑	
อ.สันทราย			ศบภ.กส.ทบ.			
อ.หางดง					ศบภ.บฉ.๔๑	
อ.ฮอด			ศบภ.พล.พัฒนา๓			
อ.ดอยเต่า			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.อมก๋อย			ศบภ.มทบ.๓๓			
อ.สารภี					ศบภ.บฉ.๔๑	
อ.เวียงแหง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ไชยปราการ			ศบภ.พล.ร.๗			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.แม่วาง			ศบภ.กศ.ทบ.			
อ.แม่ออน			ศบภ.กศ.ทบ.			
อ.คอยหล่อ		ศบภ.สนภ.๓				
๕๐. ตาก (๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.บ้านตาก		ศบภ.นพค.๓๓				
อ.สามเงา			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.แม่ระมาด			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.ท่าสองยาง			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.แม่สอด			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.พบพระ			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.อุ้มผาง			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.วังเจ้า			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
๕๑. นครสวรรค์ (๑๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.โกรกพระ			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ชุมแสง			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.หนองบัว			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.บรรพตพิสัย			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.เก้าเลี้ยว			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ตากถ้ำ					ศบภ.บน.๔	
อ.ท่าตะโก			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ไพศาลี			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.พยุหะคีรี	ศบภ.สป.๑					
อ.ลาดยาว			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ตากฟ้า					ศบภ.บน.๔	
อ.แม่วงก์			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.แม่เปิน			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ชุมตาบง			ศบภ.พล.ร.๗			
๕๒. น่าน (๑๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.เขียงกลาง			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.ทุ่งช้าง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ท่าวังผา		ศบภ.นพค.๓๑				
อ.น่าน้อย			ศบภ.พล.ม.๑			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.นาหมื่น			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.บ่อเกลือ			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.บ้านหลวง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ปัว		ศบภ.นพค.๓๑				
อ.แม่จรม			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.เวียงสา			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.สันติสุข			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.สองแคว			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.ภูเพียง			ศบภ.มทบ.๓๘			
๕๓. พะเยา (๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.จุน			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.เชียงคำ			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.เชียงม่วน			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ดอกคำใต้			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ปง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.แม่ใจ			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ภูซาง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ภูพานยาว			ศบภ.พล.ร.๗			
๕๔. พิจิตร (๑๒ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.วังทรายพูน			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.โพธิ์ประทับช้าง			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.ตะพานหิน			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.บางมูลนาก			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.โพทะเล			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.สามง่าม			ศบภ.ส.พัน.๒๑			
อ.ทับคล้อ			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.สากเหล็ก			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.บึงนาราง			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.คงเจริญ			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.วชิรบำรุง			ศบภ.ส.พัน.๒๑			
๕๕. พิษณุโลก (๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.นครไทย			ศบภ.พล.พัฒนา ๓			
อ.ชาติตระการ		ศบภ.นพค.๓๔				
อ.บางระกำ					ศบภ.บม.๔๖	

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.บางกระทุ่ม					ศบภ.บ.น.๔๖	
อ.พรหมพิราม			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.วัดโบสถ์			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.วังทอง					ศบภ.บ.น.๔๖	
อ.เนินมะปราง			ศบภ.มทบ.๓๕			
๕๖. เพชรบูรณ์ (๑๑ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.เขาค้อ			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ชนแดน			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.น้ำหนาว			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.บึงสามพัน		ศบภ.นพค.๑๖๙				
อ.วังโป่ง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.วิเชียรบุรี			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ศรีเทพ			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หนองไผ่			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หล่มเก่า			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หล่มสัก			ศบภ.พล.ม.๑			
๕๗. แพร่ (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.เด่นชัย			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ร่องกวาง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ลอง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.วังจันทน์			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.สูงเม่น			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.สอง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หนองม่วงไข่			ศบภ.พล.ม.๑			
๕๘. แม่ฮ่องสอน (๗ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๓			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ขุนขาม			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.ปางมะผ้า			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ปาย			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.แม่ลาน้อย			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.แม่สะเรียง			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.สบเมย		ศบภ.นพค.๑๖				
๕๙. ลำปาง (๑๑ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๒			
อ.เมือง			ศบภ.มทบ.๓๒			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.แม่เมาะ			สบก.ร้อย.ฝรพ.๓			
อ.เกาะกา			สบก.มทบ.๓๒			
อ.เสริมงาม			สบก.พล.ร.๗			
อ.งาว			สบก.พล.ร.๗			
อ.แจ้ห่ม			สบก.พล.ร.๗			
อ.วังเหนือ			สบก.พล.ร.๗			
อ.เถิน			สบก.พล.ร.๗			
อ.แม่พริก			สบก.พล.ร.๗			
อ.แม่ทะ			สบก.มทบ.๓๒			
อ.สบปราบ			สบก.พล.ร.๗			
อ.ห้างฉัตร			สบก.มทบ.๓๒			
อ.เมืองปาน			สบก.มทบ.๓๒			
๖๐. ลำพูน (๘ อำเภอ)			สบก.มทบ.๓๓			
อ.เมือง			สบก.พล.ร.๗			
อ.ทุ่งหัวช้าง			สบก.พล.ร.๗			
อ.บ้านธิ			สบก.พล.ร.๗			
อ.บ้านโฮ้ง			สบก.พล.ร.๗			
อ.ป่าซาง			สบก.พล.ร.๗			
อ.แม่ทา			สบก.พล.ร.๗			
อ.ลี้			สบก.พล.ร.๗			
อ.เวียงหนองล่อง			สบก.พล.ร.๗			
๖๑. สุโขทัย (๕ อำเภอ)			สบก.มทบ.๓๕			
อ.เมือง			สบก.บชร.๓			
อ.กงไกรลาศ		สบก.นพค.๓๓				
อ.คีรีมาศ			สบก.บชร.๓			
อ.ทุ่งเสลี่ยม			สบก.บชร.๓			
อ.บ้านด่านลานหอย			สบก.บชร.๓			
อ.ศรีนคร			สบก.บชร.๓			
อ.ศรีสำริด			สบก.บชร.๓			
อ.ศรีสำโรง			สบก.บชร.๓			
อ.สวรรคโลก			สบก.บชร.๓			
๖๒. อุตรดิตถ์ (๕ อำเภอ)			สบก.มทบ.๓๕			
อ.เมือง			สบก.มทบ.๓๕			
อ.ตรอน			สบก.พล.ม.๑			
อ.ท่าปลา			สบก.พล.ม.๑			
อ.ทองแสนขัน			สบก.มทบ.๓๕			
อ.น้ำปาด		สบก.นพค.๓๔				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.บ้านโลก		ศบภ.นพล.๓๔				
อ.พิชัย			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ปากท่า			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ลับแล			ศบภ.พล.ม.๑			
๖๓. อุทัยธานี (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ทัพทัน			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.บ้านไร่			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ลานสัก			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.สว่างอารมณ์			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ห้วยคต		ศบภ.นพล.๑๕				
อ.หนองขาหย่าง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.หนองฉาง			ศบภ.พล.ร.๗			
๖๔. กระบี่ (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๓			
อ.เมือง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.เกาะลันตา				ศบภ.ทรภ.๓		
อ.เขาพนม			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.คลองท่อม			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ปลายพระยา			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ลำทับ			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.เหนือคลอง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.อ่าวลึก			ศบพ.พล.ร.๕			
๖๕. ชุมพร (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๔			
อ.เมือง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ทุ่งตะโก			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ท่าแซะ			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ปะทิว			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.พะโต๊ะ			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ละแม			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.สวี			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.หลังสวน			ศบพ.พล.ร.๕			
๖๖. ตรัง (๑๐ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๓			
อ.เมือง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.กันตัง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.นาโยง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ปะเหลียน			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ย่านตาขาว			ศบพ.พล.ร.๕			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.รัชฎา			ศบภ.มทบ.๔๓			
อ.วังวิเศษ			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.สิเกา			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ห้วยยอด			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.หาดสำราญ			ศบพ.พล.ร.๕			
๖๗. นครศรีธรรมราช (๒๑ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๑			
อ.เมือง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.พรหมคีรี			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ลานสกา			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ฉวาง			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.พุนน			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.เชียรใหญ่			ศบภ.มทบ.๔๑			
อ.ชะอวด			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ท่าศาลา			ศบภ.มทบ.๔๑			
อ.ทุ่งสง			ศบภ.มทบ.๔๓			
อ.นาบอน			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ทุ่งใหญ่			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.ONGปากพนัง			ศบภ.มทบ.๔๑			
อ.ร่อนพิบูลย์			ศบพ.พล.ร.๕			
อ.สิชล			ศบภ.ร้อย.ฝรพ.๔			
อ.ขนอม				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.หัวไทร			ศบภ.มทบ.๔๑			
อ.บางขัน			ศบภ.บชร.๔			
อ.ถ้าพรธรรมา			ศบภ.บชร.๔			
อ.จุฬาภรณ์			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.พระพรหม			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.นบพิตำ			ศบภ.มทบ.๔๑			
อ.ช้างกลาง			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.มทบ.๔๑			
๖๘. นครฉะเชิงชรา (๑๑ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๖			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.บางจา				ศบภ.ฉก.นย.ภต.		
อ.ยี่งอ				ศบภ.ฉก.นย.ภต.		
อ.รือเสาะ			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ศรีสาคร			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ตากใบ				ศบภ.ฉก.นย.ภต.		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ระแงะ			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.แว้ง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.สุคีริน			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.สุโหงโกลก			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.สุโหงปาดี			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.จะแนะ			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.เจาะไอร้อง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
๖๕. ปัตตานี (๑๒ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๖			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.กะพ้อ			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.โคกโพธิ์			ศบภ.มทบ.๔๖			
อ.ทุ่งยางแดง		ศบภ.นพล.๔๔				
อ.ปานาเระ			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.มายอ			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.แม่ลาน			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ไม้แก่น			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ยะรัง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ยะหริ่ง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.สายบุรี			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.หนองจิก			ศบภ.มทบ.๔๖			
๗๐. พังงา (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๒			
อ.เมือง			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.กงหรา			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.เขาชัยสน			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.ควนขนุน			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.ตะโหมด			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.บางแก้ว			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.ปากพะยูน			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.ป่าบอน		ศบภ.สนภ.๔๑				
อ.ป่าพะยอม			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.ศรีบรรพต			ศบภ.พล.พัฒนา ๔			
อ.ศรีนครินทร์		ศบภ.นพล.๔๑				
๗๒. ภูเก็ต (๓ อำเภอ)				ศบภ.ทรภ.๓		
อ.เมือง				ศบภ.ทรภ.๓		
อ.กะทู้				ศบภ.ทรภ.๓		
อ.ถลาง				ศบภ.ทรภ.๓		
๗๓. ยะลา (๘ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๖			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.เมือง			สบภ.พล.ร.๑๕			
อ.กาบัง			สบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ธารโต			สบภ.พล.ร.๑๕			
อ.บันนังสตา			สบภ.พล.ร.๑๕			
อ.เบตง			สบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ยะหา		สบภ.นพค.๔๒				
อ.รามัน			สบภ.พล.ร.๑๕			
อ.กรงปินัง			สบภ.พล.ร.๑๕			
๗๔. ระนอง (๕ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๔๔			
อ.เมือง			สบภ.พล.ร.๕			
อ.กะเปอร์			สบภ.พล.ร.๕			
อ.กระบุรี			สบภ.พล.ร.๕			
อ.ละอุ่น			สบภ.พล.ร.๕			
อ.สุขสำราญ			สบภ.พล.ร.๕			
๗๕. สงขลา (๑๖ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๔๒			
อ.เมือง				สบภ.ทรภ.๒		
อ.สทิงพระ					สบภ.บน.๕๖	
อ.จะนะ				สบภ.ทรภ.๒		
อ.นาทวี			สบภ.พล.ร.๕			
อ.เทพา			สบภ.พล.ร.๕			
อ.สะบ้าย้อย			สบภ.พล.ร.๕			
อ.ระโนด				สบภ.ทรภ.๒		
อ.กระแสสินธุ์					สบภ.บน.๕๖	
อ.รัตภูมิ			สบภ.พล.ร.๕			
อ.สะเดา					สบภ.บน.๕๖	
อ.หาดใหญ่			สบภ.มทบ.๔๒			
อ.นาหม่อม			สบภ.พล.ร.๕			
อ.ควนเนียง			สบภ.พล.ร.๕			
อ.บางกล่ำ					สบภ.บน.๕๖	
อ.สิงหนคร					สบภ.บน.๕๖	
อ.คลองหอยโข่ง					สบภ.บน.๕๖	
๗๖. สตูล (๗ อำเภอ)			สบภ.มทบ.๔๒			
อ.เมือง			สบภ.พล.ร.๕			
อ.ควนกาหลง		สบภ.นพค.๔๕				
อ.ควนโดน		สบภ.นพค.๔๕				
อ.ทุ่งหว้า			สบภ.พล.ร.๕			
อ.ท่าแพ			สบภ.พล.ร.๕			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กปภ.อ./กปภ.จ.					หมายเหตุ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ละงู			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.มะนัง			ศบภ.พล.ร.๕			
๗๗. สุราษฎร์ธานี (๑๕ อำเภอ)			ศบภ.มทบ.๔๕			
อ.เมือง			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.กาญจนดิษฐ์			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.คอนสัก			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เกาะสมุย				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.เกาะพะงัน				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.ไชยา					ศบภ.บน.๗	
อ.ท่าชนะ		ศบภ.นพล.๔๖				
อ.คีรีรัฐนิคม		ศบภ.นพล.๔๖				
อ.บ้านตาขุน		ศบภ.นพล.๔๖				
อ.พนม		ศบภ.นพล.๔๖				
อ.ท่าฉาง					ศบภ.บน.๗	
อ.บ้านนาสาร			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.บ้านนาเคิม			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เคียนซา			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เวียงสระ			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.พระแสง		ศบภ.นพล.๔๖				
อ.พุนพิน					ศบภ.บน.๗	
อ.ชัยบุรี		ศบภ.นพล.๔๖				
อ.วิภาวดี		ศบภ.นพล.๔๖				

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พ.อ. สุพล จันทร์ผ่อง

(สุพล จันทร์ผ่อง)

ผอ.กบภ.สกร.กร.ทบ.

ผนวก ง

คำสั่งกองทัพบก

(เฉพาะ)

ที่ ๑๒๖๐ / ๕๘

เรื่อง การจัดตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก

เพื่อให้การดำเนินงานของกองทัพบก ในการป้องกัน แก้ไข บรรเทาภัยพิบัติและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ และแผนบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม ๒๕๕๘ จึงให้ดำเนินการดังนี้

๑. ยกเลิก คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๖๑๗/๔๐ ลง ๓ มิ.ย.๔๐ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก

๒. ยกเลิก คำสั่ง สปก.ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๓๐๖/๔๐ ลง ๑๕ มิ.ย.๔๐ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก

๓. ให้ฝ่ายต่างๆ ใน สปก.ทบ. ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายต่างๆ ของ สปก.ทบ. ตามสายงานที่เกี่ยวข้อง โดย ผบ.ทบ./ผบ.สปก.ทบ. ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้อำนวยการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ผอ.สปก.ทบ.)

๔. ให้ ผกร.สปก.ทบ./ผกร.สปก.ทบ. เป็นฝ่ายอำนวยการหลักในการดำเนินงานด้านการบรรเทาสาธารณภัยของ สปก.ทบ. โดยยึดถือกรอบนโยบายของ ผบ.ทบ./ผอ.สปก.ทบ.

๕. ให้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก ดังนี้

๕.๑ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (สปก.ทบ.) มีโครงสร้างการจัดตามผนวก ก

๕.๒ ผู้บริหาร และคณะกรรมการของ สปก.ทบ. ประกอบด้วย

๕.๒.๑ ผบ.ทบ. เป็น ผอ.สปก.ทบ.

๕.๒.๒ รอง ผบ.ทบ. เป็น รอง ผอ.สปก.ทบ.

/๕.๒.๓ ผช.ผบ.ทบ.(๑)....

๕.๒.๓ ผช.ผบ.ทบ.(๑) เป็น ผช.ผอ.ศบภ.ทบ.(๑)

๕.๒.๔ ผช.ผบ.ทบ.(๒) เป็น ผช.ผอ.ศบภ.ทบ.(๒)

๕.๒.๕ เสธ.ทบ. เป็น เสธ.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๖ รอง เสธ.ทบ.(สายงานกำลังพล) เป็น รอง เสธ.ศบภ.ทบ. (สายงานกำลังพล)

๕.๒.๗ รอง เสธ.ทบ.(สายงานข่าว) เป็น รอง เสธ.ศบภ.ทบ.(สายงานข่าว)

๕.๒.๘ รอง เสธ.ทบ.(สายงานยุทธการ) เป็น รอง เสธ.ศบภ.ทบ.(สายงานยุทธการ)

๕.๒.๙ รอง เสธ.ทบ.(สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็น รอง เสธ.ศบภ.ทบ. (สายงานส่งกำลังบำรุง)

๕.๒.๑๐ รอง เสธ.ทบ.(สายงานกิจการพลเรือน)เป็น รอง เสธ.ศบภ.ทบ. (สายงานกิจการพลเรือน)

๕.๒.๑๑ ปช.ทบ. เป็น กรรมการ

๕.๒.๑๒ กอญ.ทบ. เป็น กรรมการ

๕.๒.๑๓ หน.ฝปช.ศปก.ทบ. เป็น หน.ฝปช.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๑๔ จก.กพ.ทบ./หน.ฝกพ.ศปก.ทบ. เป็น หน.ฝกพ.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๑๕ จก.ขว.ทบ./หน.ฝขว.ศปก.ทบ. เป็น หน.ฝขว.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๑๖ จก.ยค.ทบ./หน.ฝยค.ศปก.ทบ. เป็น หน.ฝยค.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๑๗ จก.กบ.ทบ./หน.ฝกบ.ศปก.ทบ. เป็น หน.ฝกบ.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๑๘ จก.กร.ทบ./หน.ฝกร.ศปก.ทบ. เป็น หน.ฝกร.ศบภ.ทบ.

๕.๒.๑๙ จก.กง.ทบ. เป็น กรรมการ

๕.๒.๒๐ หน.ศปส.ทบ. เป็น กรรมการ

๕.๒.๒๑ ผอ.สกร.กร.ทบ. เป็น กรรมการ/เลขานุการ

๕.๒.๒๒ ผอ.กบภ.สกร.กร.ทบ. เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

๕.๒.๒๓ หน.สกศ.ฝกร.ศปก.ทบ. เป็น หน.สกศ.ฝกร.ศบภ.ทบ.

๕.๓ อำนาจหน้าที่ของ ศบภ.ทบ.

๕.๓.๑ กำหนดนโยบายและแนวทางของ ทบ. เกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข บรรเทาภัยพิบัติที่เกิดจากสาธารณภัยและอุบัติภัย รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

/๕.๓.๒ เป็นศูนย์กลาง...

๕.๓.๒ เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับรัฐบาล ในการอำนวยความสะดวก แก่ไข บรรเทาภัยพิบัติ ที่เกิดจากภัยพิบัติและสาธารณภัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ทบ.

๕.๓.๓ ติดตามสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ด้านสาธารณภัยและอุบัติภัย ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่ออำนวยความสะดวกและประสานงานให้ส่วนราชการใน ทบ. ให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติได้ทันต่อสถานการณ์ รวมถึงการอำนวยความสะดวกและประสานการประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องมือและยุทธวิธีของส่วนราชการใน ทบ.

๕.๓.๔ ให้เชิญผู้แทนส่วนราชการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำคำปรึกษาหรือร่วมปฏิบัติงาน และขอรับข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมและจำเป็น

๕.๓.๕ สบภ.ทบ. มีผังการจัด ตามผนวก ก

๕.๔ ฝ่ายกิจการพลเรือน ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก (ฝกร.สบภ.ทบ.)

๕.๔.๑ โครงสร้างการจัด และอำนาจหน้าที่ ฝกร.สบภ.ทบ. ตามผนวก ข

๕.๔.๒ หน้าที่ของส่วนต่างๆ ฝกร.สบภ.ทบ. ตามผนวก ค

๖. ให้ นขต.ทบ. จัดตั้ง สบภ. ทูกระดับหน่วยให้สอดคล้องกับการจัดและการดำเนินงาน ของ สบภ.ทบ. และเป็นหน่วยรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกัน ภัย บรรเทาภัยพิบัติ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ ทบ.

๗. ให้ สบภ. ทูกระดับหน่วย จัดทำแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกัน ภัย บรรเทา ภัยพิบัติที่เกิดจากสาธารณภัยและอุบัติภัย โดยการประสานงานกับฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ รวมทั้ง แผนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของหน่วย พร้อมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการป้องกัน ภัย บรรเทาภัยพิบัติ ของ ทบ. และให้ติดตามสถานการณ์ด้านสาธารณภัยและอุบัติภัย พร้อมทั้งรายงานเหตุการณ์ด้าน สาธารณภัยและอุบัติภัย รวมถึงผลการปฏิบัติงานของหน่วยในการป้องกัน ภัย บรรเทาภัยพิบัติให้ สบภ.ทบ. ทราบ อย่างต่อเนื่อง หากมีกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนให้รายงานให้ทราบในโอกาสแรก

๘. ให้ นขต.ทบ. สนับสนุนกำลังพลและข้อมูล รวมทั้งเครื่องมือและยุทธวิธีที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการ สบภ.ทบ. เมื่อได้รับการร้องขอ

๙. การปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุนราชการ ให้ปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๒๒๓)

๑๐. อำนาจหน้าที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ ในข้อ ๕.๓ ให้อยู่ในดุลยพินิจและการสั่งการของ ผบ.ทบ. ในฐานะ ผอ.ศบภ.ทบ. ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

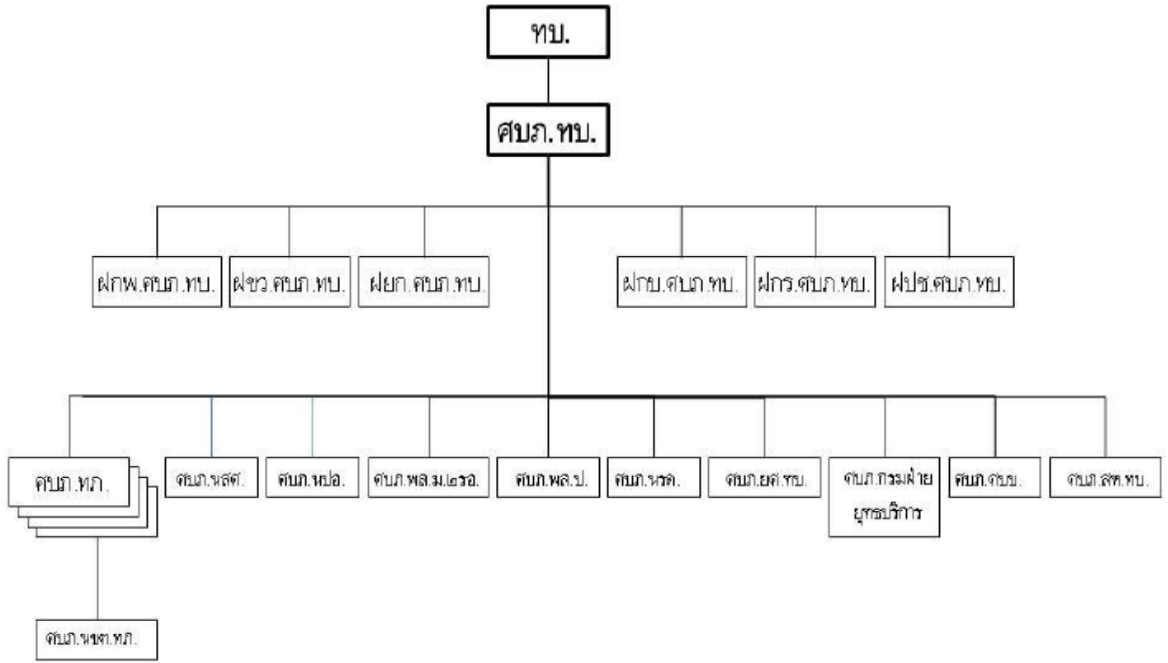
สั่ง ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๘

พล.อ. ธีรชัย นาควานิช
(ธีรชัย นาควานิช)
ผบ.ทบ.

กร.ทบ.

ผนวก ก (โครงสร้างการจัด สบภ.ทบ.) ประกอบคำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๑๒๖๐ / ๕๘

ลง ๒๗ พ.ย.๕๘

ตรวจถูกต้อง

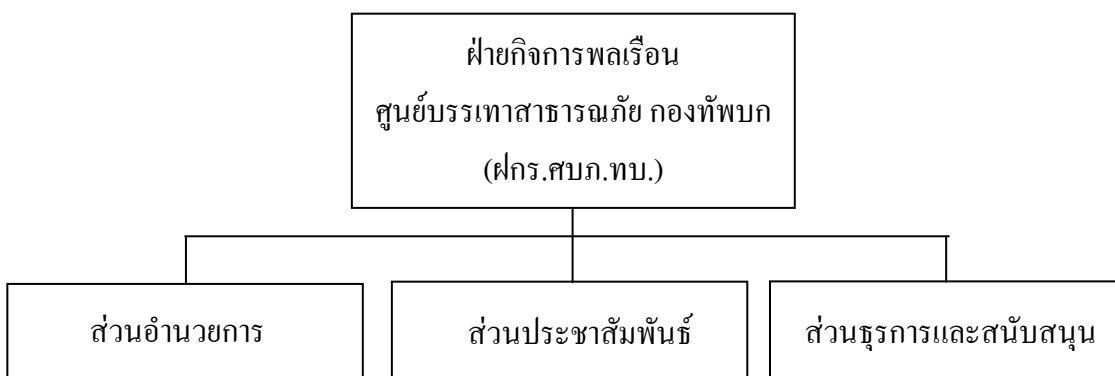
(ลงชื่อ) พ.อ. สุพล จันทร์พ่อง

(สุพล จันทร์พ่อง)

ผอ.กบภ.สกร.กร.ทบ.

ผนวก ข (โครงสร้างการจัด และอำนาจหน้าที่ ฝกร.สบภ.ทบ.)
ประกอบคำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๑๒๖๐ / ๕๘ ลง ๒๗ พ.ย.๕๘

๑. ฝังการจัด

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ กำกับดูแล และให้การสนับสนุนที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ใน ทบ. ในภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย รวมทั้งการปฏิบัติในชั้นการบูรณะสภาพความเสียหาย โดยยึดถือแผนบรรเทาสาธารณภัย กองทัพบก พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นหลักในการดำเนินการ

๒.๒ เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยต่างๆ ทั้งในและนอก ทบ. ในการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของ เพื่อนำไปแจกจ่ายช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยดังกล่าวด้วย

๒.๓ อำนวยการ และดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยสื่อประเภทต่างๆ ของ ทบ. หรือผ่านสื่อมวลชนอื่นๆ เพื่อเตือนภัย รายงานเหตุการณ์ และการปฏิบัติการช่วยเหลือของ ทบ. และ/หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้คำแนะนำการปฏิบัติต่างๆ

๒.๔ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบจาก ผบ.ทบ. และ ผอ.สบภ.ทบ.

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พ.อ. สุพล จันทร์ผ่อง

(สุพล จันทร์ผ่อง)

ผอ.กบภ.สกร.กร.ทบ.

ผนวก ค (หน้าที่ส่วนต่างๆ ของ ฝกร.สบภ.ทบ.)

ประกอบคำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๑๒๖๐ / ๕๘ ลง ๒๗ พ.ย.๕๘

๑. ส่วนอำนวยการ

๑.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และการกำกับการ การปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ใน ทบ. ในภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และสาธารณภัย รวมทั้งประสานงานกับหน่วยต่างๆ นอก ทบ. ในการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

๑.๒ สอก.ฝกร.สบภ.ทบ. เป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยมี หน.สอก.ฝกร.สบภ.ทบ. รับผิดชอบในการดำเนินงาน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

๒. ส่วนประชาสัมพันธ์

๒.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน การดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ ของ ทบ. เพื่อเตือนภัย และแจ้งให้ประชาชนทราบถึงการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่ ทบ. ดำเนินการ รวมทั้งขอความร่วมมือให้การช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน

๒.๒ สจว.ฝกร.สบภ.ทบ. เป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยมี หน.สจว.ฝกร.สบภ.ทบ. รับผิดชอบในการดำเนินงาน และแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

๓. ส่วนธุรการ และสนับสนุน

๓.๑ ประสานงาน และกำกับการ ด้านการสนับสนุน และบริการ ในภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ และสาธารณภัย

๓.๒ ดำเนินการ ควบคุม อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการในการรับบริจาค และแจกจ่าย ในภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ และสาธารณภัยเกี่ยวกับการจัดหาสิ่งอุปกรณ์หรือวัสดุต่างๆ แก่หน่วยต่างๆ ที่ปฏิบัติภารกิจตามคำสั่งของ สบภ.ทบ.

๓.๓ ดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ ในภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัย

๓.๔ สรุปรายงานการใช้จ่ายเงิน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ

๓.๕ ให้ ผสน.ฝกร.สบภ.ทบ. เป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยมี หน.ผสน.ฝกร.สบภ.ทบ. รับผิดชอบและให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พ.อ. สุพล จันทร์พ่อง

(สุพล จันทร์พ่อง)

ผอ.กบภ.สกร.กร.ทบ.

ผนวก จ

แบบรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ ทบ.

หน่วย.....

๑. ประเภทของภัย (อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหวฯ).....
 ๒. วัน,เดือน,ปี ที่เกิดภัย.....
 ๓. สถานที่เกิดภัย (ให้ระบุบ้านเลขที่, ถนน, หมู่บ้าน, ตำบล, อำเภอ, จังหวัด)
 ๔. ความเสียหาย (โดยประมาณ).....
 - ๔.๑ ประชาชนรวม จำนวน.....คน เสียชีวิต จำนวน.....คน บาดเจ็บ จำนวน..... คน
 - ๔.๒ บ้านเรือนที่พังก่ออาศัย จำนวน..... หลัง
 - ๔.๓ ทรัพย์สินอื่นๆ(เช่นพื้นที่การเกษตร อาคาร/สถานที่ สิ่งสาธารณูปโภคฯ คิดเป็นมูลค่า/บาท).....
 ๕. การช่วยเหลือของหน่วยทหารในพื้นที่ (อาจแสดงด้วยตารางก็ได้)
 - ๕.๑ กำลังพล จำนวน..... คน
 - ๕.๒ ยุทโธปกรณ์ จำนวน..... รายการ
 - ๕.๓ เครื่องมือ เครื่องใช้ จำนวน..... รายการ
 - ๕.๔ การใช้จ่ายเงินทรงราชการ จำนวนบาท
 - ๕.๕ อื่นๆ จำนวน.....รายการ (เช่น อาหาร ยารักษาโรค การรักษาพยาบาลฯ เป็นต้น)
 ๖. ความต้องการการช่วยเหลือจากหน่วยเหนือ/ส่วนกลาง.....
- หมายเหตุ

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

ผนวก ฉ

แบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยทหารช่าง

	การสำรวจภาพลักษณ์ ทักษะ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงาน	
ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก		

คำชี้แจง : ๑. แบบสำรวจฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ ทักษะ และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกให้มีประสิทธิภาพ และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของประชาชน

๒. โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. อายุ ๒๐ - ๓๐ ปี ๓๑ - ๔๐ ปี ๔๑ - ๕๐ ปี ๕๑ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา
- ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช.
- อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
๔. อาชีพ เกษตรกร รับจ้างทั่วไป ค้าขาย นักเรียน/นักศึกษา
- รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ ๒ : การรับรู้เกี่ยวกับหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

- ๒.๑ ท่านทราบ/พบเห็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างของกองทัพบกหรือไม่
- ทราบ ไม่ทราบ
- ๒.๒ เมื่อกล่าวถึงหน่วยทหารช่างของกองทัพบกสิ่งที่ท่านนึกถึงคืออะไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- รถแบ็คโฮ พลั่ว/ขวาน สร้างสะพาน อื่นๆ ระบุ.....
- ๒.๓ ท่านเคยพบเห็นหน่วยทหารช่างของกองทัพบกปฏิบัติภารกิจอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- ก่อสร้างอาคาร ทำถนน/สะพาน ขุดลอกคลอง ช่วยเหลือประชาชน
- ๒.๔ ท่านรู้จักหน่วยทหารช่างของกองทัพบกจากสื่อชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ อื่นๆ ระบุ.....

(มีต่อด้านหลัง)

ตอนที่ ๓ : ความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

๕ = มากที่สุด

๔ = มาก

๓ = ปานกลาง

๒ = น้อย

๑ = น้อยที่สุด

ด้านการพัฒนาประเทศ	ระดับความพึงพอใจ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ความมีระเบียบวินัยและความประพฤติของทหารช่างของกำลังพล					
๒. ทหารช่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชน					
๓. ทหารช่างมีความรู้ความชำนาญในการกิจที่ได้รับ (พัฒนาประเทศ)					
๔. ทหารช่างมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ทางการช่าง					
๕. เครื่องมือและยุทโธปกรณ์ต่างๆ มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน					
๖. ทหารช่างได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ					
๗. ทหารช่างประชาสัมพันธ์งานของกองทัพบก					
๘. ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนดเวลา					
ด้านการช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกิดภัยพิบัติ)	ระดับความพึงพอใจ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ทหารช่างมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เหมาะสม					
๒. ทหารช่างมีเครื่องมือและยุทโธปกรณ์เหมาะสมในการช่วยเหลือประชาชน					
๓. ทหารช่างมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่น ตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชน					
๔. ทหารช่างให้การช่วยเหลือและสนับสนุนงานประชาชน					
๕. ทำหน้าที่ประสานงาน/ติดต่อกับหน่วยงานราชการและเอกชน					
๖. ผลงานของทหารช่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เสร็จตามกำหนดเวลา					

ตอนที่ ๔ : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจ

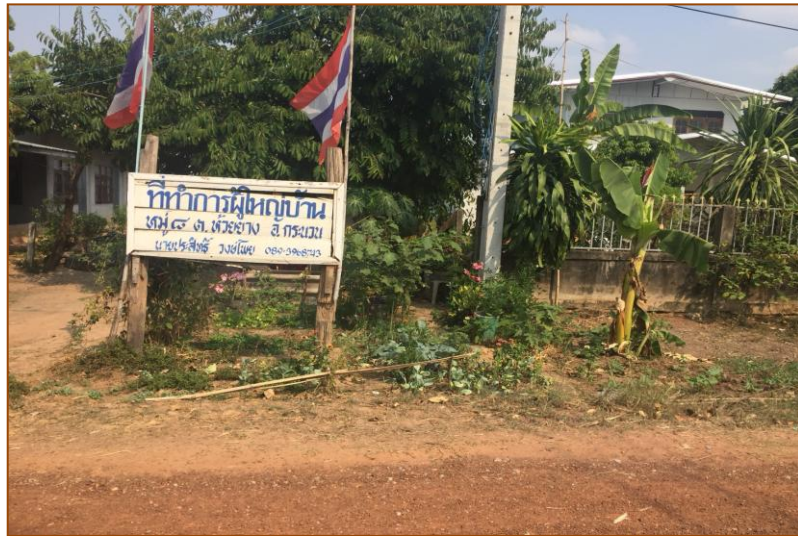
Royal Thai Army

ผนวก ข

ภาพการดำเนินวิธีการวิจัย

ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน อ.กระนวน จ.ข.ก. ในการสำรวจแบบสอบถาม

วิทยากรชี้แจงแบบสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน อ.กระนวน จว.ข.ก. ในการสำรวจแบบสอบถาม

บรรยายกาศการพุดคยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรถ่ายภาพร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรถ่ายภาพร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ จว.ข.ก. ในการสำรวจแบบสอบถาม

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรถ่ายภาพร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน อ.ขามสีสุราช จว.ม.ค. ในการสำรวจแบบสอบถาม

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรถ่ายภาพร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน อ.นางเชือก จว.ม.ค. ในการสำรวจแบบสอบถาม

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน อ.นางเชือก จว.ม.ค. ในการสำรวจแบบสอบถาม

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับการอธิบายวัตถุประสงค์ของวิทยากร

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มวิทยากรพบปะพร้อมมอบของที่ระลึกกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

การพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่ในการสำรวจแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

ผศ. สกิต จำเริญ กำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

พื้นที่ อ.ปากช่อง ในการสำรวจแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

วิทยากรอธิบายแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม

ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับการอธิบายวัตถุประสงค์ของวิทยากร

ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

วิทยาการอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้นำชุมชนชี้แจงลูกบ้านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

วิทยาการสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายแบบสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเองระหว่างวิทยากรกับกลุ่มตัวอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

วิทยากรกำลังอธิบายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์และแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับการอธิบายวัตถุประสงค์ของวิทยากร

วิทยากรกำลังอธิบายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับการอธิบายวัตถุประสงค์ของวิทยากร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พลตรี สุทิน เบ็ญจวิไลกุล

วัน เดือน ปีเกิด ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๕

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๔	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๒
พ.ศ. ๒๕๒๕	วิทยาศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ ๓๓
พ.ศ. ๒๕๒๕	โรงเรียนทหารช่าง หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารช่าง รุ่นที่ ๑๕๓
พ.ศ. ๒๕๓๓	โรงเรียนทหารช่าง หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารช่าง รุ่นที่ ๓๒
พ.ศ. ๒๕๓๓	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ ๓๓
พ.ศ. ๒๕๔๖	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๓๑	ผู้บังคับหมวดกองร้อยทหารช่างสนาม กองพันทหารช่างที่ ๓ กองพลทหารราบที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๕	รองผู้บังคับกองร้อยทหารช่างสนาม กองพันทหารช่างที่ ๓ กองพลทหารราบที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๗	ผู้บังคับกองร้อยทหารช่างสนาม กองพันทหารช่างที่ ๓ กองพลทหารราบที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๓๗	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารช่างที่ ๓ กองพลทหารราบที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙	รองผู้บังคับกองพันทหารช่างที่ ๒๐๑ กองทหารช่างที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๒	รองผู้บังคับกองพันทหารช่างที่ ๓ กองพลทหารราบที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๘	ผู้บังคับกองพันทหารช่างที่ ๓ กองพลทหารราบที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐	ผู้บังคับกองพันซ่อมบำรุงที่ ๒๒ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒	ผู้รองบังคับการกรมทหารช่างที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖	รองเสนาธิการกองพลพัฒนาที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗	ผู้บังคับการกรมทหารช่างที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘	เสนาธิการกองพลพัฒนาที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙	รองผู้บัญชาการกองพลพัฒนาที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐	เสนาธิการกองทัพภาคที่ ๒

ตำแหน่งปัจจุบัน

รองแม่ทัพน้อยที่ ๒